شنجاڭ گېزىتى

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z

(ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57)

新疆日报（维文）

«شنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشىر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

1996 - يىل

دېكابىر

16

دۈشەنبە

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرەيلى

شنجاڭدا قىشلىق ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشى بويىچە دولقۇن قوزغىلىپ كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئۇرۇمچى خەۋىرى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن ئىبارەت مول ھوسۇل ئېلىپ خۇشاللىققا چۆمگەن شنجاڭدىكى ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلار تەڭرىتېغىنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدا قىشلىق ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشى بويىچە دولقۇن قوغۇەتتى.

ئاپتونوم رايوندىكى سۇچىلىق تارمىقىنىڭ تونۇشتۇرۇشىغا قارىغاندا، شنجاڭدا 22 مىليون 290 مىڭ ئىش كۈنى سەرپ قىلىنىپ، 347 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىنىپ، 32 مىليون 664 مىڭ كۇب مېتر توپا-تاش قېزىلغان، بۇ ئوتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن تەخمىنەن 20% ئارتۇق. دېمەك، 1996-يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قىشلىق ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشىدا ھەرىكەتكە كېلىش تېز، سېلىنغان سېلىنما كۆپ، ئۈنۈم ياخشى بولغان.

بۇ يىل شنجاڭدا ئېغىر كەلكۈن ئاپەتلىرى يۈز بېرىپ، نۇرغۇن سۇ ئىنشائاتى مۇتەسەسىلىرى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى. جايلار كەلكۈن بۇزغۇنچىلىقىغا سۇ قۇرۇلۇشلارنى ۋاقتىدا رېمونت قىلىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، قىشلىق ئوسىغا كاپالەتلىك قىلىش ۋە ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئىشلەش، سۇ تېجەش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈشنى بويىچە قىشلىق ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشىدىكى مۇھىم ئىشلار سۈپىتىدە تۇتتى. ھازىرغا قەدەر كەلكۈن بۇزغۇنلىرىنىڭ 80% نى قۇرۇلۇشلارنىڭ ھەممىسى رېمونت قىلىنىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. بۇلاردىن باشقا، بۇ يىل قىشتا دېھقان، چارۋىچىلار ئۆز ئىختىيارى بىلەن 229 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىپ، ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشىنى ئىشلىدى. بۇ، يىللىق قىشلىق ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئۇچتىن ئىككى قىسمىدىن ئېشىپ كەتتى.

ئالتاي ۋىلايىتى ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتقاچقا، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن مول ھوسۇل ئالدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **يەن يۇڭخۇك** خەۋىر قىلدىكى: ئالتاي ۋىلايىتى 9-بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغان تۇنجى يىلدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن مول ھوسۇل ئالدى: ئاشلىق ئومۇمىي ھوسۇلى 185 مىليون 420 مىڭ تونناغا يېتىپ، ئۆتكەن يىلدىكىدىن 13.49% ، چارۋا 4 مىليون 120 مىڭ 300 تۇياقتا يېتىپ، ئۆتكەن يىلدىكىدىن 5.3% ئېشىپ، تارىختا يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى لىيۇ چۈەنجېن بۇ يىل دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ھوسۇلىنى ئاشۇرۇش تەجرىبىسى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دېدى: سۇنى تېجەش تېخنىكىسىنى كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش، ئېرىق-ئۆستەڭلەرنى سۇ سىڭمەس قىلىپ ياساشنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ئېتىز-ئېرىق قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش بۇنىڭدىكى مۇھىم بىر ھالقا.

ۋىلايەتتىكى ئالاقىدار تارماقلار تەمىنلىگەن ماتېرىياللارغا قارىغاندا، 11-ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر ۋىلايەت بويىچە 11 مىڭ كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ ياسىلىپ، ئالدىنقى ئىككى يىلدا يېڭىدىن ياسالغان سۇ سىڭمەس ئۆستەڭنىڭ يىغىندىسىدىن ئېشىپ كەتكەن؛ 42.8 كىلومېتر زەيكەس چېپىلغان، 1538 ئورۇندا سۇ ئىنشائاتى مۇئەسەسىلىرى ياسالغان؛ سۇغىرىش كۆلىمى 66 مىڭ 600 مو كۆپەيتىلگەن؛ 147 مىڭ 500 مو يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتى ياخشىلانغان، 35 مىڭ 400 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ياخشىلانغان، بۇنىڭ بىلەن دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن يەنە مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن پۈختا ئاساس سېلىنغان.

ئۈقتۇرۇش

پوچتا-تېلېگراف مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن تارباغاتاي، ئالتاي، خوتەن ۋىلايەتلىرىنىڭ تېلېفون تورىدىكى تېلېفون نومۇرى 1996-يىل 12-ئاينىڭ 15-كۈنى سائەت نۆل (بېيجىڭ ۋاقتى)دىن باشلاپ ئالتە خانىدىن يەتتە خانىغا ئۆزگىرىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، تارباغاتاي، ئالتاي ۋىلايەتلىرىنىڭ ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون رايون نومۇرى ئۆزگىرىدۇ. كونكرېت ئۆزگەرتىش ئۇسۇلى مۇنداق:

يەر نامى	ئەسلىدىكى نومۇرى	يېڭى نومۇرى	رايون نومۇرى
چۆچەك	22 ××××	622 ××××	0901
دۆربىلجىن	34 ××××	334 ××××	
	35 ××××	335 ××××	
	8 ×××××	38 ××××	
دۆربىلجىن	9 ×××××	39 ××××	
چاغانتوقاي	52 ××××	652 ××××	
	7 ×××××	67 ××××	
تولى	68 ××××	368 ××××	
	7 ×××××	37 ××××	
ئالتاي	22 ××××	212 ××××	0906
بېيتۇن	37 ××××	337 ××××	
بۇرۇلتوقاي	47 ××××	347 ××××	
بۇرچىن	52 ××××	652 ××××	
قابا	62 ××××	662 ××××	
جېمنەي	58 ××××	658 ××××	
كۆكتوقاي	72 ××××	872 ××××	
چىڭگىل	82 ××××	882 ××××	
خوتەن	22 ××××	202 ××××	0903

ئىزاھات: خوتەن شەھىرىدىن باشقا ناھىيىلەرنىڭ تېلېفون نومۇرى ئالدىغا ئالتە قوشۇلىدۇ.

شنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا- تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى

1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 13- كۈنى

ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 24 - يىغىنى ئاياغلاشتى

شنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 5- يىغىنى 1997- يىل 1- ئاينىڭ 25- كۈنى ئۇرۇمچىدە ئېچىلىدۇ

ئۆز مۇخبىرىمىز **مېھرىئاي ياقۇپ** خەۋىر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 24-يىغىنى ئالتە كۈن داۋاملىشىپ بارلىق كۈنتەرتىپلەرنى مۇۋەپپەقىيەتلىك تۇرۇندىپ، 12-ئاينىڭ 14-كۈنى ئۇرۇمچىدە ئاياغلاشتى. يىغىن شنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 5-يىغىنىنى 1997-يىل 1-ئاينىڭ 25-كۈنى ئۇرۇمچىدە ئېچىشنى قارار قىلدى.

شۇ كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن 3-قېتىملىق ئومۇمىي يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىياز رېياسەتچىلىك قىلدى.

يىغىندا ئاپتونوم رايوننىڭ شەھەر ئۆي-زېمىننى باشقۇرۇش قانۇنىنى يولغا قويۇش چارىسى؛ ئاپتونوم رايوننىڭ دۆلەت مۇداپىئە تەربىيىسى نىزامى؛ ئاپتونوم رايوننىڭ يېمەكلىك يەككە تىجارەتچىلىرى ۋە شەھەر- يېزا سودا بازارلىرىدىكى يېمەكلىكلەر تازىلىقىنى باشقۇرۇش چارىسىگە ئۆزگەرتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارارى، ئاپتونوم رايوننىڭ 1996-يىللىق ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مالىيە خام چوتىنى قىسمەن ئۆزگەرتىش توغرىسىدىكى قارارى؛ ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى يوللىغان «نۇخان ھارىنىڭ ئەرز دېلوسىنى قايتا سوت قىلىش ئەھۋالى ھەققىدىكى قارارى قاتارلىقلار ئاساسىدا ئۇنى ماقۇللاش توغرىسىدا قارار چىقارغان.

يىغىن يەنە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانى، خام چوت ۋە پىلان، خام چوتىنىڭ ئىجرالىنىشى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، نازارەت قىلىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسىگە تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك توغرىسىدىكى قارارى»، «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش نىزامى»غا تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك ھەققىدىكى قارارى»، «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلاردىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى نىزامى»غا تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك ھەققىدىكى قارارى قاتارلىقلارنى ماقۇللاش توغرىسىدا قارار چىقارغان.

پوچتا - تېلېگراف سپېدىكى جەڭگىۋار كوللېكتىپ

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز ئىمام مۇھەممەت، رېشىت ماموت

قەشقەر ۋىلايىتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى پوچتا يوللانمىلىرىنى يۇرۇشتۇرۇش ېبكتى باشقۇرۇشىنى كۈچەيتىش، مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ئارقىلىق پوچتا - تېلېگراف سېپىدە ئۈدا ئون يىل ئىلغارلىقنى قولدىن بەرمەي كېلىۋاتقان جەڭگىۋار كوللېكتىپ.

بۇ بېكەت قەشقەر، قىزىلسۇ ۋە خوتەن تەۋەسىدىكى 28 ناھىيە، 74 پوچتا يەتكۈزۈش ئورنىنىڭ پوچتا يوللانمىلىرىنى يۇرۇشتۇرۇش خىزمىتىنى ئۈستىگە ئالغان، 1982 - يىلىدىن بۇيان يوللانمىلارنىڭ بىخەتەر يۇرۇشتۇرۇلۇشىگە ئىزچىل كاپالەتلىك قىلىپ كەلدى. يېقىنقى يىللاردا بېكەت مەسئۇللىرى باشقۇرۇش تەدبىرلىرىنى كۈچەيتىش بىلەن بىللە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا ئىشقا كېچىكمەسلىك، بالدۇر قاېتماسلىق، ھادىسە چىقارماسلىق مەزمۇن قىلىنغان مۇسابىقە پائالىيىتىنى قانات ياېدۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ سۈپەتلىك مۇلازىملىق قىلىش، نەمۇنىچىلاردىن ئۈگىنىش - تۆھپە سېلىشتۇرۇش ئېلىنى ئۆستۈردى. بۇنىڭ بىلەن خىزمەت ئونۇمى ئۆستى، ياخشى ئىش قىلىدىغانلار كۆپلەپ مەيدانغا كەلدى. ئۇلارنىڭ نەچچە يىلدىن بۇيان قىلغان ياخشى ئىشى 30 قېتىمدىن ئېشىپ كەتتى. ېبكەت يەنە ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئارا تىل - يېزىق ئۈگىنىش پائالىيىتىنى يولغا قويۇپ، يوللانمىلارنىڭ مۇستەقىل يۇرۇشلەشتۇرۇلۇشىگە پۇختا ئاساس سالدى، قائىدە-تۈزۈملەرنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، خىزمەتنىڭ سۈپىتى ۋە ئۈنۈمىگە كاپالەتلىك قىلدى. نەتىجىدە بۇ ېبكەت 1982 - يىلىدىن بۇلتۇر يىل ئاخىرىغىچە 7 مىليون 375 مىڭ 188 تاغار - بولاق پوچتا يوللانمىسىنى بىخەتەر يۇرۇشلەشتۇردى. بۇ يىلنىڭ بېشىدىن 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىغىچە 314 مىڭ 868 تاغار - بولاق پوچتا يوللانمىسىنى خەتەرسىز يۇرۇشلەشتۇردى، بۇ بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن 17 مىڭ 442 تاغار - بولاق ئارتۇق.

بۇ بېكەت ئون نەچچە يىلدىن بۇيان يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلار چوشۇرۇپ بەرگەن ۋەزىپىنى ئۈدا ۋاقتىدا، سۈپەتلىك ئورۇندىغانلىقتىن، ئىدارە، ۋىلايەت، ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن «ئىلغار ئىشلەپچىقىرىش ېبكتى»، «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار ئورۇن»، «ئىلغار ئىشچىلار ئۇيۇشما ېبكتى» بولۇپ تەقدىرلەندى، 1988 - يىلىدىن 1993 - يىلغىچە ئۈدا ئالتە يىل پوچتا - تېلېگراف منىستىرلىكى غەربىي شىمال پوچتا - تىرانسپورت تارماق ئىدارىسى تەرىپىدىن «مەدەنىيەتلىك يۇرۇشتۇرۇش ېبكتى»، 1989 - يىلىدىن 1994 - يىلغىچە ئۈدا ئالتە يىل پوچتا - تېلېگراف منىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە «مەدەنىيەتلىك يۇرۇشتۇرۇش ېبكتى»، بۇلتۇر مەملىكەت بويىچە «مەدەنىيەتلىك رەھبەرلىك كوللېكتىپى» دېگەن شەرەپكە ئېرىشتى.

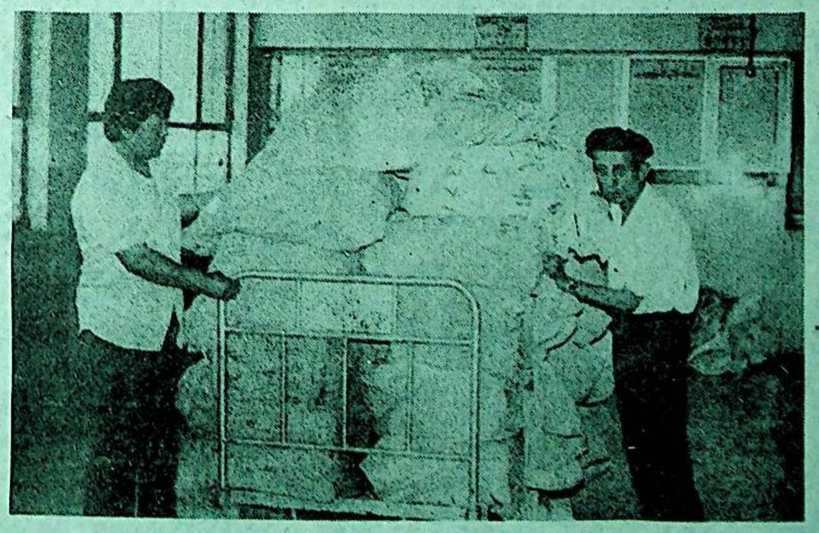

سۈرەتتە: بۇ ېبكەتتىكى خادىملار پوچتا يوللانمىلىرىنى يۆتكىمەكتە.

كادىرلار باشلامچى بولۇش، جامائەت پىكرى ئارقىلىق يېتەكلەش كېرەك

- خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى ھەشمەتلىك توي قىلىش شاملىنى توسۇش ئۈستىدە توختالدى

ئۆز مۇخبىرىمىز كالك پېك

گېزىتىمىزنىڭ 9- دېكابىردىكى 1- بېتىنىڭ باش تەرىپىگە ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر - دىنىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ تەھرىر بۆلۈمىمىزگە ئەۋەتكەن «ھەشمەتلىك توي قىلىش ئىجتىمائىي ئاپەتكە ئايلاندى» سەرلەۋھىلىك خەتتى ۋە «ھەشمەتلىك توي قىلىش شاملىنى توسايلى» سەرلەۋھىلىك ئوبزورچى ماقالىسى بېرىلگەندى، بۇ، جەمئىيەتتە كۆچلۈك ئىنكاس قوزغىدى.

12- ئاينىڭ 9 - كۈنى چۈشتىن كېيىن ئۇرۇمچىدىكى بىر قىسىم خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى مۇخبىرنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلىپ، كونا ئۆرپ - ئادەتلەرنى ئۆزگەرتىش، ھەشمەتلىك توي قىلىش شاملىنى توسۇش توغرىسىدا پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى بەردى.

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى قادىس مۇنداق تەكلىپ بەردى: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىدارىلەردە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى يېزا-كەنتلەردە توي ئىشنى باشقۇرۇش ئورگىنى قۇرۇش، بۇ ئىشنى رەھبەرلىكتىن باشلاپ تۇتۇش، رەھبەرلەر باشلامچى بولۇش، ئازارەتنى كۈچەيتىش، زۆرۈر تېپىلغاندا مەمۇرىي قانۇن-تۈزۈم ئارقىلىق چەكلەش كېرەك.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى بادىمان مۇنداق تەكلىپ بەردى: ھەشمەتلىك توي قىلىش شاملىنى توسۇشقا تەشكىلىي جەھەتتىن ئەھمىيەت بېرىش، رەھبەرلەر باشلامچى بولۇش، كونكرېت تەلەپلەرنى بەلگىلەش، يەنى زىيادەت ئۈستىلى ۋە قىز كۆچۈرۈشكە ئىشلىتىلىدىغان پىكاپ سانى قاتارلىقلارنى ئېنىق بەلگىلەش، كىمكى بەلگىلىمىدىن ئاشۇرۇۋەتسە شۇنىڭغا جەرىمانە قويۇش، پارتىيە ئېچىدە ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ ئاگاھلاندۇرۇش بېرىش كېرەك. بۇنى پۈقرالار قارشى ئالدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى جالك شۆۋېن تەشۋىقات ساھەسىنىڭ كونا ئۆرپ - ئادەتلەرنى ئۆزگەرتىش جەھەتتە كۆپرەك خىزمەت ئىشلىشنى، تىرىشچانلىق - ئىقتىسادچىللىقنى تەشەببۇس

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ھەشمەتلىك توي قىلىش شاملىنى توسايلى

خوتەندىكى ئاممانىڭ ئىجتىمائىي ئاپەتنى يوقىتىشنى كۆچلۈك مۇراجىئەت قىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز ۋالك پېي

خوتەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئەڭ نامرات رايون، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى تۆۋەن، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىش ھەققىنى ۋاقتىدا ئالالمايدۇ. لېكىن يېقىنقى يىللاردىن بۇيان نەزىر - چىراغ، توي - تۆكۈندىكى بەتخەجلىك چوڭ شەھەرلەردىكىدىن قېلىشمايدىغان بولۇپ قالدى، بولۇپمۇ خوتەن، قاراقاش، لوپ قاتارلىق بوستانلىق ئىگىلىكى نىسپىي تەرەققىي قىلغان جايلاردا بۇ خىل ئەھۋال خېلى گەۋدىلىك.

بەزى تويلاردا ساھىپخانلار سوۋغاتلارنى ئاشكارا تىزىملاپ، تويغا چۈشكەن پۇل ۋە مال سانىنى ئېلان قىلىدۇ ھەم ئولتۇرىدىغان ئورۇنلارنى جاكارلايدۇ، زىيادەت ئورنى ئۈچ دەرىجىگە بۆلۈنىدۇ: ئېنىز مېھمانلار، ئۇرۇق-تۇغقانلار، كۆپ سوۋغات قويغانلارغا كاۋاپ، پولو قاتارلىق پۈتۈن يۇرۇشلۇك زىيادەت سورۇنى ھازىرلىنىدۇ. 2- دەرىجىلىك ئورۇندا ئولتۇرغانلارغا بىر پارچە گۆش بېسىلغان بىر تاۋاق پولو تارتىلىدۇ، 3- دەرىجىلىك ئورۇندا ئولتۇرغانلارغا بىر قاچا لەغمەن ياكى نان چىلانغان شورپا تارتىلىدۇ. بۇ خىل سوۋغاتنى جامائەت ئالدىدا ئاشكارا ئېلان قىلىش ئۇسۇلى نۇرغۇن كىشىنى ھەيران قالدۇرىدۇ، لېكىن توي مۇراسىمىغا قاتناشماي بولمايدۇ. نۇرغۇن كىشى ئىش ھەققى تىزىملىكىگە قاراپ تۇرۇپ باغاق يازىدۇ، بەزىلەر تويغا مېھمان چاقىرىپلا قالماستىن، بۆشۈك توي، ئات تويى، خەتمە تويغىمۇ ھەتتا نەزىر - چىراغنىمۇ مېھمان چاقىرىدۇ. خوتەنلىكلەر باغاقنى «پولو بېلىتى»، «جەرىمانە تالونى» دەپېشدىكەن.

ئىگىلىشىمىزچە، خوتەن ۋىلايىتىنىڭ چەت - يېقا ناھىيىلىرىدە ئادەتتە مېھماندارچىلىققا بارغاندا تۆت - بەش يۈەن

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

قىلدى.

ئۇرۇمچى شەھىرى تىيانشان رايونىنىڭ جەنۇبىي ئازادلىق يول ئىش باشقارمىسى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىزچىل چىڭ تۇتۇپ كەلدى. بۇ باشقارما خادىملىرى ئۆز تەۋەسىدىكى 13 «بەشتە كاپالەتلەندۇرۇلدىغان ئائىلە» گە 5000 يۈەن قىممىتىدىكى ئون، كۆمۈر قاتارلىقلارنى ياردەم قىلغان بەيتۈللا مەسچىتىنىڭ جامائىتىنى يوقلىدى.

سۈرەتتە: ئىش باشقارمىسىنىڭ خادىملىرى مەسچىت جامائىتىگە لەۋھە تەقدىم قىلماقتا.

ئابدۇراخمان توختى فوتوسى

ئۇرۇمچى شەھىرى تىيانشان رايونىنىڭ جەنۇبىي ئازادلىق يول ئىش باشقارمىسى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ كەلدى. بۇ باشقارما خادىملىرى ئۆز تەۋەسىدىكى 13 «بەشتە كاپالەتلەندۇرۇلدىغان ئائىلە» گە 5000 يۈەن قىممىتىدىكى ئون، كۆمۈر قاتارلىقلارنى ياردەم قىلغان بەيتۈللا مەسچىتىنىڭ جامائىتىنى يوقلىدى.

سۈرەتتە: ئىش باشقارمىسىنىڭ خادىملىرى مەسچىت جامائىتىگە لەۋھە تەقدىم قىلماقتا.

ئابدۇراخمان توختى فوتوسى

نىزامىغا تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك ھەققىدىكى قارارى» تەستىقلاندى. يىغىندا يەنە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەينىلەش، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش ئىشلىرى ماقۇللاندى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىرىدىن يۈسۈپ مۇھەممەدى، تۆرباېير، ماسۇنلىيالۇ، خوجىخان ھاكىموق، ئامىنە غاپپار، قادىس، سۇي گۇاڭخۇا ۋە باش كاتىپ مۇھەممەت ئىسمائىل يىغىنغا قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جالك خېك، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ مەسئۇللىرى، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ماھنۇر قاسىم يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش بەلگىلىمىسى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ پەرمانى

65 - نومۇرلۇق

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش بەلگىلىمىسى» ئېلان قىلىندى، ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلسۇن.

ئاپتونوم رايونلۇق رەئىسى **ئابدۇرېشىت**

1996 - يىل 11 - ئاينىڭ 27 - كۈنى

1 - ماددا بۇ بەلگىلىمە ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش، ھاۋارايىنى كۆزىتىشتىن ئېلىنغان ماتېرىياللارنىڭ ۋەكىللىكلىكى، توغرىلىقى، سېلىشتۇرمىلىقى ۋە ئىزچىللىقىغا كاپالەتلىك قىلىش، مېتېئورولوگىيە ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش مەقسىتىدە، ئالاقىدار قانۇن، نىزاملارغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا بۇ بەلگىلىمە شىنجاڭ مەمۇرىي رايون تەۋەسىدىكى ئارمىيىنىڭكىدىن باشقا مېتېئورولوگىيە ئىستانسا - پونكىتلىرىنىڭ ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداشقا تەتبىقلىنىدۇ.

3 - ماددا ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ھاۋارايىنى كۆزىتىش ئەسلىھەسى ۋە تېخنىكا ۋاستىسى ئارقىلىق ئاتموسفېرا ئەھۋالىغا دائىر ئۇچۇرلارنى توغرا ئېگىلەشكە كاپالەتلىك قىلىدىغان، ھەر خىل كاشىلىلاردىن ساقلىنالىغىدەك ئەڭ قىسقا زامان ئارىلىقىدا تاپقان مۇھىت بوشلۇقىنى كۆرسىتىدۇ؛ ھاۋارايىنى كۆزىتىش ئەسلىھەلىرى كۆزىتىش مەيدانى، ئۈسكۈنىلىرى، بەلگىلىمىسى، مېتېئورولوگىيىلىك خەۋەرلىشىش سىم يولى، سىگنال قانىلى، شۇنىڭدەك دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىققا دائىر ھاۋارايىنى كۆزىتىش، سىناق قىلىشقا پايدىلىنىدىغان يەر قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ.

4 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى كۆچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش كېرەك.

ئاپتونوم رايونلۇق مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارمىقى مۇشۇ بەلگىلىمىنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى تەشكىللەشكە مەسئۇل بولىدۇ ھەمدە ئاپتونوم رايونىنىڭ ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش خىزمىتىنى بىر تۇتاش باشقۇرىدۇ ۋە نازارەت قىلىدۇ. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (شەھەرلىك) مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارماقلىرى يۇقىرى دەرىجىلىك مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارمىقى ۋە شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكىدە، تۈز مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدىكى ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ باشقا ئالاقىدار تارماقلىرى تۈز مەسئۇلىيىتىگە ئاساسەن ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ، ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشكە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

11 - ماددا ھەممە ئورۇن ۋە شەخسلەرنىڭ ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش مەجبۇرىيىتى بار، ئۇلار ھاۋا رايىنى، كۆزىتىش مۇھىتىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش ۋە كۆزىتىش ئەسلىھەلىرىنى بۇزۇش، ئوغرىلاش، ئېلىمشلىرىنى توسۇش، پاش قىلىش ۋە شىكايەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداشتا خىزمەت كۆرسەتكەن ئورۇن ياكى شەخسلەرنى ناھىيىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەقدىرلەيدۇ، مۇكاپاتلايدۇ.

12 - ماددا مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارمىقى ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىگە زىيان يەتكۈزگەنلەرنى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشنى توختىتىشقا، سۈرۈك ئېچىدە ئەسلى ھالىتىگە كەلتۈرۈشكە، زىيانىنى تۆلەپ بېرىشكە بۇيرۇيدۇ.

13 - ماددا مۇشۇ بەلگىلىمىنىڭ 7 - ماددا 2 - تارمىقىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغانلارنى يەرلىك ئاشقۇرۇش تارمىقى قانۇن بويىچە جازالايدۇ.

14 - ماددا ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداشتىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلغانلار، جازالىنىشقا تېگىشلىك بولغان باشقا قىلمىشلارنى ئالاقىدار تارماقلار ئالاقىدار قانۇن، نىزام ۋە قائىدىلەردىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن جازالايدۇ؛ ئامانلىق ساقلاش بويىچە جازالىنىدىغانلارنىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى «ئامانلىق ساقلاش بويىچە باشقۇرۇش، جازالاش نىزامى»غا ئاساسەن جازالايدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

15 - ماددا پۇقرالار، قانۇنىي ئىگىلەر ياكى باشقا تەشكىلاتلاردىن قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ مەمۇرىي جازاغا تارتىلغانلارنىڭ قانۇنغا خىلاپ قىلمىشى ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىگە زىيان يەتكۈزگەن بولسا، ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

16 - ماددا دەۋاغا ئالاقىدارلار مەمۇرىي جازا قارارىغا قايىل بولمىسا، قانۇن، نىزامغا ئاساسەن مەمۇرىي جەھەتتىن قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلسا ياكى خەلق سوت مەھكىمىسىگە ئەرز قىلسا بولىدۇ. ۋاقىت ئۆتكىچە مەمۇرىي جەھەتتىن قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلمايلا، ئەرزمۇ قىلمايلا تۈرۈپ جازا قارارىنى ئىجرا قىلمىسا، جازا قارارىنى چىقارغۇچى ئورگان خەلق سوت مەھكىمىسىگە مەجبۇر ئىجرا قىلدۇرۇپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ.

17 - ماددا ئالاقىدار مەمۇرىي مەسئۇل تارماقلاردىكى خىزمەتچىلەردىن مۇشۇ بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغان، ئەپسانىيەتچىلىك قىلغان، خىزمەت ھوقۇقىدىن كەلمەس پايدىلانغانلارغا ئۆز ئورنى ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك ئالاقىدار تارماق مەمۇرىي جەھەتتىن چارە كۆرىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

18 - ماددا بۇ بەلگىلىمە چىقىرىلغان ۋاقىتتىن باشلاپ ئىجرا قىلىنىدۇ.

پۈتۈن ئەسلىھەلىرىنىڭ كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىدۇ ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارمىقىنىڭ ساھە بويىچە باشقۇرۇشىنى قوبۇل قىلىدۇ.

5 - ماددا ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرى دۆلەت تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ، ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ ئۇنى ئۆزى بالىغانچە يۆتكىۋېتىشىگە، بۇزۇۋېتىشىگە ۋە ئىگىلىۋېلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

6 - ماددا ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرى قوغدىلىدىغان دائىرە ئىچىدە تۆۋەندىكى پائالىيەتلەر بىلەن شۇغۇللىنىشتا، گووۋۇيۈەننىڭ مېتېئورولوگىيە مەسئۇل ئىپپاراتى ۋە ئالاقىدار تارماقلار تۈزگەن قوغداشقا دائىر بەلگىلىمىلەرنى ئىجرا قىلىش شەرت:

1) تۇرلۇك ئىمارەت ۋە قۇرۇلۇش سېلىش؛

2) تۆمۈرىيول، تاشيول، دەريا يولى، سۇ ئامبىرى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى ئېلىپ بېرىش؛

3) ئىسسىقلىق مەنبەسى، ئوت مەنبەسى، ئوت ۋە ئاسان كۆيىدىغان، ئاسان پارتلايدىغان بۇيۇملارنى ئىشلىتىش ياكى ساقلاش؛

4) ئىس - تۈتۈن، چاڭ - توزان، ھور قويۇپ بېرىش؛

5) گووۋۇيۈەننىڭ مېتېئورولوگىيە مەسئۇل ئىپپاراتى ۋە ئالاقىدار تارماقلار تۈزگەن قائىدىلەردە ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرى قوغدىلىدىغان رايون دائىرسىدە شۇغۇللىنىش چەكلەنگەن باشقا پائالىيەتلەر.

7 - ماددا مېتېئورولوگىيە ئەسلىھەلىرىگە خەۋپ يەتكۈزىدىغان تۆۋەندىكى قىلمىشلار مەنئى قىلىنىدۇ:

1) ھاۋارايىنى كۆزىتىش مەيدانىنىڭ رېشاتكىسى، ئەسۋابلىرى، ئۈسكۈنىلىرى ۋە قوشۇمچە ئەسلىھەلىرىنى ئۆزى بالىغانچە يۆتكىۋېتىش؛

2) مېتېئورولوگىيە ئىستانسا - پونكىتلىرى ئۈچۈن پايدىلىنىدىغان يەرلەرنى ئۆزى بالىغانچە ئىگىلىۋېلىش؛

3) ھاۋارايىنى كۆزىتىش مەيدانىنىڭ رېشاتكىسى ياكى مېتېئورولوگىيە ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان ئىستولبا، ئانتېننا، تارتما سىملارغا ئۇلاغ باغلاش، نەرسە - كېرەك ئېسىش؛

4) مېتېئورولوگىيىلىك خەۋەرلىشىش قانالىلىرىنى ئىگىلىۋېلىش ياكى ئۇنىڭغا كاشىلا قىلىش؛

5) قانۇن، نىزام ۋە قائىدىلەردە يولغا قويۇش مەنئى قىلىنغان باشقا قىلمىشلار.

8 - ماددا شەھەر - بازار قۇرۇلۇشى ئومۇمىي پىلانىنى تۈزگۈچى ۋە تەستىقلىغۇچى تارماقلار ۋە باشقا تارماقلار ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇشى كېرەك.

مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارمىقى ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىھەلىرىنى قوغداش دائىرىسى خەرىتىسىنى ئىشلەپچىقىشى ھەمدە پىلان، قۇرۇلۇش، پىلانلاش، بەلگىلىمىسىگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان قۇرۇلۇش تۈرىنى تۈرغۇزۇشنى تەستىقلىماسلىقى، قۇرۇلۇش، پىلانلاش مەمۇرىي مەسئۇل تارماقلىرى ئۇنىڭ پىلانلىنىشى ۋە لايىھىسىنى تەستىقلىماسلىقى، يەر باشقۇرۇش تارمىقى بۇ قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يەرنى تەستىقلىماسلىقى كېرەك.

كۆزىتىش مۇھىتىنى قوغداش دائىرىسى ئىچىدە ھەقىقەتەن قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىشقا توغرا كەلسە، پىلان، قۇرۇلۇش، پىلانلاش، يەر باشقۇرۇش قاتارلىق ئالاقىدار مەسئۇل تارماقلار ئىشتىن ئاۋۋال مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارماقلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشتا، قۇرۇلۇش بىكىتمىسى ماقۇللۇقىنى ئېلىشى كېرەك؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتمىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىشى كېرەك؛ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتمەك دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، سۇچىلىق، خەلق ئاۋۇتاتسىيىسى، نېفىت قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلارغا قاراشلىق مېتېئورولوگىيە ئىستانسا - پونكىتلىرىغا چېتىلىدىغانلىرىدا ئاۋۇال ئۇلارنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك تارمىقىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىش لازىم.

9 - ماددا ھەقىقەتەن شەھەر پىلانى، قۇرۇلۇش ئېھتىياجى تۈپەيلىدىن مېتېئورولوگىيە ئىستانسا، پونكىتلىرى ۋە ئۇنىڭ ئەسلىھەلىرىنى تەستىق ئارقىلىق كۆچۈرۈشكە توغرا كەلسە تۆۋەندىكى بەلگىلىمە بويىچە ئىش كۆرۈش كېرەك:

1. شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتى پىلان، قۇرۇلۇش، پىلانلاش، يەر، مۇھىت ئاسراش، مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارماقلىرى ۋە ئالاقىدار مېتېئورولوگىيە ئىستانسا - پونكىتلىرىنى تەشكىللەپ ھەمدە قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇننى تەكلىپ قىلىپ بېگى ئورۇن بېكىتىپ، قۇرۇلۇش لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇش.

2. ئادەتتىكى مېتېئورولوگىيە ئىستانسا - پونكىتلىرىنىڭ بېگى ئورۇندىكى قۇرۇلۇش لايىھىسىنى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارماقلىرى ئاپتونوم رايونلۇق مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە تەكشۈرۈپ بېكىتىشگە يوللايدۇ، ئاساسىي مېتېئورولوگىيە پونكىتى ۋە ئۆلچەملىك كىلىمات كۆزىتىش پونكىتىنى يۆتكەش لايىھىسىنى ئاپتونوم رايونلۇق مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارماقلىرى گووۋۇيۈەننىڭ مېتېئورولوگىيە مەسئۇل ئىپپاراتىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشگە يوللايدۇ، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتمەك دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، سۇچىلىق، خەلق ئاۋۇتاتسىيىسى، نېفىت قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلارغا قاراشلىق مېتېئورولوگىيە ئىستانسا - پونكىتلىرىغا چېتىلسا، ئۇلارنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك تارمىقىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشىگە يوللىنىدۇ ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارمىقىغا ئەنگە ئالدۇرۇلىدۇ.

3. كونا - بېگى ئورۇندا تولۇق بىر يىلغىچە سىلىشتۇرۇلغان ئاساستا كۆزىتىش ئېلىپ بېرىلغاندىن كېيىن، قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇن ئاندىن ئۇنىڭ كونا ئورنىدا قۇرۇلۇش قىلدۇرسا بولىدۇ؛

4. مېتېئورولوگىيە ئىستانسا - پونكىتلىرى ياكى ئۇنىڭ ئەسلىھەلىرىنى كۆچۈرۈش ھەمدە قايتىدىن قۇرۇشقا كېتىدىغان خراجەتنى قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇن ئۈستىگە ئالىدۇ؛

10 - ماددا پوچتا -

مەسئۇلىيىتىكە ئاساسەن ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ، ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىمىلەرنى قوغداش ئىشىنى نازارەت قىلدۇق ۋە باشقۇردۇق.

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنى ۋە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، سۇچىلىق، خەلق ئاۋىئاتسىيىسى، نېفىت قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار مۇشۇ بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ئۆزىگە قاراشلىق مېتېئورولوگىيە ئىستانسا - پىلان، قۇرۇلۇش، پىلانلاش، يەر باشقۇرۇش قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلارغا يوللىشى لازىم. پىلان مەسئۇل تارمىقى ھاۋارايىنى كۆزىتىش مۇھىتى ۋە ئەسلىمىلەرنى قوغداش قارارناما ئىمزالىنىپ ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن سەپەرۋەر قىلىپ بۇز يەر ئېچىپ، تېرىلغۇ يەرنى كۆپەيتىش مەركەز قىلىنغان ئىتنز- ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىپ، كېۋەز، ئاشلىق تېرىلغۇ كۆلەمىنى كېڭەيتىشكە ئاساس يارىتىش.

سۈرەتتە: دېھقانلار كاسكۆل بوز يەر ئېچىش رايونىدا يەر تۈزلىمەكتە.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن** فوتوسى

10 - ماددا يوچتا - تېلېگرافى تارماقلىرى مېتېئورولوگىيە تارماقلىرى بىلەن بىقىنىدىن ھەمكارلىشىپ، مېتېئورولوگىيە خەۋىرلىشىش راۋان بولۇشى، خەۋىرلىشىش قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

18 - ماددا بۇ بەلگىلىمىنى تەتبىقلاش جەريانىدىكى كونكرېت مەسىلىلەرنى ئاپتونوم رايونلۇق مېتېئورولوگىيە مەسئۇل تارمىقى چۈشەندۈرىدۇ.

19 - ماددا بۇ بەلگىلىمە ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

قۇمۇل شەھرىنىڭ دېھقانچىلىق رايون چارۋىچىلىقىدا يۈكسىلىش بولدى

ئىختىيارى مۇخبىرىمىز **ئابدۇۋاھىت ئىساق** خەۋىر قىلدۇ: قۇمۇل شەھىرى چارۋىچىلىقنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى ئاغلىق رايون چارۋىچىلىق يېزىلىرىدىن تۇزلەك رايون دېھقانچىلىق يېزىلىرىغا يۆتكەپ، چارۋىچىلىقتا يۈكسىلىش ھاسىل قىلدى. بۇلتۇر تۇزلەك رايون دېھقانچىلىق يېزىلىرى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ پىگىز، سېمىز گۆش بىلەن تەمىنلەپ، توققۇز چارۋىچىلىق يېزىسىنىڭكىدىن ئاشۇرۇۋەتتى.

قۇمۇل شەھىرى ئۇلگىرى چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ چارۋىچىلىقىغا زور كۈچ سەرپ قىلغان بولسىمۇ، تەبىئىي شەرت - شارائىتىنىڭ ناچارلىقى ۋە باشقا سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن تەرەققىي قىلالمىغانىدى. دېھقانچىلىق رايونلىرىدىمۇ ئائىلە باقمىچىلىقىنى ئاساس قىلغاچقا، بازارنى يېتەرلىك گۆش بىلەن تەمىنلەش قىينغا توختىغانىدى.

شەھەرلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى بۇ خىل ئەھۋالنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، ئۇچ يىلدا باقمىچىلىق ئۈچۈن 16 مىليون يۇەندىن ئارتۇق ئۇسۇمسىز قەرز، باقمىچىلىق كەسپىي ئائىلىلىرىنىڭ ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش قوراللىرىنى ئالماشتۇرۇش ئۈچۈن 1200 تونىنا گۆش بىلەن تەمىنلەپ، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ گۆشكە بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇردى. بۇ يىل چارۋىچىلىقتىنلا 17 مىليون يۈەن كىرىم قىلدى.

پوسكام ناھىيىسىنىڭ ئاقتام يېزىسىدا ھازىر بورداقچىلىق كەسپىي ئائىلىسى 582 گە يەتتى، ئۇلار بۇ يىل 1- ئايدىن 11- ئاينىڭ بېشىغىچە 3468 تۇياق قوي، كالا بورداپ سېتىپ، 468 مىڭ يۈەن ساپ كىرىم قىلدى.

سۈرەتتە: بورداقچىلىق كەسپىي ئائىلىسىدە بېقىلۇاتقان قويلار.

تۇرسۇن راخمان فوتوسى

ئائىلىلىرىنىڭ قورۇ- قوتان سېلىشىغا يەر ئاجرىتىپ بەرگەندىن باشقا، يەم- خەشەك، ئوتلاق ئاجرىتىپ بەردى. سىلوس ئورنى ياساش ئۈچۈن سېمونت، خىش قاتارلىق ماتېرىياللارنى ھەل قىلىپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، سەككىز قارار كۆرس ئېچىپ 400 دىن ئارتۇق ئادەمگە باقمىچىلىق كەسپىگە دائىر پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئۆگەتتى، ئۇنىڭ بىلەن 1995 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر دېھقانچىلىق رايونلىرىدىكى باقمىچىلىق كەسپىي ئائىلىلىرى 463 كە، بورداقچىلىق كەسپىي ئائىلىلىرى 165 كە يەتتى. تېرىقچىلىقنى ئاساس قىلىدىغان پالۋانتۆر يېزىسى بۇ يىل شەھەر ئاھالىلىرىنى 1200 تونىنا گۆش بىلەن تەمىنلەپ، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ گۆشكە بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇردى. بۇ يىل چارۋىچىلىقتىنلا 17 مىليون يۈەن كىرىم قىلدى.

شايار ناھىيىسى سۇ ئەسلىھەلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى

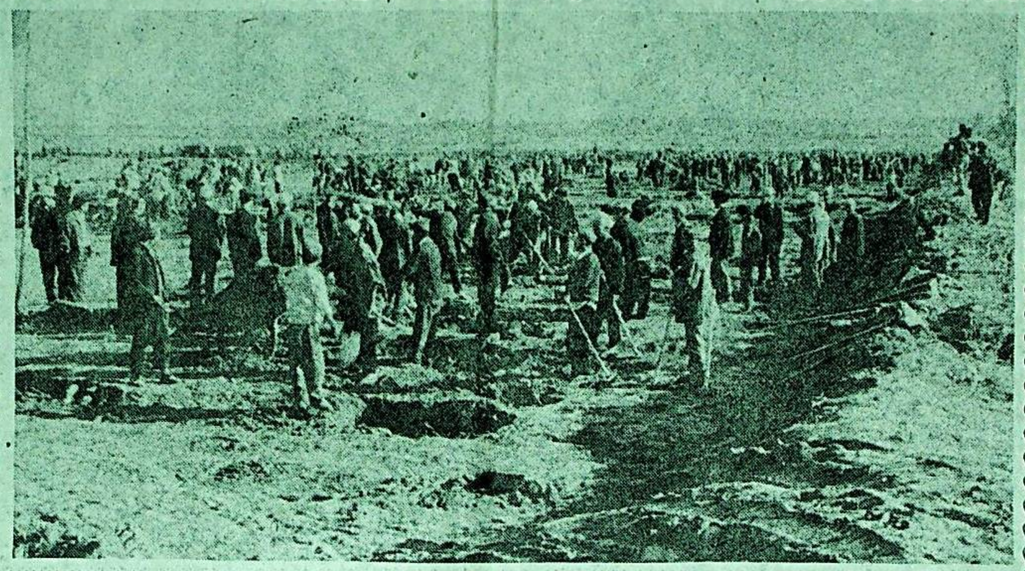

ئىختىيارى مۇخبىرلىرىمىز **نۇردۇن تۇردى، ئۆمەر نۇردۇن** خەۋەر قىلدۇ: شايار ناھىيىلىك سۇ ئىدارىسى 1992- يىلى «سۇ تۇپراق ساقلاش قانۇن» نى ئىجرا قىلىدىغان سۇ مەمۇرىيەت بۆلۈمچىسى تەسىس قىلدى. شۇنىڭدىن بۇيان بۇ ئورۇن يېزىلاردا قىسقا مۇددەتلىك كۇرسلارنى ئېچىپ 310 نەپەر ئىختىيارى قىلغۇچىلارنىڭ كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈردى. ھەر يىلى 3- ئاينىڭ 22- كۈنىدىن 28- كۈنىگە قەدەر دۇنيا سۇ كۈنى ۋە جۇڭگو سۇ قانۇنى ھەپتىلىكى پائالىيىتىدىن پايدىلىنىپ، تۇرلۇك تەشۋىقات ۋاستىلىرى ئارقىلىق سۇ قانۇنىنى تەشۋىق قىلىپ، ئاممىنىڭ سۇ، تۇپراقنى ساقلاش ئېڭى ۋە قانۇن- تۈزۈم قارىشىنى ئۆستۈردى. مەمۇرىيەت خادىملىرى بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ قانۇنغا خىلاپ ھالدا خالىغانچە سۇ، تۇپراق ساقلاش ئەسلىھەلىرىنى بۇزۇۋەتكەن، يەر ئىگىلىۋالغان، ئۆز ئالدىغا سۇ ئۆگۈچ، توما قۇرغانلارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. بۇ ئورۇنلارنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلغان سۇ ئېشىلىرى دېلوسى 48 پارچە بولۇپ، بىر تەرەپ قىلىش نىسبىتى% 100 كە يېتىپ، 207 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ئىقتىسادىي زىيانىنى تولتۇرالدى.

مارالبېشى ناھىيىسى چەت- يىراق جايلاردىكى دېھقان ، چارۋىچىلارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلدى

ئىختىيارى مۇخبىرىمىز **يۈسۈپ مەمتىلى** خەۋەر قىلدۇ: مارالبېشى ناھىيىسى پائال مەبلەغ توپلاپ، چەت- يىراق جايلاردىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلدى.

بۇ ناھىيە ئۆتكەن يىلى 7- ئايدىن بۇيان، بىر قىسىم چەت- يىراق جايلاردىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىغا ئوتتۇش قىلىپ، ھاكىم باشچىلىقىدا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇردى. رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى يېزا، بازارلارنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى بىلەن ۋەزىپە كۆرسەتكۈچلەر بويىچە توختام ئىمزالدى. نەتىجىدە بۇ يىل 11- ئايغا قەدەر ناھىيە بويىچە 3 مىليون 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سەرپ قىلىنىپ، ئالتە ماشىنىلاشقان قۇدۇق كولىنىپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، 300 كۇب مېتر سۇ سىغىمى چانلىقىغا ئىگە ئالتە سۇ مۇنارىسى ياسالدى، 118 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى ياتقۇزۇلدى. بۇنىڭ بىلەن بېگىئۆستەك، ئالاغىر، شامال، ئاقساقمارال قاتارلىق بەش يېزا - بازارنىڭ يېگىمەھەللە، يېگىئاۋات قاتارلىق چەت- يىراق جايلاردىكى 30 مىڭ 160 ئادەم، 115 مىڭ تۇياق چارۋا مال پاكىز سۇ ئىچەلەيدىغان بولدى.

قىسقا خەۋەرلەر

△ ئىلى ۋىلايىتى 10- ئاينىڭ 25- كۈنىگىچە 199 مىليون 680 مىڭ كىلوگرام بۇغداي سېتىۋېلىپ، بۇ يىللىق يازلىق ئاشلىق سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى % 106 ئورۇندىدى.

ئابلىكىم مۇھەممەت

△ گۇما ناھىيىلىك ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلار بىرلەشمىسى 11- ئايغىچە 23 مىليون 516 مىڭ يۈەن پۇل ئامانەت توپلىدى ھەم دېھقانلارنىڭ ئورۇقلۇق، سۈلياۋ يوپۇق، خىمىيىۋى ئوغۇت، دېھقانچىلىق دورىسى قاتارلىقلارنى سېتىۋېلىشى ئۈچۈن 21 مىليون 433 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقاتتى.

مەرھەمەت سەيدەخمەت

△ بۈگۈر ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ كادىرى قۇربان ئابلا بۇ يىل كۆزگىچە 180 تونىنا كېرەكسىز سۈلياۋ يوپۇقلارنى سېتىۋېلىپ، دېھقانلارغا 90 مىڭ يۈەندىن كۆپەك نەپ يەتكۈزدى.

ئىرھەمن قادىر

يېقىندا تېكەس ناھىيىسىدە پۇل مۇئامىلىسى تارماقلىرىنىڭ بانكا لوگىسى بېنى تالىشىش پويىچە بانكا خادىملىرىنىڭ تونۇنجى قېتىملىق كەسپىي ماھارەت كۆرسىتىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. بۇ مۇسابىقە ئاخىرىدا تەنتىجە ئېلىرىشكەن كوللېكتىپ، شەخسلەر مۇكاپاتلاندى.

سۈرەتتە: ماھىرلار تالون ھېسابلاش ماھارىتى كۆرسەتمەكتە.

پولات ئامانيار فوتوسى

△ خوشۇت ناھىيىسىنىڭ ئۈششاقتال يېزىلىق باج پونكتى 10- ئاينىڭ ئوتتۇرىغىچە 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن باج يىغىۋېلىپ، يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 75 كۈن بۇرۇن، 150 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇۋېلىپ ئورۇندىدى.

ئەخمەت مەجىت

△ قەشقەر پېشىھەر ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسى 11- ئاينىڭ بېشىغىچە 15 يېزا- بازار ۋە ناھىيە بازىرىدىكى باج رەسمىيىتى بېجىرىلىدىغان قاتناش ۋاستىلىرىدىن 80 نى ئېنىقلاپ چىقىپ، 23 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك باج پۇلىنى تولۇقلاپ ئالدى، باج يىغىش خىزمىتىگە توسقۇنلۇق قىلغان تۆت كىشىنىڭ ماشىنىسىنى توختىتىپ قويدى.

سابىرجان سېيىت

△ قاغىلىق ناھىيىسىنىڭ كۆكيار يېزىلىق باج پونكتى 11- ئاينىڭ 10- كۈنىگىچە 78 مىڭ يۈەن باج يىغىپ، يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى 50 كۈن بۇرۇن، 18 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇۋېلىپ ئورۇندىدى.

ئابدۇللاجان قادىرھەت

△ گۇما ناھىيىسىنىڭ قوشتاغ يېزىلىق دۆلەت باج پونكتى 11- ئاينىڭ بېشىغىچە 119 مىڭ يۈەن باج يىغىپ، يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن، 14 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇۋېلىپ ئورۇندىدى.

ئابلىز ئابلەت

△ يېچان ناشيول ئۇچاستىكسىنىڭ لەمجەن داۋەنى يەرپا قىلغان 17 مو ئۇزۇملۇكىنى يىلىغا 10 مىڭ يۈەن ئېتراپىدا كىرىم بولماقتا.

مەھەممەتجان غوجا ئەھمەت

«ئۇمىد قۇرۇلۇشى» نىڭ ياردىمى بىلەن قەشقەر ۋىلايىتىدىكى 4000 دىن ئارتۇق ئوقۇشسىز قالغان بالا مەكتەپ قوينىغا قايتىپ كەلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **ئادىلجان نۇرمۇھەممەت، ھەببە زەيدىنجان** خەۋەر قىلىدۇ: «ئۇمىد قۇرۇلۇشى» يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ھەر سەۋىيەدىكى ھەر خىل مائارىپ ئورگانلىرىنىڭ ياردىمى بىلەن 1990-يىلى قەشقەر ۋىلايىتىدە «ئۇمىد قۇرۇلۇشى» يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، ھەر دەرىجىلىك ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى «ئۇمىد قۇرۇلۇشى» نىڭ مىللەتنىك ساپاسىنى ئۆستۈرۈش جەھەتتىكى رولىنى كەڭ تۇردە تەشۋىق قىلىپ، ئاممىنى ئوقۇشسىز قېلىۋاتقان ئاشۇ بالىلارغا ياردەم بېرىشكە چاقىردى.

مەملىكىتىمىزدىكى قېرىنداش ئۇلۇس شەھەرلەر ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئوبلاست، ۋىلايەت، شەھەرلەردىكى بىرقىسىم ئورۇنلار، ۋەتەنپەرۋەر زاتلار قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ «ئۇمىد قۇرۇلۇشى» نىڭ يېقىندىن ياردەم بەردى. بۇ يىل 10-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 2 مىليون يۈەندىن ئارتۇق ئىئانە توپلىنىپ، يېڭىسار، قەشقەر كونىشەھەر، پەيزاۋات، يوپۇرغا ناھىيىسىدىكى 4100 دىن كۆپرەك بالا «ئۇمىد قۇرۇلۇشى» نىڭ ياردىمىگە ئېرىشىپ، مەكتەپ قوينىغا قايتىپ كەلدى. كونىشەھەر ناھىيىسىنىڭ تاشمىلىق، يېڭىسار ناھىيىسىنىڭ يېڭىيەر، يوپۇرغا ناھىيىسىنىڭ يەكشەنبە بازىرى پېزا توختىكا كەنتىدىن ئىبارەت ئۈچ ئورۇندا «ئۇمىد باشلانغۇچ مەكتىپى» قۇرۇلدى. يەنە ئىككى ئورۇندىكى «ئۇمىد باشلانغۇچ مەكتىپى» قۇرۇلۇشى يىل ئاخىرىدا پۈتۈپ، ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلىدۇ.

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **زۇبەيدۇللا ئابلىز** خەۋەر قىلىدۇ: ئۇرۇمچى شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسى پوچتا تىجارەت ئورۇنلىرىنى بېزەش، زامانىۋى ئالاقىلىشىش ئەسلىھەلىرىنى تولۇقلاش، كەسىپلىرى تولۇقلاپ، ئورۇنلاشتۇرۇش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش ئارقىلىق پوچتا تىجارەت ئورۇنلىرىنىڭ ئومۇمىي ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، ئۇنىۋېرسال مۇلازىملىق پوكىيى تەسىس قىلىپ، كەسىپكە پۇختا خادىملارنى ئابونتلارنىڭ پوچتا ئالاقە ئىشلىرى ھەققىدە سورىغان سوئاللىرىغا جاۋاب بېرىشكە تەشكىللىدى.

ئۇرۇمچى شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسى مۇلازىملىق سۇپىتىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بەردى

«... مېھرىنىڭ مەمتىمىن كىچىك چېغىدىلا ئەقىللىق، چېچەن بولۇپ، مەكتەپكە كىرىپ، ئىككى ئاي ئىچىدىلا ساۋاتىنى چىقىرىۋالغانىدى. ئۇ، ئۆتۈلگەن دەرسلەرنى تېرىشىپ ئۆگىنىپ، سىنىپتا ئۆگىنىش باشلىقلىق ۋەزىپىسىنى ياخشى ئادا قىلىپ كەلگەندىن باشقا، ساۋاقداشلىرىغا ھەر جەھەتتىن ياردەم بېرىپ كەلدى. مېھرىنىڭ ساۋاقدىشى دىلنۇر تاھىرغا بىر دانە قەلەم، 21 دانە دەپتەر، تۆت قۇر كىيىم-كېچەك ياردەم قىلدى. ئۇنىڭ ئىش-پائالىيەتلىرى ھەققىدە مەكتەپكە كەلگەن رەھمەت خېتىنىڭ سانى 106 پارچىغا يەتتى. مېھرىنىڭ ئالتە يىلدىن بۇيان ئەلاچىلىقىنى قولدىن بەرمىدى. شۇڭا ئۇنىڭ چىل تۇردە «ئىلغار سىنىپ كادىرى»، «ئۈچتە ياخشى ئوقۇغۇچى»، «مۇنەۋۋەر پىئونېر» بولۇپ باھالىنىپ كەلدى.»

بىز ماتېرىيالدىن مېھرىنىڭ مەمتىمىنىڭ يۇقىرىقى تەرىپلىرىنى ئۇقۇپ چىقتۇق-دە، ئۇنىڭ ئىش ئىزلىرى بىلەن تەپسىلىيرەك تونۇشۇش ئۈچۈن، قەشقەر شەھەرلىك 3-باشلانغۇچ مەكتەپكە بېرىپ، ئۇنىڭ سىنىپ مۇدىرى سەلىمە ئابدۇقادىر بىلەن كۆرۈشتۇق.

×××

1983-يىلى سەنئەتچى ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن مېھرىنىڭ تولىمۇ زېرەك

توقسۇن ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار بىلەن بىرلىشىپ، ناھىيە تەۋەسىدىكى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى نۇقتىلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، بۇ جايلارغا مەخسۇس ئادەم تۇرغۇزدى. مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى ئوغرىلاش قىلمىشلىرىغا قاتتىق زەربە بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئۇلار يەنە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى رەتلەش، قېزىش خىزمىتىدىمۇ بەلگىلىك نەتىجە يارىتتى.

سۈرەتتە: مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسىدىكى خادىملار يېڭىدىن تېپىلغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى تەكشۈرمەكتە. **ئۆمەرجان سىدىق، نىياز ھەمدۇللا فوتوسى**

مېھرى ئوتلۇق مېھرىبانلىق

- قەشقەر شەھەرلىك 3-باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ ئوقۇغۇچىسى، قەشقەر شەھىرى بويىچە مۇنەۋۋەر پىئونېر مېھرىبانلىق مەتىمىنىڭ ئىش-پائالىيەتلىرى توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇللا ئابدۇرېشىت**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئادىلجان ئابدۇقادىر**

بورتالا ئوبلاستلىق سىياسىي مەكتەپ بىرلىك سەپ ئوبىيېكتلىرىغا بولغان تەربىيەلەشنى كۈچەيتىپ، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش ئۈچۈن تېگىشلىك تۆھپە قوشماقتا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرسۇن ئىمىن** خەۋەر قىلىدۇ: سىياسىي مەكتەپلەرنىڭ خىزمىتىنى كۈچەيتىش- نۆۋەتتە بىرلىك سەپ خىزمىتىنىڭ ئاساسىي ۋەزىپىلىرىدىن بىرى. بورتالا ئوبلاستلىق سىياسىي مەكتەپ بۇ نۆۋەتنىڭ ئىستايىدىل ئەھمىيىتى بېرىپ، مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاپ، بىرلىك سەپ ئوبىيېكتلىرىغا بولغان سىياسىي- ئىدىيىۋى تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك بىرلىك سىپىنىڭ مۇستەھكەملىشى يولىدا زور تىرىشچانلىق كۆرسەتمەكتە.

1994 - يىلى 10 - ئايدا بورتالا ئوبلاستلىق پارتكوم مەكتەپنىڭ پېڭى رەھبەرلىك بەنزىسىنى تولۇقلاشتىن كېيىن، مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ياخشىلاپ خىزمەت ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈش يولىدا دادىل ئىزدەندى. بۇ مەكتەپ ئىشنى ئالدى بىلەن باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى تەرتىپكە سېلىشتىن باشلاپ، مەكتەپ ئىشخانىسى ۋە ئوقۇتۇش تەتقىقاتى ئىشخانىسى قۇرۇپ، ئىقتىدارلىق خادىملارنى ئىشخانا مۇدىرلىقىغا ئۆستۈرۈپ، ئۇلارغا كونكرېت ۋەزىپە تەقسىملەپ خىزمەتلەرنى ئىلگىرى سۈرىدى. ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ سىياسىي، كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، تەلىم - تەربىيە سۈپىتىنى ئۆستۈردى. 1995 - يىلدىن بۇيان مەكتەپنىڭ ئومۇمىي خىزمەت پىلانى، كۇرسانت تەربىيىلەش پىلانلىرىنى تۈزۈپ، ئىلگىرىكى ئوقۇتۇشتا مۇئەييەن پىلان بولماسلىق ئەھۋالىغا خاتىمە بەردى ۋە پىلان بويىچە كۇرس ئېچىپ، بىرلىك سەپ ئوبىيېكتلىرىنى سىياسىي، ئىدىيىۋى جەھەتتە تەربىيىلەشنى چىڭ تۇتتى. ئۇنىڭدىن يىلنىڭ بېشىدا تۇنجى قېتىم بىرلىك سەپ كادىرلىرىنى تەربىيىلەش كۇرسى ئېچىپ، ئاساسىي قاتلاملاردىكى مىللىي، دىنىي خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلىشى ئۈچۈن ئاساس سالدى. يەنە ئوبلاست بويىچە ھەرقايسى ناھىيە (شەھەر) بىرلىك سەپ بۆلۈملىرى ۋە مىللىي، دىنىي ئىشلار ئىدارىلىرىنىڭ باشلىقلىرى قاتناشقان ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش بويىچە تەربىيىلەپ ئېتىشتۇرۇش كۇرسى قاتارلىقلارنى ئاچتى. بۇ يىل يەنە بىرلىك سەپ خىزمىتىگە مەسئۇل خادىملار قاتناشقان ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش بويىچە ھۇججەت ئۆگىنىش كۇرسى، ئوبلاست بويىچە تۇنجى قېتىملىق دىنىي زاتلارنىڭ قانۇن ئۆگىنىش كۇرسى قاتارلىقلارنى ئاچتى. ئۈنىڭ قارىشىچە، ساقچى بولسا، جەمئىيەتتىكى يامان ئادەم، ناچار ئىللەتلەر بىلەن ئېلىشالايدىكەن، دوختۇر بولسا، كېشىلەرنى ئاغرىق ئازابىدىن قۇتۇلدۇرۇپ، مېھرى- شەپقەت يەتكۈزەلەيدىكەن.

بىز ئۇنىڭ كەلگۈسىدە چوقۇم ئارزۇلىرىغا يېتىشىگە ئىشەنىمىز. چۈنكى ئۇ تىرىشچانلىقتىن ئىبارەت «قانات»نى ئۆزىگە ھەمراھ قىلىپ، بۇ يىل قەشقەر شەھىرى بويىچە «مۇنەۋۋەر پىئونېر» بولۇپ باھالانغان ئۇمىدلىك غۇنچىلارنىڭ بىرسىكەن.

ئۇقۇغۇچىلارنىڭ كۆز گىمناستىكىسى ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئوينىشىغا سەل قارىماسلىق لازىم

ئۆمەرجان تۇرەك

ئۇقۇغۇچىلارنى دەرس ئارلىقىدا كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشقا تەشكىللەش - ئۇلارنى ساغلام بەدەن قىلىپ يېتىشتۇرۇپ چىقىشتا ئىنتايىن مۇھىم رول ئويناپدۇ.

ئۇچىنچى، ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسىنى تەلەپكە لايىق، توغرا ئوينىشىغا كاپالەتلىك قىلىش لازىم. بىر قىسىم ئوقۇغۇچىلار

ئەسلىمىلەرنى تولۇقلاش، كەسپىلىرى ئاپتوماتلاشقان ئۆلچەملىك پوچتا ئىدارىسى قۇرۇش خىزمىتىگە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىپ، مۇلازىملىق سۈپىتىنى تەربىشپ ئۆستۈرۈپ، كارخانا قىياپىتىنى يېڭىلىدى.

بۇ ئىداره باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، بۇلتۇر 4-ئايدا «ياڭىزىجياڭ» يولى، «1-ماي» يولى تارماق پوچتا ئىدارىسىنى ئۆلچەملىك پوچتا ئىدارىسىنىڭ سىناق نۇقتىسى قىلىپ بېكىتىپ، تارماق پوچتا ئىدارىلىرى باشقۇرۇشىدىكى سەككىز تۈرلۈك باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى. ھەرقايسى تارماق ئىدارىلەر ئۆزلىرىنىڭ مۇلازىملىق ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، مەخسۇس خادىم ئاجرىتىپ، ئابونتلارنىڭ ئالاقە ئىشلىرىغا يېتەكچىلىك قىلىش، پوچتا كەسپىلىرىنى كەڭ دائىرىدە تەشۋىق قىلىش خىزمىتىنى پۈختا ئىشلەپ، كۈندىلىك تىجارەت ۋاقتىنى ئون سائەتكە يەتكۈزۈپ، ئاممىنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى. «جۇڭسەن» يولى تارماق پوچتا ئىدارىسى ئۆز ئورنىنىڭ كەسپىي نورمىسى يۇقىرى، ئابونتلار كۆپ بولۇشتەك دۇنياغا كەلگەن مېھرىباي تولىمۇ زېرەك چوڭ بولدى.

ـ دادا، ئاپا مېنى مەكتەپكە ئاپىرىپ بەرسەمۇ بولامدۇ؟ مەنمۇ ئاچامغا ئوخشاش خەت يېزىشنى ئۆگىنەتتىم ـ دەپ بىر كۈنى مېھرىباي ئاتا-ئانىسىغا ئەركىلەپ تۇرۇپ.

قىزىنىڭ بۇ سوئالىغا ھەيران بولغان ۋىلايەتلىك سەنئەت ئۆمىكىنىڭ ئارتىسلىرى مەمتىمن راخمان بىلەن ھۆرىگۈل تۇردىلار بىر-بىرىگە قارىشىپ قالدى ۋە 1990-يىلى 9-ئايدا مېھرىبانىنى مەكتەپكە بەردى. مېھرىباي شۇ كۈندىن باشلاپ بىلىم باغچىسىدا پەرۋاز قىلىشقا باشلىدى. ئۇ، مەكتەپ ياكى ئۆيىدە بولسۇن زېھنىي-قۇۋۋەتىنى يېغىپ ئۆگەنىدى. نەتىجىدە، ئىككى ئاي ئىچىدىلا ساۋاتىنى چىقىرىپ، ئوقۇتقۇچىلىرى ۋە ئاتا-ئانىسىنى ھەيران قالدۇردى ھەمدە 1-سىنىپتىلا پىئونېرلىققا قوبۇل قىلىندى. مېھرىباي ھەر كۈنى سەھەر تۇرۇپ، مەكتەپكە كېلىپ، ئۆتۈلگەن دەرسلەرنى تەكرارلاشنى ئۆزىنىڭ ئادەتتىگە ئايلاندۇردى. دەرس ۋاقتىدا ئۆتۈلگەن دەرسلەرنى زېھنىنى قويۇپ ئاڭلاپ، چۈشەنمىگەن جايلىرىنى دادىللىق بىلەن سوراپ ئايدىڭلاشتۇرۇۋالسا، دەرستىن كېيىن، باشقا ساۋاقداشلىرى بىلەن بىللە ئۆگىنىش قىلدى. دەرسلەرنى تەكرارلاپ، تاپشۇرۇقلىرىنى ئىشلەپ بولمىغىچە ئارام ئالمىدى ياكى تېلېۋىزور كۆرمىدى. ئۇ، ئۆزى تىرىشىپ ئۆگىنىش بىلەن بىللە، سىنىپتىكى دەرسته ئاجىز ساۋاقداشلىرىنىڭ ئۆگىنىشىگە ياردەملىشىپ، ئۇلارنىڭ ئىلگىرىلىشىگە تۈرتكە بولدى. نەتىجىدە، ئىلگىرى ئىمتىھاندىن ئاران ئۆتەلەيدىغان بۇ بالىلار ھازىر 90 دىن يۇقىرى نومۇر ئالالايدىغان بولدى.

مېھرىبانىنىڭ لېي فېك، لې‌ي ئىگدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىدىكى ئەملىيىتى جانلىق بولدى. مەكتەپ پىئونېرلار باش ئەترىتى، ئوتتۇرا ئەترەتلەر ئويۇشتۇرغان پائالىيەتلەرگە باشلامچى قىلىنىدى. 106 پارچە رەھمەت خېتىنىڭ بىر ئىگىسى مانا مۇشۇ بىر كۆزى ئەماس مومای نۇرخان ئىدى.

مېھرىباي سىنىپتىكى 49 ئوقۇغۇچىنىڭ تۇرلۇك پائالىيەتلەردىكى ئىقتىدارلىق باشلامچىسى. ئۇ، ئەترەتنىڭ كۈندىلىك يىغىلىش، ئەمگەك، تازىلىق، ھەپتىلىك تۇرمۇش كۇنى ئېلىپ بېرىش، قەرەللىك بېرىشى لازىم. بۇنىڭدا ئوقۇتقۇچىلار تۆۋەندىكى ھالقىلارغا دىققەت قىلىشى لازىم.

بىرىنچى، ئوقۇغۇچىلارغا كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشنىڭ ئەھمىيىتى ۋە رولىنى تولۇق چۈشەندۈرۈپ، كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشنى ئۆلارنىڭ ئاڭلىق ھەرىكىتىگە ئايلاندۇرۇش لازىم.

ئىككىنچى، كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشقا ئاجرىتىلغان ۋاقىتنى چىڭ تۇتۇش كېرەك. مەكتەپلەردە كۇندە كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشقا مەخسۇس ۋاقىت ئاجرىتىلغان. لېكىن بىر قىسىم ئوقۇتقۇچىلار مۇشۇ ۋاقىتنى چىڭ تۇتمىغاچقا، ئوقۇغۇچىلار بۇ ۋاقىتنى ئۆز ئالدىغا پائالىيەت ئېلىپ بارىدىغان ۋاقىتقا ئايلاندۇرۇۋالغان. شۇڭا ئوقۇتقۇچى بولۇپمۇ سىنىپ مۇدىرى مۇشۇ ۋاقىتتا ئوقۇغۇچىلارنى ياخشى تەشكىللىشى، ئۇلارنى ھەرگىزمۇ ئۆز ئىختىيارىغا قويۇۋەتمەسلىكى چىقىشتا ئىنتايىن مۇھىم رول ئوينايدۇ.

نۆۋەتتە، ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۆرۈش قۇۋۋىتى ئاجىزلاپ كېتىش، سالامەتلىكى ناچارلىشىپ كېتىش ئەھۋاللىرى جايلاردا ئوخشاشمىغان دەرىجىدە ساقلانماقتا. شۇڭا مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار، بولۇپمۇ ئوقۇتقۇچىلار ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشنى ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشى لازىم. بۇنىڭدا ئوقۇتقۇچىلار تۆۋەندىكى ھالقىلارغا دىققەت قىلىشى لازىم.

بىرىنچى، ئوقۇغۇچىلارغا كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشنىڭ ئەھمىيىتى ۋە رولىنى تولۇق چۈشەندۈرۈپ، كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشنى ئۆلارنىڭ ئاڭلىق ھەرىكىتىگە ئايلاندۇرۇش لازىم.

ئىككىنچى، كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشقا ئاجرىتىلغان ۋاقىتنى چىڭ تۇتۇش كېرەك. مەكتەپلەردە كۇندە كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشقا مەخسۇس ۋاقىت ئاجرىتىلغان. لېكىن بىر قىسىم ئوقۇتقۇچىلار مۇشۇ ۋاقىتنى چىڭ تۇتمىغاچقا، ئوقۇغۇچىلار بۇ ۋاقىتنى ئۆز ئالدىغا پائالىيەت ئېلىپ بارىدىغان ۋاقىتقا ئايلاندۇرۇۋالغان. شۇڭا ئوقۇتقۇچى بولۇپمۇ سىنىپ مۇدىرى مۇشۇ ۋاقىتتا ئوقۇغۇچىلارنى ياخشى تەشكىللىشى، ئۇلارنى ھەرگىزمۇ ئۆز ئىختىيارىغا قويۇۋەتمەسلىكى كاپالەتلىك قىلىش لازىم. بىر قىسىم ئوقۇغۇچىلار كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشنى ئۆزىگە ياراملىق ساغلام بەدەن كىشىلەردىن قېلىپ قويۇپ ۋاقىت توشقۇزىدۇ. شۇڭا ئوقۇتقۇچى كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ۋاقتىدا ئوقۇغۇچىلارغا ياخشى كۆز-قۇلاق بولۇشى، ئۇلارغا ھەرىكەتلەرنى تولۇق ئىشلەتكۈزۈشى لازىم.

ئوتتۇرا چى، ئوقۇغۇچىلارغا كۆز گىمناستىكىسى ئويناتقاندا دائىر ھەرىكەتلەرنىمۇ ئوگىتىش كېرەك. مەسىلەن: خەت يازغاندا كۆز بىلەن خەتنىڭ ئارىلىقى 30 سانتىمېتر بولۇش، پارتىغا بېسىلىپ قويۇۋېلىپ خەت يازماسلىق، توغرا، ئۈدۈل ئولتۇرۇپ خەت يېزىش، كىتاب ئوقۇپ ياكى خەت يېزىپ كۆز چارچىغاندا كۆز مۇسكۇللىرىنى بوشاشتۇرۇش ئۈچۈن كۆزنى دەم ئالدۇرۇش، يىراقلارغا قاراش قاتارلىقلار.

شۇڭا جايلاردىكى ھەر دەرىجىلىك مەكتەپلەر ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۆز ۋە رادىئو گىمناستىكىسى ئويناشنى ئۆلارنى كەلگۈسىدە ۋەتەنگە يارىملىق ساغلام بەدەن كىشىلەردىن قىلىپ تەربىيىلەشنىڭ مۇھىم ھالقىسى سۈپىتىدە چىڭ تۇتۇپ ئىشلىشى، بۇنىڭغا ھەرگىزمۇ سەل قارىماسلىقى لازىم.

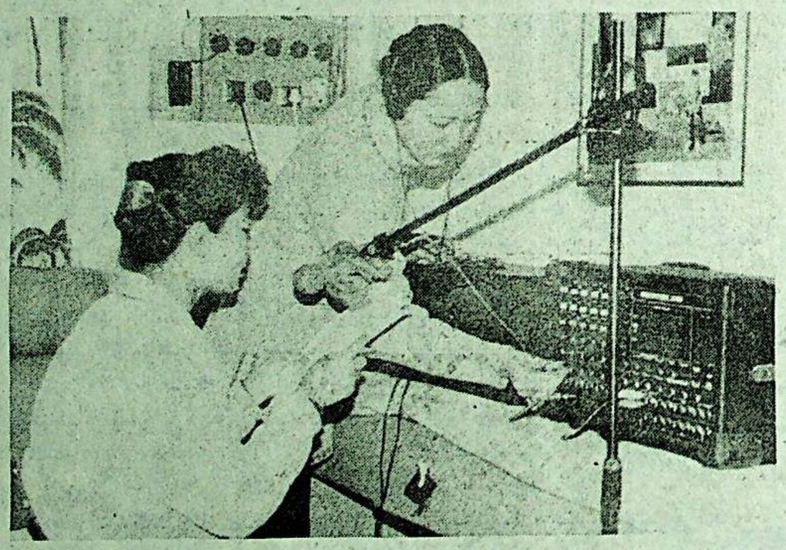

ئىلى يۇك توقۇمچىلىق زاۋۇتىدا سىملىق رادىئو ۋە زاۋۇت گېزىتى قاتارلىق تەشۋىقات قوراللىرىدىن پايدىلىنىپ، ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە بولغان سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت ۋە ئىدىيىۋى تەربىيە تەشۋىقاتىنى كۈچەيتىپ، ياخشى تەشۋىقات ئۇنۇمى ھاسىل قىلدى. زاۋۇت رەھبەرلىكىمۇ ھەر يىلى مۇۋاپىق مىقداردا مەبلەغ ئاجرىتىپ، تەشۋىقات قوراللىرىنى تولۇقلىدى.

سۈرەتتە: بۇ زاۋۇتنىڭ سىملىق رادىئو پونكىتىدىكى دىكتورلار ماقالە ئوقۇماقتا.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

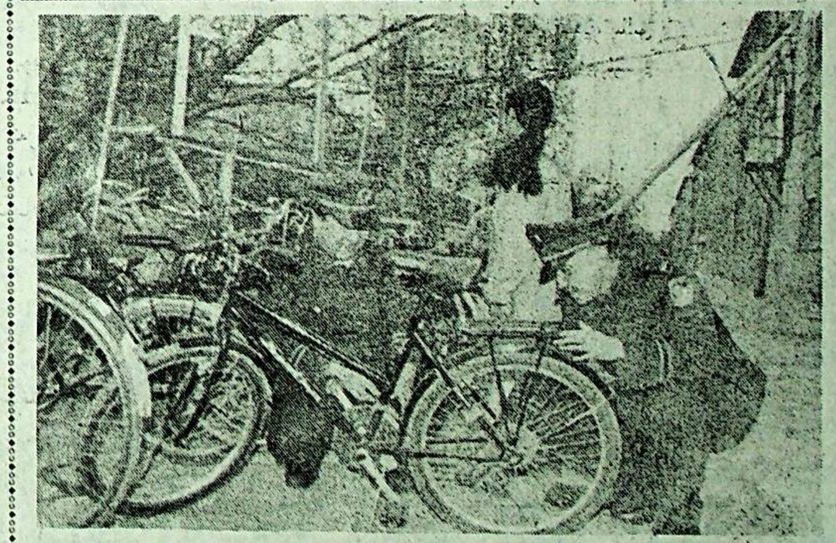

قاراماي شەھەرلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ «تەڭرىتاغ» پەيجۇسوسى ھەر مىللەت ئاممىسىغا ياخشى ئىش قىلىپ بېرىش ئۈچۈن، بىر ۋېلىسىپىت رېمونتخانىسى قۇردى. پەيجۇسودىكى كادىر، ساقچىلار دائىم بىكار ۋاقىتلىرىدىن پايدىلىنىپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ ۋېلىسىپىتلىرىنى ھەقسىز رېمونت قىلىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشتى.

سۈرەتتە: ساقچىلار ۋېلىسىپىت رېمونت قىلماقتا.

ئەخمەتجان فوتوسى

يولداش جياڭ زېمىننىڭ شىئەن ۋەقەسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش يىغىندا سۆزلىگەن سۆزى (قىسقارتىلمىسى)

(1996-يىل 12-ئاينىڭ 12-كۈنى)

يولداشلار، دوستلار:

بۈگۈن شىئەن ۋەقەسىنىڭ 60 يىللىق خاتىرە كۈنى، بىز بۈيەردە داغدۇغىلىق يىغىن ئۆتكۈزۈپ، ئاشۇ ئۇنتۇلغۇسىز تارىخنى ئەسلەپ، جاڭ شۆلياڭ، ياڭ خۇچىڭ جياڭجۇنلەرنىڭ جۇڭخۇا مىللىتىنىڭ ئازادلىق ئىشلىرىغا قوشقان زور تۆھپىسىنى ئەسلەۋاتىمىز.

مەن ئالدى بىلەن ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گووۋۇيۈەن ۋە پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەرمىللەت خەلقىگە ۋەكالىتەن جاڭ شۆلياڭ جياڭجۇنگە، شىئەن ۋەقەسىدە تۆھپە قوشقان ۋەتەنپەرۋەر زاتلارغا ئالىي ئېھتىرام بىلدۈرۈمەن. ياڭ خۇچىڭ جياڭجۇننى، دۆلەتنىڭ مۇستەقىللىقى ۋە مىللەتنىڭ ئازادلىقى ئۈچۈن قۇربان بولغان ئىنقىلابىي قۇربانلارنى چوڭقۇر ياد ئېتىمەن.

60يىل ئىلگىرى ۋەتىنىمىزنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا ئىنقىلابىي ئىتتىپاقلىق روھى ۋە مىللىي ئىتتىپاقلىق روھىنىڭ جارى قىلدۇرۇلۇشىمىز كېرەك.

دۆلەتنىڭ بىرلىكى، مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقى جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ گۈللىنىشى ۋە قۇدرەت تېپىشىنىڭ تۈپ كاپالىتى، بۆلۈنۈش زاۋاللىق، بىرلىك گۈللىنىش ئېلىپ كېلىدۇ. ھەر بىر جۇڭگولۇق دۆلەتنىڭ بىرلىكى ۋە مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى قوغداشنى باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇلىيىتى دەپ بىلىشى، ھەرقانداق ۋاقىتتا ۋەتەنگە، مىللەتكە يۈز كېلەلمەيدىغان ئىشنى قىلماسلىقى كېرەك.

ۋەتەننى بىرلىككە كەلتۈرۈش كىشىلەر رايىنىڭ مايىللىقى، تارىخىي مۇقەررەرلىك. كېلەر يىلى 7- ئاينىڭ 1- كۈنى شياڭگاڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىدۇ، ئاۋمېنمۇ 1999- يىل 12- ئاينىڭ 20- كۈنى ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىدۇ، بۇ جۇڭگو خەلقىنىڭ ئىپتىخارى.

بىز «تەڭ بىرلىككە كەلتۈرۈش، بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم بولۇش» فاكتىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، بىر جۇڭگو پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ئىككى قىرغاق ئارىسىدىكى ئىختلاپنى ئىككى تەرەپنىڭ سىياسىي يول بىلەن سۆھبەتلىشىپ ھەل قىلىشنى تەشەببۇس قىلىمىز. بىز تەيۋەنلىك قېرىنداشلارنىڭ بىز بىلەن بىرلىكتە ئىككى قىرغاقنىڭ ئىقتىسادىي ئالاقىسى ۋە ھەمكارلىقىنى داۋاملىق راۋاجلاندۇرۇشىنى، خادىملارنىڭ بېرىش-كېلىشى ۋە تۇرلۇك ئالماشتۇرۇشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىككى قىرغاق ئوتتۇرىسىدا بۇاستە «ئۈچ ئالاقە»نىڭ ئىشقا ئېشىشىغا تۈرتكە بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

يولداشلار، دوستلار: مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا پېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن جۇڭخۇا مىللەتلىرى ۋە جۇڭگو خەلقىنىڭ تەقدىرىدە تۈپ ئۆزگىرىش بولدى، ئۇلۇغ ۋەتىنىمىز مۇستەقىل، دېموكراتىك ۋە دەسلەپكى قەدەمدە گۈللەنگەن پېڭى قىياپىتى بىلەن دۇنيادىكى مىللەتلەر قاتارىدىن ئورۇن ئالدى. ھازىر پۈتۈن مەملىكەت خەلقى دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچەسوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەننىڭ يېتەكچىلىكىدە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى كۆتۈرەڭگۈ روھ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈۋاتىدۇ، كېيىنكى ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئاساسىي جەھەتتىن ئەمەلگە ئاشۇرىمىز. جۇڭگونىڭ تېخىمۇ گۈزەل كەلگۈسى ئالدىمىزدا تۇرۇۋېتۇ.

پۈتۈن مەملىكەت خەلقى يەنمۇ ئىتتىپاقلىشىپ، تەيۋەن بوغۇزىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى، مەملىكەت ئىچى-سىرتىدىكى بارلىق ۋەتەنپەرۋەرلەر يەنمۇ ئىتتىپاقلىشىپ، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك رونىق تېپىشى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت بۈيۈك ئىشنى ئورۇندىتاش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلايلى!

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 12-دېكابىر تېلېگرامىسى)

ماۋزۇ خەۋەرلەر

● چەت ئەللەر بىلەن بولغان مەدەنىيەت ئالاقىسى خزمىتى يغنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى

لى پىڭ زۇڭلى يغنغا تەبرىك ختى ئەۋەتتى

● چەن چېچەن چەت ئەللەر بىلەن بولغان مەدەنىيەت ئالاقىسى خزمىتى يغنىدا دۆلتىمىزنىڭ چەت ئەللەر بىلەن بولغان مەدەنىيەت ئالاقىسى خزمىتىدە سىياسىينى تەكتلەش كېرەك، دېدى

● ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى قاتارلىق تۆت منستىرلىك ۋە كومىتېت «ياشلار مەدەنىيەتلىك مەھەللىسى» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشنى ئوتتۇرىغا قويدى

● ج خ منستىرلىكى تېلېفون يغنى ئېچىپ «خەلق ئۈچۈن خزمەت قىلىش، ج خ ئورۇنلىرى يېڭىچە ئۇسۇل تىكلەش» پائالىيىتىنى قانات باسقۇنچىلىرىغا قارشى مىللىي بىرلىك سەپ سىياسىتىنى قۇۋۋەتلەپ، مىللەتنىڭ چوڭ ئىشىنى ئاساس قىلىپ، 1936- يىل 12- ئاينىڭ 12- كۈنى شىئەندە ھەربىي ئۆزگىرىش قىلىپ، جياڭجېيشىنى تۇتۇۋېلىپ، ئۇنى ئېچكى ئۇرۇشنى توختىتىپ، كومپارتىيە بىلەن بىرلىشىپ يىلپۇن باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشقا قىستىدى. جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى ۋە جاڭ شۆلياڭ، ياڭ خۇچىڭ جياڭجېيشى ئېچكى ئۇرۇشنى توختىتىپ، بىرلىكتە ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشنى ھەققانىي تەشەببۇسنى قوبۇل قىلىشقا مەجبۇر بولدى. شىئەن ۋەقەسى ۋە ئۇنىڭ تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىنىشى ئون يىللىق ئېچكى ئۇرۇشقا خاتىمە بېرىپ، گومىنداڭ بىلەن كومپارتىيىنىڭ 2- قېتىملىق ھەمكارلىقىنى ۋۇجۇدقا چىقاردى. خۇددى يولداش جۇبۇنلەي ئېيتقاندەك، جاڭ شۆلياڭ، ياڭ خۇچىڭ جياڭجۇنلەرنىڭ ھەققانىي ھەرىكىتى «ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇشقا قوشۇلغان چوڭ تۆھپە»، ئۇلار جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ «ئۆچمەس تۆھپىكارلىرى».

شىئەن ۋەقەسى چوڭ ئىش، ئۇ جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئازادلىق كۈرىشى تارىخىدا شانلىق سەھىپە يارىتتى. بىز بۈگۈنكى كۈندە ئۇنى خاتىرىلىگىنىمىزدە جاڭ شۆلياڭ، ياڭ خۇچىڭ جياڭجۇنلەر ۋە جۇڭگو خەلقى ئېلىپ بارغان ئۇلۇغ ئىنقىلابىي كۈرەشنى ئەسلەپ، ئۇلارنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنى ئۆگىنىپ، ئۇلارنىڭ ئىرادىسىنى مۇستەھكەملەپ، ئىسلاھات ئېچىۋېتىشنى چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىپ، ئىسلاھات ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىسلاھات ئېچىۋېتىشنىڭ يېڭى باسقۇچىدا ئىسلاھات ئېچىۋېتىشنى ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى تېخىمۇ ياخشى ئىلگىرى سۈرۈشىمىز كېرەك.

يولداشلار، دوستلار: مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا پېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن جۇڭخۇا مىللەتلىرى ۋە جۇڭگو خەلقىنىڭ تەقدىرىدە تۈپ ئۆزگىرىش بولدى، ئۇلۇغ ۋەتىنىمىز مۇستەقىل، دېموكراتىك ۋە دەسلەپكى قەدەمدە گۈللەنگەن پېڭى قىياپىتى بىلەن دۇنيادىكى مىللەتلەر قاتارىدىن ئورۇن ئالدى. ھازىر پۈتۈن مەملىكەت خەلقى دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچەسوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشيەننىڭ يېتەكچىلىكىدە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى كۆتۈرەڭگۈ روھ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈۋاتىدۇ، كېيىنكى ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئاساسىي جەھەتتىن ئەمەلگە ئاشۇرىمىز. جۇڭگونىڭ تېخىمۇ گۈزەل كەلگۈسى ئالدىمىزدا تۇرۇۋېتۇ.

پۈتۈن مەملىكەت خەلقى يەنمۇ ئىتتىپاقلىشىپ، تەيۋەن بوغۇزىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى، مەملىكەت ئىچى-سىرتىدىكى بارلىق ۋەتەنپەرۋەرلەر يەنمۇ ئىتتىپاقلىشىپ، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك رونىق تېپىشى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت بۈيۈك ئىشنى ئورۇندىتاش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلايلى!

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 12-دېكابىر تېلېگرامىسى)

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىسى دائىمىي كومىتېتى ۋەزىپىگە تەيىنلىگەن - ۋەزىپىسىدىن قالدۇرغانلار ئىسىملىكى

(1996-يىل 12-ئاينىڭ 14-كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 24- يىغىنىدا ماقۇللانغان)

1

تۆرسۈن سادىرنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق مۇكۈمىتىنىڭ باش كاتىپلىقىغا تەيىنلەش؛

چېن جىنچىنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ نازىرلىقىدىن قالدۇرۇش؛

جاڭ شيۈمىڭنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ نازىرلىقىغا تەيىنلەش؛

دەلىلخان مامقانىنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خىمىيە سانائىتى نازارىتىنىڭ نازىرلىقىدىن قالدۇرۇش؛

ئالىپسباي راقىمنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خىمىيە سانائىتى نازارىتىنىڭ نازىرلىقىغا تەيىنلەش؛

ۋۇچىڭنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىدىن قالدۇرۇش قارار قىلىندى.

2

شۇي گۇەنبىن شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىدىن قالدۇرۇلدى.

لىيۇگۈلياڭ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىدىن قالدۇرۇلدى.

جاپپار مەمەت شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى خوتەن ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا تەيىنلەندى.

3

ياڭ شېڭجۇن شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقلىقىدىن، سوت ھەيئىتىنىڭ ئەزالىقىدىن قالدۇرۇلدى.

چېن جىنچى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقلىقىغا، سوت ھەيئىتىنىڭ ئەزالىقىغا تەيىنلەندى.

تۇنجى نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاممۋى تەنتەربىيە خىزمىتى يىغنى ئېچىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شەنتۇ خەۋىرى. دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتى تۇنجى قېتىم ئۆتكۈزگەن مەملىكەتلىك ئاممۋى تەنتەربىيە خىزمىتى يىغنى يېقىندا گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ شەنتۇ شەھىرىدە ئېچىلدى. بۇ قېتىمقى يىغىنىڭ مەركىزىي تېمىسى ئومۇمىي خەلق چېنىقىش پىلانى يولغا قويۇلغان ئىككى يىلدىن بۇيانقى نەتىجىلەر ۋە ئاساسلىق تەجرىبىلەرنى خۇلاسىلەش، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىككى يىلدىكى ئاممۋى تەنتەربىيە خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئىدى.

خەلق شەكىلدىكى ئاممۋى تەنتەربىيە پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق خەلق ئاممىسىنىڭ تەنتەربىيە ئېڭى يەنمۇ ئۆستى، چېنىقىشقا قاتنىشىش قىزغىنلىقى ئۈزلۈكسىز يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، ئومۇمىي خەلق چېنىقىش خىزمىتىدە كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى جەلپ قىلغۇدەك ياسقۇچلۇق نەتىجىلەر قولغا كەلدى.

بۇ قېتىمقى يىغىندا يەنە يولغا قويۇلۇش ئالدىدا تۇرغان «ئومۇمىي خەلق چېنىقىش پىلان پروگراممىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنىڭ 2 - باسقۇچلۇق خىزمەت لايىھىسى»، «مەملىكەت بويىچە ئاممۋى تەنتەربىيىدە ئۈلغارلار مۇكاپاتىنى ۋە تەرەققىيات مۇكاپاتىنى باھالاپ - بېكىتىش ئۇسۇلچىمى»، «مەملىكەت بويىچە ئاممۋى تەنتەربىيىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچى» تەنقىد قىلىنىدۇ.

خەرمتى يغىنىدا دۆلىتىمىزنىڭ چەت ئەللەر بىلەن بولغان مەدەنىيەت ئالاقىسى خىزمىتىدە سىياسىينى تەكتلەش كېرەك، دېدى

● زۇجياڭخۇا مەملىكەتلىك پىلان خىزمىتى يىغىندا ئومومىيلىقى ئىگىلەپ، بىر تۇتاش ماسلاشتۇرۇپ، خەلق ئىگىلىكىنى داۋاملىق، تېز، ساغلام راۋاجلاندۇرۇشنى تەكتلىدى

● لى لەنچىك يېزا ئىگىلىكىنى پەن - ماۋارىپ بىلەن بىرلەشتۈرۈش پەن - ماۋارىپقا تايىنىپ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۇرۇشنىڭ مۇھىم تەدبىرى دەپ كۆرسەتتى

● مەملىكەتلىك پىلان يغىنى ئىككى ئۆزگىرىشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى تەڭشەشنى تېزلىتىشنى ئوتتۇرىغا قويدى

● ئىلىمىزنىڭ ئاپتوبۇس تېخنىكىسى خەلقارا ئىلغار سەۋىيىگە ئاساسەن يەتتى

● ج خ مىنىستىرلىكي تېلېفون يغىنى ئېچىپ «خەلق ئوچۇن خىزمەت قىلىش، ج خ ئورۇنلىرى يېڭىچە ئىستىل تىكلەش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشنى ئورۇنلاشتۇردى

● دۆلەت باش باج ئىدارىسى جايلاردىن كارخانىلاردىن تاپاۋەت بېجىنى ئېلىش دائىرىسىنى قاتتىق تىزگىنلەشنى تەلەپ قىلدى

● دۆلەت ماددىي ئەشيا ئىدارىسى دۆلەت ئىگىلىكى قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشتە يېتەكچى ئىدىيىنى توغرىلاشنى ئوتتۇرىغا قويدى

● شەنشى ئۆلكىلىك خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى، پروفېسسور جاۋ شۈسەي يېقىندا ئامېرىكا تەزكىرە تەتقىقاتى يۇرتىنىڭ خەلقارا مۇدىرىيىتى تارقاتقان «20 - ئەسىردە ئومۇم ئېتىراپ قىلغان نەتىجە مۇكاپاتى»غا ئېرىشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ئاخباراتى

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ 7 - ئومۇمىي يىغىنى 1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 12 - كۈنى شېنجېندا ئوتكۈزۈلدى. يىغىنغا مۇئاۋىن مۇدىر ۋاڭ خەنبىن رىياسەتچىلىك قىلدى. مۇدىر چېيەن چىچېن يىغىندا مۇھىم سۆز قىلدى.

بۇ قېتىمقى يىغىن ئېچىلىشتىن بۇرۇن، تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى مۇدىرلار يىغىنىنىڭ رىياسەتچىكىدە، شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونى 1 - نۆۋەتلىك ھۆكۈمىتىنى سايلاش كومىتېتى شياڭگاڭدا دۆلەت جىيەنخۇانى شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك مەمۇرىي ئەمەلدارى نامزاتلىقىغا سايلىدى. يىغىندا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، قوشۇمچە باش كاتىپى لۇ پىڭنىڭ تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى مۇدىرلىرى يىغىنىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىنىڭ مەمۇرىي ئەمەلدارى نامزاتىنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈش جەريانى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئوتتۇلدى. يىغىندا تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدار نامزاتىنىڭ ۋۇجۇدقا كېلىشى جەريانىدا ئاشكارا، بارا-بار، ئادىل بولۇش پرىنسىپى گەۋدىلەندۈرۈلدى دەپ ھېسابلاندى. سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلگەن تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدار نامزاتى شياڭگاڭ جەمئىيىتىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى. يىغىندا «مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ گوۋۈيۈەنگە يوللىغان شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدارىنى ۋەزىپىگە تەينىلەشنى ئىلتىماس قىلىش توغرىسىدىكى دوكلاتى» ماقۇللاندى.

شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدارى نامزاتىنىڭ ۋۇجۇدقا كېلىشى شياڭگاڭ تارىخىدىكى چوڭ ئىش. ئۇ شياڭگاڭنى شياڭگاڭلىقلار ئىدارە قىلىش يۈكسەك ئاپتونومىيىنىڭ باشلانغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ، دەپ ھېسابلىدى. يىغىن تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدار نامزاتىنىڭ ۋۇجۇدقا كېلىشىگە ئەگىشىپ، شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش خىزمىتى يېڭى باسقۇچقا كىردى، دەپ كۆرسەتتى.

يىغىندا مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى شياڭگاڭ ئالاهىده مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ 8 - ئومۇمىي يىغىنىنى 1997 - يىل 1 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا ئوتكۈزۈش قارار قىلىندى.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

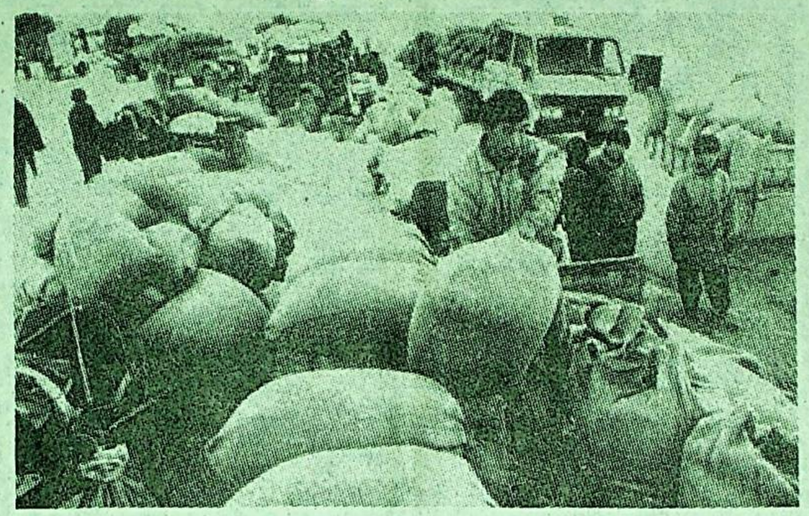

لياۋنىڭ ئۆلكىسىنىڭ داۋا ناھىيىسى پەن - تېخنىكىغا، ماۋارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، ئاشلىقنىن ئوندا 12 يىل مۇقىم ۋە يۇقىرى ھوسۇل ئالدى.

سۈرەتتە: دېھقانلار قىزغىنلىق بىلەن ئاشلىق سېتىپ بەرمەكتە. بۇ ناھىيىدە 126 مىليون كىلوگرام ئاشلىق سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى يېرىم ئايدىلا ئورۇندىلىپ بولدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ۋە ئۇنىڭ تەرەققىياتى

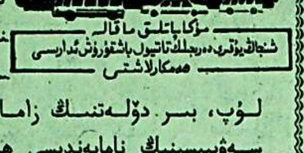

يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ئىنشائاتى مەملىكىتىمىز مەھەللىلىرىدە ئومۇميۈزلۈك باشلىنىپ، ئىلگىرى سۈرۈلمەكتە. 1990 - يىلدىن بۇيان، بىر قاتار ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار ۋە شەھەرلەردە ئۇزۇنلۇقى 3000 كىلومېتىردىن ئاشىدىغان يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول قۇرۇلۇشى باشلىنىپ، ئىلگىرى سۈرۈلمەكتە. 1993 - يىلىدىن باشلاپ دۇنيا بانكىسىنىڭ ياردىمى بىلەن تۇرپان - ئۈرۈمچى - داخۇاڭشەن يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول قۇرۇلۇشىنى باشلىغانىدى. ھازىر بۇ تاشيول قۇرۇلۇشى جىددىي ئېلىپ بېرىلماقتا. ئۈرۈمچى - كۇيتۇڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول قۇرۇلۇشىنىڭ دەسلەپكى خىزمەتلىرى ئاخىرلىشىپ، قۇرۇلۇش باشلاش ئالدىدا تۇرماقتا.

گېرمانىيەنىڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولىنىڭ تېخنىكا، ئۇلىنىش دۇنياداڭ ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدۇ.

ئېلىمىزنىڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول قۇرۇلۇشى 80 - يىللارنىڭ كېيىنكى يېرىمىدىن باشلانغان بولسىمۇ، ئىنتايىن تېز تەرەققىي قىلدى. 1990 - يىلغا كەلگەندە بېيجىڭ، تيەنجىن، شاڭخەي، شىئەن قاتارلىق شەھەرلەر ۋە گۇاڭدۇڭ، خېبېي، لياۋنىڭ قاتارلىق ئۆلكىلەر ئارقا - ئارقىدىن يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياسىدى.

ئاپتونوم رايونىمىز 1993 - يىلىدىن باشلاپ دۇنيا بانكىسىنىڭ ياردىمى بىلەن تۇرپان - ئۈرۈمچى - داخۇاڭشەن يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول قۇرۇلۇشىنى باشلىغانىدى. ھازىر بۇ تاشيول قۇرۇلۇشى جىددىي ئېلىپ بېرىلماقتا. ئۈرۈمچى - كۇيتۇڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول قۇرۇلۇشىنىڭ دەسلەپكى خىزمەتلىرى ئاخىرلىشىپ، قۇرۇلۇش باشلاش ئالدىدا تۇرماقتا.

كادىرلار باشلامچى بولۇش، جامائەت پىكرى ئارقىلىق يېتەكلەش كېرەك

(بېشى 1 - بەتتە)

قىلىپ، ئىسراپچىلىققا قارشى تۇرۇشنى ئالاهىده ئۈمىد قىلدى، ھازىر رەھبىرلىرى كادىرلار مۇنداق ئىككى جەھەتتە باشلامچى بولۇشى كېرەك: بىرىنچىدىن، قىز - ئوغۇللىرىنىڭ تويىنى قىلغاندا توي مۇراسىمغا قول ئاستىدىكىلەرنى تەكلىپ قىلماسلىق، ئىككىنچىدىن، تەكلىپ قىلغان ئۇرۇق - تۇغقان، دوست - يارەنلىرىنى بەش جوزىدىن ئاشۇرۇۋەتمەسلىك، پارتىيە ئەزالىرى ۋە كادىرلار بۇ ئىشتا پارتىيە ئىنتىزامى، سىياسىي ئىنتىزام بويىچە ئىش قىلىشى كېرەك.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ماۋارىپ - پەن - مەدەنىيەت، سەھىيە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئەنسەردىن مۇسا مۇنداق دېدى: ھەممە تەرىبىلەرنى خۇلاسىلەش، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىككى يىلدىكى ئاممىۋى تەنتەربىيە خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت.

دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لىۋجې مۇنداق دېدى: تەنتەربىيە خىزمىتىنىڭ ھەقىقىي مۇھىم نۇقتىسىنى خەلقنىڭ تەن ساغلاملىقىنى ئاشۇرۇشقا قارىتىش لازىم. بۇلتۇر گوۋۇيۈەن ئىلان قىلغان «ئومۇمىي خەلق چېنىقىش پىلانى پروگراممىسى» جايلارنىڭ يۇكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىشىگە، خەلق ئاممىسىنىڭ قىزغىن قوللىشىغا ۋە پائال ئاۋاز قوشۇشىغا ئېرىشتى. بىر يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان زور كۆچ بىلەن تەشەببۇس قىلىش ۋە ھەر تەرەپلىمە ئىلگىرى سۈرۈش ئارقىلىق، ئاممىنىڭ ئىشتىياقىنى قوزغاپ، ئاممىنىڭ ئىشتىراكىنى كۈچەيتىپ، ئاممىنىڭ ساغلاملىقىنى ئۈنۈملۈك ئاشۇرۇ

21 - ئەسىردە شەھەرلەر دۇچ كېلىدىغان خەۋپ

- پىنجىڭ شەھەرلىك ئايەتتى ئازايتىش جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى جىن لېي

شەھەرلەرنىڭ زامانىۋىلىششى ئىنسانلارنىڭ ئالدىغا يېڭى مەسىلە قويدى. ئۇ بولسىمۇ «زامانىۋى شەھەر» بىلەن ئەنئەنىۋى شەھەرنىڭ قانداق پەرقى بار؟ دېگەندىن ئىبارەت. يۇ يەردىكى پەرق يوي تالاشقان ئاسمان - يەلەك بىنالار، مۇرەككەپ قۇرۇلمىلىق ئۆتۈشمە كۆۋرۈكلەر، بەش يۆلتۈزلۇق مېھمانخانىلار، كۆزنى قامаштۇرىدىغان دەرىجىدىن تاشقىرى بازارلاردىمۇ؟ ھېچقاچان بۇلارغىلا ئەمەس، شەھەرنى زامانىۋىلاشتۇرۇش- ئۇنىۋېرسال ئۇقۇم، ئۇنىڭ تەرەققىياتى دۇچ كېلىدىغان شەھەر ئاپىتى . شۇڭا مۇئەخەسسىلەر ئەگەر كۈچ سەرپ قىلىپ شەھەردىكى ئاپەت ئازايتىلمىسا، زامانىۋى شەھەرلەر قىيىن ئەھۋالغا دۇچ كېلىدۇ، دەپ ھېسابلىماقتا.

بۇ يىل 10 - ئاينىڭ 9 - كۈنى خەلقارا ئاپەتنى ئازايتىش كۈنى بولۇپ، ب د ت خەلقارا ئاپەتنى ئازايتىش ئون يىللىق كومىتېتى «شەھەرلىشىش ۋە ئاپەت» نى ئۆز خىزمىتىنىڭ ئاساسىي تېمىسى قىلدى. ئۇ ھازىرقى يەر شارى بويىچە ئاپەتنى ئازايتىشتا ئومۇمىي يۆزلىنىشنى مۇنداق كۆرسەتتى: ئاسىيا قىتئەسى ئەڭ كۆپ ئاپەت يۈز بەرگەن قىتئە

پائالیيتىنىك تەڭپۇڭلۇقىنى ساقلاپ، قان بېسىمىنىڭ تۇراقلىق بولۇشىغا پايدىلىق.

(4) تۇزۇنى كۆپ ئىستېمال قىلماسلىق، ھەركۈنلۈك يېمەكلىكتىكى چەكلەش، يۇقىرى گرادۇسلۇق ئاق ھاراقلارنى كۆپ ئىچمەسلىك كېرەك.

قىشتا توڭلاتقۇنى توختىتىپ قويۇۋەتسا بولامدۇ؟

گاۋيو

قىش پەسلىدە توڭلاتقۇنى توختىتىپ قويۇشقا بولامدۇ-يوق؟ كۆپ ساندىكى كىشىلەر توختىتىپ قويۇشقا بولمايدۇ، دېيىشىدۇ، مېنىڭ بۇنىڭغا باشقىچە قارىشىم بار.

ئادەتتىكى ئائىلىلەردە توڭلاتقۇ ئاشخانىغا ياكى مېھمانخانىنىڭ بىر چېتىگە ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ. قىش پەسلىدە بۇ جايىنىڭ تېمپېراتۇرىسى ھامان تۆۋەنرەك بولىدۇ. بۇ چاغدا توڭلاتقۇنىڭ تېمپېراتۇرىسى بىلەن مۇھىتنىڭ تېمپېراتۇرىسىدا ئانچە چوڭ بولمايدۇ. ئۇي ئىچى بىلەن سىرتنىڭ تېمپېراتۇرا پەرقى 10 °C ئەتراپىدا بولىدۇ. توڭلاتقۇنى ئىشلىتىش بىلەن ئىشلەتمەسلىكنىڭ ئانچە قىممىتى بولمايدۇ. شۇڭا ئاپتونوم رايونىمىزدا قىش پەسلىدە توڭلاتقۇنى بىر مەزگىل توختىتىپ قويۇشقا بولىدۇ.

قىشتا توڭلاتقۇ توختىتىپ قويۇلسا، توڭلاتقۇنىڭ بىسىم ئاپپاراتى دەم ئالىدۇ. بۇ، توڭلاتقۇنىڭ ئىشلەش مۇددىتى نۇقتىسىدىن ئېيتقاندا، توڭلاتقۇنىڭ ئۆمرىنى ئۇزارتىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، توڭلاتقۇ ئۇزاق ۋاقىت ئىشلىگەنلىكتىن، بۇنىڭدىن باشقا، ئۇزۇن ئۆتمەي توڭلاتقۇنىڭ ئىچىدە مۇز پەيدا بولىدۇ. مۇز قاتلىمى قېلىنلاشقانسېرى ئىسسىقلىق ئۆتكۈزۈش ئۈنۈمى تۆۋەنلەيدۇ. ئەگەر مۇز قاتلىمى 5 سانتىمېتىردىن قېلىن بولسا، توڭلاتقۇنىڭ ئىسسىقلىق ئۆتكۈزۈش ئۈنۈمى 30% تۆۋەنلەيدۇ. شۇڭا توڭلاتقۇنى ئىشلەتكەندە مۇز قاتلىمىنى 5 سانتىمېتىردىن قېلىن بولماسلىقىغا دىققەت قىلىش كېرەك.

سالامەت بولۇڭ

ھەممە ئادەم سالامەت بولۇشنى ئارزۇ قىلىدۇ. لېكىن ئۇلارنىڭ ئۆمۈر بويى كېسەل بولماسلىقى مۇمكىن ئەمەس. كېسەللىك كىشىنى زىئىپلەشتۈرۈپ، ئورگانىزمدىكى ھۈجەيرىلەردە ئۆزگىرىش پەيدا قىلىدۇ ۋە ھۈجەيرىلەرنى زەخىملەندۈرىدۇ.

ئاپتونوم رايونىمىزدا پەۋقۇلئاددە چوڭ تاشقا ئايلانغان ئورمان بايقالدى

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ گۈچۈڭ ناھىيىسىدىن شەرقتە 150 كىلومېتر يىراقلىقتىكى چۆلدە يېقىندا گۆلىمى 3.8 كۋادرات كىلومېتر كېلىدىغان تاشقا ئايلانغان ئورمان بايقالدى. گېئولوگىيە ۋە ئارخېئولوگىيە تارماقلىرىنىڭ تەكشۈرۈشچە، بۇ تاشقا ئايلانغان ئورمانلار كۆركەم، ھەيۋەتلىك ئىكەن، تاشقا ئايلانغان ئورمانلىرىنىڭ كۆلىمى چوڭ بولۇپ، ئامېرىكىدىكى مۇشۇنداق تاشقا ئايلانغان ئورمانىدىن قالسلا، دۇنيا بويىچە 2-ئورۇندا تۇرىدىكەن. بۇ جاي پات ئارىدا سىرتقا ئېچىۋېتىلىدىكەن.

گېئولوگىيە تارمىقىدىكى بىر زاتنىڭ تونۇشتۇرۇشچە، بۇ تاشقا ئايلانغان ئورمانلارنىڭ شەكىللەنگىنىگە تەخمىنەن 150 مىليون يىل بولغانىكەن. ئەينى ۋاقىتتا جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي تەرىپىنىڭ كلىماتى ئىللىق بولۇپ، ھۆل-يېغىن كۆپ، دەريالار گىرەلىشىپ كەتكەن، ئېپتىدائىي ئورمانلار كۆپ ئىكەن. يۇرا دەۋرىگە كەلگەندە يەر پوستىدا ئۆزگىرىش بولۇپ، ئورمانلار يەر ئاستىغا كۆمۈلۈپ قالغان. ئاشۇنداق يۇقىرى تېمپېراتۇرىدا شۇنداقلا يەر ئاستىدىكى سېلىتسىي تەركىبلىك سۇنىڭ ئۆزاق مۇددەت سېلىسىيلەشتۇرۇشى نەتىجىسىدە تاشقا ئايلانغان ئورمانلار پەيدا بولغان.

كېيىنچە كىلىماتنىڭ ئۆزگىرىشى بىلەن جۇڭغار ئويمانلىقى قۇرغاق قۇملۇققا ئايلانغان، ئۇنىڭ ئۈستىگە نەچچە مىڭ يىلدىن بۇيان شامال ۋە يامغۇرنىڭ يىمىرىشى بىلەن بۇ تاشقا ئايلانغان ئورمانلار پەيدىنپەي يەر ئۈستىگە چىقىپ قالغان. شۇنىڭ بىلەن ھازىرقى ھالەتكە كەلگەن.

(«شىمىن كەچلىك گېزىتى»دىن)

كۆڭۈل ئېچىش مۇڭاپىق بولمسا، كېسەللىك پەيدا قىلىدۇ

مۇجىنچاك

بۇلغانغان جايدا ئولتۇرغاچقا، ئاشقازان يالۇغى، جىگەر يالۇغى، ئۆپكە يالۇغى قاتارلىقلارنىڭ پەيدا بولۇش نىسبىتىمۇ يۇقىرى بولىدىكەن.

ستېرېئولۇق شاۋقۇن كېسەللىكى. ھازىر بىر مۇنچە ئائىلىلەردە ستېرېئولۇق يامغۇرلۇق بار. دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە، ئورالغۇ ئۆي ئىچىدىكى شاۋقۇن كۇندۇزى 50 دېتسىبىلدىن، كېچىدە 45 دېتسىبىلدىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك، ئۇنداق بولمسا سالامەتلىككە زىيان يېتىدۇ. يەن تەتقىقات خادىملىرىنىڭ ئېلېكتر سايمانلىرى كۆپرەك ئائىلىلەردىكى شاۋقۇننى ئۆلچەش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، ھەمىشە 80 دېتسىبىللىق شاۋقۇن شارائىتىدا ياشايدىغان كىشىلەردە باش ئاغرىش، باش قېيىش، ئۇيقۇسىزلىق، كۆپ چۈش كۆرۈش، ماغدۇرسىزلىنىش، ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارى تۆۋەنلەپ كېتىش ئەھۋالى ئېغىر بولىدىكەن، ھەتتا قولاق پاك بولۇپ قېلىش، جىددىيلىشىش تۇيغۇسىدىن ھەزىم قىلىش ئەزالىرىنىڭ ئىقتىدارى تۆۋەنلەپ، ھەزىم قىلىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى پەيدا بولۇش ئېھتىمالى كۈچلۈك.

لازېر نۇرى رادىئاتسىيسى كېسەللىكى. بىر مۇنچە ئويۇنخانا، قەھۋەخانىغا لازېر نۇرى رادىئاتسىيە چىرىغى ئورنىتىلغان. بەدەن دائىم بۇ نۇر بىلەن ئۇچراشسا، كۆرۈش قۇۋۋىتى، ئوتنۇرا مېڭىنىڭ ئىقتىدارى تۆۋەنلەش ئېھتىمالى كېلىپ چىقىپ، باش قېيىش، كۆز قارامۇلىشىش، چىراي ساغرىپ كېتىش، سوغۇق تەر چىقىش كېسەللىكى پەيدا بولىدۇ.

ماجاك كېسەللىكى. دائىم كېچىلەپ ماجاك، قارتا، شاھمات ئويناپدىغانلار ئۇزاق ۋاقىت ئولتۇرغاچقا، روھىي جەھەتتە جىددىيلىشىپ، بەدىنى ھالسىراپ، ئورۇقلاپ، جىددىي خاراكتېرلىك يۇرەك تىقىلمىسى، باش قېيىش، كۆز قارامۇلىشىش، نېرۋا ئاجىزلاش، كۆرۈش قۇۋۋىتى تۆۋەنلەش، بەل-ئۇمۇرتقىلار زەخىملىنىش، قەۋزىيەت كېسەللىكىگە گىرىپتار بولىدۇ.

ئەركە ھايۋانلار كېسەللىكى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، بىر مۇنچە ئائىلىلەر ئىت، مۇشۇك، قۇش قاتارلىقلارنى بېقىپ، ئۇلارنى ئەھۋالىنى كۆرۈلدىكەن.

كارا OK كېسەللىكى. ئادەمنىڭ ئاۋاز پەردىسى نورمال ئەھۋالدا 50-100 قېتىم تىترىشى كېرەك. ناخشا ئېيتقاندا، ئاۋاز پەردىسىنىڭ تىترەش قېتىم سانى 80-120 بولىدۇ. كەسپىي چىنقىشتىن ئۆتمەگەن كىشىلەر دائىم ناخشا ئېيتسا، شىلىمشىق پەردىگە قان چۈشۈش، قاپارتقۇ چىقىش، ھەتتا قان تومۇر يېرىلىش، ئاۋاز يولى يېرىلىش ئەھۋالى كۆرۈلىدۇ. قۇرۇق ھاۋالىق، يېپىق، ئىس-تۈتەكلىك شارائىتتا دائىم ناخشا ئېيتىدىغانلاردا تېخمۇ ئېغىر ئاقىۋەت كېلىپ چىقىدۇ.

قانداق قىلغاندا ئىت بېقىشقا بولىدۇ؟

ئىت بېقىش ئادەتلىرىنى ئۆزگەرتىش، ئىت بېقىشنى ئىلمىي ئاساسقا ئىگە قىلىش ئىت بېقىشتىن كېلىدىغان زىيانلارنى ئازايتىشنىڭ ئاساسلىق ئۇسۇلى. ئىت بېقىشتىن كېلىدىغان زىيانلارنى ئازايتىش ئۈچۈن ئىت بېقىشنى چەكلەش ياكى ئىت بېقىشنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش ئەمەس، بەلكى ئىت بېقىشنى ئىلمىي ئاساسقا ئىگە قىلىش، ئىت بېقىش ئادەتلىرىنى ئۆزگەرتىش،

چى خاۋتيەن ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە ئۇنىۋېرسىتېتىدا نۇتۇق سۆزلەپ، جۇڭگونىڭ دۆلەت مۇداپىئە سىياسىتىنى شەرھلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 10 - دېكابر تېلېگراممىسى. جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، قوشۇمچە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى چى خاۋتيەن شاڭجياڭ بۈگۈن چوشتىن كېيىن ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە ئۇنىۋېرسىتېتىدا نۇتۇق سۆزلەپ، جۇڭگونىڭ دۆلەت مۇداپىئە سىياسىتىنى شەرھلەپ، قىزغىن ئالقىشقا ئېرىشتى.

چى خاۋتيەن نۇتۇقتا مۇنداق دېدى: جۇڭگونىڭ دۆلەت مۇداپىئە سىياسىتى ئاساسەن تۆۋەندىكى تۆت تۈرلۈك مەزمۇننى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ:

«بىرىنچى، دۆلەت مۇداپىئەسىنى مۇستەھكەملەپ، تاشقى دۇشمەننىڭ تاجاۋۇزىغا تاقابىل تۇرۇپ، دۆلەتنىڭ زېمىن، ھاۋا، دېڭىز تەۋەلىكى ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە دېڭىز - ئوكيان ھوقۇق-مەنپەئىتىنى قوغداش، دۆلەتنىڭ بىرلىكى ۋە بىخەتەرلىكىنى قوغداش. بۇ، جۇڭگو دۆلەت مۇداپىئە سىياسىتىنىڭ تۆپ نىشانى شۇنداقلا 1982 - يىلى ئېلان قىلىنغان جۇڭگونىڭ ھازىرقى ئاساسىي قانۇنىدا جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە يۈكلەنگەن ئاساسىي مەسئۇلىيەت.»

«ئىككىنچى، دۆلەتنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا بويسۇنۇش ۋە خىزمەت قىلىش. بۇ، جۇڭگو دۆلەت مۇداپىئە قۇرۇلۇشىنىڭ تۆپ نۇقتىسى. جۇڭگو دۆلەت مۇداپىئە قۇرۇلۇشىنى دۆلەتنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئومۇمىي پىلانىغا كىرگۈزۈپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىمۇ، دۆلەت مۇداپىئە قۇرۇلۇشىدىمۇ، ئادەتتىكى چاغلار بىلەن ئۇرۇش ۋاقتىدىكىسى، خەلق ئىشلىرى بىلەن ھەربىي ئىشلار، ھازىرقىسى بىلەن كەلگۈسى مەنپەئەت ئېھتىياجىغا تەڭ ئېتىبار بېرىشنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا تىرىشىدۇ. دۆلەتنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا بويسۇنۇش ۋە ئۇنىڭغا خىزمەت قىلىش ئۈچۈن، كۆپ يىلدىن بۇيان جۇڭگو دۆلەت مۇداپىئە چىقىمىنى قاتتىق تىزگىنلەپ كەلدى. 1996 - يىلى جۇڭگو ئورۇنلاشتۇرغان دۆلەت مۇداپىئە چىقىمى خام چوتى 70 مىليارد 227 مىليون يۈەن، يەنى 8 مىليارد دوللاردىن كۆپرەك بولدى. جۇڭگو نوپۇس جەھەتتە دۇنيادا 1 - ئورۇندا تۇرىدىغان چوڭ دۆلەت، زېمىن كۆلىمى جەھەتتە 3 - ئورۇندا تۇرىدىغان چوڭ دۆلەت، جۇڭگونىڭ قۇرۇقلۇق چېگرىسى 20 مىڭ كىلومېتردىن، دېڭىز قىرغىقى لىنىيىسى 18 مىڭ كىلومېتردىن ئاشىدۇ، شۇنداق دېيىش كېرەككى، بىزنىڭ ھەربىي چىقىمىمىز ناھايىتى ئاز، ئۇ مۇداپىئە ئېھتىياجى ئۈچۈنلا ئىشلىتىلىدۇ.

«ئۈچىنچى، جۇڭگوچە قوشۇننى خىل قىلىش يولىغا مېڭىش، بۇ، جۇڭگو ئارمىيە قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم ئۇقتىسى. جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي تەلىپى سىياسىي جەھەتتە لايىقەتلىك بولۇش، ھەربىي جەھەتتە قاتتىق تەلەپلىنىك ھۆددىسىدىن چىقالايدىغان بولۇش، ئىستېلىدا

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، قوشۇمچە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى چى خاۋتيەن 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە ئۇنىۋېرسىتېتىدا نۇتۇق سۆزلىدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

* * * * * * * * *

كۆچمەن قۇرۇشى كېرەك. ئۇ بىزگە شۇنى ئۇقتۇردىكى، يېقىنقى زامانىدا جۇڭگو خەلقى تارتقان ئازاب - ئوقۇبەتلەر جۇڭگودا تەكرارلانماسلىقى، دۇنيانىڭ باشقا جايلىرىدىمۇ تەكرارلانماسلىقى كېرەك، تىنچلىق ھەرقايسى ئەل خەلقلىرىنىڭ ئورتاق تىنچلىقى بولۇپ قېلىشى كېرەك، جۇڭگو كەلگۈسىدە قۇدرەت تاپقان تەقدىردىمۇ تاجاۋۇزچىلىق، كېڭەيمىچىلىك يولىدا ھەرگىز ماڭمايدۇ.»

ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ مۇدىرى، گېنېرال روكى مۇشۇ ئاينىڭ 10 - كۈنىدىكى نۇتۇق سۆزلەش يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلدى، بۇ مەكتەپتىكى 400 دىن ئارتۇق ئوقۇغۇچى نۇتۇق سۆزلەش يىغىنىغا قاتناشتى ھەم چى خاۋتيەننىڭ نۇتۇقىغا ئۇزاقتىچە قىزغىن ئالقىش ياغدۇرغاتتى. چى خاۋتيەن يەنە ئوقۇغۇچىلارنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى.

مۇشۇ ئاينىڭ 10 - كۈنى چوشتىن كېيىن چى خاۋتيەن يەنە ئامېرىكىنىڭ مۇۋەققەت دۆلەت كاتىپى تالبرت بىلەن كۆرۈشۈپ، جۇڭگو - ئامېرىكا مۇناسىۋىتى ۋە ئىككى تەرەپ ئورتاق كۆڭۈل بۆلىدىغان خەلقئارا مەسىلىلەر توغرىسىدىكى قاراشلىرىنى ئالماشتۇردى.

مۇشۇ ئاينىڭ 10 - كۈنى چوشتىن بۇرۇن چى خاۋتيەن ئامېرىكا ستراتېگىيە ھەم جەلقئارا مەسىلىلەر تەتقىقات مەركىزىنىڭ مۇدىرى ئالسسر رياسەتچىلىكىدىكى قىلغان ناشتىغاقاتناشتى، ئىككى تەرەپ ئاسىيا-تىنچ ئوكيان رايونى مەسىلىسى توغرىسىدىكى قاراشلىرىنى ئالماشتۇردى. ئەتىسى ئامېرىكا دۆلەت مەجلىسى كېڭەش

لى پېڭ روسىيىنىڭ 1-مۇئاۋىن زۇڭلىسى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 12-دېكابر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ بۈگۈن چوشتىن كېيىن دىياۋيۈتەي دۆلەت مېھمانخانىسىدا جۇڭگودا زىيارەتتە بولۇۋاتقان روسىيىنىڭ 1-مۇئاۋىن زۇڭلىسى بولشاكوۋ بىلەن كۆرۈشتى.

لى پېڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن روسىيىنىڭ ھەمكارلىقى كەڭ ئېستىقبالغا، غايەت زور يوشۇرۇن كۈچكە ئىگە. ئىككى دۆلەت ئىقتىساد ۋە پەن-تېخنىكا جەھەتتە بىر-بىرىنى زور دەرىجىدە تولۇقلىيالايدۇ، بۇ ئىككى تەرەپنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك ئۆز ئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ھەمكارلىقىنى قانات يايدۇرۇشىغا ياخشى شەرت-شارائىت يارىتىپ بەردى، ئىككى تەرەپنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئاستىدا مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرلىرىدا ئىككى دۆلەتنىڭ سودا سوممىسىنى 20 مىليارد دوللارغا يەتكۈزگىلى بولىدۇ.

بولشاكوۋ مۇنداق دېدى: روسىيە بىلەن جۇڭگونىڭ 21-ئەسىرگە يۈزلەنگەن ستراتېگىيىلىك ھەمكارلىق شېرىكلىك مۇناسىۋىتى ئوگۈشلۇق ئورنىتىلدى، ئىككى دۆلەتنىڭ ھەر ساھەدىكى دوستلۇق-ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ساغلام راۋاجلاندى، ھەمكارلىقىمۇ يېنىمۇ چوڭقۇرلاشماقتا، بۇ روسىيە-جۇڭگو دۆلەتلىرىنىڭ، خەلقلىرىنىڭ تۆپ مەنپەئىتىگە ئۇيغۇن.

نوبېل مۇكاپاتىنى تارقىتىش مۇراسىمى شۋېتسىيە ۋە نورۋېگىيىدە ئۆتكۈزۈلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ستوكھولم، 10 - دېكابر تېلېگراممىسى. بۈگۈن شۋېتسىيىلىك مەشھۇر كەشپىياتچى ۋە كارخانىچى نوبېل ۋاپاتىنىڭ 100 يىللىق خاتىرە كۈنى، 1996-يىللىق نوبېل مۇكاپاتىنى تارقىتىش مۇراسىمى شۋېتسىيە پايتەختى ستوكھولم ۋە نورۋېگىيە پايتەختى ئوسلودا داغدۇغلىق ئۆتكۈزۈلدى.

ستوكھولم مۇزىكا زالىدا ئۆتكۈزۈلگەن مۇكاپات تارقىتىش مۇراسىمىغا شۋېتسىيە پادىشاھى، پارلامېنت باشلىقى، باش ۋەزىرى ۋە ھۆكۈمەتنىڭ بىر قىسىم ۋەزىرلىرى، شۋېتسىيىلىك داڭلىق ئالىملار، يازغۇچىلار، جامائەت ئەربابلىرى ۋە ھەرقايسى ئەلنىڭ شۋېتسىيىدە تۇرۇشلۇق ئەلچىلىرىدىن بولۇپ تەخمىنەن 1800 دىن كۆپرەك كىشى قاتناشتى.

مۇراسىمدا نوبېل فوندى جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى پروفېسسور بىنت سامۇرسۇن سۆز قىلىپ، شۋېتسىيىلىك مەشھۇر كەشپىياتچى ۋە كارخانىچى نوبېلنى ياد ئەتتى. ئۇنىڭدىن كېيىن شۋېتسىيە پادىشاھى كارل 16 گوستاق فىزىكا، خىمىيە، بىئولوگىيە، تېبابەتچىلىك، ئەدەبىيات ئىقتىسادشۇناسلىقى مۇكاپاتىغا ئېرىشكەنلەرگە گۈۋاھنامە، ئالتۇن مېدال ۋە مۇكاپات پۇل چېكى تارقىتىپ بەردى. بۇ يىللىق ھەر بىر تۈردىكى نوبېل مۇكاپاتىنىڭ سوممىسى 7 مىليون 400 مىڭ شۋېتسىيە كىروناسى (تەخمىنەن 1 مىليون 120 مىڭ دوللار).

شۇ كۈنى كەچتە نوبېل فوندى جەمئىيىتى ستوكھولم شەھەرلىك ھۆكۈمەت زالىدا مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەر شەرىپىگە كاتتا تەبرىكلەش زىياپىتى بەردى.

نوبېل تىنچلىق مۇكاپاتىنى تارقىتىش مۇراسىمى نورۋېگىيىنىڭ پايتەختى ئوسلودىكى شەھەرلىك ھۆكۈمەت زالىدا ئۆتكۈزۈلدى. زىياپەتكە نورۋېگىيە پادىشاھى، ھۆكۈمەت ۋە پارلامېنت رەھبەرلىرى، شۇنىڭدەك ھەرقايسى دۆلەتنىڭ نورۋېگىيىدە تۇرۇشلۇق ئەلچىلىرىدىن بولۇپ 1000 كىشى قاتناشتى. بۇ يىللىق تىنچلىق مۇكاپاتىغا شەرقىي تىموردىن كارلوس بېلىپور ۋە روز رامۇس ئولتا ئېرىشتى.

INTERNET THEATER

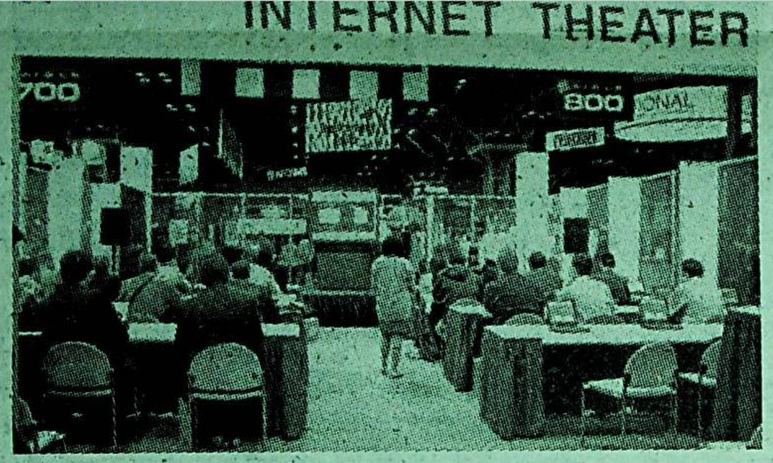

نيۇ - يورك 1996 - يىللىق ساناق مەلۇمات ئامبىرى كۆرگەزمىسى 12 - ئاينىڭ بېشىدا جاروۋىس مەركىزىدە ئۇتكۈزۈلدى. 110 دېن ئارتۇق كومپيۇتېر كەسپى شىركىتى ئۇچۇر تېخنىكىسىنىڭ يېڭى مەھسۇلاتلىرىنى كۆرگەزمىگە قويدى.

سۈرەتتە: «كۇمپيوتېر كەسپداشلار شىركىتى» نىڭ كۇرسېچىلېرگە ئۇزۇنۇرا بىرلەشمە توردا سودا پائالىيىتىنى قانات يايدۇرغىلى بولىدىغان يېڭى يۇمشاق ماتېرىيالنى تونۇشتۇرماقتا. شىنخۇا ئاگېنتلىقى

خەۋپسىزلىك كېڭىشى ئەھۋالنى ئىگىلەش يۈزىسىدىن باش كاتىپ نامزاتلىرىنى ئاۋازغا قويدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 10 - دېكابىر تېلېگراممىسى. ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشى بۈگۈن ئەھۋالنى ئىگىلەش ئۈچۈن ئافرىقا دۆلەتلىرى ب د ت نىڭ باش كاتىپلىقىغا بېگىدىن كۆرسەتكەن تۆت نامزاتنى15 ئەزا دۆلەتنىڭ ئاۋاز بېرىشىگە قويىدى. گانالىق كوفىئاننا ئەڭ كۆپ ئاۋازغا ئېرىشتى. يەنى ئون ئاۋاز قوللىدى، تۆت ئاۋاز قارشى چىقتى.

شۇ كۈندىكى ئاۋاز بېرىش ئىككى قېتىم ئېلىپ بېرىلدى. ئاۋاز بېرىش نەتىجىسى مۇنداق بولدى: ب د ت نىڭ تىنچلىق ساقلاش ئىشلىرىغا مەسئۇل مۇئاۋىن باش كاتىپى كوفىئاننا ئون ئاۋازنىڭ قوللىشىغا ئېرىشتى. تۆت ئاۋاز قارشى چىقتى، ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە دائىمىي ئەزا بىر دۆلەت قارشى ئاۋاز بەردى.

خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ مۇشۇ ئايلىق رەئىسى ئىتالىيىنىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق ۋەكىلى فۇرچى ئاۋاز بەرگەندىن كېيىن مۇنۇلارنى جاكارلىدى: ھازىرغا قەدەر خەۋپسىزلىك كېڭىشى يېڭى نامزات ئىسملىكى تاپشۇرۇۋالمىدى، خەۋپسىزلىك كېڭىشى مۇشۇ ئاينىڭ 11 - كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى يىغىن ئېچىپ، باش كاتىپنىڭ نامزات مەسلىسىنى داۋاملىق مۇزاكىرە قىلىدۇ.

ب د ت نىڭ نىزامنامىسىگە ئاساسەن، ب د ت نىڭ باش كاتىپىنى خەۋپسىزلىك كېڭىشى كۆرسىتىدۇ. ئۇنىڭدىن كېيىن ب د ت يىغىنىنىڭ تەستىقلىشىغا سۇنۇلىدۇ.نامزات ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە دائىمىي ئەزا ھەر قانداق دۆلەت قارشى چىقمىغان ئەھۋال ئاستىدا توققۇزدىن كۆپ ئاۋازنىڭ قوللىشىغا ئېرىشسە ئاندىن ب د ت يىغىنىغا تونۇشتۇرۇلىدۇ.

روسىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى تاجىكستان ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلەرنىڭ تاجىكستان تەۋەسىدىكى روسىيە ھەربىي مۇئەسسەسلىرىگە ھۇجۇم قىلغانلىقىنى ئەيىبلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 10 - دېكابىر تېلېگراممىسى. روسىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى بۈگۈن بايانات ئېلان قىلىپ، تاجىكستان ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلەرنىڭ يېقىندا روسىيىنىڭ دۈشەنبە ئايرودروم رايونىدىكى ھەربىي مۇئەسسەسلىرىگە قوراللىق ھۇجۇم قىلغانلىقىنى قاتتىق ئەيىبلىدى.

روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى ـ ت ئا س س ر نىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، روسىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى ئاخبارات ئىدارىسىنىڭ 1 - مۇئاۋىن باشلىقى دىمولىن بايانىتا مۇنداق كۆرسەتكەن: تاجىكستان ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلىرىنىڭ يۇقىرىدىكى ھەربىر قوشۇنلىرىغا قارشى كەڭ روسىيە قوشۇنلىرى قەتئىي قايتۇرما زەربە بېرىدۇ.

كۆلەملىك قايتۇرما ھۇجۇم قوزغىشىنى،روسىيە قوشۇنلىرىنى تاجىكستاننىڭ ئىچكى توقۇنۇشىغا بىۋاستە قاتناشتى دەپ ئەيىبلەشنى مەقسەت قىلىدۇ.

بايانىتا مۇنداق دەپ تەكىتلەندى: تاجىكستاندا تۇرۇشلۇق روسىيە قوشۇنلىرى تاجىكستاننىڭ ئىچكى قىسمىدىكى توقۇنۇشقا ئەزەلدىن ئارىلاشقان ئەمەس.

بايانىتا ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دېيىلدى: تاجىكستان ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلىرى بۇنىڭدىن كېيىن روسىيە قوشۇنلىرىغا يەنە ھۇجۇم قىلسا، روسىيە قوشۇنلىرى قەتئىي قايتۇرما زەربە بېرىدۇ.

كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى تارتىۋاتقان روسىيىنىڭ سىياسىي سەھنىسى

1996-يىلى روسىيىنىڭ سىياسىي سەھنىسى ژۇكتۇك سايلىمى ۋە ژۇكتۇك پىلتسىننىڭ يۇرەك ئوپېراتسىيىسى قىلدۇرۇشىنى چۆرىدەپ ئۆزگىرىپ باردى. كۆرەش ئۇزۇنلىمەي داۋاملىشىپ، كىشىلەرنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك دىققىتىنى قوزغىدى.

بۇ يىل 2-ئايدا روسىيىنىڭ ژۇكتۇك سايلىمى پائالىيىتى باشلاندى، ئون نەچچە نامزات سايلامغا قاتناشتى، روسىيە كومموپىستىك پارتىيىسىنىڭ رەھبىرى دىيوكانوۋ خەلق ۋەتەنپەرۋەر كۈچلىرى بىلەن بىرلىشىپ نىسپىي مۇقىم جەمئىيەتنىڭ قوللىشى ۋە پارلامېنتتىكى ئۈستۈنلۈكنى تايىنىپ پىلتسىنغا قاتتىق خىرىس قىلدى. پىلتسىن سايلام بەنزىسىنى ئۆزى بىۋاستە تەشكىللىدى، پۈتۈن مەملىكەتنىڭ جاي- جايلىرىغا بىرىپ نۇتۇق سۆزلىدى، ھەتتا كان قۇدۇقلىرىغا چۈشتى، پىكاپ بىلەن چېچىنىيە ئالدىنقى سېپىگە بېرىپ، روسىيە فېدېراتسىيىسى ئارمىيىسىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرىدىن ھال سوراپ، تەسىرىنى كېڭەيتىپ، سايلىغۇچىلارنىڭ قوللىشىنى قولغا كەلتۈرۈشكە تىرىشتى. سايلامنىڭ ئاچقۇچلۇق پەيتىدە ئۇ 1-قېتىملىق سايلامدا 3-ئورۇندا تۇرغان گېنېرال لىبىد بىلەن بىرلەشتى، ئاخىرى 7-ئاينىڭ بېشىدىكى 2-قېتىملىق ژۇكتۇك سايلىمىدا دىيوكانوۋنى مەغلۇب قىلىپ، ئۇدا ژۇكتۇكلۇقتا سايلاندى. بۇ روسىيىنىڭ ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان سىياسەتلەرنى داۋاملىق ئىجرا قىلىشىنى كاپالەتلەندۈردى.

لېكىن، شۇنىڭدىن كېيىن پىلتسىن يۈرەك كېسىلى ئېغىرلاشقانلىقتىن يۈرەك ئوپېراتسىيىسى قىلدۇرۇشنى قارار قىلدى. بۇ ھال روسىيىنىڭ سىياسىي ۋەزىيىتىگە يېڭى مۇقىمسىزلىق ئامىللىرىنى ئېلىپ كەلدى.

پىلتسىن يۈرەك كېسىلى ئېغىرلاشقاندىن كېيىن بىر قىسىم ھوقۇقنى ژۇكلى چېرنومېلكىن، خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ كاتىپى لىبىد ۋە ژۇكتۇك ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى چيوبىس بىلەن بىللە ئۈچ ھوقۇق ئايرىلىپ تۇرىدىغان ۋەزىيەت شەكىللەندى. لېكىن تۆت ئايدىن كېيىنلا لىبىد ئەيىبلەندى، بۇ يىل 10-ئايدا پىلتسىن ئۇنى ۋەزىپىسىدىن بوشتىۋەتتى، لىبىدنىڭ ئورنىغا قويۇلغان رىبكىن تەجرىبىلىك بولسىمۇ، ئۇ لىبىدقا ئوخشاش ئون مىليوندىن ئارتۇق سايلىغۇچىنىڭ قوللىشىغا ئېرىشمىگەن، شۇنىڭ ئۈچۈن جامائەتچىلىك ئۈچ ھوقۇق ئايرىلىپ تۇرىدىغان ۋەزىيەت پات ئاردا يوقىلىدۇ، دەپ ھېسابلىدى.

ژۇكلى چېرنومېلكىن 9-ئايدىن باشلاپ دۆلەت مۇداپىئەسى، دىپلوماتىيە ۋە ئىچكى ئىشلار قاتارلىق گۇچلۇك تارماقلارنى ۋەكالىتەن باشقۇردى، پىلتسىننىڭ يۇرىكى ئوپېراتسىيە قىلىنغان مەزگىلدە ئۇ يادرو كۇنۇپكىسىنى تىزگىنلەش ھوقۇقىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بارلىق ژۇكتۇكلۇق ھوقۇقىنى ۋاقتىنچە ۋەكالىتەن يۈرگۈزدى. روسىيە فېدېراتسىيىسىنىڭ ئاساسىي قانۇنىدىمۇ دۆلەت باشلىقى دۆلەتنى ئىدارە قىلىش ئىقتىدارىدىن قالغاندا ژۇكلى ئۇنىڭ خىزمىتىنى رەسمىي ئۆتۈكۈزۈۋالىدۇ، دەپ بەلگىلەنگەن. چېرنومېلكىن بۇنىڭ بىلەن كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى تارتتى. روسىيە ژۇكتۇك ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى چيوبىس يەنە ژۇكتۇكنىڭ 1-قول يارەمچىسى بولۇش سۈپىتى بىلەن ھۆججەتلەرنى تەكشۈرۈشكە يوللاش ھوقۇقى، دەسلەپكى كۆرۈش ھوقۇقى ۋە ژۇكتۇكنا ۋەكالىتەن ئىمزا قويۇش ھوقۇقىغا ئىگە بولغاچقا، روسىيىنىڭ سىياسىي سەھنىسىدىكى كۆزگە كۆرۈنگەن شەخس بولۇپ قالدى.

روسىيە كوممۇنىستىك پارتىيىسى باشچىلىقىدىكى خەلق ۋەتەنپەرۋەر كۈچلىرى ژۇكتۇك سايلىمىدا مەغلۇب بولغاندىن كېيىن قوشۇننى قايتىدىن تەرتىپكە سېلىپ، يېڭى جەڭگە ئاتلاندى. ئۇلار ئۆكتەچىلەر ئۇستۇنلۇكىنى ئىگىلىگەن دۆلەت دۇمىسىدىن پايدىلىنىپ، ژۇكتۇكنا ۋە ھۆكۈمەتكە بېسىم ئىشلەتتى. دۆلەت دۇمىسى يەنە چىۋىنىس بەك چوڭ ھوقۇققا ئىگە بولۇپ كەتتى، دەپ قارىپ ئۇنى ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلاشنى تەلەپ قىلدى.

ھازىر پىلتسىن ژۇكتۇك سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ياسقۇچىدا تۇرۇۋاتىدۇ. خەۋەرلەرگە قارىغاندا، پىلتسىن بۇ يىل 12-ئاينىڭ ئاخىرىدىن باشلاپ نورمال ئىشلىمەكچى ئىكەن. ئۇنىڭ سالامەتلىكى پۈتۈنلەي ئەسلىگە كەلسە ۋە ژۇكتۇكلۇق ۋەزىپىسىنى بىۋاستە يۈرگۈزەلسە، روسىيىنىڭ سىياسىيۈ ۋەزىيىتىنىڭ مۇقىم بولۇشىدا مۇھىم رول ئويناپدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئادرېس: ئۇرۇمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200. ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 5 يۈەن 40 پۇل، پارچە باھاسى: 18 پۇل (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报
（维文）

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z
（ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57）

1996 - يىل
دېكابىر
17
سەيشەنبە

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشىر قىلدى （بۇ سان ئالتە بەت）

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چارۋىچىلىقى ئومۇميۈزلۈك يۇكسەلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز جاڭ لىشۇ خەۋەر قىلدۇ: بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چارۋىچىلىقى ئومۇميۈزلۈك يۇكسەلدى. ئەي بولغان چارۋا 18 مىليون 500 مىڭ تۇياقتا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن 1 مىليون 320 مىڭ تۇياق كۆپەيىپ، % 7.6 ئاشتى؛ قوتاندىن چىقىرىلغان چارۋا 17 مىليون 600 مىڭ تۇياقتا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن 500 مىڭ تۇياق كۆپەيىپ، % 3 ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە تاۋار چارۋا 13 مىليون 120 مىڭ تۇياق بولۇپ، بۇلتۇرقىدىن 1 مىليون 510 مىڭ تۇياق كۆپەيىپ، % 13 ئاشتى؛ يىل ئاخىرىدا قوتاندا قالغان چارۋا 38 مىليون 650 مىڭ تۇياق بولۇپ، بۇلتۇرقىدىن 1 مىليون 460 مىڭ تۇياق كۆپەيىپ، % 3.78 ئاشتى؛ ئومۇمىي كۆش مىقدارى 586 مىڭ تونىنغا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن % 11.8 ئاشتى، باشقا چارۋا مەھسۇلاتلىرىمۇ زور ھەجمىدە ئاشتى. چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 980 يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن % 9 ئېشىشى مۇمكىن.

1996 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 8638 ئائىلىلىك چارۋىچى ئولتۇراقلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن ئولتۇراقلاشقان ئومۇمىي چارۋىچى ئائىلىسى 9600 گە يېتىپ، ئومۇمىي چارۋىچى ئائىلە سانىنىڭ % 60 نى ئىگىلىدى. يۇرۇشلەشتۇرۇلگەن سۈنئىي ئوتلاق 757 مىڭ موغا يەتكۈزۈلدى، 1 مىليون 907 مىڭ مو ئوتلاق ياخشىلاندى، يېڭىدىن 18 مىڭ 192 ئېغىل- قوتان سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە سۈلياۋ قوتان 6400 دىن ئاشىدۇ. بۇ يىل ئوتلاقلار ياخشىلىنىپ، كۆپلەپ قوتان سېلىنىپ، چارۋىلارنىڭ كۆپەيىشى ئۈچۈن پۇختا ئاساس سېلىندى.

جايلار چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش پەن- تېخنىكىسى تەدبىرلىرىنى يولغا قويۇشنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈردى. چارۋىچىلار ئىقتىسادىي پائالىيەتلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىلغار تېخنىكىنى ئىگىلەش ۋە قوللىنىشقا ئالاھىدە كۈچ چىقاردى. ئۇلار ئوتلاقنى ياخشىلاش، ئوت- چۆپ ئىشلەپچىقىرىشنى كۈچەيتىش، ئوت- چۆپ بىلەن بېقىش يولغا قويۇلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئوت- چۆپ، شاخ- شۇمبىنى سىلوسلاش تېخنىكىسى يولغا قويۇلدى. دېھقانچىلىق رايونلىرىدا زىرائەتلەرنىڭ شاخ- شۇمبىلىرى سىلوسلاشتۇرۇلۇپ يەم- بوغۇز قىلىندى. بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزدا سىلوسلاشتۇرۇلغان يەم- خەشەك 400 مىڭ تونىنىدىن ئېشىپ كەتتى.

چارۋىچىلىق ناھىيىسى ۋە چارۋىچىلىق يېزىسى قۇرۇلۇشىدا مەقسەتلىدىكى «بەش بىر» قۇرۇلۇشىدا داۋاملىق ئىلگىرىلەش بولدى، ئاپتونوم رايونىمىزدا يىلىغا 10 مىڭ تونىنا گۆش ئىشلەپ چىقىرىدىغان ناھىيە 17 گە، يىلىغا 1000 تونىنا گۆش ئىشلەپ چىقىرىدىغان يېزا 149 غا، يىلىغا 100 تونىنا گۆش ئىشلەپ چىقىرىدىغان كەنت 410 غا يەتتى، ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋا باقىدىغان ۋە بوردا قىچلىق بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كەسپىي ئائىلىلەر 157 مىڭغا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن % 19 كۆپەيدى. كەسپىي ئائىلىلەر باققان چارۋا 5 مىليون 200 مىڭ تۇياقتا يېتىپ، دېھقانچىلىق رايونىدا يىغىلىۋاتقان چارۋىنىڭ % 27.4 نى ئىگىلىدى. كەسپىي ئائىلىلەر بوردىغان چارۋا 5 مىليون 440 مىڭ تۇياقتا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە بوردالغان چارۋىنىڭ % 68 نى ئىگىلىدى.

☆ 108 - تۇمەن - مەيدانى تېخنىكا، يەم- خەشەك ۋە سېتىش مۇلازىملىقىنى ياخشى قىلىپ چارۋىلارنى ئائىلىلەرگە بۆلۈپ بېقىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ بوردا قىچىلىقنى راۋاجلاندۇردى، ھازىر تۇمەن- مەيدان 2500 دىن ئارتۇق قوي سېتىۋېلىپ قوتاندا بوردا پ يېڭى يىل ۋە باھار بايرىمى مەزگىلىدە بازارغا سېلىشقا تەييارلىق كۆرمەكتە.

جاڭ شجاۋ فو- توسى

ئاپتونوم رايونىمىز 3 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئىشچىلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە نەتىجىگە ئېرىشكەنلەرنى تەقدىرلىدى

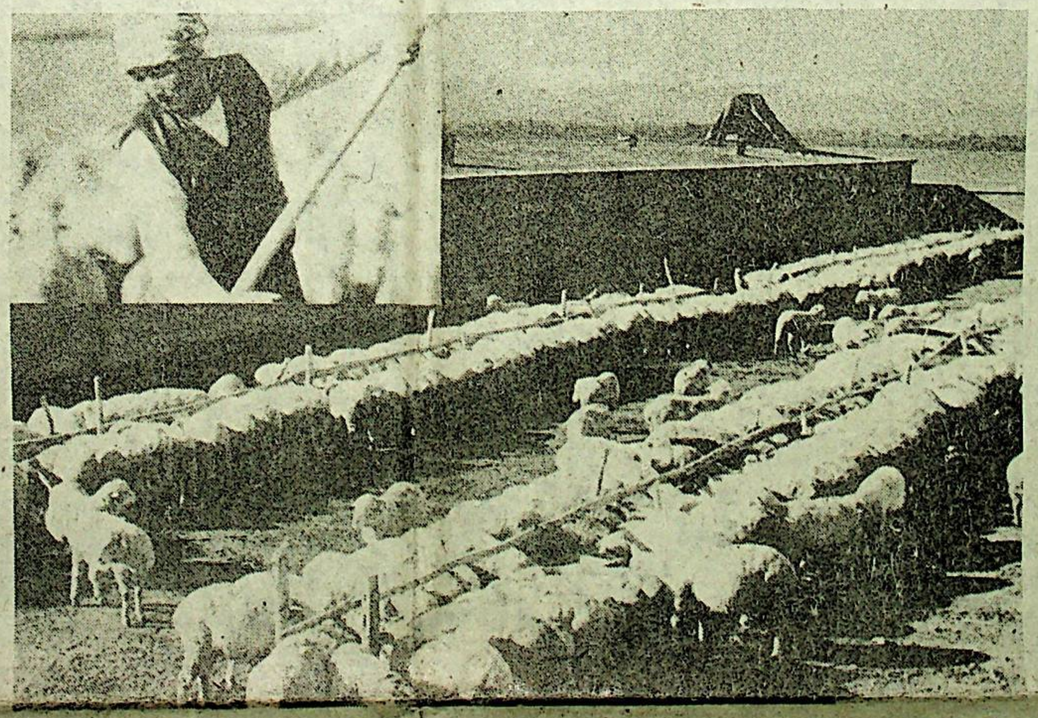

ئۆز مۇخبىرىمىز قەدىردان قەييۇم خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچى- خىزمەتچىلەر تەنتەربىيە جەمئىيىتى بىرلىكتە 12 - ئاينىڭ 12 - كۈنى يېڭىچە ئېچىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 3 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئىشچىلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە نەتىجىگە ئېرىشكەنلەرنى تەقدىرلىدى.

بۇ يىل 4 - ئايدىن 9 - ئايغىچە ئۆتكۈزۈلگەن بۇ مۇسابىقىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 100 دىن ئارتۇق تەنھەرىكەتچىسى پۇتبول، ۋاسكېتبول، پىنىك ئاتلېتىكا قاتارلىق توققۇز تۈردە مۇسابىقىگە قاتناشىپ، 11 مېدال قېلىشتەك ياخشى نەتىجە يارىتىپ. يېغىندا «تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلىتى مۇكاپاتى»غا ئېرىشكەن ئۇرۇمچى تۆمۈرىيول ئىدارىسى گۇزەللىك گىمناستىكىسى كومانداسى قاتارلىق يەتتە كوماندا، سۈك جىيەنخۇا قاتارلىق 14 تەنھەرىكەتچى، ۋاڭ جى قاتارلىق تۆت تېرەنبىر ھەم مۇسابىقىگە قاتناشقانلارنى تاللاش جەريانىدا مەيدانغا كەلگەن ئابدۇراخمان رېھىمباي قاتارلىق 25 نەپەر ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، شىنجاڭ ئۆكتەبر تراكتور (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى «كۆرۈنەرلىك تۆھپە مۇكاپاتى»غا: ئاپتونوم رايونلۇق

ئۇقتۇرۇش

پوچتا-تېلېگراف مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن تارباغاتاي، ئالتاي، خوتەن ئۆلايەتلىرىنىڭ تېلېفون تورىدىكى تېلېفون نومۇرى 1996-يىل 12-ئاينىڭ 15-كۈنى سائەت نۆل (بېيجىڭ ۋاقتى)دىن باشلاپ ئالتە خانىدىن يەتتە خانىغا ئۆزگىرىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، تارباغاتاي، ئالتاي ئۆلايەتلىرىنىڭ ئۆزۈن يوللۇق تېلېفون رايون نومۇرى ئۆزگىرىدۇ. كونكرېت ئۆزگەرتىش ئۇسۇلى مۇنداق:

يەر نامى	ئەسلىدىكى نومۇرى	يېڭى نومۇرى	رايون نومۇرى
چۆچەك	22 ××××	622 ××××	0901
دۆربىلجىن	34 ××××	334 ××××	
	35 ××××	335 ××××	
	8 ×××××	38 ×××××	
دۆربىلجىن	9 ×××××	39 ×××××	
چاغانتوقاي	52 ××××	652 ××××	
	7 ×××××	67 ×××××	
تولى	68 ××××	368 ××××	
	7 ×××××	37 ×××××	
ئالتاي	22 ××××	212 ××××	0906
بېيتۇن	37 ××××	337 ××××	
بۇرۇلتوقاي	47 ××××	347 ××××	
بۇرچىن	52 ××××	652 ××××	
قابا	62 ××××	662 ××××	
جېمنەي	58 ××××	658 ××××	
كۆكتوقاي	72 ××××	872 ××××	
چىڭگىل	82 ××××	882 ××××	
خوتەن	22 ××××	202 ××××	0903

ئىزاھات: خوتەن شەھىرىدىن باشقا ناھىيىلەرنىڭ تېلېفون نومۇرى ئالدىغا «6» قوشۇلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا- تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى

1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 13- كۈنى

بىلەن ئىلگىرى سۈردى. چارۇچىلار شۇلتۇراقلاشقان مەھەللىلەردە چارۇا مالنى

توسى

ئاقسۇ ئۇلايىتى مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى پۇختا ئىلگىرى سۈردى

مەنئۇي مەدەنىيەت كۆللىرى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئىلھام ۋېيمىن خەۋىر قىلىدۇ: ئاقسۇ ئۇلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىزچىل تۇرده گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇپ، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، كۆرۈنەرلىك ئۇنۇم ھاسىل قىلدى.

ۋىلايەت بويىچە جاڭجياگاڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش، كېڭەيتىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، جاڭجياگاڭ روھى جارى قىلدۇرۇلدى، ۋىلايەت بويىچە 666 قېتىم سەپەرۋەرلىك يىغىنى ئېچىلدى، 2169 قېتىم ئاممۇي خاراكتېرلىك مۇھاكىمە قانات يايدۇرۇلدى.

مەنئۇي مەدەنىيەت بەرپا قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇلۇپ، ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىلدى. قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلىبىسىنىڭ 60 يىللىقى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 75 يىللىقىغا بىرلەشتۇرۇپ، ھەر خىل شەكىلدىكى خاتىرىلەش پائالىيەتلىرى ئۆتكۈزۈلدى. ۋىلايەت بويىچە دۆلەت بايرىقى چىقىرىش، دۆلەت شېئىرى ئوقۇش ۋە چوڭلارنىڭ قەسەم بېرىش مۇراسىمى قاتارلىق پائالىيەتلەر ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى.

ئاقسۇ ۋىلايىتى مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش خىزمىتىنى ھەر مىللەت ئاممىسى ئۈچۈن ئەمەلىي ئىش قىلىش، ياخشى ئىش قىلىپ بېرىش بىلەن ھەقىقىي بىرلەشتۇردى. ئاقسۇ ۋىلايىتى شەھەر كوچىلىرى ۋە «يېڭىبىك» كوچىسىدىكى بەش يولنى ئۆزۈل - كېسىل ئۆزگەرتىپ، قىزىل كۆۋرۈكنى ئۆزگەرتىپ ياساپ، شەھەر قىياپىتىنى يېڭىلىدى. ئۇچتۇرپان ناھىيىسى مالىيە كۈچى قىس ئەھۋالدىمۇ 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، بەش يولنى كېڭەيتىپ ياسىدى. باي ناھىيىسىنىڭ رەھبەرلىرى ھەر مىللەت ئاممىسى ئۈچۈن يەتتە ئەملىي ئىش قىلىپ

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

پىچان ناھىيىلىك سودا باش شىركىتىنىڭ 1 - سودا ساريىي يېقىنقى يىللاردىن بۇيان خېرىدارلارغا ئەلا مۇلازىملىق قىلىش مەزمۇن قىلىنغان پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇرۇپ، خېرىدارلارنى جەلپ قىلدى. سۈرەتتە: خېرىدارلار بۇ سودا ساريىدا مال سېتىۋالماقتا. مامۇت بارات فوتوسى

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تەپتىش ئورگانلىرى خىيانەتچىلىك، پاراخورلۇققا دائىر چوڭ، مۇھىم دېلولارنى بىر تەرەپ قىلىش قۇربىنى ئاشۇردى

ئۇز مۇخبىرىمىز مېھرىئاي ياقۇپ خەۋىر قىلىدۇ: 9 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ تۇنجى يىلىدا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى خىيانەتچىلىك، پاراخورلۇققا دائىر چوڭ، مۇھىم دېلولارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش قۇربىنى ئاشۇردى. بۇ يىل 1 - ئايدىن 10 - ئايغىچە خىيانەتچىلىك، پاراخورلۇققا دائىر ئىقتىسادىي جىنايەت ئۆتكۈزگەن 589 ئادەمگە چېتىشلىق 456 دېلونى تەھقىقلىدى. دېلو بېجىرىش ئارقىلىق دۆلەت ۋە كوللېكتىپ ئۇچۇن 48 مىليون 218 مىڭ 300 يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىيانىنىڭ ئورنى تولدۇرۇۋېلىندى.

ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى دۆلەت خادىملىرى ۋەزىپە ئوستىدە ئۆتكۈزگەن خىيانەتچىلىك، پاراخورلۇققا دائىر جىنايەتلەرگە قانۇن بويىچە قاتتىق زەربە بېرىشنى تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى قىلىپ چىڭ تۇتتى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر دېلو بېجىرىشنىڭ 1 - سېپىدە كادىر - ساقچىلارغا باشلامچىلىق قىلىپ، قىينىچىلىقنى،توسقۇنلۇقنى يېڭىپ، ئۇز رايوندا تەسىر قوزغىغان دېلولارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. 1- ئايدىن 10 - ئايغىچە خىيانەتچىلىك، پاراخورلۇق قاتارلىق جىنايەتلەرنى ئۆتكۈزگەن ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى 52 كادىرنىڭ قىلمىشىنى دېلو تۇرغۇزۇپ، تەھقىق قىلدى. ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي ئورگانلىرى، مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلغۇچى ئورگانلار، ئەدلىيە ئورگانلىرى ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش تارماقلىرىدا يۇز بەرگەن جىنايەت دېلولىرىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشنى باشتىن ئاخىر مۇھىم نۇقتا قىلىپ، خىزمەت ئورۇنلاشتۇرۇش، دېلو بېجىرىش كۈچى، دېلو بېجىرىش خراجىتى جەھەتتە نۇقتىلىق دېلولارغا يۈزلەندى. ئون ئاي ئىچىدە «ئۇچ ئورگان، بىر تارماق» تىكى خادىملاردىن جىنايەت ئۆتكۈزگەن 93 ئادەمنىڭ قىلمىشىنى دېلو تۇرغۇزۇپ تەھقىقلەپ بىر تۇركۈم كادىرنى تەربىيىلىدى ۋە قۇتقۇزۇپ قالدى. ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى پۈل مۇئاملىسى، بىناكارلىق -قۇرۇلۇشنى ھۆددىگە بېرىش - ئېلىش ۋە پاختا - چىگە، تىببىي دورا، نېفت ئېلىش - سېتىش قاتارلىق نۇقتىلىق ساھە، تارماقلاردا سادىر بولغان جىنايەتلەرنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ بىر تۇركۈم «مىتە»لەرنى قېزىپ چىقتى. پۈل مۇئاملىسى سىستېمىسىدىنلا 39 ئىقتىسادىي جىنايەت دېلوسىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

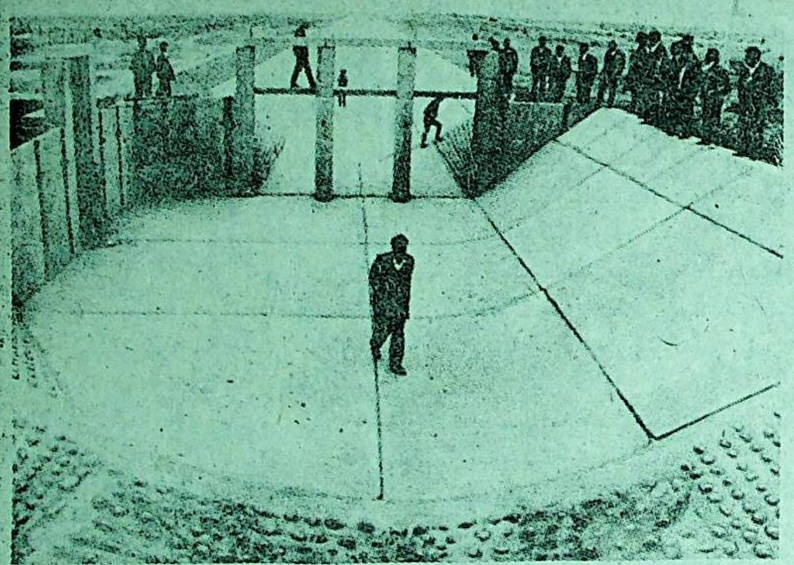

يېزا ئىگىلىك 6 - شىسى بۇ يىل 294.55 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىگمېنس ئۆستەكنى ياسىدى، ئېرىق - ئۆستەكنى قۇرۇلۇش مۇئەسسەسىدىن 305 نى سالدى، 112 قۇدۇق قازدى. بۇ شىنىڭ بۇ يىل سۇ قۇرۇلۇشىغا سالغان مەبلىغى 100 مىليون يۈەنگە يېقىن بولۇپ، ئالدىنقى ئۇچ يىلدا سۇ قۇرۇلۇشىغا سالغان مەبلەغنىڭ يىغىندىسىغا تەڭ بولدى. جاڭ شجاۋ فوتوسى

ئاداەمدە ئازراق روھ بولۇشى كېرەك

- ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول ئىدارىسىنىڭ مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى توغرىسىدا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز جۇخۇڭ

ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى يەنئەن يولىغا جايلاشقان ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى قورۇسىغا كىرسىڭىز، بۇ يەرنىڭ مۇھىتىنىڭ چىرايلىقلىقىدىن زوقلىنىسىز. رەتلىك، پاكىز ئىشخانا بىناسى ئەتراپىنى يېشىل دەرەخلەر، رەڭگارەڭ گۈللەر ئورىغان، تەكشى كەتكەن چىمەنزارلىق ۋە ئازادە يول بۇ يەرنىڭ مەنزىرىسىگە ھۆسن قوشىدۇ. كىشىلەر بۇيەرنىڭ ئۈككى يىل ئىلگىرى ئوت-چۆپ بېسىپ كەتكەن بىدىلىك ئىكەنلىكىنى ئاڭلىسا، ھەيران قالىدۇ. ئۈككى يىل مابەينىدە ئىدارە رەھبەرلىرى ۋە ئىشچى-خىزمەتچىلەر جاپالىق تىرىشىپ، بۇ يەرنىڭ قىياپىتىنى يېڭىلىدى. بۇ ئورۇن 1995-، 1996-يىللىرى ئۇرۇمچى شەھىرى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە «تازىلىقتا قىزىل بايراقدار ئورۇن»، «ئاپتونوم رايون بويىچە ئىس-تۈتەكسىز ئورۇن» دېگەن شەرەپلىك نامىلارغا ئېرىشتى ھەم ئىش بېجىرىش ئورنى تەرىپىدىن «تېيانشان» رايونى بويىچە «رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇن» قىلىپ كۆرسىتىلدى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

قىسقا خەۋەرلەر

△ تۇرپان ۋىلايىتىدە بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى ئۇچ پەسلىدە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 739 مىليون يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن 25.35% ئاشتى، مالىيە ئومۇمىي كىرىمى 133 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن 20.53% ئاشتى. ئۇز مۇخبىرىمىز سائىتار رېھقىپ

△ مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدىكى مۇھىم يولبورۇقىنىڭ روھىنى ئەمەلىيلەشتۇرۇپ، دىنىي ئىشلارنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى، مەمۇرىي مەھكىمە مىللەتلەر، دىن ئىشلىرى باشقارمىسى يېقىندا دىنىي زاتلارنىڭ قانۇن ئۆگىنىش كۇرسى ئاچتى.

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز مۇھەممەتئىمىن غۇلام شىركىتى «كۆرۈنەرلىك تۆھپە مۇكاپاتى»غا: ئاپتونوم رايونلۇق ئىشچى - خىزمەتچىلەر تەتىلەرىبىيە جەمئىيىتى مۇنەۋۋەر تەشكىللەش مۇكاپاتىغا: 12 ئورۇن «تۆھپە مۇكاپاتى»غا ئېرىشتى.

يېغىندا ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى يۈسۈپ ئەيسا سۆز قىلىپ تەنەرىكەتچىلەرنىڭ روھىنى ئۇرغۇتۇپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى مۇسابىقىلەردە تېخىمۇ ياخشى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشنى ئۈمىد قىلدى.

جۇڭگو پېزا ئامانەت-قەرز كوپىراتىپى قۇرۇل

پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، پۇل مۇئامىلىسىنىڭ پېزا ئىقتىسادىدىكى مۇلازىملىق ئىقتىدارىنى ئۆستۈرەيلى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى **دەلىلقان ماممقان**

بۈ يىل گوۋۇيۈەن «پېزا پۇل مۇئامىلە تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش توغرىسىدا قارار» چىقاردى. بۇ، پېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇللۇق ئورنىنى كۈچەيتىش، پېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ۋە 2010 - يىلغىچە بولغان نىشانغا يېتىشتە ناھايىتى مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى پېزا پۇل مۇئامىلىسىنىڭ ئاساسى، ئۇنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش بۇ قېتىمقى پېزا پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى. ئىسلاھاتنىڭ نىشانى ۋە ئاچقۇچى پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنى ھەمكارلىق تۈزۈمى پرىنسىپى بويىچە قېلىپلاشتۇرۇش، يەنى پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنى تەدرىجىي دېھقانلار پاي قوشىدىغان، كوپىراتىپ ئەزالىرى دېموكراتىك باشقۇرىدىغان، ئاساسەن پاي قوشقان كوپىراتىپ ئەزالىرى تۈچۈن مۇلازىملىق قىلىدىغان ھەمكارلىق خاراكتېرىدىكى پۇل مۇئامىلە تەشكىلاتىغا ئۆزگەرتىشتىن ئىبارەت.

ئاپتونوم رايونىمىزدا 1952 - يىلى تۇنجى پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى قۇرۇلغاندىن بۇيان، پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پېزا پۇل مۇئامىلە خىزمىتىدىكى مۇھىم كۈچ بولۇپ قالدى. ئۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پېزا ئىگىلىكى ۋە پېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ناھايىتى مۇھىم ئىجابىي رول ئوينىماقتا.

لېكىن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پېزا ئامانەت چېك تۇرۇپ، دېھقانلار، پېزا ئىگىلىكى ۋە پېزا ئىقتىسادى ئۈچۈن تېخمۇ ياخشى مۇلازىملىق قىلىشى كېرەك. پېزا ئىقتىسادى پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرى تاينىپ ياشايدىغان ۋە قۇدرەت تاپىدىغان تۈپراق، بۇ ئىككىسى بىر- بىرىدىن ئايرىلالمايدۇ. بىر - بىرىنى تولۇقلايدۇ ۋە بىر- بىرىگە ماسلىشىدۇ. پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرى پېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىش يۆنىلىشىدە ئىزچىل چېك تۇرۇشى، ئاپتونوم رايونىنىڭ پېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساس ئورنىنى كۈچەيتىش، پېزا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدىكى تەلىپى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن تۈرلۈك چارە- تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، مەبلەغ ئۆيۈشتۇرۇشى ۋە مەبلەغنى يۇرۇشتۇرۇشى لازىم. پېزا ئىگىلىكىگە كرېدىت مەبلىغىنى يەنمۇ كۆپەيتىپ، پېزىلاردىكى تۈرلۈك ھۆددىگەرلەر، كەسپىي ئالىملەر، پېزا- بازار كارخانىلىرى ۋە يەرلىك داڭلىق، ئالاھىدە، سۈپەتلىك مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش ۋە راۋاجلاندۇرۇشنى قوللاپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللىنىپ يېيىشىغا ياردەم بەرگەندىن سىرت، پېزىلارنىڭ سودا - سانائەت، دېھقانچىلىق، ئىشلەپچىقىرىش، تەمىنلەش، سېتىش، تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق، پىششىقلاپ ئىشلەش بىر گەۋدىلەشتۇرۇلگەن ئۇنۇمۇرسال ئىگىلىك باشقۇرۇش تەرەققىياتىنى قوللاشتىمۇ كۈچ سەرپ قىلىپ، پېزىلارنىڭ كەسپىلىشىش تەرەققىياتىنى قوللاش بېگى يوللىرى ئۈستىدىمۇ ئىزدىنىشى كېرەك؛ ئىككىنچىدىن، پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ ئىسلاھات قەدىمىنى تېزلىتىپ، زور تەرەققىيات پۇرسىتىگە، ھەم كەسكىن خىرىسقا دۇچ كېلىۋاتقىدۇ، نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پېزا پۇل مۇئامىلە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىلىرى رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ پۇل مۇئامىلە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى توغرىسىدىكى ئومۇمىي ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى تىنچ، ياخشى ئىلىپ بېرىشى لازىم؛ ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىدا ئىشلەۋاتقان كادىرلار، ئىشچى- خىزمەتچىلەر ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئىشەنچىنى كۈچەيتىپ، تۈرلۈك خىزمەتلەرنى پۇختا ئىشلىشى لازىم؛ ئاخبارات ئورۇنلىرىمۇ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ تەرەققىيات نەتىجىلىرى، پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ پېزا پۇل مۇئامىلە سىستېمىسىدىكى ئاساس ئورنى ۋە پېزا ئىگىلىكى، پېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى قوللاشتىكى ئالاھىدە مۇھىم رولىنى كەڭ ۋە چوڭقۇر تەشۋىق قىلىپ، جەمئىيەتنىڭ پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىغا بولغان تونۇشى، كۆڭۈل بۆلۈشى ۋە قوللىشىنى كۈچەيتىشى كېرەك.

ھەمكارلىق پۇل مۇئامىلە ساھەسىدە نى - نى ئىشلارنى قىلغىلى بولمىدۇ. ئىشىنىمىزكى، كۆپچىلىكنىڭ ئورتاق تىرىشىشى بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرى بۇ قېتىمقى ئىسلاھات پۇرسىتىدىن پايدىلىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پېزا ئىگىلىكى، پېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، ھاللىق سەۋىيىگە يۈرۈش قىلىشى ئۈچۈن چوقۇم تېگىشلىك تۆھپە قوشىدۇ،

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پېزا ھەمكارلىق پۇل مۇئاملىسى تېخمۇ تېز، ياخشى راۋا

چۇڭگو خەلق بانكىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم

«گوۋۇيۈەننىڭ پېزا پۇل مۇئامىلە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى توغرىسىدىكى قارارى»دا مۇنۇلار كۆرسىتىلدى: «پېزا پۇل مۇئامىلە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنىڭ نىشانى: ھەمكارلىق پۇل مۇئاملىسىنى ئاساس قىلغان، سودا خاراكتېرلىك پۇل مۇئامىلە، سىياسەت خاراكتېرلىك پۇل مۇئامىلە، ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ ھەمكارلىشىپ ئىشلەيدىغان پېزا پۇل مۇئامىلە مۇلازىملىق سىستېمىسى قۇرۇش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش». بۇ ئىسلاھات نىشانىدا ئېلىمىزنىڭ پېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ ئەمەلىي ئېھتىياجى ئاساس قىلىنىپ، تۈرلۈك پېزا پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ ئورنى قايتا بېكىتىلدى. بۇ، پېزا پۇل مۇئامىلە مۇلازىملىق سىستېمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، پېزا پۇل مۇئامىلىسىنىڭ سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، پېزا ئىگىلىكى ۋە پېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، بولۇپمۇ ئاپتونوم رايونىمىزغا ئوخشاش ئىقتىسادىي ئاساسى نىسپىي ئاجىز رايونلاردا يېرىك پېزا ئىگىلىكى ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشتا ناھايىتى زۆرۈر ھەم مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

40 نەچچە يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پېزا ھەمكارلىق پۇل مۇئامىلە ئىشلىرى پېزا ئىقتىسادىنىڭ جۇش ئۇرۇپ راۋاجلىنىشى جەريانىدا ئۆزلۈكسىز زوربېسىم، پېزا پۇل مۇئامىلە مۇلازىملىق سىستېمىسىدىكى سەل قاراشقا بولمايدىغان مۇھىم كۆچكە ئايلاندى.

نۆۋەتتە، پېزا ھەمكارلىق پۇل

(1) پېزا ھەمكارلىق پۇل مۇئاملىسى پېزا ئىگىلىكى ۋە پېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتى جەھەتتە زور رول ئوينىغان بولسىمۇ، لېكىن ئۆزاقتىن بۇيانقى پىلانلىق ئىگىلىك تۈزۈلمىسى شارائىتىدا شەكىللەنگەن پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى پېزا ئىقتىسادى بازار ئىگىلىكىگە قاراپ راۋاجلانغان، پېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش مۇساپىسى تېزلىتىلگەن يېڭى ۋەزىيەتكە ماسلىشالمايدىغان بەزى ئاجىزلىقلىرىنى ئاشكارىلىدى، مەسىلەن:

بىر قىسىم پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرى ھەمكارلىق پۇل مۇئاملىسىنىڭ خاراكتېرىدىن ۋە دېھقانلار ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىش يۆنىلىشىدىن چەتنەپ كەتتى، قىسمەن ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرى بەزالار دېموكراتىك باشقۇرۇش شەكلىگە ئايلىنىپ قالدى، ئۆزىنى ئۆزى چەكلەش مېخانىزمى يېتەرلىك بولمىدى، ئىگىلىك باشقۇرۇش سەۋىيىسى تۆۋەنلەپ كەتتى؛ پېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ پېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىغا رەھبەرلىك قىلىش ۋە ئۇنى باشقۇرۇشى، پېزا ئىگىلىك بانكىسىنى سودا بانكىسىغا ئۆزگەرتىش ئوتتۇرىسىدا زىددىيەت كۆرۈلدى، بۇ پېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇشنى ئۆزگەرتىشكە پايدىسىز، شۇنداقلا ئۇ ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنىڭ ھەمكارلىق تۈزۈمى پرىنسىپى بويىچە ئۆز قۇرۇلۇشى ۋە تەرەققىياتىنى ياخشى ئىلىپ بېرىشىنى چەكلەپ قويدى؛ پېزا پۇل مۇئامىلە ئورگانلىرىنىڭ تەرتىپسىز رىقابىتى

پرىنسىپى بويىچە قايتا قېلىپلاشتۇرۇپ، پېز
ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنى دېھقانلار پاي
قوشىدىغان، كوپىراتىپ ئەزالىرى
دېموكراتىك باشقۇرىدىغان، ئاساسەن
دېھقانلار ۋە پاي قوشقان ئەزالارغا
مۇلازىملىق قىلىدىغان ھەمكارلىق پۇ
مۇئاملە تەشكىلاتىغا ئايلاندۇرۇش
كېرەك.

(2) پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىز
كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان
ئېلىمىزنىڭ پېزا ئىقتىسادى تەرەققىياتى
ئالەمشۇمۇل ئۆزگىرىش بولدى، ب
تەرەپتىن، ئون نەچچە يىللىق تەرەققىيا
جەريانىدا پېزىلارنىڭ تاۋار ئىگىلىك
ناھايىتى زور راۋاجلاندى، بەزى جايلار
شەھەر - پېزا بىر گەۋدىلىشىش ۋەزىيىت
بارلىققا كەلدى؛ يەنە بىر تەرەپتىن
تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق كەسىپلىرىنى
ئاساس قىلغان ئائىلە ئىگىلىكى يەنا
ئاساس ئورنىدا تۇرماقتا، ھەمكارلى
ئىقتىسادى ئېلىمىزنىڭ پېزا ئىقتىساد
ئاساسىي گەۋدىسى سۈپىتىدە كەڭ مەۋجۇ
بولۇپ تۇرۇش ۋە راۋاجلىنىش ماكانى
ئىگە. دېھقانلار ۋە تۈرلۈك پېزا كوللېكتى
ئىقتىسادىي تەشكىلاتلىرىنى پۇل مۇئامى
مۇلازىملىقى بىلەن تېخمۇ ياخشى
تەمىنلەش ئۈچۈن ھەمكارلىق پۇ
مۇئاملىسىنى زور كۈچ بىلە
راۋاجلاندۇرۇپ، ھەمكارلىق پۇل مۇئام
لىسىنىڭ ئاساس ئورنىنى مۇستەھكە
لەشكە توغرا كېلىدۇ.

ئاپتونوم رايونىمىز ئىقتىساد
تەرەققىياتى نىسپىي تارقىدا قالغان رايون
پېزا ئىگىلىكىنىڭ بازارغا يۈزلىنىشى

لېكىن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى مېخانىزمى، تىجارەت كۆلىمى، مۇلازىملىق ۋاستىسى، باشقۇرۇش سەۋىيىسى جەھەتتە يەنە نۇرغۇن ئاجىز ھالقىلار مەۋجۇت، بەزى ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرى ھەمكارلىق تۈزۈمى يۇنىلىشىدىن چەتنەپ كەتتى، بۇلار يېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ ئېھتىياجىغا ماسلىشىش ئۈچۈن ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئارقىلىق يەنمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈشنى كۈتۈپ تۇرغان مەسىلىلەردۇر.

شىنجاڭنىڭ تەرەققىيات ئۈمىدى يېزا ئىگىلىكىدە، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت ئاممىسىغا ئەڭ زىچ مۇناسىۋەتلىك، ئەڭ رېئال، ئەڭ زور پۇرسەت ـ يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش پۈرسىتى، مەركىزىي كومىتېتنىڭ تۇرلەرگە ئايرىپ، يېتەكلەشنى كۈچەيتىش، رايون تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، نۇقتىلىق بۆسۈش قىلىش ئوغرىسىدىكى تەرەققىيات تەسەۋۋۇرىغا ئاساسەن، دۆلەتنىڭ 9 ـ بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 ـ يىلغىچە بولغان كەلگۈسى نىشان پروگراممىسىدا شىنجاڭ بۆلەكلەرگە بۆلۈپ ئېچىلىدىغان ئاشلىق بازىسى، تاۋار پاختا بازىسى قۇرۇلدىغان نۇقتىلىق رايون قاتارىغا كىرگۈزۈلدى ھەم بۇنى قوللاش ئۈچۈن بىر قاتار سىياسەتلەر تۈزۈلدى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ «خەلق ئىگىلىكى ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ 9 ـ بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 ـ يىلغىچە بولغان كەلگۈسى نىشان پروگراممىسى»دا بۇنىڭدن كېيىنكى يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتى توغرىسىدا كونكرېت ۋەزىپىلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتى ۋە يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇمىيۈزلۈك گۈللەندۈرۈش نىشانىغا يېتىشنى دەۋر قىلىپ، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئۇنى مۇستەھكەملەپ، يېرىك يېزا ئىگىلىكى تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى رولىنى تېخىمۇ ياخشى جارى قىلدۇرۇشى كېرەك؛ بىرىنچىدىن، دېھقانچىلىقنى ئاساس قىلىش، دېھقانلار ئۈچۈن خىزمەت قىلىش مەقسىتىدە ئىگىلىكنىچىدىن، يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ ئىسلاھات قەدىمىنى تېزلىتىپ، يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپىنىڭ ھەمكارلىق خاراكتېرىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، يېزا پۈل مۇئامىلىسىنىڭ ئاساسىنى مۇستەھكەملەش كېرەك، ھەمكارلىق تۈزۈمى پرىنسىپىغا ئاساسەن ھازىرقى يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرىنى پاي ھوقۇقىنى ئورۇنلاشتۇرۇش، دېموكراتىك ئاساستا باشقۇرۇش، مۇلازىملىق يۇنىلىشى، مالىيە باشقۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە قېلىپلاشتۇرۇپ، ئۇنى ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولغان ھالدا ئىگىلىك باشقۇرۇش، ئۆزىنى ئۆزى مۇكەممەللەشتۈرۈش ۋە ئۆزىنى ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش لازىم، يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرى دېھقانلارنىڭ مەنپەئىتىنى ئۆز تەرەققىياتى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، دېھقانلارنى ئامانەت قەرز كوپېراتىپىنىڭ تەرەققىياتى ۋە كېلەچىكىگە ئورتاق كۆڭۈل بۆلۈشكە يېتەكلەپ، ئامانەت قەرز كوپېراتىپىنىڭ فۇنكسىيىلىك رولى ۋە ئۈستۈنلۈكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئۇنى دېھقانلارنىڭ ھەقلىق ھەمكارلىق ئىقتىسادىي تەشكىلاتىغا ئايلاندۇرۇش كېرەك؛ ئۈچىنچىدىن، يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپى قۇرۇلۇشىنى ھەقلىق كۆچەيتىپ، ياخشى ئىجتىمائىي ئوبراز تىكلەش كېرەك. ئامانەت قەرز كوپېراتىپىنىڭ ئىچكى تەشكىلىي قۇرۇلمىسى ۋە قائىدە ـ تۈزۈملىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، رەھبەرلىك بەنزىمىنى ياخشى سەپلەپ، تۇرلۇك بىخەتەرلىك، مۇداپىئەلىنىش تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، زامانىۋىلاشقان باشقۇرۇش سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش كېرەك، شۇنىڭ بىلەن بىللە، «تۆتىنى تەكتىلەش، بىر ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىش» پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش ئاساسىدا مۇلازىملىق سەۋىيىسىنى ئۆزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ، ئامانەت قەرز كوپېراتىپىنىڭ ياخشى ئىناۋىتى ۋە ئوبرازىنى تىكلەش كېرەك.

بۇ يىل ئېلىمىزنىڭ يېزا ئامانەت قەرز ھەمكارلىق كوپېراتىپى قۇرۇلغىنىغا 45 يىل بولدى، گۈۋۈيۈەنمۇ يېزا پۈل مۇئامىلە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى توغرىسىدىكى قارارىنى ئېلان قىلدى، يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپى ھەم تېپىلغۇسىز

يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپى يېزا ھەمكارلىق ئىقتىسادىنىڭ تەركىبىي قىسمى بولۇپ، ئۇ يېزا ھەمكارلىق ئىشلىرىنىڭ راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ راۋاجلانغان. 1951-يىلى يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ مەملىكەتلىك 1-قۇرۇلتىيىنى بەلگەقىلىپ، يېڭى جۈگگو يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ تەرەققىيات تارىخى باشلاندى. ئۇ 45 يىلدىن بۇيان، يېزا ئىسلاھاتى، يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئىنتايىن مۇھىم رول ئوينىدى.

شىنجاڭ يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپى 50-يىللاردا قورۇلغان، 1952-يىلى جۈگگو خەلق بانكىسىنىڭ شىنجاڭ ئۇلكىلىك شۆبىسى باش بانكا 1951-يىلى 5-ئايدا ئاچقان مەملىكەتلىك يېزا پۈل مۇئامىلىسى خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىغا ئاساسەن، فۇكاڭ ناھىيىسىنىڭ جۈيۈگگەي يېزىسى ۋە تۇرپان ناھىيىسىنىڭ ئۈزۈمچىلىك يېزىسىدا شىنجاڭ بويىچە تۇنجى يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرىنى قۇردى. 1953-يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، يەنجى، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەن، ماناس قاتارلىق جايلاردا ئون ئامانەت قەرز كوپېراتىپى، توققۇز ئامانەت قەرز ھەمكارلىق گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. 1954-يىلى 12-ئايدا ئۇرۇمچى ناھىيىسى نەنسەن 8-رايونىنىڭ 2-يېزىسىدا تۇنجى چارۋىچىلىق رايونى ئامانەت قەرز كوپېراتىپ ۋە گۇرۇپپىلار يېزا خەلقىنى ئۆيۈشتۈرۈپ ۋە يۈرۈشلەشتۈرۈپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش جەھەتتىكى قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلۇېلىشقا ياردەم بېرىش، يېزىلاردىكى «جازانىخورلارنىڭ ئېكسپىلاتاتسىيىسىگە زەربە بېرىشتە ياخشى رول ئوينىدى. شىنجاڭ 1955-يىلى 1-نۆۋەتلىك يېزا ھەمكارلىق كوپېراتىپى يېغىنى ئاچتى، بۇنىڭ بىلەن كوپېراتىپ قۇرۇش دولقۇنى قوزغىلىپ كەتتى. 1956-يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭنىڭ ھەممە يېزىلىرىدا كوپېراتىپ قۇرۇلدى. كوپېراتىپقا كىرگەن دېھقان ئائىلىسى 890 مىڭ 257 گە يېتىپ، ئومۇمىي دېھقان ئائىلىسىنىڭ 87% نى ئىگىلىدى، كوپېراتىپ ئەزاسى 1 مىليون 562 مىڭغا يەتتى، 35 مىليون 850 مىڭ يۇەن پاي توپلاندى، پۈتۈن يىلدا 13 مىليون يۇەن پۇل تارقىتىلدى. بۇ، بانكا پۈتۈن يىلدا يېزا ئىگىلىكىگە بەرگەن قەرز پۇلىنىڭ 36.21% گە تەڭلەشتى.

شىنجاڭدا يېزا ئامانەت قەرز كوپېراتىپى 1955-يىلدىن 1956-يىلىغىچە بولغان ئارىلىقتىكى زور تەرەققىياتنى باشتىن كۆچۈردى، ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ مۇستەھكەملىنىشى ۋە ساغلام راۋاجلىنىشىنى يەنمۇ ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، 1957-يىلى ئامانەت قەرز كوپېراتىپلىرى ئومۇمىيۈزلۈك تەرتىپكە سېلىندى، تەرتىپكە سېلىش ئارقىلىق ئىچكى جەھەتتە تەشكىل مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، ئىگىلىك باشقۇرۇش

شىنجاڭ يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپ ۋە تەرەققىياتى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئامانەت- ق

1958-يىلىنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا، شىنجاڭ يېزىلىرىدا گۈڭشېلىشىش ھەرىكىتى قانات يايدۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن يېزىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، ئوبوروت، تەقسىمات ساھەسىدە زور ئۆزگىرىش بولدى، ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىمۇ مۇناسىپ ھالدا ياخشىلاندى، 1959-يىلى 4-ئايدا شىنجاڭ خەلق بانكىسى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ «يېزا خەلق گۈڭشېلىرىنىڭ كرېدىتىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى»نى ئاساسەن، ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ ئەسلىدىكى تەشكىلىي ئاپپاراتىنى ئۆزگەرتىپ تەشكىللەپ، خەلق گۈڭشېسىدا ئامانەت- قەرز بۆلۈمى، دادۇي ۋە باشقۇرۇش رايوندا ئامانەت- قەرز شۆبە بۆلۈمى تەسىس قىلدى.

1960-يىلى، ھەرقايسى رايونلار يېزىلاردىكى ئىستىل تۈزىتىش، گۈڭشېنى تەرتىپكە سېلىش ھەرىكىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپىنىڭ خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، 1962-يىلى مەركەز «بانكا خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا ئالتە ماددىلىق قارار» ئېلان قىلدى. خەلق بانكىسى «يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپىغا دائىر بىر نەچچەمەسىلە تۇغرىسىدا يېكىر»نى تۈزۈپ چىقتى، شىنجاڭ يېزا ئامانەت- قەرز ھەمكارلىق كوپېراتىپىنىڭ ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، مۇلازىملىق تۈر- نۇقتىلىرى كېڭەيتىلدى، كادىرلار تەربىيىلەندى، سىياسەتكە خىلاپلىق قىلىپ، مەبلەغنى كەلسە - كەلمەس ئىگىلۈۋېلىشقا ئوخشاش مەسىلىلەر تۈزىتىلدى.

ئائىلىنىڭ 45 يىللىقىنى قىزغىن تەبرىكلەيمىز

قىلىپلاشتۇرۇپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئىشىنى ئىلگىرى سۈرەيلى

ئۈرۈمچى شەھەر بانكىسىنىڭ باشلىقى **زوڭ شىنفۇ**

يېزا مۇئاملە مۇلازىملىق بىلەن تەمىنلەشكە جەددىي موھتاج. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش دەرىجىسى تېخى بىر قەدەر تۆۋەن. شۇڭا، ئاپتونوم رايونىمىز يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇللۇق ئىقتىسادىنى كۈچەيتىش، يېرىك يېزا ئىگىلىكىنى تېز راۋاجلاندۇرۇشتا يېزا ئىگىلىك بانكىسى ۋە يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش، يېزا ئىگىلىكى ئاساس قۇرۇلۇشى، ئاساس ئەسلىھەلەرگە مەبلەغ سېلىش ۋە مۇلازىملىق قىلىشنى كۈچەيتىشنى قوللاشقا تىرىشىشقا توغرا كېلىدۇ؛ يېزا پۇل مۇئاملە ئاساسىنى تېخىمۇ كۈچەيتىپ، دېھقانلار ۋە يېزا ئاساسىي قاتلاملىرىدىكى ئىشلەپ چىقارغۇچىلارنى مەبلەغ يارىدەمى ۋە تۇرلۇك پۇل مۇئاملە مۇلازىملىق بىلەن تەمىنلەشكە تېخىمۇ توغرا كېلىدۇ.

يېزا ھەمكارلىق پۇل مۇئامىلىسى يېزىلاردىكى باشقا پۇل مۇئاملە ئورگانلىرىنىڭ تەرەققىي قىلىش ئاساسى، يېزا ئامانەت- قەرز ھەمكارلىق كوپېراتىپى دېھقانلار ئاممىسى تەشكىللىگەن، ئۆزى ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىدىغان كوللېكتىپ ھەمكارلىق پۇل مۇئاملە تەشكىلاتى، يېزا ھەمكارلىق پۇل مۇئاملىسى ئەنمۇ راۋاجلانغاندىلا يېزىلاردىكى باشقا پۇل مۇئاملە ئورگانلىرىمۇ راۋاجلىنىش ئاساسىغا ئىگە بولالايدۇ.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ھەمكارلىق پۇل مۇئامىلىسىنى قىلىپلاشتۇرۇش ۋە راۋاجلاندۇرۇشنى يېزا ھەمكارلىق پۇ مۇئاملىسى ئىسلاھاتىنىڭ تەرەققىيات يۆنىلىشىنى تولۇق ئايدىڭلاشتۇرۇش شەرتى ئاستىدا، ھەمكارلىق تۈزۈمى پرىنسىپلىرىغا قاتتىق ئەمەل قىلغان ئاساستا ئېلىپ بېرىشى كېرەك، ئۇنىڭ بىرى، ئۆز ئىختىيارلىقى پرىنسىپى: ھەمكارلىق كوپېراتىپىنى ئامما ئۆز ئېھتىياجىغا ئاساسەن تەشكىللەيدۇ، كەسىپي سالاھىيىتىنى ھازىرلىغان، كوپېراتىپ ئەزالىرى ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيەتنى زىممىسىگە ئېلىشنى خالايدىغانلارنىڭ ھەممىسى ئەزا بولسا بولىدۇ، ھەمكارلىق كوپېراتىپىغا ئەزا بولۇش ياكى ئۇنىڭدىن چېكىنىش تامامەن شەخسلەرنىڭ ئىرادىسى بويىچە بولىدۇ، ھۆكۈمەت ۋە سىرتقى كۈچلەر ئارىلىشالمايدۇ، يەنە بىرى، دېموكراتىيە پرىنسىپى: بۇ، ھەمكارلىق كوپېراتىپىنى باشقۇرۇشنىڭ ئاساسىي پرىنسىپى، ھەمكارلىق كوپېراتىپى دېموكراتىك تەشكىلات، ھەمكارلىق كوپېراتىپ ئەزالىرى زور مەسىلىلەرنى كوپېراتىپ ئەزالىرى قۇرۇلتىيى مۇزاكىرە قىلىپ قارار قىلىدۇ، كوپېراتىپنىڭ ھەممە ئەزاسى باراۋەر ئاۋاز قوياتتى دەيدۇ: «يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئېشىشىغا ھەقلىق كاپالەتلىك قىلىش كېرەك»، «بۇ بۇنىڭدىن كېيىنكى 15 يىللىق ئىقتىسادىي تەرەققىياتتىكى ئىنتايىن مۇھىم ھەم ناھايىتى مۇشكۇل ۋەزىپە». ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا ھەمكارلىق پۇل مۇئاملە تەشكىلاتىنى قىلىپلاشتۇرۇش ۋە راۋاجلاندۇرۇشنى يېزا ھەمكارلىق پۇ مۇئاملىسى ئىسلاھاتىنىڭ تەرەققىيات يۆنىلىشىنى تولۇق ئايدىڭلاشتۇرۇش شەرتى ئاستىدا، ھەمكارلىق تۈزۈمى پرىنسىپلىرىغا قاتتىق ئەمەل قىلغان ئاساستا ئېلىپ بېرىشى كېرەك، ئۇنىڭ بىرى، ئۆز ئىختىيارلىقى پرىنسىپى: ھەمكارلىق كوپېراتىپىنى ئامما ئۆز ئېھتىياجىغا ئاساسەن تەشكىللەيدۇ، كەسىپي سالاھىيىتىنى ھازىرلىغان، كوپېراتىپ ئەزالىرى ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيەتنى زىممىسىگە ئېلىشنى خالايدىغانلارنىڭ ھەممىسى ئەزا بولسا بولىدۇ، ھەمكارلىق كوپېراتىپىغا ئەزا بولۇش ياكى ئۇنىڭدىن چېكىنىش تامامەن شەخسلەرنىڭ ئىرادىسى بويىچە بولىدۇ، ھۆكۈمەت ۋە سىرتقى كۈچلەر ئارىلىشالمايدۇ، يەنە بىرى، دېموكراتىيە پرىنسىپى: بۇ، ھەمكارلىق كوپېراتىپىنى باشقۇرۇشنىڭ ئاساسىي پرىنسىپى، ھەمكارلىق كوپېراتىپى دېموكراتىك تەشكىلات، ھەمكارلىق كوپېراتىپ ئەزالىرى زور مەسىلىلەرنى كوپېراتىپ ئەزالىرى قۇرۇلتىيى مۇزاكىرە قىلىپ قارار قىلىدۇ، كوپېراتىپنىڭ ھەممە ئەزاسى باراۋەر ئاۋاز

جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش مۇساپىسى، پارلاق ئىستىقبال

جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى پارتكۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، بانكا باشلىقى **خۇاڭ ۋېنباۋ**

يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، يېزا ھەمكارلىق ئىقتىسادىنىڭ ئۇزلۇكسىز راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ، يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپى 45 يىللىق جاپالىق ئىگىلىك يارىتىش مۇساپىسىنى بېسىپ ئۆتۈپ، شەھەر، يېزىلاردا ئاپپاراتى بار، مەبلەغ كۆچى زور، يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىدىغان پۇل مۇئاملە ئاپپاراتى، يېزا پۇل مۇئاملە سىستېمىسىدىكى مۇھىم كۈچ بولۇپ قالدى.

شىنجاڭدىكى يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىمۇ جاپالىق ئىگىلىك يارىتىپ، ئەگرى- توقايلىق ئىچىدە راۋاجلاندى، بولۇپمۇ پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 3-ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، شىنجاڭ يېزىلىرىدا يېزا ئىسلاھاتى ئېلىپ بېرىلىپ، مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ھۆددىگە بېرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئاساس قىلىنغان، بىر تۇتاش باشقۇرۇش بىلەن تارقاق باشقۇرۇش بىرلەشتۈرۈلگەن ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، يېزا ھەمكارلىق ئىقتىسادىغا يېڭى مېخانىزم ۋە ھاياتىي كۈچ قوشۇلدى، 1979-يىلى گوۋۇيۈەن ۋە خەلق بانكىسى يېزا ئىگىلىك بانكىسىغا يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنى باشقۇرۇش ھوقۇقى بەردى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك مۇئاملىسىگە دائىر فاكتور، سىياسەت، قائىدە - نىزاملىرىغا ئاساسەن شىنجاڭدىكى يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىغا رەھبەرلىك قىلدى ۋە ئولارنى باشقۇردى. ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ كەسىپي ئىشلىرىنى باشقۇرۇش، مالىيە - يوغالتىرلىق ۋە باشقا پۇل مۇئاملە خىزمەتلىرىنى ئىشلەپ، ئۆز ئالدىغا ھېسابات قىلىپ، ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئۆز ئۈستىگە ئالدى. ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرى ئۆز ئىشلىرىنى ئۆز ئالدىغا باشقۇرۇپ، ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئۆز ئۈستىگە ئالغاندىن كېيىن، ئۇلار ئۆز ئىقتىسادىي مەنپەئەتىنى ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان بولۇپ قالدى. ئۇلار ئۆز ئىقتىسادىي مەنپەئەتىنى ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان بولۇپ قالدى. ئۇلار ئۆز ئىقتىسادىي مەنپەئەتىنى ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان بولۇپ قالدى.

ئۇلار ئۆز ئىقتىسادىي مەنپەئەتىنى ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان بولۇپ قالدى. شىنجاڭدىكى يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىمۇ جاپالىق ئىگىلىك يارىتىپ، ئەگرى- توقايلىق ئىچىدە راۋاجلاندى، بولۇپمۇ پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 3-ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، شىنجاڭ يېزىلىرىدا يېزا ئىسلاھاتى ئېلىپ بېرىلىپ، مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ھۆددىگە بېرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئاساس قىلىنغان، بىر تۇتاش باشقۇرۇش بىلەن تارقاق باشقۇرۇش بىرلەشتۈرۈلگەن ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، يېزا ھەمكارلىق ئىقتىسادىغا يېڭى مېخانىزم ۋە ھاياتىي كۈچ قوشۇلدى، 1979-يىلى گوۋۇيۈەن ۋە خەلق بانكىسى يېزا ئىگىلىك بانكىسىغا يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنى باشقۇرۇش ھوقۇقى بەردى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك مۇئاملىسىگە دائىر فاكتور، سىياسەت، قائىدە - نىزاملىرىغا ئاساسەن شىنجاڭدىكى يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىغا رەھبەرلىك قىلدى ۋە ئولارنى باشقۇردى. ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ كەسىپي ئىشلىرىنى باشقۇرۇش، مالىيە - يوغالتىرلىق ۋە باشقا پۇل مۇئاملە خىزمەتلىرىنى ئىشلەپ، ئۆز ئالدىغا ھېسابات قىلىپ، ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئۆز ئۈستىگە ئالغاندىن كېيىن، ئۇلار ئۆز ئىقتىسادىي مەنپەئەتىنى ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان بولۇپ قالدى. ئۇلار ئۆز ئىقتىسادىي مەنپەئەتىنى ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان بولۇپ قالدى.

ۋە باشقا پۇل مۇئاملە مۇلازىملىقىمۇ يېڭى تەلەپلەرنى قويدى، شىنجاڭدىكى يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرى شەھەر، يېزىلار ۋە يېزا - قىشلاقلاردا ئاپپارات، تور - نۇقتىلىرى بولۇشتەك ئۇستۇنلۇكى ۋە مەبلەغ كۆچىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، كرېدىت سىلىنما سىلىش يۆنىلىشى ۋە قەرز بېرىش ئوبيېكتلىرىنى ۋاقتىدا تەڭشەپ، پائال تۇرغا «ئۇچ ئائىلە» (ھۆددىگەر ئائىلە، كەسىپي ئائىلە، نۇقتىلىق ئائىلە)گە قەرز پۇل تارقىتىپ، دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ھۆددىگەرلىكىنى ياخشى ئىشلەپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنى پائال قانات يايدۇرۇشنى، كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن كەڭ كۆلەمدە شۇغۇللىنىشنى زور كۈچ بىلەن قوللىدى، بۇنىڭ بىلەن، يېزىلارنىڭ تاۋار ئىشلەپچىقىرىشى ئۇچقاندەك راۋاجلاندى، پارتىيىنىڭ 14-قۇرۇلتىيى سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنىڭ نىشانى قىلغان، سودا خاراكتېرلىك پۇل مۇئاملىسى، سىياسەت خاراكتېرلىك پۇل مۇئاملىسى بويىچە ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ ھەمكارلىشىدىغان يېزا پۇل مۇئاملە سىستېمىسى بەرپا قىلىش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى يېزا پۇل مۇئاملە ئىسلاھاتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلىش، ئىسلاھاتنىڭ يادروسى - يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنى پەيدىنپەي دېھقانلار پاي قوشىدىغان، كوپېراتىپ ئەزالىرى دېموكراتىك ئاساستا باشقۇرىدىغان، پاي قوشقان كوپېراتىپ ئەزالىرى ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىدىغان ھەمكارلىق پۇل مۇئاملە تەشكىلاتىغا ئۆزگەرتىش، شۇنىڭ

پەيدىنپەي مەبلەغ توپلاپ بازارغا يۈزلىنىپ، ئەمەلىي كۆچكە ئىگە خۇسۇسىي كارخانىلارنى شەكىللەندۈرۈپ، دېھقانلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشى ئۈچۈن ئۇلۇغ تىكلەپ بەردى.

قىسقىسى، شىنجاڭدىكى يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرى 40 يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيانقى ئىسلاھات ۋە تەرەققىيات جەريانىدا، يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن خىزمەت قىلىش مەقسىتىدە چىڭ تۇرۇپ، جاپالىق ئىگىلىك يارىتىپ، يېزا ئىگىلىكىگە يار-دەم بېرىپ، شىنجاڭدىكى يېزا - قىشلاقلارنىڭ ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا يار-دەم بېرىش جەريانىدا، دېھقانلارنى پۇل مۇئاملە مۇلازىملىقى بىلەن تەمىن ئەتتى.

بۇ يىل 8-ئايدا، گوۋۇيۈەن «يېزا پۇل مۇئاملە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى توغرىسىدا قارار» چىقاردى. قارار-دا: «ئىسلاھاتنىڭ نىشانى ھەمكارلىق پۇل مۇئاملىسىنى ئاساس قىلغان، سودا خاراكتېرلىك پۇل مۇئاملىسى، سىياسەت خاراكتېرلىك پۇل مۇئاملىسى بويىچە ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ ھەمكارلىشىدىغان يېزا پۇل مۇئاملە سىستېمىسى بەرپا قىلىش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى يېزا پۇل مۇئاملە ئىسلاھاتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلىش، ئىسلاھاتنىڭ يادروسى - يېزا ئامانەت- قەرز كوپېراتىپلىرىنى پەيدىنپەي دېھقانلار پاي قوشىدىغان، كوپېراتىپ ئەزالىرى دېموكراتىك ئاساستا باشقۇرىدىغان، پاي قوشقان كوپېراتىپ ئەزالىرى ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىدىغان ھەمكارلىق پۇل مۇئاملە تەشكىلاتىغا ئۆزگەرتىش، شۇنىڭ

پۇل مۇئاملىسىنى قېلىپلاشتۇرۇش ۋە راۋاجلاندۇرۇشتا ئەھمەل قىلىشقا تېگىشلىك پرىنسىپلار.

خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 - يىلغىچە بولغان كەلگۈسى ئىشلار پىلانىدا مۇنۇلار ئېنىق ئوتتۇرىغا

كوپىراتسيىنىڭ ھەممە ئەزاسى باراۋەر ئاۋاز بېرىش ھوقۇقىغا ئىگە، ھەر بىر كىشى بىر ئاۋاز بېرىش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. كوپىراتسيىنىڭ خىزمەتلىرىنى كوپىراتىپ ئەزالىرى سايلىغان ياكى بېكىتكەن خادىم باشقۇرىدۇ، ئۇلار كوپىراتىپ ئەزالىرىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە كوپىراتىپ ئەزالىرىغا

ئۆچۈن مۇلازىملىق قىلىش توغرا يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرالايدۇ، يېزا ھەمكارلىق پۈل مۇئاملىسىنى قېلىپلىشىش، راۋاجلىنىشقا يۈزلەندۈرمە لەيدۇ ۋە يېزا ئىقتىسادىنىڭ تېخىمۇ ياخشى، تېخىمۇ تېز راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرەلەيدۇ.

ىنىڭ ئىسلاھاتى

كوپىراتىپى باشقارمىسى

ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىغا نورمال ھەمبەرلىك قىلالمىدى ۋە ئۇنى باشقۇرالمىدى.

1978-يىلى ج ك پ 11-نۆۋەتلىك ھەرگىزى كومىتېتىنىڭ 3-ئومۇمىي يىغىنى قالايمىقانچىلىقلارنى ئوڭشاپ، يېزا ئىقتىسادى ئىسلاھاتىغا دائىر بىر قاتار توغرا سىياسەتلەرنى تۈزۈپ چىقتى. پارتىيىنىڭ يېزا ئىقتىسادى ئىسلاھاتىغا دائىر سىياسەتلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن، 1978-يىلى 12-ئايدا شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومغا «شىنجاڭ ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنىڭ پاي پايدىسىنى تەقسىم قىلىش مەسىلىسى توغرىسىدا» يوللىغان دوكلاتى سۇنۇلدى.

پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 3-ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، شىنجاڭ يېزىلىرىدىكى ئىشلەپچىقىرىش مەسئۇلىتىنى تۈزۈپ چىقىپ، يېزا ئىگىلىكىنى قايتىدىن قولغا ئېلىشقا باشلىدى. 1979-يىلىدىكىدىن 15 ھەسسە ئاشتى؛ تۇرلۇك قەرز پۇل قالدۇقى 2 مىليارد 430 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1979-يىلىدىكىدىن 79 ھەسسە ئاشتى. بۇنىڭ بىلەن، يېزا پۇل مۇئاملىسى يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىشتىكى مۇھىم كۈچ بولۇپ قالدى.

سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنىڭ تەرەققىياتىغا ئۈيغۇنلىشىش ۋە يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى كۈچەيتىش، يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، 1986-يىلى 8-ئايدا گوۋۇيۈەن «يېزا پۇل مۇئاملە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى توغرىسىدا قارار» چىقىرىپ يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى ئىسلاھاتىنىڭ يادروسى يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنى پەيدىنپەي دېھقانلار پاي قوشىدىغان، كوپىراتىپ ئەزالىرى دېموكراتىك ئاساستا باشقۇرىدىغان، پاي قوشقان كوپىراتىپ ئەزالىرى ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىدىغان ھەمكارلىق خاراكتېرىدىكى پۇل مۇئاملە تەشكىلاتىغا ئۆزگەرتىش كېرەك، دەپ ئېنىق كۆرسىتىلىپ، گۇۋۇيۈەننىڭ بۇ قارارىغا ئاساسەن، شىنجاڭ ھازىر يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ ئىسلاھاتىنى جىددىي ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ. بۇ قېتىمقى يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ ئىسلاھاتى ئارقىلىق شىنجاڭ يېزا كرېدىت ھەمكارلىق ئىشلىرى تېخىمۇ راۋاجلىنىپ شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكى، يېزا ئىقتىسادى ۋە دېھقانلار ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىشتا تېخىمۇ زور تۆھپە قوشىدۇ.

1984-يىللىرى مەركەز «ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنى گۈڭشېنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىش توغرا ئەمەس، باشقۇرغۇچى بولمايدىغان قىلىپ قويۇشمۇ توغرا ئەمەس»، «ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنى ئىسلاھ قىلىپ، ئۇلارنى ھەقىقىي تۈردە ئاممىۋى ھەمكارلىق پۇل مۇئاملە تەشكىلاتى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش كېرەك، ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرى دۆلەتنىڭ پۇل مۇئاملە سىياسىتىگە ئەمەل قىلىشى ۋە يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ رەھبەرلىكى، نازارىتى ئاستىدا كەسىپي خىزمەتلەرنى مۇستەقىل، ئۆزئالدىغا ياخشى ئىشلىشى كېرەك» دەپ يولىورۇق بەردى. شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك بانكىسى باش بانكىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، 1984-يىلى مىچۇەن ناھىيىسىدە ئىسلاھات سىنىقى ئېلىپ باردى.

1995-يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، شىنجاڭ بويىچە ناھىيە (شەھەرلىك) بىرلەشمە كوپىراتىپ 76 گە، مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى 866 گە يەتتى، يېزىلاردا ئاساسىي قاتلام تور-نۇقتىلار قۇرۇلدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئومۇمىي سانى 7482 گە يەتتى، ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ پىيى 100 مىليون 300 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ كەتتى؛ جامائەت جۇغلانمىسى 192 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى، تۇرلۇك ئامانەت پۇلى مىڭ قالدۇقى 4 مىليارد 760 مىليون يۈەنگە (بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانلار ئامانەت قويغان پۇلى 91.2 % نى ئىگىلەيدۇ) يېتىپ،

مەركەزلەشتۈرۈپ، دېھقان ئاتلىلىرىنىڭ كەسىپلەشتۈرۈشكە قاتنىششتىكى مەبلەغ ئېھتىياجىنى قاندۇردى؛ يېزا ئىگىلىكنى قوللىدى، يېزا ئىگىلىكنىڭ پەن - تېخنىكا مىقدارىنى ئاشۇرۇشنى نۇقتىلىق قوللىدى، مول ھوسۇل پىلانى، «ئۇچقۇن پىلانى»نىڭ ئىشقا ئاشۇرۇلۇشىنى پائال ئىلگىرى سۈردى.

2. شىنجاڭ يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى نۇقتىلىق قوللىدى. شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىمۇ يېزا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشتىكى مۇھىم كۈچ. شىنجاڭدىكى يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرى كرېدىت مەبلىغى سېلىش جەھەتتىمۇ يېزا ئىگىلىكنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، يېزا - بازار كارخانىلىرى كرېدىت كەسىپنى پائال قانات يايدۇردى. 1995-يىلىنىڭ ئاخىرىدا يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ كرېدىت قالدۇق سوممىسى 368 مىليون يۈەنگە يېتىپ، تۇرلۇك كرېدىت ئومۇمىي سوممىسىنىڭ 15.1 % نى ئىگىلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى يېزا ئىگىلىك بانكىسى بىلەن ھەمكارلىشىپ، تەڭ قەرز پۇل بېرىپ، شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنى قوللىدى.

3. يەككە ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىنى پائال قوللىدى. بازار ئىگىلىكىنىڭ ئۇزلۇكسىز راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ، يەككە ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىك سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى بولۇپ قالدى.

يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىمۇ كرېدىت سىياسىتىنى قويۇپ بېرىپ، كرېدىت سىياسىتىنى «مەبلەغ بولۇش، تېخنىكا بولۇش، ئىناۋەتكە، ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بېرىش» پرىنسىپى ئاستىدا، پائال تۇردە قەرز پۇل بېرىپ، يەككە ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىغا ئىلھام بەردى. بۇنىڭ بىلەن، نۇرغۇن كەسىپي ئائىلىلەر، نۇقتىلىق ئائىلىلەر مەيدانغا كېلىپ، مۇئاملە تەشكىلاتىغا ئۆزگەرتىش، شۇنىڭ بىلەن، يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى بىلەن يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ مەمۇرىي مۇناسىۋىتىنى ئايرۇپتىش، دەپ بەلگىلەندى. بۇنىڭدىن كېيىن يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرى بىلەن يېزا ئىگىلىك بانكىسى تۈزۈلمە جەھەتتىن ئايرىلىپ كەتسىمۇ، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا كەسىپي خاراكتېرلىك ئالاقە ساقلىنىپ قالىدۇ، ئۇلار يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىشتىن ئىبارەت ئورتاق ۋەزىپىنى زىممىسىگە ئالىدۇ، بۇنىڭدىن كېيىن، يېزا ئىگىلىك بانكىسى بىلەن يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى ئۆزئارا ھەمكارلىشىپ، ئۆزئارا قوللاپ، ئورتاق راۋاجلىنىدۇ.

ھەمكارلىق ئىگىلىكى - ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىياتتىكى كەم بولسا بولمايدىغان بىر خىل ئىقتىسادىي شەكىل، ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى بولۇپ، ئۇ ھەم ئۈششاق تاۋار ئىگىلىكى ئۆچۈن مۇلازىملىق قىلالايدۇ، ھەم ئىجتىمائىيلىق ئىشى دەرىجىسى يۇقىرى بولغان ئىگىلىك ئۆچۈن خىزمەت قىلالايدۇ. ئۇ قۇدرەتلىك ھاياتىي كۈچكە ئىگە. يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپى ھەمكارلىق ئىگىلىكنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى، ئۇ ھەمكارلىق تۈزۈمى پرىنسىپىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ ۋە ئۈنۈمدا چىڭ تۇرۇپ، ھەقىقىي تۈردە ھەمكارلىق پۇل مۇئاملە تەشكىلاتى بولغاندىن كېيىن، دېھقان ئاتلىلىرى ئىگىلىكى دائىرىسىنىڭ كېڭىيىشى، ئىگىلىك باشقۇرۇش ئۇسۇلىنىڭ ياخشىلىنىشى، دېھقانلارنىڭ بازارغا يۈزلىنىشى ۋە يېزا ئىگىلىكنى بازارلاشتۇرۇشنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، يېزا ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىغا داۋاملىق يېڭى مۇلازىملىق تەلىپى قويىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئامانەت- قەرز كوپىراتىپىنىڭ ئۈنۈمىرسال ئەمەلىي كۈچىمۇ ئۈزلۈكسىز كۈچىيىدۇ، ئۇنىڭ يېزا پۇل مۇئاملە سىستېمىسىدىكى ئاساسلىق ئورنىمۇ مۇستەھكەملىنىدۇ. دېمەك، يېزا ئامانەت- قەرز ھەمكارلىق ئىشلىرى كەڭ، گۈزەل ئىستىقبالغا ئىگە.

ى توغرىسىدىكى قارارنى ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرايلى

دەۋر ئەدەبىيات - سەنئەتكە يۈكسەك تارىخىي بۇرچ يۈكلىدى

- جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى مەملىكەتلىك 6 - قۇرۇلتىينىڭ، جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيتى مەملىكەتلىك 5 - قۇرۇلتىينىڭ داغدۇغلىق ئېچىلغانلىقىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن

بۈگۈن جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەملىكەتلىك 6 - قۇرۇلتىيى ۋە جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيتىنىڭ مەملىكەتلىك 5 - قۇرۇلتىيى ھېيىكىدا داغدۇغلىق ئېچىلدى. بىز بۇ قۇرۇلتايىنى قىزغىن تەبرىكلەيمىز!

بۇ قېتىمقى قۇرۇلتاي يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ بىۋاستە غەمخورلۇقى ۋە رەھبەرلىكىدە ئېچىلدى. شۇنداقلا ئېلىمىزدە ئىقتىساد راۋاجلانغان، سىياسىي مۇقىم بولغان، مەدەنىيەت گۈللەنگەن، مىللەتلەر ئىتتىپاقلاشقان، جەمئىيەت تەرەققىي قىلغان ياخشى ۋەزىيەتتە ئېچىلدى. بۇ - خىزمەتلەرنى ئەسلەيدىغان، خۇلاسىلەيدىغان، ئەدەبىيات - سەنئەتنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ چوڭ پىلانى تۈزىدىغان كېڭىشىدىغان كاتتا قۇرۇلتاي، دېموكراتىيە، ئىتتىپاقلىق، غەيرەت، گۈللىنىش ئېلىپ كېلىدىغان كاتتا قۇرۇلتاي، ئېلىمىزدىكى ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر ئالدىنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ، كېيىنكىلەرگە يول ئاچىدىغان، يېڭى ئەسىرنى كۆتۈۋالىدىغان كاتتا قۇرۇلتاي بولىدۇ. بۇ قېتىمقى قۇرۇلتاي پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 6 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن مەملىكەت خەلقى مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يەنمۇ ئۇلىغرلىقىغان ھالدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىۋاتقان مەزگىلدە ئېچىلدى: شۇبھىسىزكى، بۇ قۇرۇلتاي ئىنتايىن مۇھىم ۋە چوڭقۇر ئەھمىيەتكە ئىگە.

بىز چوڭقۇر ئۆزگىرىش بولۇۋاتقان، جاسارەت بىلەن كۆچىنىپ ئىشلەپ زور ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقىرىدىغان، ئۇلۇغ دەۋردە تۇرۇۋاتىمىز، ئۇلۇغ دەۋر ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەرگە يۈكسەك تارىخىي ۋەزىيەت يۈكلىدى. بۈگۈنكى كۈندە يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇلۇشىنىڭ ئىنتايىن مۇرەككەپ ئىقتىسادىي، سىياسىي ئىنقىلابىي ۋەزىپىلىرىنى بەرپا قىلىشتا ئەدەبىيات - سەنئەت ئۆزىنىڭ ئالاھىدە ئىجتىمائىي ئىقتىدارى ۋە ئىجادىي ئىقتىدارىنى ئىزچىل ئاجايىپ يۇقىرى دەرىجىدە ئىپادىلەپ كەلدى. ئۇلار ئۆزىنىڭ ئىجادىيىتى ۋە ئەمگىكى بىلەن ئىنسانلارنىڭ ئىدىيە ۋە روھىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ئەخلاقىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ھاياتىغا ئىلھام بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئىجادىيىتىنى ئىلگىرى سۈرۈ

ئۇچۇن ئۆزىگە خاس تۆھپىسىنى قوشالايدىغان، ئۆزىنىڭ ئىجادىي ئەمگىكى ئارقىلىق خەلق ئالمىسى بىلەن قان-ئۇلىنى گۆشتەك ئالاقىسىنى مەڭگۈ ساقلاپ قالالايدىغان، تارىخنىڭ تەرەققىياتىنى بىرلىكتە ئىلگىرى سۈرەلەيدىغان، ئىسمى - جىسمىغا لايىق ئىنسانلار روھىنىڭ ئىنژېنېرىدىن بولۇشى لازىم. بۇ - ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەرنىڭ چەكسىز شان - شەرىپى.

تارىخىي تەجرىبىلەر بىزگە شۇنى ئۇقتۇردىكى، ھەر بىر دەۋرنىڭ ئۆزىگە خاس ئەدەبىيات - سەنئىتى بولىدۇ، ھەر بىر دەۋرنىڭ ئەدەبىيات - سەنئىتى يېڭى دەۋر تېمىلىرىغا دۇچ كېلىدۇ. بۇ تېمىلارنى توغرا تونۇپ مۇۋاپىق ھەل قىلغاندىلا، ئەدەبىيات - سەنئەت دەۋر قەدىمىگە ئەگىشىپ

ئۇچۇن خىزمەت قىلدۇرۇش، كونىلىرىدىن يېڭىلىرىنى پارىتىلدىتىپ چىقىرىش، ۋارىسلىق قىلىش،ئۆزىنىڭ قىلىش بىلەن يېڭىلىق يارىتىشنىڭ مۇناسىۋىتىنى ياخشى بىر تەرەپ قىلىش كېرەك؛ 6) ئىجتىمائىي ئۇنۇمنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ئىجتىمائىي ئۇنۇم بىلەن ئىقتىسادىي ئۇنۇمنىڭ بىرلىكىنى تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك. مۇشۇ بىرقانچە جەھەتتە چىڭ تۇرىدىغانلا بولساق، سوتسىيالىستىك ئەدەبىيات- سەنئىتىمىزنىڭ گۈللىنىشى ۋە تەرەققىياتى ئىشەنچلىك كاپالەتكە ئىگە بولغان بولىدۇ.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 15 - دېكابىر تېلېگراممىسى)

ئۇرمانچىلىق مىنىستىرلىكى جايلاردىن قىش ۋە ئەتىيازدا كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى يېقىندا ئېۋقتۇرۇش چىقىرىپ جايلاردىن قىش پەسلىدىكى دېھقانچىلىقنىڭ ئارىسال ۋاقتىدىكى پايدىلىق پۇرسەتنى تۇتۇپ، ئېغىز - ئېغىز قۇرۇلۇشىغا بىرلەشتۇرۇپ قىش ۋە ئەتىيازدا كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىشنى زور كۆچ بىلەن قانات يايدۇرۇپ، 1997 - يىللىق ئورمان بىنا قىلىش، كۆكەرتىش ۋەزىپىسىنىڭ ئورۇندىلىشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى.

ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى: جايلار بۇ يىل قىش، كېلەر يىلى ئەتىيازدىكى ئېتىز - ئېرىق قۇرۇلۇشىغا بىرلەشتۇرۇپ كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىشنى مۇھىم ئىشلار كۇنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ئېتىز - ئېرىقلارنىڭ ئەتراپىنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇش، ئورمانلىق ۋە ئاشلىق زىرائەتلىرىنىڭ ئارىسى ۋە يول، دەريا، جىلغا، كەنت-قاتارلىق جايلاردا ئورمان بىنا قىلىش، كۆكەرتىش ۋە نۇقتىلىق ئورمانچىلىق ئېكولوگىيە قۇرۇلۇشىنى گەۋدىلىك ياخشى تۇتۇشى كېرەك.

ئورمان بىنا قىلىش ۋەزىپىسىنى ھەققىي ئەمەلىيلەشتۇرۇش ئۈچۈن ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى جايلاردىن 9- بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئورمان بىنا قىلىش، كۆكەرتىش پىلانى بويىچە ئورمان بىنا قىلىش ۋەزىپىسىنى قاتلاممۇقاتلام تەقسىم قىلىپ، تاغلاردىكى پارچە - پۇرات يەرلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى؛ شەرت - شارائىتقا قاراپ ئىش كۆرۈپ، مۇۋاپىق يەردە مۇۋاپىق ئورمان بىنا قىلىش پرىنسىپى بويىچە كۆچەت بىلەن تەمىنلەشنى ياخشى ئۇيۇشتۇرۇپ، كۆچەتلەرنىڭ سۈپىتىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىشنى؛ ئورمان بىنا قىلىش داۋامىدا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئورمان بىناقىلىشتا تېخنىكا قائىدىسىنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، ئورمان بىنا قىلىش سۈپىتىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

ئاقسۇ ئۆلايىتى مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى پۇختا ئىلگىرى سۈردى

(بېشى 1 - بەتتە)

قېتىم ئىلغار ئۆلايەت، ئىلغار ناھىيە دېگەن نامغا ئېرىشتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئاقسۇ ئۆلايىتى يەنە مەدەنىيەتلىك ئورۇن بەرپا قىلىش ۋە يېزىلاردا «ئون يۈلتۈزلۇق» مەدەنىيەتلىك ئائىلىلەرنى باھالاش پائالىيىتىنى يەنمۇ چىڭ تۇتتى ۋە ياخشى ئىشلىدى. ھازىر ئۆلايەت بويىچە 780 مەدەنىيەتلىك ئورۇن بارلىققا كەلدى.

مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى كۆچەيتىش ئارقىلىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى يەنمۇ كۆچەيتىلدى، مىللىي بۆلگۈنچىلەرگە قاتتىق زەربە بېرىلدى، ئۇلارنىڭ ھەيۋىسى يەرگە ئۇرۇلدى، ئىجتىمائىي مۇقىملىق قوغدالدى.

(بېشى 1 - بەتتە)

يۇقىرى سۈپەت، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، يۇقىرى سۈرئەت، يۇقىرى ئۇنۇم-يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول ياساشتىكى «تۆت يۇقىرى بولۇش» تەلىپى شۇنداقلا ئىدارە رەھبەرلىرىنىڭ ئۆزىگە قويغان قاتتىق تەلىپى.

يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى 1995-يىلى 3-ئايدا قۇرۇلغاندىن ئېتىبارەن ئىدارە پارتكومىدىكى بىر بەن كىشى جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىش، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەش، خالىس تۆھپە قوشۇش ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئىشنى ئۆزىدىن باشلاپ تۇتۇپ، ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى ئىدارىنىڭ مۇھىم ئىشلار كۇنتەرتىپىگە كىرگۈزدى. دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى - تۈرىنى - ئۇرۇمچى - داخۇاگشەن يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيولى ۋە ئۇرۇمچى - كۇيىتۇڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول قۇرۇلۇشىدا سۈپەتكە، باشقۇرۇشقا، ئۇنۇمگە ئەھمىيەت بېرىپ، ئۆزلىرى ئەمەلىي ئىشلەپ ئۇلۇغ كۆرسەتتى. كەسىپنى قەدىرلەش روھى ۋە بۇرچ تۇيغۇسى بىلەن خىزمەتكە كۈچ سەرپ قىلىپ، كېچە-كۈندۈز ئىشلىگەنلىكى سەرتىدا سەنئەتقوشۇپ ئىشلىدى. ھەتتا ھېيت- بايراملاردىمۇ ئىش ئۇستىدە بولدى. كېسەل بولغان چاغلاردىمۇ ئىش ئورنىدىن ئايرىلمىدى. ئىدارىدىكى رەھبەرلەرھەممە ئىشتا باشلامچى، ئۇلگە بولدى. ئىدارە پارتكومى ھەمىشە: «دۆلەت ۋە خەلق شۇنچە چوڭ قۇرۇلۇشنى بىزگە تاپشۇردى، بىز خەلق بەرگەن ھوقۇقنى كۆچلۈك مەسئۇلىيەتچانلىق تۇيغۇسى بىلەن ياخشى ئىشلىتىشىمىز، قولىمىزدىكى پۇلنى چېچرا رايوننىڭ تاشيول قاتنىشىغا ياخشى ئىشلىتىپ، شىنجاڭ خەلقىنى، مەملىكەت خەلقىنى خاتىرجەم قىلىشىمىز كېرەك» دەپ تەكىتلەپ تۇردى.

ئىدارىدىكى ھەممە كىشى زىچ ئۇيۇشۇپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى باشتىن ئاخىر چىڭ تۇتۇش بىلەن بىللە، قەيسەرلىك بىلەن ئىلىشىپ، ھەر مىللەت خەلقى ئۈچۈن بەخت يولى ياساشنى ئۆزىنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان مۇقەددەس ۋەزىپىسى قىلدى، مۇكاپات پۇلى، سىبنا ھەققى يوق ئەھۋالدىمۇ، دەم ئىلىش، ھېيت- بايرام كۈنلىرىنى قۇربان قىلىپ، نە ئېھتىياجلىق بولسا شۇ يەردە ئىشلىدى، قانداق ۋاقىتتا يولغا چىقىشقا توغرا كەلسە شۇ ۋاقىتتا ئىشقا چىقتى. جىددىي ئالدىراش ئىشلاردا ئۆز ئائىلىسىگە كۆيۈنگەندەك ئۆز ئىدارىسىگە كۆيۈندى. ھەممەيلەن قائىدە-ئۆزۈملەرگە قاتتىق رىئايە قىلدى. ئۆگىنىش، مەجلىس سورۇنلىرى، ئامىۋى سورۇنلاردا تاماكا چېكىش قاتتىق چەكلەندى؛ ئىدارەھويلىسىغا خالىغانچە پارچە-پۇرات قەغەز، ياكى تاماكا قالدۇقى قاتارلىق نەرسىلەرنى تاشلاش قاتتىق چەكلەندى؛ مۇھىت تازىلىقىنى ئاسراش ھەممە كىشىنىڭ ئاڭلىق ھەرىكىتىگە ئايلاندى، ھەتتا يەسلىدىكى بالىلارمۇ شۆپەك، تاشلاندۇق قەغەزلەرنى ئەخلەت ساندۇقىغا تاشلايدىغان بولدى. ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ خالىس ئەمگەك قىلىش تۇزۇمى يولغا قويۇلدى، چېمەنزارلىق، چىملىق پاكىتلىرى تۇتۇلدى. بۇ يىل 3-ئاينىڭ 22-كۈنى ئىدارە پارتكومى ئىدارە بويىچە جاڭجياگاڭنىڭ تەجرىبىسىدىن ئۆگىنىش بويىچە سەپەرۋەرلىك يېغىنى ئاچقاندىن بۇيان، ئىدارىدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر تېخىمۇ غەيرەتكە كېلىپ، يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسىنى شىنجاڭدىكى «جاڭجياگاڭ» ئورۇن قىلىپ قۇرۇپ چىقىش ئىرادىسىنى بىلدۈرۈشتى. خۇددى ئىدارە پارتكومى تەكىتلىگەندەك: «ئادەمدە ئاز-تولا روھ بولۇشى كېرەك، بىرھەر ئىشنى ئىشلىگەن ئىكەنمىز ئۇنى تازا ۋايىغا يەتكۈزۈپ ئىشلىشىمىز كېرەك.»

يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى دەل مۇشۇ نىشانغا قاراپ ئالغا ئىلگىرىلىمەكتە.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 24- يىغىنى ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش نىزامى»غا تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك ھەققىدىكى قارارى»نى قاراپ چىقىپ، ئۇنى تەستىقلاشنى قارار قىلدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلاردىكى ئىشچىلار ئۈيۇشمىسى نىزامى»غا تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك ھەققىدىكى قارارى»نى تەستىقلىغانلىق توغرىسىدىكى قارارى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 24-يىغىنى ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلاردىكى ئىشچىلار ئۈيۇشمىسى نىزامى»غا تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك ھەققىدىكى قارارى»نى قاراپ چىقىپ، ئۇنى تەستىقلاشنى قارار قىلدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش نىزامى»غا تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك ھەققىدىكى قارار»نى تەستىقلىغانلىق توغرىسىدىكى قارارى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 24- يىغىنى ئۇرۇمچى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئۇرۇمچى شەھىرىنىڭ مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش نىزامى»غا تۇزىتىش كىرگۈزگەنلىك ھەققىدىكى قارارى»نى قاراپ چىقىپ، ئۇنى تەستىقلاشنى قارار قىلدى.

رەھبىرىي كادىرلارنىڭ پارتىيىۋىلىك ئېڭىنى كۈچەيتىشنى تەكىتلەش زۆرۈر

ئەھەت ھەسەن

ھەم ئەخلاقلىق، ھەم قابىلىيەتلىك كادىرلار قوشۇنى پېتىشتۇرۇش ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلاردىن پارتىيىنىڭ لۇشيەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئاڭلىق ئىجرا قىلىدىغان قەتئىي سىياسىي ئېتىقادقا ئىگە بولۇشنى تەلەپ قىلىدۇ.

پارتىيىمىز قۇرۇلغاندىن تارتىپ خەلقنە بەخت يارىتىشتىن ئىبارەت يۈكسەك غايىنى ئۆزىنىڭ ھەرىكەت مىزانى قىلىپ كەلدى.پارتىيە ئەزالىرىنىڭ تۇپ مەقسىتى جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىشتىن ئىبارەت. پارتىيىمىزنىڭ باشتىن ئاخىر قەينىچىلىققا باش ئەگمەي، ئۈيۈلتاشتەك مۇستەھكەم بولۇپ، ئامما بىلەن قان بىلەن گۆشتەك يېقىن مۇناسىۋەت ئورنىتىپ، سوتسىيالىستىك ئىنقىلابنىڭ غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈرەلىشىدىكى تۇپ سەۋەب مانا مۇشۇ يەردە. شۇڭا پارتىيە ئەزالىرى، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلار ئۆزىتتىكى يېڭى تارىخىي شارائىتتا خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئېڭىنى سۈسلاشتۇرۇپ قويماسلىقى كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن رەھبىرىي كادىرلار پارتىيىۋىلىك جەھەتتىن تەربىيىلىنىشنى كۈچەيتىپ، پارتىيىۋىلىك ئېڭىنى ئۆستۈرۈشى زۆرۈر.

بىرىنچى، رەھبىرىي كادىرلار ماركسىزم نەزەرىيىسىنى، بولۇپمۇ يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىشنى كۈچەيتىشى كېرەك. يولداش دېڭ شياۋپىڭ پارتىيىنىڭ ھەر دەرىجىلىك كادىرلىرىنىڭ، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلىرىنىڭ ماركسزمنىڭ ئاساسىي نەزەرىيىسىنى تىرىشىپ ئۆگىنىشى زۆرۈر دەپ كۆرسەتكەن. ئۇ ماركسزم نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىشتە ئەمەلىيەتتىن باشلاش، ئەمەلىيەتنى ماركسزم نەزەرىيىسى بىلەن ئورۇنلۇق تەتقىق قىلىش، ئەمەلىيەتنى ماركسزم نەزەرىيىسى بىلەن ئورۇنلۇق يەكۈنلەش، ماركسزم نەزەرىيىسىنى ئەمەلىيەتنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن ئىجادىي تەرەققىي قىلدۇرۇش كېرەكلىكىنى تەكىتلىدى. يېڭى تارىخىي شارائىتتا نۇرغۇنلىغان مۇرەككەپ شەيئىلەرنى بىلىشكە، نۇرغۇنلىغان قىيىن مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشقا توغرا كېلىدۇ، پارتىيىنىڭ ئىلگىرىلەش جەريانىدا تۇرلۇك خەۋپ - خەتەرلەرنىڭ سىنىقىغا بەرداشلىق بېرىش - بېرەلمەسلىكى، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ئۈلۈغ ئىشنى ئىلگىرى سۈرۈش - سۈرەلمەسلىكى تۇپ ئاساسدىن ئېيتقاندا، ماركسزملىق نەزەرىيە بىلەن قوراللانغان، پارتىيەئىلىكى كۈچلۈك پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ بولۇش - بولماسلىقىدا.

ئىككىنچىدىن، مۇستەھكەم ئامما‌ۋى كۆز قاراشنى تىكلىشى، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇشى كېرەك. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ قولىدىكى ھوقۇقنى خەلق بەرگەن. شۇڭا ئۇلار پارتىيەئىلىك مەيدانىدا چىڭ تۇرۇشى، خەلق بىلەن قان بىلەن گۆشتەك يېقىن مۇناسىۋەت ئورنىتىپ، خەلق بىلەن تەقىدىرداش، قەلبداش بولۇشى كېرەك. يېڭى تارىخىي شارائىتتا پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىگە يېڭى تەلەپ، يېڭى ۋەزىپىلەر قويۇلغان بولسىمۇ، پارتىيىنىڭ ئامىمغا تايىنىش، ئامما‌ۋى لۇشيەندە چىڭ تۇرۇش پرىنسىپى ۋە جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش مەقسىتى ئۆزگەرمىدى، شۇڭا رەھبىرىي كادىرلار كىم ئۈچۈن ھاكىمىيەت تۇتۇش، كىم ئۈچۈن خىزمەت قىلىشتىن ئىبارەت بۇ تۇپ مەقسەت زۆرۈرلۈكىنى، ئۆگەنگەنلىنى ئەمەلىيەتتە ئىشلىتىش ئارقىلىق مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ئىقتىدارىنى ئۆزلۈكسىز ئۆستۈرۈشى كېرەكلىكىنى كۆپ قېتىم تەكىتلىدى. يېڭى تارىخىي شارائىتتا نۇرغۇنلىغان مۇرەككەپ شەيئىلەرنى بىلىشكە، نۇرغۇنلىغان قىيىن مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشقا توغرا كېلىدۇ، پارتىيىنىڭ ئىلگىرىلەش جەريانىدا تۇرلۇك خەۋپ - خەتەرلەرنىڭ سىنىقىغا بەرداشلىق بېرىش - بېرەلمەسلىكى، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ئۈلۈغ ئىشنى ئىلگىرى سۈرۈش - سۈرەلمەسلىكى تۇپ ئاساسدىن ئېيتقاندا، ماركسزملىق نەزەرىيە بىلەن قوراللانغان، پارتىيەئىلىكى كۈچلۈك پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ بولۇش - بولماسلىقىدا.

ئىككىنچىدىن، مۇستەھكەم ئامما‌ۋى كۆز قاراشنى تىكلىشى، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇشى كېرەك. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ قولىدىكى ھوقۇقنى خەلق بەرگەن. شۇڭا ئۇلار پارتىيەئىلىك مەيدانىدا چىڭ تۇرۇشى، خەلق بىلەن قان بىلەن گۆشتەك يېقىن مۇناسىۋەت ئورنىتىپ، خەلق بىلەن تەقىدىرداش، قەلبداش بولۇشى كېرەك. يېڭى تارىخىي شارائىتتا پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىگە يېڭى تەلەپ، يېڭى ۋەزىپىلەر قويۇلغان بولسىمۇ، پارتىيىنىڭ ئامىمغا تايىنىش، ئامما‌ۋى لۇشيەندە چىڭ تۇرۇش پرىنسىپى ۋە جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش مەقسىتى ئۆزگەرمىدى، شۇڭا رەھبىرىي كادىرلار كىم ئۈچۈن ھاكىمىيەت تۇتۇش، كىم ئۈچۈن خىزمەت قىلىشتىن ئىبارەت بۇ تۇپ مەقسەت ئۇستىدە ئازراقمۇ بىپەرۋالىق قىلماسلىقى، ئۆزىگە ھەر ۋاقىت قاتتىق تەلەپ قويۇشى كېرەك.

ئۈچىنچىدىن، بارلىقىنى خەلقتە بېغىشلاشتەك ئۇلۇغۋار روھنى تىكلىشى كېرەك. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسى بەرپا قىلىش قەدىمىنىڭ تېزلىشىشىگە ئەگىشىپ، ئىلمىزنىڭ پۈتكۈل ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تۈرمۇشىدا چوڭقۇر ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلدى. بۇ كىشىلەرنىڭ دۇنيا قارىشى، كىشىلىك تۈرمۇش قارىشى، قىممەت قارىشىغا تەسىر كۆرسىتىپ، بەزى ناچار خاھىش، ناتوغرا ئىستىللار پەيدا بولدى. ئومۇم بىلەن خۇسۇسىي، ھەق بىلەن ناھەق، شەرەپ بىلەن نومۇس، بېغىشلاش بىلەن ئىلىش قاتارلىق تۈرلۈك سىناق پارتىيىلىك كادىرلار ئالدىغا قويۇلدى. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئۇلۇغسى، شىرائىغا يارىدەم بەرگەن كادىر كۇك فەنسىن، ئەرزىيەت كادىرى ۋۇتيەنشياڭ، خەلقنىڭ ياخشى كادىرى لى رۇنۇيې قاتارلىقلار بارلىقنى پارتىيە خەلق ئىشلىرىغا بېغىشلىدى. شۇڭا رەھبىرىي كادىرلاردا ئۆزىنى بېغىشلاش روھى، توغرا كىشىلىك تۈرمۇش قارىشى بولۇشى كېرەك.

تۆتىنچىدىن، پارتىيە ئەزالىرى ئاۋانگاردلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش، يۈكسەك مەسئۇلىيەتچانلىق تۇيغۇسىغا ئىگە بولۇشى، ئۆز ئەمەلىيىتى ئارقىلىق باشقىلارغا ئۈلگە بولۇشى، پارتىيە ئەزالىرى ئۆتەشكە تېگىشلىك مەسئۇلىيەت ۋە مەجبۇرىيەتنى باشلامچىلىق بىلەن ئىجرا قىلىشى زۆرۈر.

«كومپارتىيە بولمىغان بولسا، يېڭى جۇڭگو بولمايتتى» دېگەن ناخشىنىڭ بارلىققا كېلىشى

1943 - يىلى 6 - ئايدا گومىنداڭ كوممۇنىستىك ئىنتېرناتسىونالنىڭ تارقىتىۋېتىلگەن پۈرستىدىن پايدىلىنىپ جامائەت پىكرى پەيدا قىلىپ كومپارتىيىنى پارچىلىماقچى بولدى. بۇ تەتۈر ئېقىمغا ئېچىپ ناشلاش ئۈچۈن خەلقنى كومپارتىيىنى باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇشقا چاقىردى، ئۇ تولۇپ تاشقان قاينات ھېسسىيات بىلەن «كومپارتىيە بولمسا، جۇڭگو بولمايدۇ» دېگەن ناخشىنى ئىجاد قىلدى. بۇ ناخشا ئىلمىزنىڭ ھەر يېرىدە ئېيتىلىپ، ئىنقىلابىي ئاممىنى ئىلھاملاندۇرۇپ، ئۇلارنى ئىنقىلابىي ھەرىكەتكە قاتناشتۇرۇپ، ئىنقىلابىي ئىدىيىنى كەڭ تارقىتىشتا ئىنتايىن زور رول ئويناپ، ئىنقىلابىي ئاممىنى ئىلھاملاندۇرۇپ،

خوتەن شەھری بويىچە ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتى ـ ئىلچى بيزا شولاق كەنت پارتىيە ياچىيكسى كەنتتىكى 16 نامرات ئائىلىنى پارتىيە ئەزالىرى ھەم ئالدىن بېيغان ئائىلىلەرنىڭ ھۆددىگە ئېلىپ بېيتىش ئۈسۈلىنى قوللىنىپ، 17 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، نامراتلارنىڭ ھاللىنىشىغا شارائىت يارىتىپ بەردى. نەتىجىدە ھازىرغا قەدەر ئون ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. قالغان ئالتە ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش يولىغا قەدەم قويدى.

سۈرەتتە: پارتىيە ياچىيكسىنىڭ شۇجىسى مەتروزى مەتتوختى (سولدىن 3 ـ كىشى) پارتىيە ئەزالىرى بىلەن نامرات ئائىلىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى ياخشىلاش ئۈستىدە پىكىرلەشمەكتە.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن** فوتوسى

يوپۇرغا ناھىيىلىك خەلق بانكىسى پارتىيە ياچىيكسى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ تىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى

يوپۇرغا ناھىيىلىك خەلق بانكىسى پارتىيە ياچىيكسى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى نىشانلىق باشقۇرۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ، پارتىيە ئەزالىرى ۋە ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاپ، تىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى.

بۇ بانكا پارتىيە ياچىيكسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان قەشقەر ۋىلايىتى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە سىياسىي ـ ئىدىيىۋى خىزمەتتە ئىلغار ئورۇن، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئىلغار ئورۇن، ئىلغار پارتىيە ياچىيكسى دېگەن شان-شەرەپلەرگە ئېرىشتى. ئۇلار يۇقىرىقى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشتە تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى چىڭ تۇتتى:

بانكا پارتىيە ياچىيكسى ياچىيكىدىكى بىر بەن ئادەمنىڭ ئىنتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، رەھبەرلىك بەنزە قۇرۇلۇشنى كۈچەيتتى. ياچىيكىنىڭ ياخشى بولۇشى بىرىنچى باشلىقنىڭ رەھبەرلىك ساپاسىنىڭ يۇقىرى ـ تۆۋەنلىكىگە باغلىق، دەپ قاراپ، ياچىيكا شۇجىسىنى تاللاشتا ئامما ئىچىدە ئابرويغا ئىگە كادىرلارنى تاللىدى. ياچىيكا ياچىيكا خىزمەت تۈزۈمى، پارتىينى نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى، «ئۈچ يېغىن، بىر دەرس» تۈزۈمى، دېموكراتىك تۇرمۇش يېغىنى تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈردى. ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە پارتىينىڭ نۆۋەتتىكى سىياسەتلىرى، قانۇن ـ تۈزۈم، جەمئىيەت ئامانلىقى، پىلانلىق تۇغۇت، كەسىپ ئەخلاقى تەربىيسى بېرىپ، ئۇنۇم ھاسىل قىلدى.

پاكلىق قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، ناتوغرا ئىستىللارنى ئۈنۈملۈك چەكلىدى. بۇ بانكا پارتىيە ياچىيكسى چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش بويىچە 12 ماددىلىق بەلگىلىمە تۈزۈپ، ئىجرا قىلىشتا رەھبەرلىك ئۆلگە بولدى. ياچىيكا شۇجىسى ياسىن رۇسۇلنىڭ قېيىن ئانىسى ماشنا ھادىسىمگە ئۇچراپ قەشقەرگە دوختۇرغا ئېلىپ بېرىشقا توغرا كەلگەندە، ماشنا ئىشلىتىش ھەققى ئۈچۈن 170 يۈەن تۆلىدى. بۇ، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرگە ياخشى تەسىر بەردى. ئاممىنىڭ نازارىتى كۈچەيتىلىپ، خىزمەتتىكى قولايلىقتىن پايدىلىنىپ ئېلىۋالىدىغان، قىسىدىغان، تەلەپ قىلىدىغان، بۇزۇپ ـ چاچىدىغان ئەھۋاللارنىڭ ئالدى ئېلىندى.

تۈزۈم قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، باشقۇرۇشقا ئەھمىيەت بەردى. بانكا پارتىيە ياچىيكسى تۇرلۇك مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالاپ، ئىجرا قىلىشتا باشلامچى بولدى. پارتىينى نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى بىلەن مۇكاپاتنى چېتىپ، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. خادىملارنىڭ كەسپىي سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىپ، كەسپىي خىزمەتنى ئىلگىرى سۈردى. بۇنىڭ بىلەن ئىشچى ـ خىزمەتچىلەردىكى ھوشاڭلىق تۇگەپ،كەسپىي ئۇلچەمگە يېتىش بويىچە بەسلىشىش، ھېسابات دەپتىرى رەتلىك، ئىختى ئوچۇق، تۇرى ئېنىق، ئارخىپقا سىلىش ۋاقتىدا بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. بانكا ئارخىپ باشقۇرۇشتا ئاپتونوم رايون بويىچە ئىككىنچى دەرىجىلىك ئۇلچەمگە يەتكەن ئورۇن بولۇپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، قوشۇن قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى. بۇ بانكا پارتىيە ياچىيكسى پارتىيىگە يېڭىدىن ئەزا قوبۇل قىلىشتا، ئىنتىپاق ياچىيكسى،ئايالار تەشكىلاتى، ئىشچىلار ئويۇشمىسى كۆرسىتىپ بەرگەن ئىلغارلارنى ئۇقتۇلتۇق تەربىيىلەش ئوبيېكتى قىلىپ، ئەمەلىي خىزمەت جەريانىدا سىناش، ۋەزىپە بېرىپ تەربىيىلەشنى يولغا قويۇپ، ئۆتكەنلى چىڭ ئىگىلەپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ سۈيىتىنى ئۆستۈرۈپ، قوشۇن قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى.

ئوبۇل مەھمۇت

مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى ئابدۇكېرىم مۇھەممەت

سۈرەتلىك خەۋەر

قەشقەر شەھەرلىك 1 ـ ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ مۇئاۋىن ئىلمىي مۇدىرى، 1 ـ دەرىجىلىك ئوقۇتقۇچى، كومپارتىيە ئەزاسى ئابدۇكېرىم مۇھەممەت 36 يىللىق ھاياتىنى مائارىپ ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا بېغىشلىدى.

ئۇ ئۆزى مەسئۇل بولغان تۇرلۇك مەمۇرىي خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلىگەندىن باشقا، دەرس ئوتۇش بىلەن تەجرىبىلىك ئوقۇتۇشنى بىرلىكتە ئېلىپ بېرىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ بىلىم ئۆزلەشتۈرۈشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى تەرىپىدىن «لاياقەتلىك ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش خادىمى» دېگەن نامغا ئېرىشتى، كۆپ قېتىم قەشقەر شەھىرى بويىچە «ئىلغار خىزمەتچى»، «مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى» بولدى.

سۈرەتتە: ئۇ ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەجرىبە ئىشلىشگە يېتەكچىلىك قىلماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇللا ئابدۇرېشت**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئادىلجان ئابدۇقادىر** خەۋىرى ۋە فوتوسى

كۇچا ناھىيىسى ئاساسىي قاتلام پارتىيە ئەشكىلاتلىرىنى ئەرتىپكە سېلىش خىزمىتىدە ئەنجىگە ئېرىشتى

كۇچا ناھىيىسى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى ئەرتىپكە سېلىش ۋە قۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ جەڭگىۋارلىق رولىنى، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ باشلامچىلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، نەتىجىگە ئېرىشتى.

بۇ ناھىيە تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى نۇقتىلىق تۇتۇپ ئىشلىدى:

ـ يېزىلارنىڭ باي ياكى نامرات بولۇشى ئاساسلىقى پارتىيە ياچىيكسىغا باغلىق، دېگەن قاراشتا چىڭ تۇرۇپ، پارتىيە ياچىيكسى يادرولۇقىدىكى رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەرتىپكە سېلىپ ۋە قۇرۇپ، خىزمەتلەرنى ئىلگىرى سۈردى. ناھىيە بويىچە ئارقىدا قالغان 81 نۇقتىلىق ھەل قىلىنىدى. ناھىيە، يېزا، پارتىيە ياچىيكسى تەرتىپكە سېلىندى.

ـ پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى ئاساس قىلغان تەربىيە كۆچەيتىلدى. ناھىيە بويىچە 14 يېزا (بازار)دا پارتىيە مەكتىپى، 216 كەنتتە پارتىيە ئەزالىرى پائالىيەت ئۈيى قۇرۇلدى. 528 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ 14 يېزا ۋە 110 كەنتتە پارتىيە ئەزالىرىنى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش بويىچە تەربىيىلەش مەركىزى قۇرۇلدى ھەم ئوقۇتۇش ئەسلىمەلىرى تولۇقلاندى. ئۇچ يىلدىن بۇيان بۇ ئوقۇتۇش نۇقتىلىرىدا پارتىيە ئەزالىرىنى تەربىيىلەش كۇرسىدىن 1004 قارار ئېچىلىپ، ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش بويىچە 751 قېتىم دەرس ئۆتۈلۈپ، 96.7 % پارتىيە ئەزاسى تەربىيىلەندى، پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنى ئۇزلۇكسىز زورايدى، ئۇچ يىلدا 898 كىشى پارتىيىگە قوبۇل قىلىندى، ئۇلاردىن 35 ياشتىن ئۆۋەن ۋە تولۇقسىز ئوتتۇرىدىن يۇقىرى مەدەنىيەت سەۋىيىسىگە ئىگىلەر 50 % نى ئىگىلەيدۇ.

ـ ئامما كۆكۈل بۆلىدىغان مەسىلىلەر سۈردى. ناھىيە بويىچە ئارقىدا قالغان 81 نۇقتىلىق ھەل قىلىنىدى. ناھىيە، يېزا، پارتىيە ياچىيكسى تەرتىپكە سېلىندى.

ـ پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى ئاساس قىلغان تەربىيە كۆچەيتىلدى. ناھىيە بويىچە 14 يېزا (بازار)دا پارتىيە مەكتىپى، 216 كەنتتە پارتىيە ئەزالىرى پائالىيەت ئۈيى قۇرۇلدى. 528 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ 14 يېزا ۋە 110 كەنتتە پارتىيە ئەزالىرىنى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش بويىچە تەربىيىلەش مەركىزى قۇرۇلدى ھەم ئوقۇتۇش ئەسلىمەلىرى تولۇقلاندى. ئۇچ يىلدىن بۇيان بۇ ئوقۇتۇش نۇقتىلىرىدا پارتىيە ئەزالىرىنى تەربىيىلەش كۇرسىدىن 1004 قارار ئېچىلىپ، ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش بويىچە 751 قېتىم دەرس ئۆتۈلۈپ، 96.7 % پارتىيە ئەزاسى تەربىيىلەندى، پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنى ئۇزلۇكسىز زورايدى، ئۇچ يىلدا 898 كىشى پارتىيىگە قوبۇل قىلىندى، ئۇلاردىن 35 ياشتىن ئۆۋەن ۋە تولۇقسىز ئوتتۇرىدىن يۇقىرى مەدەنىيەت سەۋىيىسىگە ئىگىلەر 50 % نى ئىگىلەيدۇ.

ـ ئامما كۆكۈل بۆلىدىغان مەسىلىلەر كەنتلەردىكى «ئۈچ پىشقەدەم»لەر خىزمىتى ياخشى ئىشلىنىپ، ئۇلارغا ئەمەلىي ئىش قىلىنىپ بېرىلدى. «ئۈچ پىشقەدەم»لەرگە 120 مىڭ يۈەن قىممىتىدە ھال سوراش بۇيۇمى تارقىتىلدى. كەنت كادىرلىرىنىڭ تۇرمۇش ياردەم پۇلى ئۆستۈرۈلدى. پارتىيە ياچىيكا شۇجىلىرى، كەنت، مەھەللە مۇدىرلىرىنىڭ ئىش ھەققى ئىلگىرىكىگە سېلىشتۇرغاندا % 10 كۆپەيدى. يېزا كادىرلىرى قوشۇننىڭ زورايتىش ۋە ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىلىپ، ناھىيە بويىچە 699 كەنت دەرىجىلىك كادىر تاللاپ ئۆستۈرۈ ى. بۇلارنىڭ ئىچىدە پارتىيە ئەزالىرى 283 كىشى بولۇپ، تاللاپ ئۆستۈرۈلگەن كادىرلارنىڭ % 40 نى ئىگىلەيدۇ.

ـ يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، ئۇقتسادىي كىرىمنى كۆپەيتتى. ناھىيىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى تەرتىپكە سېلىشتىن ئىلگىرىكى 342 مىليون يۈەندىن 464 مىليون يۈەنگە كۆپەيدى. دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىمى ئىلگىرىكى 590 يۈەندىن 1225 يۈەنگە كۆپەيدى.

مۇنىرە مۇھەممەت

جۇڭگو ۋەكىلى كۆپ تەرەپلىك سودا ۋە دۇنيا سودا تەشكىلاتى توغرىسىدىكى مەيدانىمىزنى شەرھلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، سىنگاپور، 12 - دېكابىر خەۋىرى. جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمكىنىنىڭ باشلىقى، جۇڭگو تاشقى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرىنىڭ ياردەمچىسى لۇ‌ئ يۈڭتۇ بۈگۈن دۇنيا سودا تەشكىلاتى تۇنجى نۆۋەتلىك مىنىستىرلار يىغىنىدا جۇڭگونىڭ دۇنيا كۆپ تەرەپلىك سودا تۈزۈلمىسى ۋە دۇنيا سودا تەشكىلاتى توغرىسىدىكى مەيدانىنى شەرھلىدى، دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ ئۆز ئەزالىرىنىڭ قۇرۇلمىسىدىكى ئۆزگىرىشكە ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىشىنى، تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ كۆپ تەرەپلىك سودا تۈزۈلمىسىدىكى مەنپەئىتىنى نەزەردە تۇتۇشنى، يېڭى خەلقئارا ئىقتىساد - سودا قۇرۇلمىسى ئېلىپ كەلگەن خىرىسنى قوبۇل قىلىشنى تەكىتلىدى.

دۇنيا سودا تەشكىلاتى تۇنجى نۆۋەتلىك مىنىستىرلار يىغىنى 12 - ئاينىڭ 9 - كۈنى سىنگاپوردا ئېچىلغانىدى. بەش كۈنلۈك بۇ يىغىنغا بۇ تەشكىلاتقا ئەزا 128 دۆلەتنىڭ سودا مىنىستىرلىرى ۋە ۋەكىللىرى، شۇنىڭدەك بۇ تەشكىلاتقا كىرىشنى ئىلتىماس قىلغان 30 دۆلەت ۋە رايوننىڭ ۋەكىللىرى قاتناشتى.

لۇ‌ئ يۈڭتۇ مۇنداق دېدى: بۇ قېتىمقى مىنىستىرلار يىغىنىدا مۇزاكىرە قىلىنىدىغان مەسىلىلەر بۇنىڭدىن كېيىنكى كۆپ تەرەپلىك سودا تۈزۈلمىسىنىڭ ئاساسىي يۆنىلىشىگە مۇناسىۋەتلىك، خەلقئارا ئىقتىساد ۋە سودىنىڭ تەرەققىياتىغىمۇ چوڭ تەسىر كۆرسىتىدۇ.

جۇڭگو ھۆكۈمىتى دۇنيا سودا تەشكىلاتى ۋەكىللىكىدىكى كۆپ تەرەپلىك سودا تۈزۈلمىسىنى قوللايدۇ، دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ دۆلەتلەر ئارا ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتىدە رول ئوينىشىنى ياقلايدۇ، دۇنيا سودا تەشكىلاتى ئۇرۇگۋاي تۈرىنتىش جەھەتتە تېگىشلىك خەلقئارا ئىقتىسادىي تەرتىپ ئورنىتىش جەھەتتە تېگىشلىك تۆھپە قوشۇشى كېرەك، دەپ قارايدۇ.

لۇ‌ئ يۈڭتۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ھازىر دۇنيا سودا تەشكىلاتى ئېغىر خىرىسقا دۇچ كەلمەكتە. بۇ خىل خىرىس ئاساسەن بۇ تەشكىلاتقا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ قۇرۇلمىسىدىكى زور ئۆزگىرىشتىن كېلىۋاتىدۇ. دۇنيا كۆپ تەرەپلىك سودا تۈزۈلمىسىنىڭ ئۈزلۈكسىز كۆچىيىشىگە ئەگىشىپ، دۇنيا سودا تەشكىلاتى قۇرۇلغىنىغا ئىككى يىلدىن ئاشقان بۈگۈنكى كۈندە ئۇنىڭ تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتتىن بولغان ئەزاسى 50 يىل ئىلگىرىكى سەككىزدىن 96گە يېتىپ، دۇنيا سودا تەشكىلاتى ئەزالىرىنىڭ بەشتىن تۆت قىسمىنى ئىگىلىدى.

لۇ‌ئ يۈڭتۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: «بۇ ئەزالار قۇرۇلمىسىدىكىلا ئۆزگىرىش بولۇپ قالماستىن، ھازىرقى دۇنيا خەلقئارا ئىقتىساد قۇرۇلمىسىدىكى چوڭ ئۆزگىرىشنىمۇ ئەكس ئەتتۈرۈپ بەردى. بىز دۇنيا سودا تەشكىلاتى ئىجابىي رول ئوينىشى، بۇ ئۆزگىرىشكە تېز ئۇيغۇنلىشىشى، يېڭى خەلقئارا ئىقتىساد - سودا قۇرۇلمىسى ئېلىپ كەلگەن خىرىسنى قوبۇل قىلىشى كېرەك، دەپ قارايمىز.

ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: دۇنيا سودا تەشكىلاتى ۋە دۇنيا كۆپ تەرەپلىك سودا سىستېمىسىنىڭ تەرەققىياتىدا ئەھمىيەت بېرىشكە تېگىشلىك نۇرغۇن ئەھۋال ئوتتۇرىغا چىقتى.

1. دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ ئۇرۇگۋاي ئۇچرىشىشى كېلىشىملىرىنى يولغا قويۇشىدا ئەڭ‌ئۇسزلىق مەۋجۇت، مۇنداق ئەڭ‌ئۇسزلىق تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرگە زىيان يەتكۈزىدۇ.

2. چوڭ دۆلەتلەر كۆپ تەرەپلىك تەدبىر بەلگىلەش جەريانىنى چاڭگىلىغا ئېلىۋالىدىغان ئەھۋالدا ياخشىلىنىش بولمىدى. دۇنيانىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدىكى رېئاللىق بىلەن ھېسابلاشماي، دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ ماسلاشتۇرۇش دائىرىسىنى كېڭەيتىش سودا بىلەن ئالاقىسى بولمىغان بەزى مەسىلىلەرنى كۆپ تەرەپلىمىلىك سودا تۈزۈلمىسىگە زورمۇزور كىرگۈزۈش ئەھۋالى كۆرۈلدى.

3. ئۇرۇگۋاي ئۇچرىشىشىدا ھاسىل قىلىنغان كېلىشىملەردىكى قائىدە - پرىنسىپلارنى يولغا قويۇش، سودا ۋە مەبلەغ سېلىشنىڭ ئەركىنلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەريانىدا باراۋەرلىكتە ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش پرىنسىپى تەكىتلىنىپ، ئېتىبار بېرىش پرىنسىپىغا سەل قارالدى، دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ كۆپ خىللىشىشىغا ئېتىبار بېرىلمىدى، ئەكسىچە ھەممىگە ئوخشاش مۇئامىلە قىلىش، «ھەممىنى بىر تاياقتا ھەيدەش» ئەھۋالى كۆرۈلدى. دۇنيا سودا تەشكىلاتى ھەدىسلا يېڭى پىلان تۈزۈشكە بېرىلىپ كەتمەي، يېڭى ۋەزىيەتكە ئاساسەن بۇ پىلانلارنى تۈزىتىش ۋە ياخشىلاشقا ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك.

4. يېڭى ئەزا قوبۇل قىلىش مۇساپىسى سىياسىي ئامىل ۋە ئىقتىسادىي نەپ ئېلىش تاكتىكىسى تۆپەيلىدىن ئاستىلاپ قالدى. دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىش سۆھبىتىنىڭ مەزمۇنى بىلەن دۇنيا سودا تەشكىلاتى كېلىشىملىرىنىڭ بەلگىلىمىسىنى بىر - بىرىدىن ئايرىۋېتىدىغان ئەھۋال كۆرۈلدى.

لۇ‌ئ يۈڭتۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بارلىق مەسىلىلەرنى، جۈملىدىن مەبلەغ سېلىش كېلىشىمىنى ھەر تەرەپ تولۇق مۇزاكىرە قىلىشى كېرەك دەپ قارايدۇ. بىز كېچىك دائىرىدە ئىشكىنى تاقۇۋېلىپ ئىشنى پۈتتۈرۈۋېلىپ، تەبيار نەرسىنى باشقا ئەزالارغا تېڭىشنى ياقلىمايمىز. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بىز دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ خاراكتېرى ۋە رولىنى ئوبيېكتىپ ۋە رېئال مۆلچەرلىشىمىز كېرەك، دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ ئىش تەقسىماتى باشقا خەلقئارا تەشكىلاتلارنىڭ ئىش تەقسىماتىغا ئوخشىمايدۇ، ئۇلار بىر - بىرىنى تولۇقلىسا، بىر - بىرىنى ئىلگىرى سۈرسە بولىدۇ. دۇنيا سودا تەشكىلاتى باشقا خەلقئارا تەشكىلاتلار

جۇڭگو دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىش توغرىسىدىكى پرىنسىپال مەيدانىنى تەكىتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، سىنگاپور، 12 - دېكابىر تېلېگراممىسى. جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمكىنىنىڭ باشلىقى، جۇڭگو تاشقى ئىقتىساد - سودا مىنىستىرىنىڭ ياردەمچىسى، لۇ‌ئ يۈڭتۇ بۈگۈن دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك مىنىستىرلار يىغىنىدا جۇڭگو ئۇرۇگۋاي ئۈچرىشىشى كېلىشىمى ئاساسىدا ئۆزئارا ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسىگە ۋە ھوقۇق بىلەن مەجبۇرىيەت تەڭپۇ‌ئ بولۇش پرىنسىپىغا ئاساسەن، دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ ئەزالىرى بىلەن ئاساسىدا ئۆزئارا تەرىپىنى قوبۇل قىلىشنى تەكىتلىدى.

لۇ‌ئ يۈڭتۇ يىغىنغا ئەۋەتىلگەن نۇسخا قوبۇل قىلىنغاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: جۇڭگو ئۇرۇگۋاي ئۈچرىشىشى سۆھبىتىنىڭ يۈتۈن جەريانىغا قاتناشقان ۋەكىللىرىنىڭ ئۇزاق مۇددەت جاپالىق ئەمگىكى ئارقىسىدا، ئاخىرى ئۇ كېلىشىمنى ئىمزالاشقا ئېرىشتى. بۇ جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشىدىكى ئەڭ مۇھىم قەدەم بولدى. جۇڭگو ئۇرۇگۋاي ئۈچرىشىشى كېلىشىمىنى ئىمزالاپ، ئۇنى ئىجرا قىلىشقا باشلىغاندىن كېيىن، ئۇ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشنىڭ ئاساسلىق ئىشلىرىنى ئاساسەن پۈتتۈرگەن بولىدۇ. بۇ جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشىدىكى ئەڭ مۇھىم ئىشلارنىڭ بىرى بولۇپ، بۇ جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشىدىكى ئاساسلىق توسالغۇلارنىڭ ئاساسەن يوقىلىپ كەتكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ. جۇڭگو ئۇرۇگۋاي ئۈچرىشىشى كېلىشىمىنى ئىمزالاپ، ئۇنى ئىجرا قىلىشقا باشلىغاندىن كېيىن، ئۇ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشنىڭ ئاساسلىق ئىشلىرىنى ئاساسەن پۈتتۈرگەن بولىدۇ. بۇ جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشىدىكى ئەڭ مۇھىم قەدەم بولدى.

لۇك يۇكتۇ يغىنىدا سۆز قىلغاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: جۇڭگو ئۇرۇمۇگواي ئۆچرىشىش سۆھبىتىنىڭ پۈتۈن جەريانىغا قاتناشتى ھەم 1994 - يىلى ئۇرۇمۇگواي ئۆچرىشىش كېلىشىمىگە ئىمزا قويدى، بۇ جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ خەلقارا ئېقتىساد - خالايدۇ، شۇنداقلا ئالاقىدار تەرەپلەرنىڭمۇ ئالغا قاراش، جانلىق، ئەمەلىيەتچىل بولۇش پوزىتسىيىسى بىلەن ئورتاق تىرىشىپ، سۆھبەت مۇساپىسىنى تېزلىتىپ، سۆھبەتنى بالدۇراق ئاياغلاشتۇرۇشنى ئۈمىد قىلىدۇ.

خەلقارا پۇل فوندى تەشكىلاتى جۇڭگونىڭ خەلق پۇلىنى نورمال تۇرلەردە ئايرىۋاشلاشنى يولغا قويغانلىقىنى ئالقىشلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 11- دېكابىر تېلېگراممىسى. خەلقارا پۇل فوندى تەشكىلاتىنىڭ زۇڭسەيى كاندىسۇ يېقىندا ۋاشىنگتوندا بايانات ئېلان قىلىپ، جۇڭگونىڭ 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ خەلق پۇلىنى نورمال تۇرلەردە ئايرىۋاشلاشنى يولغا قويغانلىقىنى ئالقىشلىدى.

كاندىسۇ بايانىتا مۇنداق دېدى: «بۇ جۇڭگونىڭ تارىخىي ئىسلاھات ۋە كەسكىنلىك بىلەن دۇنيا بازار ئىگىلىكى مۇساپىسىگە كىرگەنلىكىدىكى يەنە بىر نامايەندە، ئۇ مۇنداق دېدى: «نورمال تۇرلەردە ئايرىۋاشلاشنى يولغا قويۇش مەملىكەت ئىچىدىكىلەرنىڭ ۋە خەلقارانىڭ جۇڭگو ئىسلاھاتىنىڭ پارلاق ئىستىقبالىغا بولغان ئىشەنچىسىنى يەنمۇ ئاشۇردىۋ». ئۇ بۇ تەدبىر «خەلقارا جەمئىيەتكە ناھايىتى پايدىلىق» دەپ قارىدى.

فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقىنىڭ بىر خەۋىردە مۇنداق دېيىلدىۋ: جۇڭگونىڭ خەلق پۇلىنى نورمال تۇرلەردە ئايرىۋاشلاشنى يولغا قويۇش ۋاقتى پىلاندىكىدىن تۆت يىل ئىلگىرى سۈرۈلدى. بۇ يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كۆچمە ئىگە بولغان بىر قاتار تاشقى پىرېۋوت ئىسلاھاتى تەدبىرلىرى بۇ تەدبىرلەرنى يولغا قويۇش ئۈچۈن يول ھازىرلاپ بەردى.

فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقىنىڭ ئوبزوربدا مۇنداق دېيىلدىۋ: جۇڭگو ھازىر خەلقارا پۇل فوندى تەشكىلاتى كېلىشىمىنىڭ 14 - ماددىسىدا بەلگىلەنگەن سالاھىيىتى بىلەن بۇ تەشكىلاتنىڭ ئەزاسى بولۇپ قالدى، خەلق پۇلىنى نورمال تۇرلەردە ئايرىۋاشلاشنى يولغا قويۇش جۇڭگونىڭ خەلقارا پۇل فوندى تەشكىلاتى كېلىشىمىنىڭ 8 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە ئۇيغۇن بولۇشىغا پايدىلىق ۋە جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشتىكى ئاساسىنى كۈچەيتىدۇ.

شىۋېتسارىيە شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ «تىنچ شېرىكلىك مۇناسىۋىتى» پىلانىغا قاتناشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 12- دېكابىر تېلېگراممىسى. بريۈسسېل ۋە جەنۇبىدە تۇرۇشلۇق مۇخبىرلىرىمىزنىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، شىۋېتسارىيە مۇشۇ ئاينىڭ 11 - كۈنى شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى بىلەن «تىنچ شېرىكلىك مۇناسىۋىتى» رامكا ھۆججىتى ئىمزالىدى، بۇنىڭ بىلەن مەزكۇر پىلانغا قاتناشقان 27 - ئەزا دۆلەت بولۇپ قالدى.

بريۈسسېلدىكى شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ باش شتابىدا شىمالىي ئاتلانتىك ھەمكارلىق مۇدىرىيىتى يىغىنىغا قاتناشقان شىۋېتسارىيە دېپلوماتىيە ھېنىستىرى كودىي ئىمزا قويغاندىن كېيىن مۇنداق دېدى: شىۋېتسارىيىنىڭ شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ «تىنچ شېرىكلىك مۇناسىۋىتى پىلانىغا قاتنىشىشى يېڭى بىخەتەرلىك ۋەزىيىتىدە تىنچلىق ۋە بىخەتەرلىك جەھەتتە توھپە قوشۇشنى مەقسەت قىلىدۇ يەنە شىۋېتسارىيىنىڭ قوراللىق كۈچ جەھەتتە بىتەرەپ بولۇش پرىنسىپىغا داۋاملىق سادىق بولىدىغانلىقىنى، شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىغا كىرىش ئويىيوقلۇقىنى تەكىتلىدى.

كومورو زۇڭتۇڭى تاجى

شەخسىلەرنى تونۇشتۇرۇش

دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىننىڭ تەكلىپىگە بىنائەن كومورو ئىسلام فېدېراتسىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭى مۇھەممەد تاجى ئابدۇل كەرىم مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈندىن 22 - كۈنگىچە دۆلىتىمىزدە دۆلەت ئىشلىرى زىيارىتىدە بولىدۇ.

تاجى 1936 - يىل 2 - ئاينىڭ 20 - كۈنى چوڭ كومورو ئارىلىدا تۇغۇلغان، ماداغاسقار دۆلەت يول - كۆۋرۈك مەكتىپىنى پۈتتۈرگەن. ئۇ كومورو بويىچە تۇنجى ئىنژېنېر، 1967 - يىلى ئاپتونومىيە پارلامېنتىنىڭ ئەزالىقىغا سايلانغان. 1971 - يىلىدىن 1975 - يىلغىچە ئاپتونوم ھۆكۈمەتنىڭ ماۋارىپ مىنىستىرى، پېزا تەرەققىيات مىنىستىرى، قورال - جابدۇق مىنىستىرى، زېمىن رەتلەش مىنىستىرى، ئېچكى ئىشلار ۋە ئاخبارات مىنىستىرى بولغان. 1975 - يىلى كومورو مۇستەقىل بولغاندىن كېيىن، تاجى ئېچكى ئىشلار مىنىستىرى، فېدېراتسىيە پارلامېنتىنىڭ باشلىقى ۋە ھۆكۈمەت مەسئۇلى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتىگەن، 1996 - يىلى 3 - ئايدا زۇڭتۇڭ بولغان.

ئىراقنىڭ بېكىر پورتى بۇگۈن نېفت ئېكسپورت قىلىشقا باشلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، باغداد، 15 - دېكابىر تېلېگراممىسى. بۇگۈن چۈشتىن بۇرۇن گىرىنىۋىچ ۋاقتى سائەت سەككىزدە ئىراقنىڭ مۇئاۋىن زۇڭتۇڭى رامادان سادام زۇڭتۇڭغا ۋەكالىتەن بېكىر پورتىنىڭ شىمالىغا جايلاشقان راسلا نېفتلىكىدىكى نېفت پونكتىنىڭ كۇنۇپكىسىنى باستى. بۇ، بېكىر پورتىنىڭ ئالتە يىلدىن كېيىن دۇنيا نېفت بازىرىغا نېفت ئېكسپورت قىلىشقا باشلىغانلىقىدىن دېرەك بەردى.

ئىراق نېفت مىنىستىرلىكى بۇگۈن بەسرەدە كاتتا تەبرىكلەش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى، نېفت مىنىستىرى رەشىد مۇنداق دېدى: بېكىر پورتىغا توختىتىلغان 2 مىليون تۇنا نېفت سەۋدىغان ئىككى نېفت پاراخوتىغا بۇگۈندىن ئېتىبارەن نېفت قاچىلىنىشقا باشلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: ئىراق ئامېرىكىنىڭ ئىككى نېفت شىركىتى بىلەن ئىمزالىغان توختامغا ئاساسەن بۇ نېفت ئامېرىكىغا توشۇلىدۇ.

سادامنىڭ چوڭ ئوغلى ئۇدەي قەستكە ئۇچراپ يارىلاندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، باغداد، 12 - دېكابىر تېلېگراممىسى. ئىراق زۇڭتۇڭى سادامنىڭ چوڭ ئوغلى ئۇدەي بۇگۈن كەچتە باغدادتا قەستكە ئۇچراپ يارىلاندى، بۇ، ئۇنىڭ 1991- يىلدىكى پارس قولتۇقى ئۇرۇشىدىن بۇيان 3 - قېتىم قەستكە ئۇچرىشى.

ئىراق زۇڭتۇڭ مەكتىپىنىڭ بايانىتچىسى مۇنداق دېدى: ئۇدەي بۇگۈن كەچ سائەت يەتتە ئۆيىچۇرىسىدە ئايتومۇبىلدا ھەيدەپ باغدادنىڭ مەنسۇر كوچىسىدا كېتىۋاتقاندا، سالاھىيىتى نېنىق بولمىغان قوراللىق كىشىنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغان. ئايتومۇبىلنىڭ كۆپ يېرىگە ئوق تەككەن. لېكىن ئۇدەي ۋە ئۇنىڭ يېنىدا يارىلانغان ھەم دەرھال دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىلغان.

ۋەقە يۈز بەرگەندىن كېيىن، باغداد ۋەزىيىتى جىددىيلىشىپ كەتتى، ئاساسلىق كوچا ئېغىزلىرىدا ئوچ - تۆت قەدەم جايدا بىردىن ھەربىي ۋە ساقچىلار پوستقا تۇردى. ئېغىر پىلىموتلار بىلەن قوراللانغان ھەربىي ئايتومۇبىللار ۋەقە يۈز بەرگەن رايونىنى قامال قىلدى. بايانىتچىنىڭ ئېيتىشچە، ھۆكۈمەت دائىرىلىرى بۇ دېلونى تەكشۈرۈۋېتىپ، شۇنداقلا قاتىللىنى تۇتۇش ئۈچۈن ئاختۇرۇۋېتىپتۇ.

تانزانىيە بەر شارىدىكىلەرنىڭ ھەمكارلىشىشىنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دارېسسالام خەۋىرى. تانزانىيە دېپلوماتىيە مىنىستىرى كىكويت مۇشۇ ئاينىڭ 10 - كۈنى دۇنيا ئەللىرىنىڭ ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىپ، يەرشارى ئىگىلىكىنىڭ «ئۇنۇملۈك ۋە باراۋەرلىك» يۆنىلىشىگە قاراپ راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنى مۇراجىئەت قىلدى.

كىكويت تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: ھۆكۈمەتلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئىككى تەرەپلىك قەرزنى بىكار قىلىش، ھۆكۈمەت تەرەققىيات يارىدەم فوندىنى كۆپەيتىش ھەم ئافرىقا يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش يولىنى يەنمۇ ئېچىش قاتارلىق تەدبىرلەرنى قوللىنىش ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ 21 - ئەسىر ھەرىكەت كۆنتەرتىپىنى تېخىمۇ ئوبدان ئىجرا قىلىشىغا ياردەم بېرىشكە پايدىلىق.

كىكويت مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئاساسلىق مالىيە مېخانىزمى سۈپىتىدە مۇھىت ئاسراش تۈرلىرىگە كېرەكلىك مەبلەغ مەنبەسىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن ئافرىقا دۆلەتلىرى يەرشارى مۇھىت ئاپپاراتى قۇرۇشنى ئالقىشلايدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: ئافرىقا ۋە باشقا تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر 21 - ئەسىر ھەرىكەت كەنتەرتىپىنى يولغا قويۇش ئۈچۈن مۇھىت ئاسراش تېخنىكىسىنى راۋاجلاندۇرۇشقا موھتاج، ئەمما چىقىم كۆپ كېتىدىغانلىقى ۋە ئالاقىدار تۈزۈم كەمچىل بولغانلىقى قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن بۇ مەسىلە ھەل بولماي كېلىۋاتىدۇ.

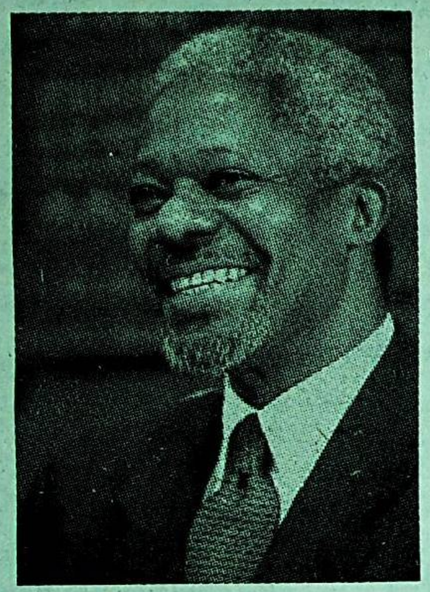

ب د ت خەۋىسزلىك كېڭىشى 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى گاناغا كەلگەن كوفىت ئانانىنى كېيىنكى نۆۋەتلىك ب د ت باش كاتىپ نامزاتلىقىغا كۆرسىتىشكە بىردەك قوشۇلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئۇيغۇر تىبابەت دورىلىرى ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى قۇرۇلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئۈرۈمچى، 12- دېكابىر خەۋىرى. ئۇيغۇر تىبابەت دورىلىرى ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 12 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدە قۇرۇلدى.

كارخانا ئۇيغۇر تىبابەت دورىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش ۋە ئىلمىي تەتقىقات بىلەن شۇغۇللىنىدۇ. كارخانا ئۇيغۇر تىبابەت دورىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىشتا ئىلغار تېخنىكا ۋە ئۈسكۈنىلەرنى قوللىنىدۇ.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 5 يۈەن 40 پۇلۇك، پارچە باھاسى: 18 پۇلۇك (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报
（维文）

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۆتاش نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z
（ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57）

1996 - يىل
دېكابر
18
چارشەنبە

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى　（بۇ سان ئالتە بەت）

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ خام چوت سېرتىدىكى مەبلەغنى مالىيە ھېساباتىغا كىرگۈزۈپ باشقۇرۇشنى دەرھال، ئومۇمىيۈزلۈك يولغا قويۇش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارە (شىركەت)لەر، بۈاستە قاراشلىق ئاپپاراتلار، ئالىي مەكتەپلەر، تېخنىكۇملارغا:

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى ئاپتونوم رايون ئاچقان ئىقتىسادىي خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كۆرسەتمىسىگە ئاساسەن، گوۋۇيۈەننىڭ خام چوت سېرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى ۋە مالىيە مىنىستىرلىكى تارقاتقان خام چوت سېرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇش چارىسى بويىچە خام چوت سېرتىدىكى مەبلەغنى مالىيە ھېساباتىغا كىرگۈزۈپ باشقۇرۇش بەلگىلىمىسىنى دەرھال، （ئاخىرى 4 - بەتتە）

مەملىكەتلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ 6- قۇرۇلتىيى، مەملىكەتلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ 5- قۇرۇلتىيى بېيجىڭدا داغدۇغلىق ئېچىلدى

قۇرۇلتايغا جياڭ زېمىن، لى پېڭ، چياۋشى، لى رۇيخۇەن، جۇرۇڭجى، لىيۇخۇاچىڭ، خۇجىنتاۋ قاتارلىقلار قاتناشتى

جياڭ زېمىن مۇھىم سۆز قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 16-دېكابر تېلېگراممىسى. جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەملىكەتلىك 6-قۇرۇلتىيى ۋە جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك 5-قۇرۇلتىيى بۈگۈن چۈشتىن ئىلگىرى «خەلق» سارىيىدا داغدۇغلىق ئېچىلدى. يىغىنغا پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرىدىن جياڭ زېمىن، لى پېڭ، چياۋشى، لى رۇيخۇەن، جۇرۇڭجى، لىيۇخۇاچىڭ، خۇجىنتاۋ قاتارلىقلار قاتناشتى.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن يىغىندا قىلغان مۇھىم سۆزىدە تەكتلەپ مۇنداق دېدى: خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، سوتسىيالىزم ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئىلمىز ئەدەبىيات - سەنئىتىنىڭ خاراكتېرى ۋە يۆنىلىشىنى بەلگىلىدى، ئىلمىز ئەدەبىيات - سەنئىتىنىڭ تەرەققىياتى ۋە گۈللىنىشى ئۈچۈن چەكسىز پارلاق ئىستىقبال يارىتىپ بەردى، ئۇ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ پۈتكۈل جەريانىدا باشتىن ئاخىر چىڭ تۇرۇشىمىزغا تېگىشلىك تۆپ پرىنسىپ (سۆزنىڭ قىسقارتىلمىسى ئايرىم بېرىلدى).

يىغىننىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا دېلىگۇلار، لى پېڭ، لى پېڭيۈ، ۋې جيەنشىڭ، ۋاڭ گۈڭيىڭ، بۇخې، چېن ۋېيچاڭ قاتارلىق رەھبىرلىرى يولداشلارمۇ قاتناشتى.

مەملىكەتنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىن كەلگەن ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەرنىڭ 3000 دىن ئارتۇق ۋەكىلى خۇشال - خۇرام «خەلق» سارىيىغا كىرىپ، بۇگۈنكى ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى، يىغىن ئېچىلىشتىن ئىلگىرى، جياڭ زېمىن قاتارلىق رەھبىرلىرى يولداشلار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى، يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك قۇرۇلتايلىرىغا قاتنىشىدىغان يازغۇچىلار، سەنئەتچىلەر بىلەن كۆرۈشتى ھەم ئۇلار بىلەن بىرلىكتە سۈرەتكە چۈشتى.

جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى باجىن كېسەل سەۋەبى بىلەن قۇرۇلتايغا قاتنىشالمىغانلىقتىن، «ئەدەبىيات- سەنئەتتىكى يېڭى ئەسىرنىي كۆتۈۋالايلى» دېگەن تېمىدا يازما سۆز ئىلان قىلدى.

مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۈيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ زېڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۈيۇشمىسى، كومموپىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى، مەملىكەتلىك ئايالىلار بىرلەشمىسى، جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، مەملىكەتلىك تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق جەمئىيىتى ۋە مەملىكەتلىك مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىگە ۋەكالەتەن ئەدەبىيات- سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى مەملىكەتلىك 6-قۇرۇلتىيى ۋە مەملىكەتلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ 5-قۇرۇلتىيىنىڭ ئېچىلغانلىقىنى قىزغىن

يولداش جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەملىكەتلىك 6 - قۇرۇلتىيى ۋە جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك 5 - قۇرۇلتىيىدا قىلغان سۆزى （قىسقارتىلمىسى）

（1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنى）

جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەملىكەتلىك 6 - قۇرۇلتىيى، جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك 5- قۇرۇلتىيى ئېلىمىز ئەدەبىلىرى، سەنئەتكارلىرىنىڭ كاتتا مەرىكىسى. مەن ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننگە ۋەكالىتەن قۇرۇلتاينى ھەم ۋەكىللەرنى قىزغىن تەبرىكلەيمەن!

پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 3 - ئومۇمىي يىغىنى چاقىرىلىپ ئۇزاق ئۆتمەي ئېلىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك ئەدەبىيات - سەنئىتى ئىشلىرىدا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە جۇڭگو ئەدەبىلىرى، سەنئەتكارلىرىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى ئېچىلغانىدى. ئون نەچچە يىلدىن بۇيان، پىشقەدەم ئەدەبلەر، سەنئەتكارلار روھلاندى، ئوتتۇرا ياش، ياش ئەدەبلەر، سەنئەتكارلار مەيدانغا كېلىپ، ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر قوشۇنى ئۈزلۈكسىز راۋاجلاندى ۋە زورايدى؛ ئەدەبىيات، تىياتىر، كىنو، تېلېۋىزىيە تىياتىرى، مۇزىكا، ئۇسسۇل، گۈزەل سەنئەت، فوتو سۈرەتچىلىك، خەتتاتلىق، ئەلنەغمە، سېرىك ۋە ئېغىز ئەدەبىياتى جەھەتتە ئەسەر سانىنىڭ ۋە شەكىل، ئۇسلۇب، ئېقىملارنىڭ كۆپ بولۇشى، ژانىر، تېما، ۋەقەلىكنىڭ مول بولۇشى جەھەتتە مىسلى كۆرۈلمىگەن ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى؛ يېزا ماددىيىتى، كارخانا مەدەنىيىتى، گازارما مەدەنىيىتىنىڭ تەركىبىي قىسمى بولغان ئاممىۋى ئەدەبىيات - سەنئەت پائالىيەتلىرىمۇ مىسلى كۆرۈلمىگەن دەرىجىدە كەڭ قانات يايدى. بۇ پارتىيە ۋە دۆلىتىمىزنىڭ خىزمەت مەركىزىنىڭ يۆتكەلگەنلىكى، پارتىيىنىڭ ئاساسىي نەزەرىيىسى ۋە ئاساسىي لۇشيەننىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلغانلىقى، ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەنلىكىنىڭ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇلغانلىقىنىڭ نەتىجىسى، شۇنداقلا ئەدەبىيات - سەنئەتنىڭ خەلق ئۈچۈن، سوتسىيالىزم ئۈچۈن خىزمەت قىلىش يۆنىلىشىدە، ھەممە گۈللەر تەكشى ئېچىلىش، ھەممە ئېقىملار بەس - بەستە سايراش ئاڭچىنىدا چىڭ تۇرۇلغانلىقىنىڭ نەتىجىسى. ئەدەبىيات - سەنئەتچىلىرىمىز يېڭى تارىخىي دەۋردە ئىلھاملاندۇرۇش، سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ۋە خەلق ئامىسىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن جاپالىق ئەجىر سىڭدۈردى، مۇھىم رول ئوينىدى، ئومۇمىي جەھەتتىن قارىغاندا، بىزنىڭ نەچچە مىليون كىشىلىك ئەدەبىيات- سەنئەتچىلەر قوشۇنىمىز ياخشى، پارتىيە ۋە خەلقنىڭ ئىشەنچىسىگە ئېرىشكەن.

پارتىيىمىز يېقىندا 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 6- ئومۇمىي يىغىنىنى چاقىرىپ، «سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە دائىر بىر قانچە مۇھىم مەسىلە توغرىسىدا قارار» ماقۇللىدى. ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەرنىڭ بۇ قېتىمقى كاتتا مەرىكىسىنى مۇشۇ قارارنىڭ بىر مۇھىم جەھەتتە ئىزچىللاشتۇرۇلۇشى ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى دەپ قاراشقا بولىدۇ. سوتسىيالىستىك ئەدەبىيات - سەنئەت مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا مۇھىم سەپ بولۇپ، غايىلىك، ئەخلاقلىق، مەدەنىيەتلىك، ئىنتىزامچان يېڭى كىشىلەرنى تەربىيىلەش، خەلقنى ئىنتىپاقلىشىپ ئالغا بېسىشقا رىغبەتلەندۇرۇشتەك زور بۇرچىنى زىممىسىگە ئالغان، ئۆزلىرىنىڭ سەنئەت ئەمەلىيىتى ئارقىلىق جۇڭگوچە سوتسىيالىزم ئۇرۇشتىن ئىبارەت ئۇلۇغ ۋاقىتقا ئىشقا ئاتلىنىش، دەۋر بىلەن ماس قەدەم بېسىش، ۋەتەن بىلەن بىرلىكتە ئىلگىرىلەش، تىرىشچىلىك ئىسمى - جىسمىغا لايىق ئىنسانلار روھىنىڭ ئىنژېنېرى بولۇش ئەدەبلەر، سەنئەتكارلارنىڭ شەرىپى، شۇنداقلا خەلق ئاممىسىنىڭ ئەدەبىيات- سەنئەت ئىشلىرىغا كۆڭۈل بۆلۈشى ۋە ئۇنى قوللىشى، ئەدەبلەر، سەنئەتكارلارنى ھۆرمەتلىشىدىكى تۆپ سەۋەب. پارتىيە ۋە خەلق ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋەزىمانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تەرەققىياتىدا، ئىككى مەدەنىيەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك گۈللىنىشىدە ئەدەبلەر، سەنئەتكارلارنىڭ چوقۇم تېخىمۇ زور رول ئوينايدىغانلىقى، تېخىمۇ

قوراللىق ساقچى قىسىم بىكىتۈمەن قوماندانلىق شتابى بىلەن ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ لېۋداۋان كۆمۈر كېنى بىرلىكتە مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلغان ئون يىلدا ھەر ئىككى تەرەپ ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن مەنىۋى مەدەنىيەتتە ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

سۈرەتتە: بىكىتۈمەن قوماندانلىق شتابىدىكى ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1-سېپىگە بېرىپ ئىشچىلارغا ئويۇن قويۇپ بەرمەكتە. جىلك جيەنشىن، ۋېي جيەنجۈن فوتوسى

5-قۇرۇلتىينىڭ ئېچىلغانلىقىنى قىزغىن تەبرىكلىدى.

بۇ قېتىمقى ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ قۇرۇلتىيى بىلەن يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ قۇرۇلتىيىدا مەملىكەتلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن مەملىكەتلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ خىزمەت دوكلاتلىرى قاراپ چىقىلىدۇ ۋە ماقۇللىنىدۇ، «جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ نىزامنامىسى» (تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەن لايىھىسى) ۋە «جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسى» (تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەن لايىھىسى) قاراپ چىقىلىدۇ، مەملىكەتلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ ۋە مەملىكەتلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ يېڭى رەھبەرلىك كوللېكتىپىنىڭ ئەزالىرى سايلاپ چىقىلىدۇ.

ئەتىجىسى. ئەدەبىيات - سەنئەتچىلىرىمىز يېڭى تارىخىي دەۋردە مىللەتلەرنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق ۋە مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈش، خەلقنى بىرنىيەت - بىرمەقسەتتە جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشقا سەنئەتكارلارنىڭ چوقۇم تېخىمۇ زور رول ئوينايدىغانلىقى، تېخىمۇ زور تۆھپە قوشىدىغانلىقىغا چوڭقۇر ئىشىنىدۇ.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

97 ، جۇڭگو سايا‌ھەت يىلىنى كۈتۈۋېلىش ئۇچۇن

شىنجاڭدا ئالتە سايا‌ھەت مەخسۇس لىنىيىسى تەسىس قىلىندى

ئۆز مۇخبىرىمىز جياڭ يىفېڭ خەۋەر قىلىدۇ: 12- ئاينىڭ 9 - كۈنى ئېچىلغان 97 ، جۇڭگو سايا‌ھەت يىلى شىنجاڭ تەشكىلىي ھەيئىتى يىغىنىدا مۇنۇلار بېكىتىلدى: شىنجاڭ كېلەر يىلى مەملىكەت ئىچى - سىرتىدىكى سايا‌ھەتچىلەر ئۈچۈن ئالتە سايا‌ھەت مەخسۇس لىنىيىسى، دۆلەت دەرىجىلىك ئون داڭلىق سايا‌ھەت نۇقتىسى ۋە شىنجاڭنىڭ ئالا‌ھىدىلىكىگە ئىگە 20 سايا‌ھەت - ئېكسكۇرسىيە نۇقتىسى ئېچىپ بېرىدۇ.

ئالتە سايا‌ھەت مەخسۇس لىنىيىسى: ئۈرۈمچى، تۇرپان، كورلا، كۇچا، قەشقەر «بېيەك يولى مەنزىرىلىك جايلار سايا‌ھىتى»، ئۈرۈمچى، تۇرپان، كورلا - قۇملۇق تاشيولى- خوتەن «قۇملۇقتىكى ئاجايىپ مەنزىرىلەر ئېكسپىدىتسىيە سايا‌ھىتى»، ئۈرۈمچى، جىمسار، گۇچۇڭ «تارىختىن ئىلگىرىكى يەر قىياپىتى سىرىنى ئېچىش سايا‌ھىتى»، ئۈرۈمچى، قارامەھەللە، قاناس كۆلى «تەبىئىي مەنزىرىلەر، داڭلىق جايلار سەيلە - سايا‌ھىتى»، ئۈرۈمچى، سايرام كۆلى، كۇنەس، بايىنبۇلاق «تەڭرىتېغى يايلاق مەنزىرىلىرى سايا‌ھىتى»، قۇمۇل، تۇرپان، گۇچۇڭ، ئۈرۈمچى، شىخەنزە، ئىلى «لىن زىشۇينىڭ ئىلغا پالانغانلىق ئىزىنى ئىزدەش سەيلىسى».

دۆلەت دەرىجىلىك داڭلىق ئون مەنزىرىلىك نۇقتا: تۇرپاندىكى تۆت، ئۈرۈمچىدىكى ئۈچ، كۇچادىكى بىر، قەشقەردىكى ئىككى جايىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ؛ شىنجاڭنىڭ ئالا‌ھىدىلىكىگە ئىگە 20 سايا‌ھەت، ئېكسكۇرسىيە نۇقتىسى تۇرپان، ئۈرۈمچى، كورلا، كۇچا، قەشقەر، قۇمۇل، جىمسار، بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، غۇلجا، قورغاس، ئالتاي، خوتەن قاتارلىق جايلارغا جايلاشقان.

97 ، جۇڭگو سايا‌ھەت يىلىدىكى ئېلىمىزنىڭ سايا‌ھەت ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش مەقسىتىدە ئېلىپ بېرىلىدىغان بۇ زور پائالىيەتنى ياخشى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئون تۆرلۈك چوڭ تېپتكى پائالىيەت ئۇرۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ پائالىيەتلەر: ئۈرۈمچى ئايرودرومىدا سايا‌ھەت باشلانغان تۇنجى كۈنى مېھمان كۈتۈۋېلىش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈش، ئۈرۈنغا يۇگۇرۇش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈش، سايا‌ھەت مۇلازىملىق ماھارىتى بويىچە تېلېۋىزوردا زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈش، سايا‌ھەت تەشۋىقاتى مەسلىھەت بېرىش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈش، شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى تەبرىكلەش يۈزىسىدىن سەنئەت كېچىلىكى ئۆتكۈزۈش، تۇرپان ئۈزۈم بايرىمى ۋە ئۈزۈمزارلىق سايا‌ھەت - ئېكسكۇرسىيە ئېيى پائالىيىتى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاممىۋى قاتناش 1- شىركىتى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىنى ئىرچىل ئۇتۇپ، ياخشى نەتىجىلەرنى يارىتىپ، «ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ»، «ئوت ئاپتوبۇسنىڭ ئالدىنى ئېلىشتىكى ئىلغار ئورۇن» دېگەن شەرەپكە ئېرىشتى.

سۈرەتتە: مەسئۇل خادىملار خىزمەت پىلانى ئۈستىدە پىكىرلەشمەكتە. ماھۇت بارات فوتوسى

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ناچار ئۆرپ - ئادەتلەرنى ئۆزگەرتىپ، توي - تۆكۈننى تېجەشلىك ئۆتكۈزۈش توغرىسىدا سۆھبەت ئۆتكۈزدى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى چۈشتىن كېيىن، ئۈرۈمچىدىكى بىر قىسىم ئەمگەك نەمۇنىچىلىرى، ئاساسىي قاتلام ئىشچى - خىزمەتچىلىرى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرلىرى ۋەكىللىرىنى قاتناشتۇرۇپ، ناچار ئۆرپ - ئادەتلەرنى ئۆزگەرتىش، توي - تۆكۈننى تېجەشلىك ئۆتكۈزۈش توغرىسىدا سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى.

يىغىن قاتناشچىلىرى بىردەك مۇنداق دېيىشتى: توي - تۆكۈننى ھەشەمەتلىك ئۆتكۈزۈش ئۇزاقتىن بۇيان ھەر مىللەت ئاممىسىنى قىيناپ كېلىۋاتقان ئومۇمىيلىق خاراكتېرىنى ئالغان زور ئىجتىمائىي ئاپەتكە ئايلاندى. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش داۋامىدا ئاممىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى بىر قەدەر ئۆسكەن بولسۇ، كىرىمىنى ئانچە يۇقىرى دېگىلى بولمايدۇ، بەزى كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادي ئۇنۇمى ياخشى بولمايۋاتىدۇ. شۇڭا بىز توي- تۆكۈننى ھەشەمەتلىك ئۆتكۈزۈشتەك ناتوغرا كەيپىياتنى قەتئىي توساپ، ئىجتىمائىي كەيپىياتنى ساپلاشتۇرۇپ، توي - تۆكۈننى تېجەشلىك ئۆتكۈزۈشنى تەشەببۇس قىلىشنى بۇ يىل قىش، كېلەر يىلى ئەتىيازغىچە بولغان خىزمەتلەردىكى چوڭ ئىش سۈپىتىدە تۇتۇشى، تەشۋىقات - تەربىيە سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تونۇشىنى ئۆستۈرۈپ، ئىشچىلار سىنىپىنىڭ جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش، تىرىشچان - ئىقتىسادچىل بولۇش، بارلىق ئىشنى تىرىشچانلىق، ئىقتىسادچىللىق بىلەن بېجىرىشتەك شەرەپلىك ئەنئەننى داۋاملىق جارى قىلدۇرۇپ، مەدەنىيەتلىك، ساغلام تۇرمۇش ئۇسۇلىنى تەشەببۇس قىلىشى، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى توي - تۆكۈننى ئاددىي ئۆتكۈزۈشتە ئاساسىي قوشۇن بولۇشى لازىم.

قىلىپ مۇنداق دېدى: ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى توي - تۆكۈندىكى ھەشەمەتچىلىكنى توساش، پېڭىچە توي ئۆتكۈزۈشنى تەشەببۇس قىلىشنى بۇ يىل قىش، كېلەر يىلى ئەتىيازغىچە بولغان خىزمەتلەردىكى چوڭ ئىش سۈپىتىدە تۇتۇشى، تەشۋىقات - تەربىيە سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تونۇشىنى ئۆستۈرۈپ، ئىشچىلار سىنىپىنىڭ جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش، تىرىشچان - ئىقتىسادچىل بولۇش، بارلىق ئىشنى تىرىشچانلىق، ئىقتىسادچىللىق بىلەن بېجىرىشتەك شەرەپلىك ئەنئەننى داۋاملىق جارى قىلدۇرۇپ، مەدەنىيەتلىك، ساغلام تۇرمۇش ئۇسۇلىنى تەشەببۇس قىلىشى، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى توي - تۆكۈننى ئاددىي ئۆتكۈزۈشتە ئاساسىي قوشۇن بولۇشى لازىم.

ئەخمانجان بىلەن ئىكىنگۈلنىڭ پېڭىچە توبى ماختاشقا ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز دىلىك نىلى خەۋەر قىلىدۇ: كۆكتوقاي مېھمانخانىسىدىكى كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەر 11 - ئاينىڭ 30 - كۈنى كەچتە مۇشۇ مېھمانخانىدا ئىشلەۋاتقان ئەخمەتجان بىلەن ئىكىنگۈلنىڭ ئۆزگىچە توي مۇراسىمىغا قاتناشتى. توي مۇراسىمىدا ھاراق - تاماكا قوللىنىلمىدى، زىياپەت جورىلىرىمۇ ھازىرلانمىدى، ئەخمەتجان بىلەن ئىكىنگۈل ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆپ - ئادىتى بويىچە بىرلا قوي سويۇپ مېھمانلارنى پولو، قەنت - گېزەك بىلەن مېھمان قىلدى. ئاندىن قىز- يىگىت كۆپچىلىك بىلەن بىللە ئۇسسۇل ئويناندى، ناخشا ئېيتىشتى. يېڭى ئەر- خوتۇنلار ناخشا - ئۇسسۇل، كۆلكە - چاقچاق ئىچىدە تەڭداشسىز خۇشاللىققا چۆمدى.

بۇلتۇر ئەتىياز ئەخمەتجان بىلەن ئىكىنگۈل مۇھەببەتلەشكەندە ئىككىيلەن تويىنى ئاددىي ئۆتكۈزۈش، سوۋغات قوبۇل قىلماسلىق ھەققىدە كېلىشۇالغان ئىدى. كېيىن ئىككىيلەن ئۆزلىرىنىڭ ئاتا- ئانىسىغا، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىغا، دوست- بۇرادەرلىرىگە سەۋرچانلىق بىلەن خىزمەت ئىشلەپ، ئۇلارنى كۆندۈرگەندى. ئەخمەتجان بىلەن ئىكىنگۈلنىڭ تويىنى پېڭىچە ئۆتكۈزۈپ، كونا ئادەتنى ئۆزگەرتىپ پېڭىچە توي قىلغانلىقى ئامما‌نىڭ ماختىشىغا ئېرىشتى.

ھەشەمەتلىك توي قىلىش شامىلىنى توسايلى

ئەجىرگە لايىق شەرەپ

تۇرسۇن مۇھەممەت ئوسمان

غۇلجا شەھەرلىك سېمونت زاۋۇتىنىڭ تېخنىكى ئىبراھىم مۇھەممەتنىڭ بۇ يىل ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك «ئەمگەك نەمۇنىچىسى» بولۇپ مۇكاپاتلانغانلىقىنى ئاڭلىغان ئىشچىلار: «بۇ نام ئۇنىڭغا كېچىكلىك قىلدۇ» دېسە، رازىمەنلىك بىلەن «كاللىسى ئاجايىپ ئۆتكۈر يىگىتتە-بۇ» دېيىشتى كەسپداشلىرىمۇ سۆيۈنۈپ.

زاۋۇت پارتىيە كومىتېتى شۇجىسى خېلىل ئاكا مۇنداق دېدى: «ھەقىقەتەن قولىدىن ئىش كېلىدىغان يىگىت ئۇ، ئۇ 1996 - يىل 10 - ئايغىچە زاۋۇتتىكى ئوندىن ئارتۇق ئىش تۇرىنى تېخنىكىلىق ئۆزگەرتىپ، ئىشچىلارنىڭ ئەمگەك سىجىللىقىنى زور دەرىجىدە يېنىكلەتتى ۋە كارخانىغا نەچچە 100 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىپ بەردى».

40 ياشنىڭ قارىسىنى ئالغان، ئوتتۇرا بويلۇق، ئىش كېيىمى كىيگەن بۇ تېخنىك كەمتەرلىكى، سالاپىتى بىلەن مېنى جەلپ قىلىۋالدى. مەن ئۇنىڭغا:

- سىزنى تۆھپىكار، دەپ ھەممە تەرىپلىشىۋاتىدۇ، مەن سىزنىڭ كارامىتىڭىزدىن تولۇقراق خەۋەردار بولاي دەپ كېلىۋېدىم، - دېدىم.

- 27 يىللىق خىزمەت ھاياتىمدا ئۇنچىلىك ئىش قىلمىسام بولماس، - دېدى ئۇ كۆلۈپ تۇرۇپ.

كىچىكىدە ئاتا - ئانىسىدىن يېتىم قالغان ئىبراھىم مۇھەممەت 1968 - يىلى باشلانغۇچنى پۈتتۈرۈپلا غۇلجا شەھەرلىك سېمونت زاۋۇتىدا تاش - سېمونت توشۇغۇچى ئىشچى بولدى، بەزىدە ئۇنىڭ پۈتۈن بەدىنى سىرقىراپ ئاغرىيتى، پۈتىغا مىڭ جىڭ تاش باغلانغاندەك ئاستا قەدەم تاشلاپ ئۆيگە قايتاتتى. بۇنداق چاغلاردا ئۇنىڭ ھەدىسى:

- ئۇكام، ئۆمرۈمنى مەنىلىك ئۆتكۈزەي دېسەڭ، پىشقەدەملەردىن ئۆگەنگىن، ئۇلار بىلەن يېقىنلاش، شۇ چاغدىلا ئاددىي ئىش ئورنىدىمۇ مۆجىزە يارىتالايسەن، - دەپ مەدەت بېرەتتى. ئۇ پات - پات رېمونت سېخىنى ئايلىنىپ، ئۇستىلاردىن ئۇنى-بۇنى سورۇشتۇرىدىغان، ئۇلارغا ئەسۋاب-ئەسۋابلىرىنى ئېلىپ كېلىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئەمگەكتىن قۇتۇلغان، كارخانىنىڭ ئىقتىسادىي ئۇنۇمىمۇ ئۆسكەن بولاتتى-ھە!، دەپ ئويلىدى.

ئۇ بىر نەچچە كۈن ئۇزاق ئويلىنىپ، مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللارنى كۆرۈپ، دەسلەپكى قەدەمدە بەزى ئىش ھالقىلىردا ئۆز كۆچىگە تايىنىپ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تەكلىپىنى ئوتتۇرىغا قويىدى، رەھبەرلىك ئۇنى قوللىدى، شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ سېخنا نەچچە ئون سائەتلەپ ئىشلىدى، نېمىلەرنىدۇر ئۆلچەپ، سىزىپ ماشىنىلارنىڭ ئاستىدا ئۆملەپ مايغا مىلەندى. بارلىق ئىشچىلار دەم ئېلىشقا قويۇپ بېرىلگەن قىشنىڭ ئاچچىق سوغۇق كۈنلىرىدىمۇ ئۇ ئادەتتىكىدەك سېخقا قاتنىدى، نەچچە قېتىم سىناق قىلىنغان، نەچچە قېتىم مەغلۇپ بولغانلىقىنى ئۆزىنىمۇ ئېسىدە تۇتالمىدى. ئەمما شۇنىسى رېئاللىق ئىدىكى، ئۇچ يىل تىرىشىش ئارقىلىق ئۇ ئاخىرى سېمونت سۆرەش زەنجىرلىك ماشىنىسى، خام ئەشيا يەتكۈزۈش ماشىنىسى، تاسقاش، چاڭ - توزان سۇمۇرۇش، قاچىلاش ماشىنىسى قاتارلىق ئۇنچە ماشىنىنى ئۆزگەرتىپ ياسىدى، بەزلىرىنى ئىجاد قىلدى. بۇ تۈرلەردىلا كارخانىغا 300 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك تېخنىكا ئېگىلاش مەبلىغى تېجەپ بەردى. شۇ قېتىملىق تېخنىكا ئۆزگەرتىشتىن كېيىن، زاۋۇتنىڭ مەسئۇلات سۆيىتى ئۆسۈپ، بازار ئېھتىياجىنى قامدىيالماي قالدى، شۇڭا زاۋۇتنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى باشلىنىپ، ئىقتىدارى 50 مىڭ تونناىلق ئۈۈتىش ماشىنىسىدىن بىرنى قوراشتۇرۇش پىلانلاندى، چۈنكى ئەمدىلا چىقىش يولىنى تاپقان بۇ زاۋۇتنىڭ نۇرغۇن ئۇسكۇنىلىرى تېخى كونا بۇلۇپ، ناۋادا دەرھال ئېگىلانمىسا بازارنىڭ سېمونتقا بولغان ئېھتىياجىنى قامدىغىلى بولمايتتى.

زاۋۇتنىڭ بۇنىڭغا ئاجراتقان مەبلىغى بىلەن ئۈۈتىش ماشىنىسىنىڭ ئاساسىي گەۋدىسىنىلا سېتىۋالغىلى بولاتتى؛ قانداق ئۇنۇم يارىتىش ئۈچۈن ئۇ ئۆزىنى ئىزدەپ، ئىزدىنىپ، ئاخىرى ئۆزى ئويلىغان ماشىنىنى ياسىدى. ئۇ ياسىغان ماشىنىنىڭ ئىشلەش ئۈنۈمى ئەسلىدىكىدىن 3 ھەسسە يۇقىرى بولۇپ، ئۇنىڭ ئىشلىتىلىشى بىلەن ئىشچىلارنىڭ ئەمگەك شارائىتى ئۆزگىرىپلا قالماي، يەنە يىلىغا 1 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مال سانتۇچى مەملىكەتنىڭ ھەر قايسى جايلىرىغا ئېلىپ بېرىپ، يېزا-بازار كارخانىلىرىدا ئىشلەتكەن مەھسۇلاتلارنى ساتتى. يەنە كۆپ مىقداردىكى يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى سېتىشقا ئائىت ئۇچۇرلارنى ئېلىپ كېلىپ، يېزىلاردا كەسپ قۇرۇلمىسىنىڭ تەڭشىلىشىنى ئىشەنچلىك ئاساس بىلەن تەمىن ئەتتى.

ئۇنىڭ ئىشەنچىسى بىلەن يېزا ئىگىلىكى ئۇندىن ئۇندىن ئارتۇق تېخنىكىلىق ئۆزگەرتىش، ئىشچىلارنىڭ ئەمگەك سىجىللىقىنى زور دەرىجىدە يېنىكلەتتى ۋە كارخانىغانە چەت 100 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىپ بەردى».

چاقلىق ناھىيىسى يېزىلارنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئىلگىرى سۈردى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئۆمەرجان مۇھەممەت** خەۋەر قىلدى: چاقىلىق ناھىيىسى يېزىلارنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ئارقىلىق يېزىلاردا 2 -، 3 - كەسىپ تېز تەرەققىي قىلدۇرۇلغان، سودا - سانائەت بىلەن يېزا ئىگىلىكى زىچ بىرلەشتۈرۈلگەن تەرەققىيات ئەندىزىسىنى شەكىللەندۇرۇپ، يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىنى ئىلگىرى سۈردى.

چاقىلىق ناھىيىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، يېزىلاردىكى 2 -، 3 - كەسىپنى تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن بىللە، يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا «ئۈچنى مۇقىملاشتۇرۇش» پىلانىنى تۈزۈپ، قاتلاممۇ قاتلام يولغا قويىدى. بىرىنچىدىن، بۇ ناھىيە يېزا ئىقتىسادىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چاك تۈرۈپ، يېزا ئىگىلىكى بىلەن يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ماس قەدەمدە راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى. بۇنىڭدا ئۆز جايىنىڭ بايلىق ئۈستۈنلۈكىدىن پايدىلىنىپ، ئىككى تاشيول ياقىسى ۋە قوشنا ئۇرۇنلارغا جايلاشقان ئىقتىسادىي بەلباغدىكى يېزا، كەنتلەرنى يېقىن ئەتراپتىكى رايونلارنىڭ ئىقتىسادىنى جانلاندۇرۇشى ۋە ئامىنى بېيتىشنى بىيتەكچى ئىدىيە قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىپ، كۆپ مەنبەلىك، كۆپ ئىقتىدارلىق بازار قۇردى. بۇنىڭ بىلەن ناھىيە بويىچە يېزىلاردىن چەققان 100 دىن ئارتۇق مال سانتۇچى مەملىكەتنىڭ ھەر قايسى جايلىرىغا بېرىپ، يېزا-بازار كارخانىلىرىدا ئىشلەتكەن مەھسۇلاتلارنى ساتتى. يەنە كۆپ مىقداردىكى يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى سېتىشقا ئائىت ئۇچۇرلارنى ئېلىپ كېلىپ، يېزىلاردا كەسىپ قۇرۇلمىسىنىڭ تەڭشىلىشىنى ئىشەنچلىك ئاساس بىلەن تەمىن ئەتتى.

******

شۇخو شەھەر ئەتراپىدىكى دېھقانلار ھازىرغا قەدەر سېتىۋالغان چوڭ-كىچىك تراكتور ۋە چاتما سايمانلار 6018 گە يەتتى، يەر ئاغدۇرۇش، تېرىش، ئۇرۇش ئىشلىرى ئاساسىي جەھەتتىن ماشىنىلىشىپ بولدى.

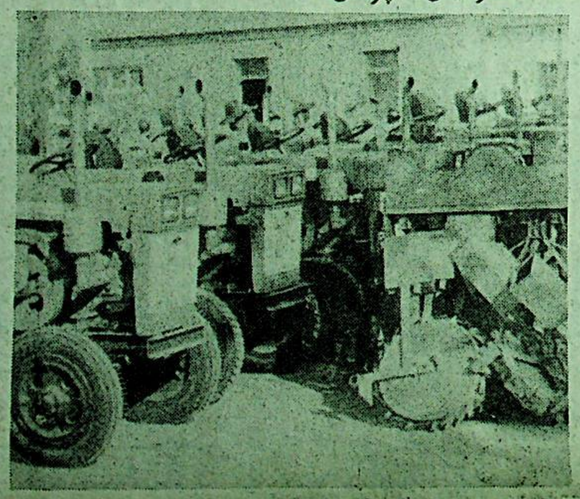

سۆرەتتە: شەھەرلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنا-سايمانلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ كەلتۈرۈلگەن ئىلغار ماشىنىلارنى سىناق قىلىۋاتقان كۆرۈنۈشى.

ئۇنىڭ ئىشەنچىسى بىلەن يېزا ئىگىلىكى ئۇندىن ئۇندىن ئارتۇق تېخنىكىلىق ئۆزگەرتىش، ئىشچىلارنىڭ ئەمگەك سىجىللىقىنى زور دەرىجىدە يېنىكلەتتى ۋە كارخانىغانە چەت 100 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىپ بەردى».

40 ياشنىڭ قارىسىنى ئالغان، ئوتتۇرا بويلۇق، ئىش كېيىمى كىيگەن بۇ تېخنىك كەمتەرلىكى، سالاپىتى بىلەن مېنى جەلپ قىلىۋالدى. مەن ئۇنىڭغا:

- سىزنى تۆھپىكار، دەپ ھەممە تەرىپلىشىۋاتىدۇ، مەن سىزنىڭ كارامىتىڭىزدىن تولۇقراق خەۋەردار بولاي دەپ كېلىۋېدىم، - دېدىم.

- 27 يىللىق خىزمەت ھاياتىمدا ئۇنچىلىك ئىش قىلمىسام بولماس، - دېدى ئۇ كۆلۈپ تۇرۇپ.

كىچىكىدە ئاتا - ئانىسىدىن يېتىم قالغان ئىبراھىم مۇھەممەت 1968 - يىلى باشلانغۇچنى پۈتتۈرۈپلا غۇلجا شەھەرلىك سېمونت زاۋۇتىدا تاش - سېمونت توشۇغۇچى ئىشچى بولدى، بەزىدە ئۇنىڭ پۈتۈن بەدىنى سىرقىراپ ئاغرىيتى، پۈتىغا مىڭ جىڭ تاش باغلانغاندەك ئاستا قەدەم تاشلاپ ئۆيگە قايتاتتى. بۇنداق چاغلاردا ئۇنىڭ ھەدىسى:

- ئۇكام، ئۆمرۈمنى مەنىلىك ئۆتكۈزەي دېسەڭ، پىشقەدەملەردىن ئۆگەنگىن، ئۇلار بىلەن يېقىنلاش، شۇ چاغدىلا ئاددىي ئىش ئورنىدىمۇ مۆجىزە يارىتالايسەن، - دەپ مەدەت بېرەتتى. ئۇ پات - پات رېمونت سېخىنى ئايلىنىپ، ئۇستىلاردىن ئۇنى-بۇنى سورۇشتۇرىدىغان، ئۇلارغا ئەسۋاب-

بۇنى سۈرۈشتۇرىدىغان، ئۆلارغا ئەسۋاب-ئۇسكۇنە تېپىشپ بېرىپ، ھۇنىرىگە زەڭ سالىدىغان بولدى، بەزىدە ئۇستىلار ئۇنى ئىش ھالقىلىرىدا تېخنىكا يېڭىلىنىپ ماشىنىلاشقان مەشغۇلات تۈرى يولغا قويۇلغان بولسا، ئىشچىلار ئېغىر گەۋدىسىنىلا سېتىۋالغىلى بولاتتى؛ قانداق قىلىش كېرەك؟

چارىنى ئىبراھىم مۇھەممەت تاپتى. ئۇ بۇيىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالىنىپ، ئۆز ئەجرىگە چۈشلۈق شەرەپكە ئېرىشتى.

يېزا ئىگىلىك ماشىنا-سايمانلىرىنى باشقۇرۇش ئىندارىسىگە يېگىدىن كەلتۈرۈلگەن تراكتور چاتما سايمانلىرى.

ئۆز مۇخبىرىمىز **مۇھەممەت نىياز** فوتوسى

خوتەن ۋىلايەتلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى «ئىككى يىل» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ياخشى ئوبراز تىكلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **گۇبۇلقاسىم تۆرسۇن** خەۋەر قىلىدۇ: خوتەن ۋىلايەتلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ئۆتكەن يىلدىن باشلاپ، «ئىككى يىل»، («سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش قوشۇنىنىڭ ياخشى ئوبرازىنى تىكلەش يىلى»، «ئادىل سودىنى قوغداش، قانۇننى ئىجرا قىلىش يىلى») پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ ياخشى ئوبرازىنى تىكلىدى. بۇ جەريانداا مېھماندارچىلىقنى رەت قىلغانلار 261 ئادەم (قېتىم)گە، سوۋغاتنى رەت قىلغانلار 82 ئادەم (قېتىم)گە، رەت قىلىنغان سوۋغاتنىڭ قىممىتى 27 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئامىمغا قىلىپ بېرىلگەن ياخشى ئىش 177 قېتىمغا يېتىپ، 43 پارچە رەھمەت خېتى تاپشۇرۇۋېلىنىدى.

ـ ئۆلار «ئىككى يىل» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشتا تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلىدى:

ـ كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىلنى تۈزەتتى. ئۆلار ئالدى بىلەن چوڭ مۇزاكىرىنى قانات يايدۇرۇپ، مۇھىم نۇقتا، ئاجىز ھالقىلارنى تېپىپ چىقىپ، گۇۋاھنامە، كىنىشكا بېجىرىش، دېلو بىر تەرەپ قىلىش، راسخوت يىغىش، ئورۇن كۆرسىتىپ بېرىش قاتارلىقلاردا ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىش، تالون، نەق پۇل ساقلاشتەك قولايلىقتىن پايدىلىنىپ خىيانەت قىلىش، قەرز ئېلىپ ئۈزۈن مۇددەت قاينۇرماسلىق قىلمىشلىرىنىڭ ئالدىنى ئالدى.

ـ ئىنتىزامغا، بەگلىمىگە خىلاپ قىلمىشلارنى ۋاقتىدا تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. ئىككى يىلدىن بۇيان تارماقلار، قاتلاملار بويىچە 46 قېتىم دېموكراتىك تۇرمۇش يىغىنى ئېچىپ، چوڭ-كىچىك 50 نەچچە تۈرلۈك مەسلىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. خوتەن شەھەرلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىدىكى ئىچكى ئۆلكەلەرنى تەكشۈرۈپ، تەنقىد قىلىشقا بارغان بىر گۇرۇپپا كىشىنىڭ بەگلىمىدىن ئاشۇرۇپ ئاتچوت قىلغان 21 مىڭ 500 يۈەن پۇلنى تەكشۈرۈپ شەخسلەرنىڭ تۆلىشىگە بۇيرۇدى.

ـ «ئىككى يىل» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش سىستېمىسىدىكى خادىملارنىڭ روھىي قىياپىتىدە زور ئۆزگىرىش بولدى، ياخشى ئادەم، ياخشى ئىشلار ئۈزلۈكسىز مەيدانغا كەلدى. چىرا ناھىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى دولقۇن سۇلايمان بۇ يىل كۆزدە پاختا تجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان بىر كىشى ئىچكى ئۆلكىلەرگە يۆتكەيدىغان ئوت تونىنا پاختىنى ئۆتكۈزۈۋېتىش مەقسىتىدە ئېلىپ كەلگەن 2000 يۈەن نەق پۇلنى رەت قىلىپ، پاختىنى زاۋۇتقا ئوتكۈزۈۋېتىش بەردى. ئۇ ھازىرغىچە 29 قېتىملىق مېھماندارچىلىقنى رەت قىلدى. نېمە ناھىيىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى چوي ۋېنشىك بۇ يىل يازدا ئاقسۇلۇق مەلۇم بىر تجارەتچىنىڭ ئوچۇقە تەشەببۇسىنى ئوتكۈزۈۋېتىش مەقسىتىدە سوۋغا قىلغان 800 يۈەنلىك ئالتۇن بۇلاپكىنى رەت قىلىپ، تەشەببۇسنى تاشقى سودا ئورۇنلىرىغا تاپشۇرۇپ بەردى.

گۇما ناھىيىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىدە كېلەر بۇ يىل 1-ئايدىن ھازىرغا قەدەر 68 تۈرلۈك ساختا، ناچار، سۈپىتى ئۆزگەرگەن تاۋارلارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، ئىستېمالچىلارنى 28 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق زىيانىدىن ساقلاپ قالدى.

سۆزىتە: ئۇلار بازاردا سېتىلىۋاتقان تاۋارلارنى تەكشۈرمەكتە.

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **سىدىق قاۋۇز** فوتوسى

باي ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسى كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىلنى تۈزىتىپ، باج كرېدىتىنىڭ ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ھەسەن ئابدۇۋۇقۇپ لى** خەۋەر قىلدۇ: باي ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ، ئۇنۇملۇق تەدبىر قوللىنىپ، كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىلنى تۈزىتىپ، باج كرېدىتىنىڭ ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

بۇ ئىدارە باج خادىملىرىنى مەركەز، ئايتونوم رايون ۋە ۋىلايەتنىڭ پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، كەسىپتىكى ناتوغرا ئىشلارنى تۈزىتىش توغرىسىدىكى ھۆججەت، يولپورۇقلىرىنى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشقا يېتەكلەپ، ئۇلارنىڭ بۇ جەھەتتىكى تونۇشىنى ئۆستۈردى. قانۇن-تۈزۈم تەربىيىسى ۋە كەسىپ ئەخلاقي تەربىيىسى ئېلىپ باردى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش، رېۋىزىيە بۆلۈملىرى خادىملىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇردى؛ ئىدارىدە كەسىپتىكى ناتوغرا ئىشلارنى تۈزىتىشكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، بۆلۈم-ئىشخانا، باج پونكتلىرى بىلەن كەسىپتىكى ناتوغرا ئىشلارنى تۈزىتىش، چىرىكلىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەتىنامىسى ئىمزالدى، كەسىپتىكى ناتوغرا ئىشلارنى تۈزىتىش بويىچە نۇقتا بەلگىلەپ ئومۇمىي دائىرىگە يېتەكچىلىك قىلدى؛ ئىدارە ئورگىنىدا مەخسۇس پاش قىلىش تېلېفونى، پاش قىلىش ساندۇقى تەسىس قىلدى، كەسىپتىكى ناتوغرا ئىشلارنى بۇ يەرلىك ئاخبارات ۋاستىلىرىدا ئاشكارا ئېلان قىلىپ، ئىشلەتكۈچىلەرنىڭ ئىنكاسىغا ئېرىشىپ تۇرۇش ئۇسۇلىنى يولغا قويدى.

چىرا ناھىيىسى چارۋامال كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، بىھۇدە چىقمىنى ئازايتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **مۇھەممەتجان مامۇت** خەۋەر قىلدۇ: چىرا ناھىيىسى چارۋامال كېسەللىكىنىڭ داۋالاشقا ئەھمىيەت بېرىپ، چارۋىچىلىقنىڭ مۇقىم يۇكسىلىشىنى كاپالەتكە ئىگە قىلدى.

ناھىيىلىك چارۋىچىلىق ئىدارىسى ۋە ناھىيىلىك مال دوختۇرلۇق پونكتىنى بۇ يىلنىڭ بەھىدا يەتتە يېزا، بىر بازارنىڭ مال دوختۇرلۇق پونكتىدىكى خادىملارغا قارىتا تېخنىكا ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، ۋېزىپىنى كۈشى بېشىغچە ئەملىيلەشتۈردى. نەتىجىدە، بۇ يىل ناھىيە بويىچە 648 تۇياق (قېتىم) چارۋا مالغا يۇقۇملۇق كېسەللىكلەردىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋاكسىنىسى ئۇرۇلدى، 436 مىڭ 150 تۇياق (قېتىم) چارۋامال قۇرتسىزلاندۇرۇلدى، 534 مىڭ 759 تۇياق (قېتىم) چارۋامال ۋاننىلاندى. بۇنىڭ بىلەن چارۋامالارنىڭ كېسەللىكلەردىن يۇقۇملىنىش، ئۆلۈش نىسبىتى ئالدىنقى يىللاردىكىدىن كۆرۈنەرلىك تۆۋەنلىدى. ناھىيە بويىچە چارۋامال 471 مىڭ 876 تۇياقتا يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 4% ئاشتى.

ئاقتۇ بازىرى يېزا ئىگىلىك سېلىنمىسىنى كۆپەيتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **سايرا يۈسۈپ** خەۋەر قىلدۇ: ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ ئاقتۇ بازىرى بۇ يىل يېزا ئىگىلىك سېلىنمىسىنى كۆپەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى كۈچەيتتى. يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن 150 مىڭ يۈەن، يېزا ئىگىلىك پەن-تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئۈچۈن 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، بۇلتۇرقىدىن ئايرىم-ئايرىم ھالدا 3.45%، 3.4% ئاشۇردى. 2900 مو يەرنى سالالاشتۇردى، يېڭىدىن 1000 مو بوز يەر ئاچتى.

△ تۇرپان ۋىلايەتلىك يەرلىك باج ئىدارىسى 10- ئاينىك 31- كۈنگىچە 102 مىليون 410 مىڭ يۈەن باج يىغۇپلىپ، يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 60 كۈن بۇرۇن 27 مىليون 70 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

سېتىۋالدى ھامۇت

△ ئاقتۇ ناھىيىسى بۇ يىل پاختىكارلارنىڭ پاختا سېتىپ بېرىش قىزغىنلىقىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، پاختا سېتىپ بېرىشتە ئۇلكە بولغان ياكى ۋەزىپىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىغان يېزا، كەنتلەرنى موتسىكلىت بىلەن مۇكاپاتلاشنى ئوتتۇرىغا قويغانلىقتىن، 10- ئاينىك 18- كۈنگىچە ناھىيە بويىچە 14 مىڭ دەندىن كۆپرەك سۈپەتلىك پاختا سېتىۋېلىندى.

سايرا يۈسۈپ

△ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى يېقىندا يېزا ئاماناەت-قەرز كوپېراتسىپلارنىڭ بوغالتىرىيە خىزمەتلىكى ئىلغار ئورۇنلارنى مۇكاپاتلىدى.

ئۆمەرجان ھېيىت

△ غۇلجا شەھەر بايانداي يېزا ئامانەت-قەرز كوپېراتىپى ئۈچۈن 10- ئايغىچە يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن 6 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقاتتى.

مۇختەر نۇرھاشىم

△ گۇما ناھىيىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان 2033 يۈەن نەق پۇل ۋە 2000 يۈەن قىممىتىدىكى 142 قۇر كىيىم-كېچەك، 600 كىلوگرام خىمىيىۋى ئوغۇت قاتارلىق ماددىي بۇيۇملارنى موجى يېزا 27- كەنتتىكى 15 نامرات ئائىلىگە تارقىتىپ بەردى ھەم پەيزاۋات ناھىيىسىدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان دېھقانلارغا 4950 يۈەن پۇل ئىئانە قىلدى.

ئابلىمىت مۇھەممەت

△ كۇچا ناھىيىلىك ئامانەت-قەرز كوپېراتىپلار بىرلەشمىسىگە قاراشلىق تارىم يېزىلىق ئامانەت-قەرز كوپېراتىپى 10- ئاينىك 20- كۈنگىچە 4 مىليون يۈەن ئامانەت توپلاپ، يىللىق ئامانەت توپلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 72 كۈن بۇرۇن 254 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

ئابلىمىت ئەبەيدۇللا

△ باي ناھىيە باي بازارلىق ئامانەت-قەرز كوپېراتىپى بۇ يىل يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن 1 مىليون 850 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقاتتى. بۇ ئۆتكەن يىلدىكىدىن 200 مىڭ يۈەن كۆپ.

ھەسەن ئابدۇۋۇقۇلى

△ بۈگۈر ناھىيىلىك دۆلەت باج ئىدارىسىنىڭ يېڭىسار باج پونكتى 9- ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 360 مىڭ يۈەن باج يىغىپ، يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 90 كۈن بۇرۇن 110 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ بولدى.

ھۈسەن خالەم

تۈرپان ۋىلايىتىنىڭ جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىدە نەتىجە كۆرۈنەرلىك بولدى

تۈرپان ۋىلايىتى جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىنى سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى سۈپىتىدە تۇتۇپ، قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىنى پىلانلىق ۋە مەركەزلىك ھالدا چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ زور نەتىجىگە ئېرىشتى.

بۇ يىل ئەتىيازدا ۋىلايەتتىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ۋە سىياسىي قانۇن ئورۇنلىرى مەركەز، ئاپتونوم رايوننىڭ چاقىرىقىغا ئاۋاز قوشۇپ، قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىنى پىلانلىق ھالدا كەڭ قانات يايدۇردى. ۋىلايەت بويىچە تۆت دەرىجىلىك جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمەتىگە رەھبەرلىك قىلىش كومىتېتى، گۇرۇپپىسىدىن 273 ى قۇرۇلدى ۋە ھەر دەرىجىلىك پارتكوملارغا سىياسىي قانۇنغا مەسئۇل مۇئاۋىن شۇجىدىن 59 ى ئەۋەتىلدى. ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش بويىچە نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى يولغا قويۇلۇپ، كىم ئاساسىي باشقۇرغۇچى بولسا شۇ مەسئۇل بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ مەسئۇلىيىتى كۈچەيتىلدى.

«چوڭ دېلولارنى پاش قىلىش، قاچقۇن جىنايەتچىلەرنى قوغلاپ تۇتۇش، گۇرۇھ-شايكىلارغا زەربە بېرىش» ئاساس قىلىنغان زور ئاۋاتلىق، بۇلاڭچىلىق، ئوغرىلىق، قورال-ياراق بۇلاش، زەھەرلىك چېكىملىك ياساش، سېتىش جىنايى قىلمىشلارغا، قاتتىللارغا قاتتىق زەربە بېرىش، مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تازىلاش كۈرىشى ئۇزۇلدۇرمەي ئېلىپ بېرىلىپ جىنايى ئىشلار دېلوسىدىن 121 ى، چوڭ دېلودىن 76 سى پاش قىلىندى. بىر تۈركۈم جىنايەتچى قولغا چۈشۈرۈلدى، جىنايەتچىلەر گۇرۇھى بەتچەت قىلىندى. بىر قىسىم سېرىق مەزمۇندىكى نەشرىي بۇيۇملىرى يوقىتىلىندى. 18 مەيدان ئوچۇق سوت يىغىنى ئېچىلىپ، 40 دېلودىكى 54 جىنايەتچىگە قانۇن بويىچە ھۆكۈم ئېلان قىلىندى. بۇ جەريانداا 747 مىڭ يۈەن قىممەتلىكى زاكۇسكا پۇل، زاكۇسكا مال قايتۇرۇۋېلىنىپ، دۆلەت ۋە خەلق ئاممىسىنىڭ مەنپەئىتى قوغدالدى.

سۇ - قان بولسا، يەر - جان تومۇر ۋە ئالتۇن قوزۇق. بۇنى چوڭقۇر چۈشەنگەن قاراقاش ناھىيە كۇيا يېزىلىق يەر باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ باشلىقى، كومپارتىيە ئەزاسى تۇردىباقى تۇرسۇنباقى يەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇپ، ئالقانچىلىك يەرنمۇ قەدىرلەپ، بىر سۇڭ يەرنمۇ بوش قويماي، يەر باشقۇرۇش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجە يارىتى.

تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مەدەنىيەت سەۋىيىسىگە ئىگە تۇردىباقى تۇرسۇنباقى 1987-يىلى بۇ يېزىنىڭ يەر باشقۇرۇش كادىرلىقىغا تەينىلەندى. ئۇ بۇ خىزمەتنىڭ ھۆددىسىدىن چىقىش ئۈچۈن، 1987-يىلدىن 1990-يىلغىچە خىزمەتتىن سىرت مەركىزىي يېزا ئىگىلىك رادىئو مەكتىپىدە ئوقۇدى. 1994-يىلى يەنە خوتەن ۋىلايەتلىك يەر باشقۇرۇش باشقارمىسى ئۇيۇشتۇرغان يەر باشقۇرۇش كادىرلىرىنى تەربىيىلەش كۇرسىدا ئۇچ ئاي ئوقۇدى. بۇ جەريانداا ئۇ تىرىشىپ ئۆگىنىپ مېڭىسىنى يەر باشقۇرۇش بىلىملىرى بىلەن قوراللاندۇردى. ئۇ باشلامچىلىق بىلەن ھەر يىلقى «مەملىكەتلىك يەر كۈنى»نى خاتىرىلەش پائالىيىتىنى داغدۇغىلىق ئۆتكۈزۈپ، رادىئو، تام گېزىتى، قارا تاختاي گېزىتىدىن پايدىلىنىپ تەشۋىقاتنى كەڭ قانات يايدۇردى. يېزىدا قۇرۇلغان 11 كىشىلىك يەر باشقۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى، كەنتلەردىكى يەتتە كىشىلىك، مەھەللىدىكى ئۈچ كىشىلىك يەرگە نازارەت قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇردى. تىرىلغۇ يەرلەرنى باشقۇرۇش ۋە بىر قەلەمدە يەر تەستىقلاش پرىنسىپىنى ئەمەلىيلەشتۈردى. يەر باشقۇرۇش خادىملىرىغا باشلامچىلىق قىلىپ يېزىنىڭ تىرىلغۇ يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى. كۆپ يىللىق تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلىرى ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە «يېزا ئىگىلىك ئىشلىرىدا يەر باشقۇرۇش قانۇنى»نى ئىجرا قىلىش ئۇسۇلى ۋە «يەر باشقۇرۇش خىزمىتىدە كۆزگە كۆرۈنەرلىك نەتىجە يارىتىش ئۇسۇلى»نى تۈزۈپ چىقتى. ئۇ يەر باشقۇرۇش خىزمىتىدە ئۆزىنىڭ ئەقىل-پاراسىتى ۋە ئەمگىكىنى سەرپ قىلىپ، يەر باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى.

ئوت ئاپىتىدىن مۇداپىئە كۆرۈشىنىڭ تەدبىرى كۈچەيتىلدى

سۆرەتلىك خەۋەر

پوسكام ناھىيىلىك پاختا-چىگە شىركىتىنىڭ ئاقتام پاختا زاۋۇتى بۇ يىللىق پاختا سېتىۋېلىش مەزگىلىدە بىر قاتار ئۇنۇملۇك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، ئوت ئاپىتىدىن ساقلىنىش، ئوتتىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى.

بۇ زاۋۇت پاختا سېتىۋېلىش مەزگىلىدىن بۇرۇن 12 كىشىدىن تەركىب تاپقان ئوت ئاپىتىدىن ساقلىنىش، ئوتتىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، ھەرقايسى سېخلار بىلەن مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالاپ، مۇكاپاتلاش، جازالاش تەدبىرلىرىنى ئېنىق بېكىتتى. زاۋۇتتىكى 100 دىن ئارتۇق ئىشچى-خىزمەتچىنى ئوت ئاپىتىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ئاساسىي بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلىدى. 90 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ، چوڭ، كىچىك 87 دانە ئوت ئۆچۈرۈش ئۈسكۇنىسى، ئۇچ سۇ ماتورى سېتىۋالدى. ئۇچ ئورۇنغا بېتون قۇرۇلمىلىق سۇ كۆلچىكى ياسىدى. 16 ئورۇنغا سۇ

ئاپتونوم رايونلۇق ئېلېكتر سانائىتى ئىدارىسى چىرا ناھىيىسىگە ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق ياردەم قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **تۇمۇر قادىرى** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايون چاقىرغان نامراتلارغا تەرەققىيات ئارقىلىق يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتى يېغىنى ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، چىرا ناھىيىسىنى سىستېمىلار بويىچە نۆۋەتلىك يۆلەپدىغان ئورۇن- ئاپتونوم رايونلۇق ئېلېكتر سانائىتى ئىدارىسى دەرھال ھەرىكەتكە كېلىپ، بۇ ناھىيىگە يەنە بىر قېتىم ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق ياردەم بەردى.

11-ئاينىك 6-كۈنى ئىدارە پارتكۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، ئىدارە باشلىقى لیۇ يىڭكۇەن باشچىلىقىدىكى ياردەم بېرىش بۇيۇملىرىنى يەتكۈزۈش ئۈمىكى چىرا ناھىيىسگە يېتىپ كەلدى. ئەتىسى ئەتىگەندە ئۇلار ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى مېھمانخانىسىدا داغدۇغىلىق مۇراسىم ئۆتكۈزۈپ، 200 مىڭ يۈەن قىممەتلىكى 25 تونىنا پولات ماتېرىيالى، 130 يۈرۈش قۇياش ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق يورۇتۇش ئۈسكۈنىسى ۋە كىيىم-كېچەك قاتارلىق ماددىي بۇيۇملارنى ناھىيە رەھبەرلىرىگە تاپشۇرۇپ بەردى. ئۇلار يەنە خوتەن مەمۇرىي مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيسى مەتمىن ئىدرىس، چىرا ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى يالقۇن قادىر قاتارلىق رەھبەرلەرنىڭ ھەمراھلىقىدا بۇ ناھىيىنىڭ 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۆۋەتلىك قۇرۇلۇش تۈرلىرى بولغان ئىنىلىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلۇشى، «بەخت ئۆستىگى» قۇرۇلۇشى ئىش ئورنىغا بېرىپ، ئىش ئورنىدا جاپالىق ئىشلەۋاتقان كادىرلار، تېخنىك خادىملار ۋە دېھقان، چارۋىچىلاردىن سەممىي ھال سورىدى. ئۇچ ئەۋلاد چىرا خەلقىنىڭ 30 يىللىق ئەمگەكنىڭ مەھسۇلى بولغان «جەڭگۇار ئۆستەڭ» قۇرۇلۇشىنى، چىرا ناھىيىسىنىڭ سۇ سىگىمەسلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى، گۈلاخما يېزىلىق توك بىلەن تەمىنلەش پونكىتىنى ۋە نامرات ئائىلىلەرنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالىنى كۆزدىن كۆچۈرۈپ، ناھىيىنىڭ خىزمەتلىرىگە يۇقىرى باھا بەردى. نەق مەيداندا ئىش بېجىرىپ، چىرا ناھىيىسى دۇچ كەلگەن بىر قانچە تۇرلۇك قىيىنچىلىقنى تېزدىن ھەل قىلىپ بېرىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

بۇ يىل يىل بېشىدىن ھازىرغا قەدەر بۇ ئىدارىنىڭ چىرا ناھىيىسگە قىلغان ئومۇمىي ياردىمى 3 مىليون يۈەنگە يەتتى.

يەر ۋە ئەرەنقىيات

يەر - ئالتۇن قوزۇق
بېرىدۇ ئاشلىق - ئوزۇق

تۇر مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن**

ۋە دېھقان ئائىلىلىرىگىچە ئەمەلىيلەشتۈردى. خەرىتە، جەدۋەل، خاتىرە دەپتەرنى تولۇق تۇتۇپ، يەر ھالىتىنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالىنى ۋاقتىدا ئىگىلەپ ياراتتى. بۇنىڭدا ئۇچ دەپتەر، ئۈچ كارتوچكا، ئۈچ خەرىتىنى (ئاممىدىن كەلگەن خەت- چەكلەر ۋە ھال ئېيتىپ كەلگەنلەرنى تىزىملاش دەپتىرى، يەغىن خاتىرە دەپتىرى، يەر تەكشۈرۈش خاتىرە دەپتىرى، قانۇنسىز يەر ئىگىلەش دېلولىرىنى بىر تەرەپ قىلىش كارتوچكىسى، بۇزۇلغان يەرلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى تىزىملاش كارتوچكىسى، يېزا ئاھاللىرىنىڭ ئولتۇراق ئۆيى يېرىنى تىزىملاش كارتوچكىسى، يېزىدىكى يەرلەرنى تۇرگە ئايرىش خەرىتىسى، يەر ھالىتىنىڭ ئۆزگىرىشىنى كۆزىتىش خەرىتىسى، يېزا ئاھاللىرىنىڭ ئولتۇراق ئۆيى يېرىنى پىلانلاش خەرىتىسى)نى تۈرغۇزۇپ ۋاقتى-ۋاقتىدا ئارخىپلاشتۇرۇپ تۇردى.

تۇردىباقى تۇرسۇنباقى خىزمەتتە پاك-دىيانەتلىك بولۇپ يەر تەستىقلاشنىڭ ھەرقايسى ھالقىلىردا قەتئىي قانۇن تەرتىپ بويىچە ئىش بېجىردى. ئۇنىڭ يېزىدىكى چوڭ مەيدانلاردىن تارتىپ، كىچىك پارچە يەرلەرگىچە ئايبىغى تەگمىگەن يېرى يوق. ئۇنىڭ ئەجرى، قوشقان تۆھپىسى يەر قوينىغا سىڭىپ، شەرەپ خىزمەتچى» بولۇپ باھالاندى. يېزىلىق يەر باشقۇرۇش پونكىتىمۇ ئۈلگەت بويىچە ئالتە يىل «ئۇلغار كوللېكتىپ» بولۇپ باھالىنىپ مۇكاپاتلاندى. بۇ يىل ئۈلگەت بويىچە ئاساسىي دېھقانچىلىق ئېتىزلىرىنى قوغداش نەق مەيدان يىغىنىمۇ شۇ يېزىدا ئېچىلىپ، يېزىلىق يەر باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ تەجرىبىسى ئۈلگەت بويىچە كېڭەيتىلدى.

بارىكۆل ناھىيىسگە گۈۋۈيۈەن تەرىپىدىن «مېيىپلەر ماتارىپى خىزمىتىدىكى ئۇلغار ناھىيە» دەپ نام بېرىلدى

يېقىندا مېيىپلەر ماتارىپى خىزمىتىدە نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغان بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسگە گۈۋۈيۈەن تەرىپىدىن «مېيىپلەر ماتارىپى خىزمىتىدىكى ئۇلغار ناھىيە» دەپ نام بېرىلدى.

بارىكۆل ناھىيىسىدە 2300 دىن ئارتۇق مېيىپ بولۇپ، ئۇلارنىڭ زور كۆپ قىسمىنى قىيىنچىلىقى ئېغىر ئىدى. ناھىيىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار ساۋاتسىزلىقنى توگىتىش ماتارىپىي ۋە تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش ئاساس قىلىنغان مېيىپلەر ماتارىپى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئەمگەك ئىقتىدارى بار مېيىپلەرنى تېخنىكا ئىگىلەشكە يېتەكلىدى. بۇنىڭ بىلەن خېلى كۆپ ساندىكى مېيىپلەر خىزمەتكە ئورۇنلاشتى ياكى يەككە ئەمگەك بىلەن شۇغۇللاندى. ھازىر بۇ ناھىيىدە 118 نەپەر مېيىپ يېزا-بازار ۋە پاراۋانلىق كارخانىلىرىغا خىزمەتكە ئورۇنلاشتى. 160 مېيىپ يەككە تىجارەت بىلەن شۇغۇللاندى.

قىزىلسۇ ئويلاستىق پارتكوم ئۇچ يىغىنى بىرلا ۋاقىتتا ئېچىپ، يىغىن چەمىنى تېجەپ قالدى

قىزىلسۇ ئويلاستىق پارتكوم مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى يىغىنى، تەشكىلات خىزمەت يىغىنى ۋە تەرەققىيات ئارقىلىق نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتى يىغىنىدىن ئىبارەت ئۇچ يىغىنىنى بىرلا ۋاقىتتا ئېچىپ يىغىن چەمىنى تېجەپ قالدى.

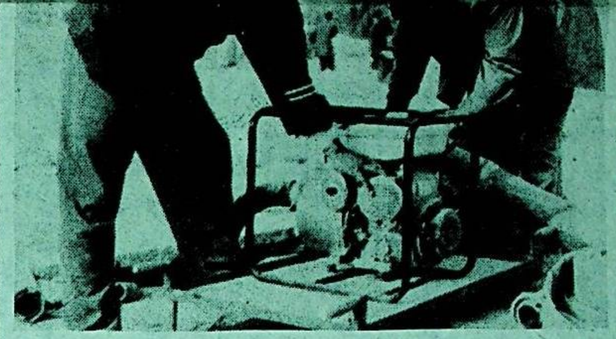

كۆلچنكى ياسىدى. 16 ئورۇنغا سۇ پۈركۈش ئەسۋابى ئورناتتى. بۇنىڭ بىللەن بۇ يىللىق پاختا سېتىۋېلىشنىڭ بىخەتەرلىكىگە تولۇق كاپالەتلىك قىلىندى.

سۈرەتتە: تېخنىك خادىملار سۇ تارتىش ماشىنىسىنى سىناق قىلماقتا.

تۇرسۇن راخمان فوتوسى، خەۋىرى

ئۇمۇمىي پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى. كەنتلەرنىڭ تېرىلغۇ يەرلىرىنى پىلانلاپ، خەرىتىسىنى سىزىپ كەنت بىلەن كەنتنىڭ چېگرىسىنى ئايرىدى. ئاساسىي دېھقانچىلىق بۆتىزلىرىنى قوغداش رايونلىرىنى ئايرىپ، 41 مىڭ مو يەرنى قوغداش ئۇچۇن 29 كەنتتىكى 135 ئورۇنغا قوغداش رايونىنىڭ تۈمۈر تاختىسىنى بېكىتتى. ئاساسىي دېھقانچىلىق بۆتىزلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىش تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ ھەر بىر يەر پارچىسى قوشقان تۆھپىسى يەر قوينىغا سىڭىپ، شەرەپ مايىسىي ئۇنۇپ چىقتى. ئۇ 1994-يىلى شەرەپ بىلەن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولۇپ كىردى. خىزمەتكە قاتناشقان ئون يىلدىن بۇيان يېزىلىق پارتكوم، خەلق مۇكۈمىتى تەرىپىدىن ئۇدا ئون يىل «مۇنەۋۋەر كادىر»، ناھىيىلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى تەرىپىدىن ئۇدا ئون يىل «يەر باشقۇرۇش كەسپىدىكى ئىلغار خىزمەتچى»، خوتەن ۋىلايەتلىك يەر باشقۇرۇش باشقارمىسى تەرىپىدىن 1991-يىلىدىن باشلاپ ئۇدا بەش يىل «ئىلغار ئېچىپ يىغىن چقمىنى تېجەپ قالدى.

مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارنىڭ ئەمۋال تونۇشتۇرۇشىدىن قارىغاندا، ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ بۇ ئۇچ يىغىننى بىرلا ۋاقىتتا ئېچىشى پارتىيە 14-نۆۋەتلىك 6- ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەنمۇ ئىرچىللاشتۇرۇش، تەڭ تۇتۇپ ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىش، شۇنداقلا مالىيە قېينچىلىقى ئېغىر شارائىت ئاستىدا مەبلەغ تېجەپ، ۋاقتىنى چىڭ تۇتۇشنى مەقسەت قىلغان. بۇ ئۇچ يىغىن بىرلا ۋاقىتتا ئېچىلغانلىقتىن، 40 مىڭ يۇمۇن يىغىن چقمىنى تېجەپ قېلىنغان.

مۇھەممەت ئېلى

پەن-تېخنىكا ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت

ئابدۇرېشت ئابدۇللا

پەن-تېخنىكا ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ قۇدرەتلىك ھەرىكەتلەندۇرگۈچ كۈچى بولۇپلا قالماي بەلكى يەنە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭمۇ ھەرىكەتلەندۇرگۈچ كۈچى، ماركس ئېيتقاندەك: «پەن-تېخنىكا بىر خىل ئەمەلىي بايلىق بولغاندىن سىرت، يەنە بىر خىل نۇقتىنىزەر بايلىقىدۇر». ئۇنىڭلار تارىخىدىكى ھەر قېتىملىق زور پەن-تېخنىكا يۈكسىلىشى ئىنسانلارنىڭ تەقدىرىنى، كىشىلەرنىڭ قىممەت قارىشى ۋە قىممەت قارىشىدىكى ھەرىكەت قېلىپىنى ئۆزگەرتتى. 19-ئەسىردە بايقالغان تەبىئىي پەندىكى ئۇچ چوڭ كەشپىيات ـ ھۈجەيرە تەلىماتى، ئېنېرگىيىنىڭ ساقلىنىش ـ ئايلىنىش قانۇنىيىتى، تەدرىجىي تەرەققىيات نەزەريىسى ماركسزملىق يېڭى دۆلەت قاراشنى يارىتىپ، ئىنسانلارنىڭ مەنىۋى روھىغا چوڭقۇر تەسىر كۆرسەتتى.

بۈگۈنكى كۈندە يۇقىرى پەن ـ تېخنىكىنىڭ قىممەت قارىشىغا تەسىر كۆرسىتىشى ئاساسلىقى قىممەت ئاممىلىرى، قىممەت مۇناسىۋىتى ھەم كىشىلەرنىڭ بۇ جەھەتتىكى تونۇشىغا تەسىر قىلىش جەھەتلىرىدە ئىپادىلەندى. چۈنكى يۇقىرى پەن-تېخنىكا ھازىرقى زامان بىلىمى ۋە ۋاستىسى بولۇش سۈپىتى بىلەن كىشىلەرنىڭ دۇنيا قارىشى ۋە ئىدىيىۋى ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشنىڭ مۇھىم ئامىلغا ئايلىنىپ، تېز سۈرئەتتە كىشىلەرنىڭ تەبىئەتنى بىلىش، تەبىئەتنى ئۆزگەرتىش ۋە تەبىئەتتىن پايدىلىنىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇپ، كىشىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇش ئەھلىيىتىدە قوللىنىلدى. كىشىلەر يېڭى ماددىي مەسئۇلىيەتلارنى ئىجتىمائىي ئېھتىياجنىڭ دائىرىسىگە ئېلىپ كىرىش ئارقىلىق، ئىلگىرىكىگە قارىغاندا تېخىمۇ پايدىلىق بولغان سۈپىيېكتىپ ۋە ئوبيېكتىپ قىممەت قارىشى مۇناسىۋىتىنى كېڭەيتتى ۋە چوڭقۇرلاشتۇردى ھەم قىممەت قارىشىنى ئۆزگەرتىشنىڭ ئوبيېكتىپ مۇقەررەرلىكى ۋە زۆرۈرىيىتىنى بارلىققا كەلتۈردى.

يۇقىرى پەن ـ تېخنىكا ئەمگەك ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمدارلىقىنى زور دەرىجىدە ئۆستۈرۈپ، كىشىلەرنى تېخىمۇ كۆپ ۋاقىتقا ئىگە قىلىش ئارقىلىق، كىشىلەرنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت ئېھتىياجىنى كۆچەيتتى، ھەرقانداق ۋاقىتتا ئېقتىسادنىڭ بىر مەھەللىنىڭ تەرەققىياتىنى كۆزلەپ، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى قۇربان قىلىشقا بولمايدىغانلىقىنى، ماددىي مەدەنىيەتنى قانداق يۈكسەلدۈرسە، مەنىۋى مەدەنىيەتنىمۇ شۇنداق يۈكسەلدۈرۈش لازىملىقىنى ئېنىق تونۇتتى. ئەكسىچە، يۇقىرى پەن- تېخنىكىمۇ نۇرغۇن جەھەتلەردە بۇنداق ئېھتىياجنى قاندۇرۇپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى يۈكسەلدۈردى. ئالاقلىشىش ۋە رادىئو قاتارلىق پەن-تېخنىكا نەتىجىلىرىنىڭ ئۆزلۈكسىز كۆپەيشى تېلېۋىزىر ۋە رادىئونىڭ خەلقئارالىشىش تورىنى شەكىللەندۈرۈپ، ھەرقايسى ئەل كىشىلىرىنى كۆپ خىل تېلېۋىزىيە نومۇرلىرىنى كۆرۈش، ئاڭلاش پۈرسىتىگە ئىگە قىلدى. ئىدىيە، مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش پۈرسىتىنى يارىتىپ، دۇنيانى تېخىمۇ چۈشىنىش، ھەقىقەتنى بىلىش پۈرسىتىگە ئېرىشتۈردى. تېخنىكا قانچە تەرەققىي قىلسا مەنىۋى مەدەنىيەت ئېھتىياجى شۇنچە كۆچەيدى. كىشىلەرنىڭ تۇرمۇش قىممەت قارىشى- ماددىي قىممەتنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قىممىتىگە ئايلىنىشىغا ھۆرمەت قىلدىغان، ھەتتا مەنىۋى قىممەتنى ئاساس قىلىشقا قاراپ يۈزلەندى.

يۇقىرى پەن-تېخنىكا قىممەت قارىشىنىڭ ئۆزگىرىشىگە تەسىر كۆرسىتىش بىلەن بىللە كىشىلەرنىڭ ھەرىكىتىدە قوللىنىلدى. مەسىلەن: كومپيۇتېر ۋە خۇەرلىشىش تېخنىكىسىنىڭ ئۇچقاندەك تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، ئىنسانلارنىڭ بىلىم ساھەسى كۆنسېرى كېڭەيدى. كەسىپ جەھەتتە، كىشىلەر ئالىلقاچان ئۆزىنىڭ ئەسلىدىكى ھەرىكەت ئوبيېكتىغا قايىل بولمايدىغان، ئۆزىنىڭ ئارتۇقچىلىقى ۋە ئىقتىدارىنى جارى قىلدۇرالايدىغان خىزمەت ئورنى ئىزدەيدىغان بولۇپ قالدى. يۇقىرى پەن-تېخنىكا كىشىلەرنى تېخىمۇ كۆپ تالالاش پۈرسىتى بىلەن تەمىنلىدى. بۇنىڭ بىلەن كىشىلەر يېڭى خىزمەت ئورنىدا ئۆزىنىڭ ئارتۇقچىلىقىنى گەۋدىلەندۈرۈش، ئۆزىنىڭ تېخىمۇ يۇقىرى قىممىتىنى يارىتىش جەھەتتە ئىزدەندى. بۇنداق قىممەت قارىشى كەڭ ۋە چوڭقۇر ھالدا جەمئىيەتنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىگە سىڭىپ كىرىپ، قىممەت قارىشىنىڭ ئۆزگىرىشىنى كەلتۈرۈپ، كىشىلەرنى ئىشلەپچىقىرىش جەريانىدىكى مەركىزىي ئورۇنغا ۋە يېڭى مەزمۇنغا ئىگە قىلدى.

پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6-ئومۇمىي يىغىنىدا پارتىيىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش جەھەتتە «پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسى ۋە ئاساسلىق رەھبىرى كادىرلىرىنى تەكشۈرگەندە ۋە ئۇلارغا باھا بەرگەندە ئۇلارنىڭ ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش نەتىجىسى ۋە قابىلىيىتىگىلا قاراپ قالماستىن، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش نەتىجىسى ۋە قابىلىيىتىگىمۇ قاراش كېرەك» لىكى ئېنىق تونۇتۇرغا قويۇلدى. بۇ يەردىكى رەھبەرلىك قابىلىيىتى رەھبەرلىك سەنئىتىگە مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، رەھبەرلىك سەنئىتى رەھبىرى كادىرلارنىڭ يۈكسەك پەن ـ مەدەنىيەت ساپاسىغا ئىگە بولۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. يۈكسەك پەن- مەدەنىيەت بىلىمنى ئىگىلىگەن رەھبىرى كادىر مۇئەييەن رەھبەرلىك قابىلىيىتىگە ئىگە بولغان بولىدۇ. ئىككى مەدەنىيەتنى چېتىش تۇتۇش خىزمىتىنى جارى قىلدۇرۇش ئىقتىدارىغا ئىگە بولغان بولىدۇ. ئۆزلۈكسىز بىلىم ئېگىلىغاندا، ئاندىن يۇقىرى پەن-تېخنىكا دەۋرىنىڭ ئىجتىمائىي ئېھتىياجىغا ماسلىشىپ «مەلىكىدە دائىرىسىدە ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بىلەن مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ماس قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇلغان ياخشى ئۆزىيەتنى شەكىللەندۈرۈش»نى ئىشقا ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

نۆۋەتتە، ئىلىمىز ئەمگەكچىلىرى ئومۇمىيۈزلۈك ساپاسى ئۆزىنى شارائىتىنا تۇرماقتا، بولۇپمۇ كەڭ يېزىلاردا يېزا ئىگىلىكى پەن-تېخنىكا خادىملىرى كەمچىل بولماقتا، نۇرغۇنلىغان ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى يېزا ئىگىلىكى پەن-تېخنىكا بىلىملىرىنى بىلمەيدۇ. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، نۇرغۇن جايلاردا فېئودال خۇراپاتلىق ئىدىيىلىرى يامراپ كەتتى، ئىلىم-پەنگە قارشى تۇرىدىغان، مەدەنىيەتسىز ئىجتىمائىي ھادىسىلەر ئېغىر دەرىجىدە سادىر بولدى. ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسى مەسىلىسى ئىلىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئېغىر دەرىجىدە چەكلەپ قالماستىن، بەلكى ئىلىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا توسالغۇ بولىدىغان ئاساسىي ئامىلغا ئايلىنىپ قالدى.

ئىسلاھات ئىلىپ بېرىلغان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيان، ئىلىمىزدە يۇقىرى پەن-تېخنىكىنىڭ تەرەققىياتى يۈغىنغا ئايلىنىپ، خەلقنىڭ مەدەنىيەت، ماارىپ، ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش قاتلىمىدا كەڭ قوللىنىلىپ، ئىلىمىز ئىقتىسادىنىڭ تېز سۈرئەتتە راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى. پەن-تېخنىكىنىڭ ئىنسانلار جەمئىيىتىگە بولغان غايەت زور ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى ناماياں بولدى. بۇنىڭ بىلەن خەلق ئاممىسىنىڭ زامانىۋى پەن-تېخنىكا ئېڭى ئۆزلۈكسىز كۆچىيىپ، پەن-تېخنىكىغا تايىنىپ يىلتىز تارتىش، گۈللەپ مېۋە بېرىشنىڭ تېخىمۇ پايدىلىق ئىجتىمائىي مۇھىتى يارىتىلدى. پەن-تېخنىكىغا تايىنىپ پۈتكۈل مىللەتنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق ساپاسى ۋە پەن-مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، ھەر مىللەت خەلقىنى ئىنتىپاقلاشتۇرۇپ، دۆلەتسىمىزنى بايلىق، قۇدرەتلىك، دېموكراتىك، مەدەنىيەتلىك سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان دۆلەت قىلىپ قۇرۇپ چىقىش ئىشەنچىسى ئاشتى.

مارالبېشى ناھىيىلىك تېخنىكىغا نازارەتچىلىك قىلىش ئىدارىسى نازارەتچىلىك رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرماقتا

مارالبېشى ناھىيىلىك تېخنىكىغا نازارەتچىلىك قىلىش ئىدارىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان فۇنكسىيىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، كەڭ ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق- مەنپەئىتىنى قوغداپ ياخشى ئىجتىمائىي ئۈنۈم ھاسىل قىلدى.

بۇ ئىدارە بۇ يىللىق پاختا سېتىۋېلىش خىزمىتى باشلىنىشتىن ئاۋۋال كەسپىي خادىملارنى ئاساسىي قاتلام پاختا زاۋۇتلىرىغا ئەۋەتىپ، پاختا سېتىۋېلىشقا ئىشلىتىدىغان چوڭ- كىچىك ئۆلچەم ئۈسكۈنىلىرىنى بىر نۆۋەت ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ، لايىقەتلىك بولغان 284 تىن ئارتۇق ئۆلچەم ئۈسكۈنىسىگە لايىقەتلىك گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بەردى. پاختا سېتىۋېلىش جەريانىدا دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخسىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپنىڭ مەنپەئىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش ئۈچۈن، پاختىكار دېھقانلارنىڭ سېتىۋېلىنغان پاختىلارنىڭ دەرىجىسىگە بەرگەن پىكىر-تەلەپلىرىنى ئاڭلاپ، پاختا زاۋۇتلىرىنىڭ دەرىجە بېكىتىش ئىشىغا ئەھمىيەت بېرىپ، ئىستېمالچىلار ئۈچۈن ئادىل سودا مۇھىتى يارىتىپ بەردى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئىدارە ئۆز ۋاقتىدا ئىستېمالچىلار ئارىسىدا ئېلىپ بارغان تەكشۈرۈش نەتىجىسىنى ئاساس قىلىپ، ئىستېمالچىلار ئۈچۈن ئىشەنچلىك بولغان 11 مىڭ يۇمۇن جەرىمانە قويدى.

قۇرۇلۇشلارغا ئىشلىتىلىدىغان خىشلارنىڭ سۈپىتىنى قەرەللىك ھالدا تەكشۈرۈپ، خىش زاۋۇتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە ئۆلچەمگە يېتىش - يەتمەسلىك ئەھۋالىنى رادىئو-تېلېۋىزىيە قاتارلىق تەشۋىقات قوراللىرىدا ئاشكارا ئېلان قىلىپ، ئۆلچەمگە يېتەلمىگەن ئورۇنلارنى دەرھال ئۆلچەمگە يەتكۈزۈشكە بۇيرۇپ، كەڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى.

ئەنۋەر خىزمەت، ئامانگۈل ئابدۇرېھىم

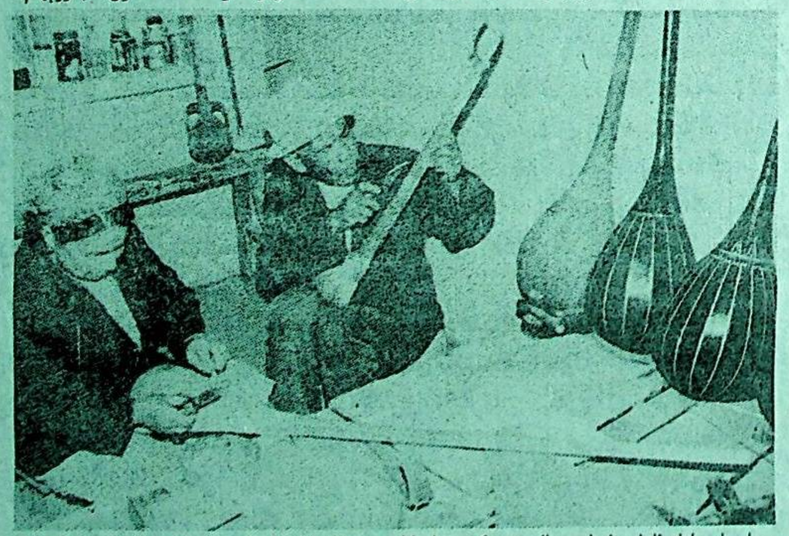

پېچان ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ پېنسىيىگە چىققان كادىرى ھوشۇر ئېلىنىياز ئاتىسىدىن ئۆگىنىۋاتقان چالغۇ ئەسۋابلىرىنى ياساش، رېمونت قىلىش ھۈنىرىنى ئىشقا سېلىپ، دۇتار، راۋاب، تەمبۇر، ئىسكرىپكا قاتارلىق چالغۇ ئەسۋابلىرىنى ياساپ، بازارغا سېلىپ، خېرىدارلارنى كۆچلۈك جەلپ قىلدى ھەم ئائىلە ئىقتىسادىنى ياخشىلدى.

سۈرەتتە: ھوشۇر ئېلىنىياز دۇتار ياسىماقتا.

سېيىتنىياز سايىم فوتوسى

ئاھالىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئاساسىي نۇقتا قىلىنىپ، ئاقسۇ بولۇپ 840 نەچچە مېيىپ ھەر خىل تەربىيەلەش كۇرسلىرىغا قاتناشتى.

ناھىيىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتنىڭ يۇكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىشى ئارقىسىدا پۈل ئىئانە قىلىپ مېيىپلەرگە ياردەم بېرىش خىزمىتىمۇ ناھىيە بويىچە ياخشى ئادەتكە ئايلاندى. يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان ناھىيە بويىچە ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ مېيىپلەر ئىشلىرىغا ئىئانە قىلغان پۇلى 200 نەچچە مىڭ يۇمۇنگە يەتتى. 113 نەپەر مېيىپ بالا مەكتەپتە ئوقۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولدى.

ئابدۇۋاھىت ئىساق

يولداش جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەملىكەتلىك 6 - قۇرۇلتىيى ۋە جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك 5 - قۇرۇلتىيىدا قىلغان سۆزى

(قىسقارتىلمىسى)

(بېشى 1 - بەتتە)

سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمىتىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالغان، ھەممىسى ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسىنى يېتەكچى قىلىشتا چىڭ تۇرۇشى كېرەك. ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ماركسىزم-لېنىنىزمنىڭ ئاساسىي قائىدىسىنىڭ جۇڭگونىڭ كونكرېت ئەمەلىيىتى بىلەن بىرلەشتۈرۈلگەنلىكىنىڭ مەھسۇلى، ماركسىزم - لېنىنىزمنىڭ جۇڭگودىكى تەتبىقلىنىشى ۋە راۋاجى. دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىنىڭ يېڭى تارىخىي شارائىتتىكى داۋامى ۋە راۋاجى، ھازىرقى جۇڭگودا راۋاجلانغان ماركسىزم، پارتىيىمىزنىڭ يېڭى دەۋردىكى خىزمەتلىرىنىڭ تۆپ قىبلىنەمىسى ۋە جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ گۈللەپ ياشنىشىدىكى قۇدرەتلىك روھىي تۈۋرۈك. ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى تومۇرداش، بىر پۈتۈن ئىلمىي سىستېما. ماركسىزمغا بولغان ئېتىقاد ئىشلىرىمىزنىڭ راۋاجلىنىشى ۋە ئەدەبىيات - سەنئىتىمىزنىڭ گۈللەپ ياشنىشىنىڭ مەڭگۈلۈك مەنبەسى ھەرىكەتلەندۇرگۈچ كۈچى.

ماركسىزملىق ئەدەبىيات - سەنئىت ئىدىيىسى ماركسىزمنىڭ مۇھىم مەزمۇنى ھېسابلىنىدۇ، ماركسىزمدا چىڭ تۇرۇش ماركسىزملىق ئەدەبىيات-سەنئەت ئىدىيىسىنىڭ تۆپ نەزەريىسىدە چىڭ تۇرۇشنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئەدەبىيات - سەنئەت ساھەسىدىكى يولداشلار ماركس، ئېنگېلس، لېنىننىڭ ئەدەبىيات - سەنئەتكە دائىر ئەسەرلىرىنى خۇسۇسەن يولداش ماۋزېدۇڭنىڭ «يەنئەن ئەدەبىيات - سەنئەت سۆھبەت يىغىنىدا سۆزلىگەن نۇتۇق»ى ۋە يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ «جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەت خادىملىرىنىڭ مەملىكەتلىك 4 - قۇرۇلتىيىدا قىلغان تەبرىك سۆزى» نى ئىستايىدىل ئۆگىنىشى كېرەك. بۇ ئىككى نۇتۇق پارتىيىمىزنىڭ ئەدەبىيات-سەنئەت ئىدىيىسى، ئەدەبىيات - سەنئەت لۇشەنى، ئەدەبىيات - سەنئەت فاڭجېننىي مەركەزلىك گەۋدىلەندۈرگەن بولۇپ، پارتىيىمىزنىڭ ماركسىزملىق ئەدەبىيات - سەنئەت نەزەريىسىگە قوشقان ئۆزگىچە تۆھپىسى، ئۇ ئەدەبىيات-سەنئەت ئىشلىرىمىزغا نسبەتەن ئۇزاققىچە يېتەكچىلىك قىلىش رولىنى ئويناىدۇ.

خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، سوتسىيالىزم ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئېلىمىز ئەدەبىيات - سەنئىتىنىڭ خاراكتېرى ۋە يۆنىلىشىنى بەلگىلىدى، ئېلىمىز ئەدەبىيات - سەنئىتىنىڭ تەرەققىياتى ۋە گۈللەپ ياشىنىشى ئۈچۈن چەكسىز كەڭ ئىستىقبال يارىتىپ بەردى، ئۇ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ پۈتكۈل جەريانىدا باشتىن ئاياغ چىڭ تۇرۇشىمىزغا تېگىشلىك تۆپ پرىنسىپ.

ئەدەبىلەر، سەنئەتكارلار تۇرمۇشقا، ئاما ئارىسىغا تېخىمۇ چوڭقۇر چۆكۈشى، تۇرمۇشتىن، ئاممىدىن ئۆگىنىشى، جەمئىيەت تەرەققىياتىنىڭ ئوبيېكتىپ مۇساپىسىنى، خەلق ئاممىسىنىڭ مەنپەئىتىنى، خەلق ئاممىسىنىڭ تارىخىي ئىجادكارلىقى ۋە مەنىۋى تۇرمۇشىنىڭ تەرەققىياتىنى تونۇشى كېرەك. سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئۆزى مىليونلىغان كىشىلەرنىڭ ئەڭ ئەمەلىي مەنپەئەتى بىلەن مۇناسىۋەتلەشكەن ئىنتايىن كەڭ ۋە چوڭقۇر ئىجتىمائىي ئىنقىلاب. ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمىتى ئەنە شۇ ئىنقىلابنىڭ ئالغا ئىلگىرىلىشىغا ئۈنۈملۈك خىزمەت قىلىشى كېرەك. ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمىتى ئەنە شۇ ئىنقىلابنىڭ ئالغا ئىلگىرىلىشىغا ئۈنۈملۈك خىزمەت قىلىشى كېرەك. ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمىتى ئەنە شۇ ئىنقىلابنىڭ ئالغا ئىلگىرىلىشىغا ئۈنۈملۈك خىزمەت قىلىشى كېرەك.

ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمىتى ئەنە شۇ ئىنقىلابنىڭ ئالغا ئىلگىرىلىشىغا ئۈنۈملۈك خىزمەت قىلىشى كېرەك.

سوتسیالستیک زامانۇلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئۆزى مىليونلىغان ئامما‌نىڭ جاپاغا چىداپ ئىگىلىك تىكلەش جەھەتتە ئويىنىغان سەلتەنەتلىك، تارىخىي جانلىق تىياتىرى. تۇرمۇش گويا مەۋج ئۇرۇۋاتقان دولقۇنغا ئوخشايدۇ، ئۇنىڭ ئۆركەشلەپ ئىلگىرىلەش جەريانىدا هامان لاي - لاتقا ۋە تەشۋر ئېقىنلار بولىدۇ. ئەدەبىيات - سەنئەت قەھرىمانلار دەۋرىنى مەدھىيىلىشى، قايىنام تاشقىنلىقتا چۆمگەن رېئاللىقنى ئەكس ئەتتۇرۇشى، خەلق ئاممىسىنىڭ تەبىئەتنى ئۆزگەرتىش، جەمئىيەتنى ئۆزگەرتىش يولىدىكى ئۇلۇغ ئەمەلىيىتى ۋە مول روهىي دۇنياسىنى چوڭقۇر، جانلىق ئىپادىلىشى كېرەك. ئەدەبىيات - سەنئەتكارلار ئۆز ئەسەرلىرى ۋە نومۇرلىرىغا ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزملىق، سوتسىيالىستىك ئالىيجاناب روهىنى تەرشىپ سىڭدۈرۈشى، پۇلغا چوقۇنۇش، راهەتپەرەسلىك، شەخسىيەتچىلىك ۋە بارلىق پاسسىپلىق- چىرىكلىك هادىسىلىرىنى قامچىلىشى كېرەك. خەلقنىڭ تارىخىي يارىتىش ئاۋامىدا سەنئەتنى يارىتىپ، خەلقنىڭ ئالغا بېسىشى ئاۋامىدا سەنئەتنى ئالغا باستۇرۇپ خەلقتە ئۈمىدچ ۋە يۇقىرىغا ئۆرلەش جەھەتتە كۈچ- قۇۋۋەت بەخش ئەتكەندىلا، نادىر ئەسەرلەر ئارقىلىق خەلقنى ئىلهاملاندۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىغىلى، خەلق ئاممىسىنىڭ ئۆزلۈكسىز ئېشىۋاتقان مەنىۋى تەلىپىنى قانداقمۇ قىلىپ ياكىرتىش بىلەن كۆپ خىل بولۇشىنى تەشەببۇس قىلىشنى تولۇق بىرلىككە كەلتۈرگىلى بولىدۇ.

جۇڭگونىڭ سوتسىيالىستىك ئەدەبىيات - سەنئىتى ئېچىۋېتىش دائىرىسى

(بېشى 1 - بەتتە)

ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇشنى قارار قىلدى. تۆۋەندە ئالاهىده جەددي ئۇقتۇرۇش چىقاردۇق:

1. ئاپتونوم رايوندىكى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك بارلىق مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنىڭ چىقىم قىلىشى ۋاقتىنچە توختىتىلىدۇ، چىقىم قىلىشقا تۇغرا كەلسە، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىگە تەستىقلىتىشى كېرەك.

3. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك بارلىق مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلار 1996 - يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى قالدۇق سوممىنىڭ بويىچە % 90 مەبلەغ 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن بۇرۇن مالىيە نازارىتى بانكىدا ئاچقان خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ ھېساباتىنىڭ 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى بانكا ھېسابات تالونىنى ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى (ئۇنۇڭبېرسال باشقارما) گە يوللىشى كېرەك. ۋاقتىدا يوللانمىسا، پۇل ئاجرىتىش بىردەك نوختىتىلىدۇ.

4. دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى ۋە بۇ ئۇقتۇرۇشتىكى رايون دەرىجىلىك بارلىق مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنىڭ چىقىم قىلىشى ۋاقتىنچە توختىتىلىدۇ، چىقىم قىلىشقا تۇغرا كەلسە، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىگە تەستىقلىتىشى كېرەك.

3. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك بارلىق مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلار 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن بۇرۇن بانكىدا ئاچقان خام چوتتىكى ۋە خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ ھېساباتىنىڭ 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى بانكا ھېسابات تالونىنى ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى (ئۇنۇڭبېرسال باشقارما) گە يوللىشى كېرەك. ۋاقتىدا يوللانمىسا، پۇل ئاجرىتىش بىردەك نوختىتىلىدۇ.

4. دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە قاتتىق بىر تەرەپ قىلىندۇ، ئالاقىدار خادىم ۋە رەھبەرلەرنىڭ مەسئۇلىيىتى سۈرۈشتۈرۈلىدۇ، قىلمىشى ئېغىر بولغانلار ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش تارماقلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا سۇنۇلىدۇ، جىنايى ئىشلار قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغانلار ئەدلىيە ئورگانلىرىغا تاپشۇرۇپ بېرىلىپ، جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

گاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى

1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 13- كۈنى

ئۇقتۇرۇش

پوچتا-تېلېگراف مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن تارباغاتاي، ئالتاي، خوتەن ۋىلايەتلىرىنىڭ تېلېفون تورىدىكى تېلېفون نومۇرى 1996-يىل 12-ئاينىڭ 15-كۈنى سائەت نۆل (بېيجىڭ ۋاقتى)دىن باشلاپ ئالتە خانىغا ئۆزگىرىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، تارباغاتاي، ئالتاي ۋىلايەتلىرىنىڭ ئۆزۈن يوللۇق تېلېفون رايون نومۇرى ئۆزگىرىدۇ. كونكرېت ئۆزگەرتىش ئۇسۇلى مۇنداق:

يەر نامى	ئەسلىدىكى نومۇرى	يېڭى نومۇرى	رايون نومۇرى
چۆچەك	××××22	622××××	0901
دۆربىلجىن	××××34	334××××	
	××××35	335××××	
	××××8	38××××	
دۆربىلجىن	××××9	39××××	
چاغانتوقاي	××××52	652××××	
	××××7	67××××	
تولى	××××68	368××××	
	××××7	37××××	
ئالتاي	××××22	212××××	0906
بۆتۈن	××××37	337××××	
بۇرۇلتوقاي	××××47	347××××	
بۇرچىن	××××52	652××××	
قابا	××××62	662××××	
جېمنەي	××××58	658××××	
كۆكتوقاي	××××72	872××××	
چىڭگىل	××××82	882××××	
خوتەن	××××22	202××××	0903

ئىزاهات: خوتەن شەھىرىدىن باشقا ناهىيىلەرنىڭ تېلېفون نومۇرى ئالدىغا «6» قوشۇلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر گاپتونوم رايونلۇق پوچتا- تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى

1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 13- كۈنى

نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاهىيىتىنى يىللىق تەكشۈرۈش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ نېفىت مەھسۇلاتلىرى بازارلىرىنى باشقۇرۇشقا دائىر ۋاقتلىق چارىسى» گە ئاساسەن، ئاپتونوم رايون بويىچە نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاهىيىتىنى يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتى 1996 -يىل 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى باشلاندى. بۇ خىزمەتنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، هازىر ئالاقىدار مەسئۇلىيەتلىك تۆۋەندىكىچە ئۇقتۇرىمىز:

1. ئومۇمەن ئاپتونوم رايونىمىزدا نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى (كىچىك چەككىلەش زاۋۇتلىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ۋە ئوبوروت كارخانىلىرى 1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن بۇرۇن تىجارەت سالاهىيىتىنىڭ يىللىق تەكشۈرۈش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى كېرەك.

2. يىللىق تەكشۈرۈش چارىسى: نېفىت مەھسۇلاتلىرىنى توپ سېتىش كارخانىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد - سودا كومىتېتىغا بېرىپ، نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاهىيىتىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش جەدۋىلىنى ئالىدۇ. ماي قاچىلاش پونكىتلىرى ۋە پارچە سېتىش تور - ئوقچىلىرى ئۆزلىرى تۈرۈشلۇق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىك ئىقتىساد - سودا كومىتېتى (ئىقتىساد كومىتېتى، پىلان - ئىقتىساد كومىتېتى) غا بېرىپ نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاهىيىتىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش جەدۋىلىنى ئالىدۇ.

3. بېكىتىدىن قۇرۇلغان نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانىلار يەنىلا تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇق چېكى بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلاش جەدۋىلىنى ئالىدۇ. تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيىتىنى ئۆتەپ بولغاندىن كېيىن، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى ئاندىن نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش تۈرلىرىنى تەستىقلايدۇ.

4. تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيىتىنى بەلگىلىمە بويىچە بېجىرمىگەن ياكى بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا يىللىق تەكشۈرۈشكە قاتناشمىغان نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان كارخانىلارنى سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى تەستىقلىمايدۇ ياكى نېفىت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاهىيىتىنى بىكار قىلىدۇ ھەم قانۇن بويىچە جازالايدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد - سودا كومىتېتى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى

1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنى

ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۆچەيتەيلى

لى كاڭنىڭ

ئاساسىي مەزمۇنى

مەيلى ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەرەققىياتىنىڭ تەلىپىدىن، مەيلى ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مىللەتلەر خىزمىتى،دىن خىزمىتىنىڭ تەلىپىدىن قارىغاندا ياكى بۆلگۈنچىلىككە، سىڭىپ كىرىشكە قارشى تۇرۇش ۋە ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغداش تەلىپىدىن قارىغاندىمۇ، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ناھايىتى مۇھىم. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ نۇقتىلىق مەزمۇنى دېگەن شىئارنى جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇلۇشى نەزەرىيىسى ئارقىلىق پارتىيە ئەزالىرىنى قوراللاندۇرۇش، خەلقنى تەربىيىلەش؛ ماركسىزمنىڭ دۆلەت قارىشى، مىللەت قارىشى، دىن قارىشى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى، دىن سىياسىتى ھەققىدە قەتئىي بوشاشماي تەربىيە ئېلىپ بېرىش، ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزم ۋە سوتسىيالىزم ئىدىيىسى توغرىسىدا قەتئىي بوشاشماي تەربىيە ئېلىپ بېرىش، ئۆزىگە قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىش؛ سوتسىيالىزم ئىدىيىسى ئارقىلىق يېزا - قىشلاقلارنىڭ ئىدىيە، مەدەنىيەت بازىسىنى ئىگىلەشتىن ئىبارەت. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى يۆكسەلدۈرۈش ئۈچۈن، رەھبەرلىكنى ھەققىي كۈچەيتىش، پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ «ئىككى قولدا تۇتۇش» خىزمەت سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشكە كۈچ چىقىرىش لازىم.

1. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئومۇملۇققا ئالاقدار، شۇڭا ئۇنىڭغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىش شەرت.

مىللىي مەسىلە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئىبارەت ئومۇمىي مەسلىنىڭ بىر قىسمى، ئېلىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى جەريانىدا، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى دۆلەتنىڭ ئومۇملۇققا مۇناسىۋەتلىك بولۇپلا قالماي، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىمۇ دۆلەتنىڭ بىرلىكى، چېگرا مۇداپىئەسىنىڭ مۇستەھكەم بولۇشى، جەمئىيەتنىڭ ئۇزاققىچە ئەمن بولۇشىدىن ئىبارەت ئومۇملۇققا بىۋاستە مۇناسىۋەتلىك، ئۇ دۆلەتنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىيلىقىغا تەسىر كۆرسىتىدىغان ناھايىتى مۇھىم ئىش.

(1) ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەرەققىياتىنىڭ تەلىپىدىن قارىغاندا، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ناھايىتى مۇھىم.

ئېلىمىزدە 56 مىللەت بار، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 100 مىليوندىن ئاشىدۇ، ئۇلار ئاساسلىقى مەملىكەتنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى 157 ئاپتونوم جايغا جايلاشقان. بۇ جايلار مەملىكەت ئومۇمى يەر كۆلىمىنىڭ% 64 نى ئىگىلەيدۇ. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ بېرى كەڭ، بايلىقى مول، ئۇ مۇھىم ئېنېرگىيە، خام ئەشيا ماتېرىيال ئىشلەپچىقىرىش بازىسى ھېسابلىنىدۇ. ستراتېگىيىلىك نۇقتىدىن قارىغاندا، ئېلىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ زاپاس كۈچى ۋە ئىستىقبالى ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ بايلىقلىرىنى ئېچىش ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئەھۋالى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك.

ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى ئومۇملۇق ئەھمىيىتىگە ئىگە. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرى تەرەققىي قىلمىسا ۋە ئالغا باسمىسا پۈتكۈل جەمئىيەت تەرەققىي قىلالمايدۇ ۋە ئالغا باسالمايدۇ. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدىكى دېھقان، چارۋىچىلار ھاللىق سەۋىيىگە يەتمىسە، پۈتۈن مەملىكەت خەلقى ھاللىق سەۋىيىگە يېتەلمەيدۇ؛ 100 مىليوندىن ئارتۇق ئاز سانلىق مىللەت نوپۇسىنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق سەۋىيىسى ۋە پەن - مەدەنىيەت سەۋىيىسى ئۆسمىسە، پۈتكۈل جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ساپاسى ئۆسمەيدۇ. ئۇنى نەچچە يىلدىن بۇيان ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتى غايەت تېز بولدى، لېكىن ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئاساسىي ئاجىز. ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرى سەۋىيىسى تۆۋەن بولغانلىقى، ناتۇرال، يېرىم ناتۇرال ئىگىلىك تېخى خېلى سالماقنى ئىگىلىگەنلىكى، بازارغا لايىقلىشىش ئىقتىدارى ئاجىز بولغانلىقى تۈپەيلىدىن، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ دېڭىز بويىدىكى رايونلار، ئىچكى ئۆلكىلەر بىلەن بولغان پەرقى بارغانسېرى چوڭىيىپ كەتتى. شۇڭا رايونلار پەرقىنى ئازايتىش، بولۇپمۇ ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرى بىلەن ئەرەققىي تاپقان رايونلارنىڭ پەرقىنى ئازايتىش بۇ رايونلارنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى ماسلاشتۇرۇشتىكى مۇھىم ۋەزىپە بولۇپ قالدى. بۇ ئومۇملۇق مەسلىسى پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئومۇمى پىلانىغا كىرگۈزۈلدى. رايونلار پەرقىنى كىچىكلىتىش ھەم ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونلارنىڭ، بولۇپمۇ ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ جىددىي ئارزۇسى، ھەم دۆلەت ھازىر ۋە بۇنىڭدىن كېيىن كۈچ چىقىرىپ ھەل قىلىدىغان ستراتېگىيىلىك مەسىلە. ئۇ ئوبيېكتىپ جەھەتتە ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بىلەن مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى تەڭ ئوتتۇشنى، پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى تېز لېتىش بىلەن بىللە، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى شارائىتىدا مىللىي مەسىلە ۋە دىن مەسىلىسى ھەمدە شۇ جەھەتتىكى زىددىيەت ئاساسلىقى خەلق ئىچىدىكى زىددىيەتكە مەنسۇپ. ئۇنىڭغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىلسە، ئۇ لايىقىدا بىر تەرەپ قىلىنسا زىددىيەتلەر مۇۋاپىق ھەل بولىدۇ، پەسىيىدۇ؛ ئەگەر بېپەرۋالىق قىلىنسا، لايىقىدا بىر تەرەپ قىلىنمىسا زىددىيەتلەر مۇئەييەن شارائىتتا كەسكىنلىشىپ، ئانتاگونستىك مەسىلىلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. رېئال تۇرمۇشتا ئېلىمىزنىڭ ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئومۇمىي ۋەزىيىتى مۇقىم بولماقتا. لېكىن مىللەتلەر خىزمىتى ۋە دىن خىزمىتى جەھەتتىكى ۋەزىپە يەنىلا خېلى ئېغىر، مىللىي مەسىلە ۋە دىن مەسىلىسى يەنىلا مۇرەككەپ، بىرنېچىدىن، ھەرقايسى مىللەتلەر سىياسى جەھەتتە باراۋەر بولغانلىقىدىن كېيىن، مىللەتلەر ئوتتۇرىسىدىكى تارىختىن قېپ قالغان ئىقتىساد، مەدەنىيەت، تەرەققىيات سەۋىيىسى جەھەتتىكى پەرق يەنىلا مەۋجۇت، مىللەتلەر ئوتتۇرىسىدا بەزى كونكرېت ھوقۇق، مەنپەئەت مەسىلىسىدە، بولۇپمۇ ئىقتىسادىي مەنپەئەت جەھەتتە بەزى زىددىيەت ۋە ماجىرالار كېلىپ چىقىشى مۇمكىن. ئىككىنچىدىن، بازار ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، ئاز سانلىق مىللەتلەر بىلەن خەنزۇلار ئوتتۇرىسىدىكى، شۇنداقلا ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئالاقە ۋە ھەمكارلىق كۈندىن كۈنگە كۆپىيىدۇ. لېكىن مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيەت ئېنتىسى، مىللىي ھېسسىياتى قاتارلىقلار ئانچە ئوخشاپ كەتمىگەچكە، ئاسانلا بەزى ئوقۇشماسلىق ۋە ماجىرالار كېلىپ چىقىدۇ. ئۇ ئىچىنچىدىن، دىن مەسىلىسى مۇرەككەپ ئىجتىمائىي مەسىلە. ئۇ بىر مۇنچە جايلاردا مىللىي مەسىلە بىلەن گىرەلىشىپ كەتكەن. دىن مەسىلىسى ئېھتىياتچانلىق بىلەن مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلىنمىسا مىللەتلەر مۇناسىۋىتىگىمۇ تەسىر يېتىشى، ھەتتا ماجىرا ۋە توقۇنۇش كېلىپ چىقىشى مۇمكىن. ئوتتىنچىدىن، خەلقارادىكى دۈشمەن كۈچلەر ۋە چېگرا ئىچى، سىرتىدىكى مىللىي بۆلگۈنچى كۈچلەر مىللىي مەسىلە ۋە دىن مەسىلىسىدىن پايدىلىنىپ قەستەن ۋەقە تۇغدۇرماقتا. مىللەتلەر ئوتتۇرىسىدا قارىمۇقارشىلىق كەلتۈرۈپ چىقارماقتا. سىڭىپ كىرىپ بۆزغۇنچىلىق پائالىيىتى ئېلىپ بېرىش، ئۆزگىرىتىش تەڭ ئۇچىنى ئېلىمىزگە قارىتىلغان، ئېلىمىزنى «پارچىلاش»، «غەربىلەشتۇرۇش» ستراتېگىيىسىنى كۈچەپ يولغا قويغان خەلقئارا مۇھىتتا، چېگرا سىرتىدىكى مىللىي بۆلگۈنچى تەشكىلاتلار تويلىشىنى كۈچەيتىپ، شىنجاڭغا ئۇزلۇكسىز سىڭىپ كىرىپ بۆزغۇنچىلىق قىلدى؛ چېگرا ئىچىدىكى قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەر يەنىلا مەۋجۇت بولۇپ، قىسمەن جايلاردا خېلى غالجىرلىشىپ قالدى. بۇ ئېغىر كۇرەش ۋەزىيىتى ئوبيېكتىپ جەھەتتە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغداش جەھەتتىكى ئالاھىدە رولىنى ستراتېگىيىلىك يۈكسەكلىكتىن تونۇشنى تەلەپ قىلدى. بۇ ئاساسلىقى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئاممىغا «شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئاساسىي خەۋپ مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەردىن كېلىدۇ» دەيدىغان يېتەكچى ئىدىيىنى پۈختا تۇرغۇزۇش ھەققىدە تەربىيە بېرىشنى، بۇ يېتەكچى ئىدىيىگە ئۈيغۇن بولمىغان بارلىق خاتا قاراش ۋە مۇجمەل تونۇشلارنى قەتئىي توگىتىپ، بارلىق كاشىلىلاردىن خالى بولۇپ، سىياسىي مەيداندا چىڭ تۇرۇپ، يۈكسەك ھوشيارلىقنى ساقلاپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە قارشى بايرىقى روشەن ھالدا كۈرەش قىلىشنى؛ ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە ئاممىنىڭ پانتۇركىزم، پان ئىسلامىزمنىڭ مەنبەسىنى ئېنىق تونۇپلىشىغا ياردەم بېرىپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىكنىڭ مىللەتلەرنى پارچىلاش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىگە بۆزغۇنچىلىق قىلىشنى مەقسەت قىلغان ئەكسىيەتچىل سىياسىي تەشەببۇس، ئەكسىيەتچى ئىجتىمائىي پىكىر ئېقىمى ۋە ئەكسىيەتچى رېئال قىلمىش ئىكەنلىكىنى ئېچىپ تاشلاش، ئۇلارغا قارشى كۈرەش قىلىش قەتئىيلىكىنى كۈچەيتىشنى، ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئاممىنى مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك، مۇرەككەپ ۋە جاپالىق ئىكەنلىكىنى كادىرلار ۋە ئاممىغا تەرەققىيات ئېقىمى بىلەن ئېقىمنىڭ پۈختا تۇرغۇزۇش ھەققىدە تەربىيە بېرىش كېرەك. دېگەن شىئارنى «ئىقتىسادىي مەسىلىلا ئەمەس، ئەمەلىيەتتە سىياسىي مەسىلە» دەپ كۆرسەتتى. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، رايون پەرقىنى پەيدىنپەي كىچىكلىتىپ، مىللەتلەرنى ئورتاق گۈللەندۈرگەن، ئالغا باستۇرغاندىلا، ئورتاق بېيىشتىن ئىبارەت سوتسىيالىزم پرىنسىپىنى ھەققىي گەۋدىلەندۈرگىلى بولىدۇ. ئون نەچچە يىللىق ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئەمەلىيىتىدىن شۇنى ئېنىق كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، ئېلىمىزدە ھازىرقى باسقۇچتىكى مىللىي مەسىلە ئاز سانلىق مىللەتلەر ۋە ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەرەققىياتىنى تېزلىتىشنى جىددىي تەلەپ قىلىشىدا بىر قەدەر مەركەزلىك ئىپادىلىنىدۇ. شۇڭا مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە ئۇزۇمىنىڭ يادرولۇق مەسىلىسىمۇ ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەرەققىياتى مەسىلىسى ھېسابلىنىدۇ. خۇددى دېڭ شىياۋپىڭ ئېيتقاندەك: «ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنى كۆزىتىشتە ئاساسلىقى شۇ جايلارنىڭ تەرەققىي قىلغان - قىلمىغانلىقىغا قاراش كېرەك». «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيىنى يولغا قويغاندا ئىقتىساد ياخشىلانمسا، ئۇنداق ئاپتونومىيە قۇرۇق نەرسە بولۇپ قالىدۇ.» ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلەتكەندىلا، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، چېگرا رايونىنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىقىنى مۇستەھكەملەشكە پۈختا ئاساس سالغىلى بولىدۇ. ئىككىنچى، كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ ئىدىيىدىكى قارىشىنى تېرىشچە ئۆزگەرتىشىگە يارىدەم بېرىش كېرەك. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەرەققىياتىنىڭ تۆپ چىقىش يولى ئىسلاھاتتا، ئىسلاھاتنىڭ سالمىقى ۋە چوڭقۇرلۇقى ئىدىيىدە ئازاد بولۇشتىكى دائىرىسى ۋە دەرىجىسىگە باغلىق. شۇنى مۇئەييەنلەشتۇرۇش كېرەككى، ئون نەچچە يىلدىن بۇيان شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت كادىرلار، ئاممىنىڭ ئىدىيىدىكى قارىشىدا ناھايىتى زور ئۆزگىرىش بولدى. لېكىن شىنجاڭنىڭ ئالاھىدە تارىخىي مۇھىتى تۆپەيلىدىن كۆز قاراشنى يېڭىلاش داۋاملىشىپ تۇرىدىغان جەريان بولغانلىقتىن، ئىدىيىدە ئازاد بولۇش ئۈز نۆۋىتىدە ئۇزاق مۇددەتلىك ئىپادىلىنىدۇ. ھازىرقى ئەھۋالدىن قارىغاندا شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتى مەسلىسىنى چۆرىدىگەن ھالدا «تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەكمۇ - يوق؟» دېگەن مەسىلىدە ھازىرقى ھالەتنىن قانائەتلىنىش، ئازراق بېپىلا ياستۇقنى قىرلاپ يېتىۋېلىش ئىدىيىسىنى توگىتىش، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش جەھەتتىكى تەخىرسىزلىك تۇيغۇسىنى كۈچەيتىش كېرەك؛ «تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈشكە بولامدۇ - يوق؟» دېگەن مەسىلىدە قىيىنچىلىقتىن قورقۇش كەيپىياتى ۋە پاسسىپ ھالدا كۈتۈپ تۇرۇش ئىدىيىسىنى توگىتىش، پۈرسەتنى چىڭ تۇتىدىغان تەشەببۇسكارلىق روھىنى كۈچەيتىش كېرەك. «تەرەققىياتنى قانداق ئىلگىرى سۈرۈش مەسىلىسىدە باشقىلارنىڭكىنى ئەينەن كۆچۈرۈۋېلىش، كىتابقا، يۇقىرىغا چوقۇنۇش ئىدىيىسىنى توگىتىش، خىزمەتتىكى ئىجادچانلىقنى كۈچەيتىش كېرەك. ئۇچىنچى، كادىرلار ۋە ئاممىنى ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھىنى جارى قىلدۇرۇشقا يېتەكلەش كېرەك: ھازىر دۆلەت ئوتتۇرا،

بىلەن مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى تەڭ تۇتۇشنى، پۈرسەتنى چېڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى تېزلىتىش بىلەن بىللە، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى ھەقىقىي تۇرمۇش تېخمۇ گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئەمەلىيىتى شۇنى ئىسپاتلىدىكى، ئىقتىسادنىڭ تەرەققىي قىلىشى مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىن ئايرىلمايدۇ. مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلسە، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ توغرا يۆنىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىنىپلا قالماي، بەلكى ئۇنىڭغا مەنىۋى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ، ئەقلىي مەدەت بېرىلىدۇ؛ ۋە ياخشى جامائەت پىكرى مۇھىتى يارىتىپ بېرىلىدۇ. شۇڭا ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئالدىنقى كۈچەيتىش، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنىڭ سەۋىيىسىنى ئۆزلۈكسىز ئۆستۈرۈش — ئومۇملۇق خاراكتېرىدىكى ستراتېگىيىلىك ۋەزىپە.

شۇنى كۆرۈشمىز كېرەككى، بۇ جەھەتتە بىزنىڭ ئالدىمىزدا ئىنتايىن مۇشكۈل ۋەزىپە تۇرماقتا. پۈتكۈل جەمئىيەتنى ماسلاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرۇش ھەممە رايونلار پەرقىنى كىچىكلىتىش تەلىپىگە لايىقلىشىش ئۈچۈن، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدىكى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما ئىدىيىسىنى قاراش جەھەتتە تار «بوستانلىق ئېگىلىكى» چەمبىرىكىدىن چىقىشى كېرەك. شۇنىڭغا ئەگىشىپ ئىشكىنى ئېچىۋېتىدىغان، رىقابەتكە پائال قاتنىشىدىغان ئاڭنى تۇرغۇزۇشى ۋە شۇنىڭغا مۇناسىپ پەن - مەدەنىيەت بىلىملىرى، بىر قەدەر يۇقىرى ئەمگەك ماھارىتى يېتىلدۇرۇشنى جەددىي ۋەزىپە قىلىشى، شۇ ئارقىلىق ئۆز رايونلىرىنىڭ قالاقلىق ئىسكەنجىسىدىن تېزرەك قۇتۇلۇش قەدىمىنى تېزلىتىشى كېرەك. ئورتاق بېيىش نىشانىغا يېتىش ئىقتىسادى تەرەققىي تاپقان رايونلارنىڭ ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشگە پائال ياردەم بېرىشنى تەلەپ قىلىپلا قالماي، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدىكى ئالدىن بېيىغانلار ئىگىمۇ كېيىن بېيىغانلارغا ياردەم بېرىشتىن ئىبارەت ئەخلاقىي پەزىلىتىنى زور كۈچ بىلەن تەشەببۇس قىلىشنى، جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھىنى تەشەببۇس قىلىپ ۋە جارى قىلدۇرۇپ، ھەر مىللەت خەلقىنى بېيىش نىشانىغا يېتىش يولىدا كۈرەش قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ. شۇنداقلا ئىدىيۇى - سىياسىي خىزمەتنى چوڭقۇر، ئىنچىكە قانات يايدۇرۇپ، كىشىلەرگە پۇلپەرەسلىك، راھەتپەرەسلىك، چېكىدىن ئاشقان شەخسىيەتچىلىكنىڭ تەسىرىنى تۈگىتىش جەھەتتە تەربىيە بېرىش ۋە يېتەكچىلىك قىلىشنى جىددىي ۋەزىپە قىلىپ، كوللېكتىۋىزم، خالىس تۆھپە قوشۇش روھىنىڭ كۈچىگە تېخمۇ ئەھمىيەت بېرىپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئىشلىرىغا خوجايىنلىق قىياپىتىنى تېخمۇ زور تۆھپە قوشۇشنى ئىلگىرى سۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ. رايونلار ئارا قويۇق ئالاقىگە ۋە رايون ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىغا لايىقلىشىش ئۈچۈن، ئوبيېكتىپ جەھەتتە مەدەنىيەت ساھەسىدە بىر - بىرىگە سىڭىشىپ، بىر - بىرىگە تەسىر كۆرسىتىشكە، ئىقتىسادىي جەھەتتە بىر - بىرىنى قوللاشقا ۋە بىرلىشىشكە توغرا كېلىدۇ. يەنە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇپ، خەنزۇلار بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەر بىر - بىرىدىن ئايرىلالمايدىغان مۇناسىۋەتنى يەنمۇ مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇشقا توغرا كېلىدۇ.

(2) ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مىللەتلەر، دىن خىزمىتى تەلىپىدىن قارىغاندا، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ناھايىتى مۇھىم.

كۆپ مىللەتلىك رايوندا مىللىي مەسىلە ۋە دىن مەسىلىسى ياشتىن ئاخىر چوڭ مەسىلە بولۇپ كەلدى. پارتىيىمىز مىللىي مەسىلە ۋە دىن مەسىلىسىگە ئەزەلدىن ئەھمىيەت بېرىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، تەرەققىياتى ئىشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە تىرىشچانلىق كۆرسەتتى ۋە دىننى سوتسىيالىستىك جەمئىيەتكە لايىقلىشىشقا يېتەكلەشتە چېڭ تۇردى. سوتسىيالىزم تۈزۈمى

يېيىلىنىپ قىستىن ۋەقە تۇغدۇرماقتا. مىللەتلەر ئوتتۇرىسىدا قارىمۇ قارشىلىق كەلتۈرۈپ چىقارماقتا. سىڭىپ كىرىپ بۇزغۇنچىلىق پائالىيىتى ئېلىپ بارماقتا. مۇشۇنداق مۇرەككەپ ئەھۋالدا ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش تېخمۇ مۇھىم.

سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي تەلىپى غايىلىك، ئەخلاقلىق، مەدەنىيەتلىك، ئىنتىزامچان سوتسىيالىستىك پۇقرالارنى يېتىشتۇرۇپ، بارلىق مىللەتلەرنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق ساپاسى ۋە پەن - مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، ھەر مىللەت خەلقىنى ئىنتىپاقلاشتۇرۇپ ۋە سەپەرۋەر قىلىپ، ئېلىمىزنى باي، قۇدرەتلىك، دېموكراتىك، مەدەنىيەتلىك، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان دۆلەت قىلىپ قۇرۇپ چىقىشتىن ئىبارەت. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا بۇ ۋەزىپىنى ئورۇنداش ئۈچۈن مىللەتلەر مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، مىللەتلەر خىزمىتى ۋە دىن خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەشنى ئالدىنقى شەرت قىلىش كېرەك. تارىخ ۋە رېئاللىق شۇنى تەكرار ئىسپاتلىدىكى ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدىكى زىددىيەتلەر ياخشى ھەل قىلىنسا، مىللەتلەر مۇناسىۋىتى قويۇقلاشسا، بۇ تۈپ ۋەزىپىنى ئورۇنداشقا ئاساس سالغىلى بولىدۇ. مۇشۇ مەنىدىن ئېيتقاندا، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا مىللىي مەسىلە ۋە دىن مەسىلىسىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئالاھىدە ئورۇنغا قويۇشنى ۋە ئۇنىڭ ئالاھىدە رولىنى جارى قىلدۇرۇشنى، مەسىلەن: خاراكتېرى ئوخشاش بولمىغان ئىككى خىل زىددىيەتنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغان قانۇنغا خىلاپ ھەرىكەتلەرگە قانۇن بويىچە زەربە بېرىپ، سوتسىيالىستىك مىللەتلەر مۇناسىۋىتىنى ئۆزلۈكسىز مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداشنى؛ ماركسىزمنىڭ دۆلەت قارىشى، مىللەت قارىشى، دىن قارىشى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ۋە دىن سىياسىتى توغرىسىدىكى تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك

لى پېڭ ۋېنگرىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 16 - دېكابىر تېلېگراممىسى. گوۋۈيۈەن زۆڭلىسى لى پېڭ بۈگۈن چۈشتىن كېيىن جۇڭنەنخەيدە ۋېنگرىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى كوۋاچ بىلەن كۆرۈشكەندە جۇڭگو ۋېنگرىيە بىلەن بولغان ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىشنى خالايدۇ، ئىككى دۆلەتنىڭ ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرۈشنى ئۈمىد قىلىدۇ، دېدى.

كۆرۈشۈشتە لى پېڭ جۇڭگو بىلەن ۋېنگرىيە مۇناسىۋىتىنىڭ ئۇزۇنۇشلۇق راۋاجلانغانلىقىدىن مەمنۇن ئىكەنلىكىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋېنگرىيە بىلەن بولغان دوستلۇق مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ. ۋېنگرىيە خەلقىنىڭ تاللىشىغا ھۆرمەت قىلىدۇ، ۋېنگرىيە ھۆكۈمىتىنىڭ تەيۋەن مەسىلىسىدە «بىر جۇڭگو» دىن ئىبارەت پرىنسىپال مەيداندا چىڭ تۇرغانلىقىغا يۇقىرى باھا بېرىدۇ.

لى پېڭ ئىككى تەرەپنىڭ ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتى ئۈستىدە توختالغاندا، تەكتلەپ مۇنداق دېدى: جۇڭگو تەرەپ باراۋەرلىكتە ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ئاساسىدا ۋېنگرىيە بىلەن بولغان ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ، ۋېنگرىيە تەرەپ بىلەن بىرلىكتە ئىككى تەرەپنىڭ ئەمەلىي كۈچىگە ئىگە، ئىناۋىتى ياخشى بولغان شىركەت، كارخانىلىرىنىڭ ئۈچرىشىشىنى كۈچەيتىپ، بۇاسىتە ئالاقە تۈرغۇزۇپ، بىر - بىرىنىڭ ئېھتىياجىنى ئىگىلەپ، قارشى تەرەپنى كېرەكلىك تاۋارلار بىلەن تەمىنلەشكە مەدەت ۋە ئىلھام بېرىدۇ. ئۇ مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: سودىنى كېڭەيتىش بىلەن بىللە، ئىككى تەرەپ كۆپ خىل شەكىلدىكى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى، جۈملىدىن شېرىك كارخانا قۇرۇشنى قانات يايدۇرۇپ، ئىككى دۆلەتنىڭ ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرسە بولىدۇ.

كۈۋاچ مۇنداق دېدى: ۋېنگرىيە يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان ئىقتىسادىنى مۇقىملاشتۇرۇش جەھەتتە زور نەتىجىگە ئېرىشتى، ۋېنگرىيە جۇڭگونىڭ ئىشەنچلىك ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىق شېرىكى بولۇپ قېلىشىنى خالايدۇ.

جۇڭگو كوۋۈيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۆڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چېن چىچىن بىلەن ئاۋسترالىيىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى دوۋنېر يېقىندا نيۇ-يوركتا ئاۋسترالىيىنىڭ جۇڭگونىڭ شىياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا تۇرۇشلۇق باش كونسۇلخانىسىنى ساقلاپ قېلىشى توغرىسىدىكى كېلىشىمنى رەسمىي ئىمزالدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

نيۇ - يوركتا ئەنجىك چوڭ قىرغىنچىلىقىغا دائىر يېڭى دەلىل- ئىسپات تېپىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، نيۇ - يورك خەۋىرى. نيۇ - يورك ئەنجىك چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا تاپقان قېرىنداشلارنى خاتىرىلەش پائالىيىتى 12 - كۈنى بۇ يەردە ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرگە گېرمانىيىلىك جون رابېلنىڭ بىر خاتىرىسىنى ئېلان قىلدى، بۇ خاتىرە دەپتەردىكى خاتىرىلەر ئەينى يىللاردا ياپونىيە تاجاۋۇزچىلىرىنىڭ ئەنجىكدا چوڭ قىرغىنچىلىق يۈرگۈزگەنلىكىنىڭ ئەڭ يېڭى دەلىلى بولۇپ قالدى.

رابېل 1937 - يىلى ياپونىيە ئارمىيىسى ئەنجىكنى بىسىۋالغاندا گېرمانىيىنىڭ سىمېنز شىركىتىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ۋەكىلى بولۇپ، ئەنجىك خەلقىنى بىخەتەر رايونىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلانغان، باشقا خەلقنى ئەربابلار بىلەن بىرلىكتە بىخەتەر رايون قۇرۇشقا ۋە مۇساپىرلارنى قوغداشقا مەسئۇل بولغان ۋە ياپونىيە ئارمىيىسىنىڭ زوراۋانلىقلىرى توغرىسىدا ياپونىيە ئەلچىخانىسى بىلەن سۆزلەشكەن، ياپونىيە ئارمىيىسىنىڭ خىلمۇ خىل زوراۋانلىقلىرىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن.

رابېل 1937 - يىلى 9 - ئايدىن باشلاپ 2117 بەت «ئۇرۇش خاتىرىسى» بېزىپ، ياپونىيە ئارمىيىسىنىڭ ئەنجىكنى بىسىۋالغاندىن كېيىن خەلقنى قىرغىن قىلغانلىقى، ئادەم ئۆلتۈرگەنلىكى، ئوت قويغانلىقى، ئەنجىكتىكى ئامېرىكا، گېرمانىيە قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ ئەلچىخانىلىرىنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىتقانلىقى قاتارلىق ئىشلارنى خاتىرىلىگەن.

رابېل 1938 - يىلى گېرمانىيىگە قايتقاندىن كېيىن، ئۆزىنىڭ ئەنجىكدا كۆرگەن، ئاڭلىغانلىرىنى ئېلان قىلماقچى بولغان بولسىمۇ، چەكلەشكە ئۇچرىغان، ھەتتا گېرمانىيىنىڭ مەخپىي ساقچىلىرى تەرىپىدىن تۇتۇپ «سوراق قىلىنغان»، رابېل 1950 - يىلى ۋاپات بولغان.

نيۇ - يورك ئەنجىك چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا تاپقان قېرىنداشلارنى خاتىرىلەش پائالىيىتى 12 - ئاينىڭ 9 - كۈنى گېرمانىيىدىن نيۇ - يوركقا كېلىپ ئۆزى قەدىرلەپ ساقلاپ كەلگەن رابېل خاتىرىسىنىڭ كۆپەيتىلگەن نۇسخىسىنى يالپى ئۇنىۋېرسىتېتنىڭ مەركىزىي ئۇنىۋېرسىتېتنىڭ ئەنجىك چوڭ قىرغىنچىلىقىغا ئالاقىدار ئەڭ يېڭى تارىخىي ماتېرىيال سۈپىتىدە كۆرگەزمە قىلىشى ئۈچۈن ھەدىيە قىلغان.

نيۇ - يورك ئەنجىك چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا تاپقان قېرىنداشلارنى خاتىرىلەش پائالىيىتى مۇنداق دېدى: رابېلنىڭ خاتىرىسى يالپى ئۇنىۋېرسىتېتنىڭ جۇڭگوغا تاجاۋۇز قىلىش ئۇرۇشىنىڭ ھەقىقىي خاتىرىسى بولۇپ، ياپونىيە ئوق قانات كۆچلىرىنىڭ «ئەنجىك چوڭ قىرغىنچىلىقى ئۇيدۇرۇپ چىقىرىلغان يالغان سۆز» دېگەن بۇ سەپسەتىسىگە كۆچلۈك رەددىيە بەردى.

نيۇ-يوركتىكى ئەنجىك چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا تاپقان قېرىنداشلارنى خاتىرىلەش پائالىيىتى 12 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئۆتكۈزگەن ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنىدا، ئەنجىك چوڭ قىرغىنچىلىقىنىڭ گۇۋاھچىلىرىدىن بىرى بولغان رابېل ئەينى ۋاقىتتا يازغان كۈندىلىك خاتىرە ئۇنىڭ قىز نەۋرىسى رېنبخارت خانىم تەرىپىدىن جامائەتكە

قازاقستان ئەمەلدارى قازاقستان - جۇڭگو مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشنى تەكتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئالمۇتا، 15 - دېكابىر تېلېگراممىسى. قازاقستان زۇڭتۇڭىنىڭ خەلقئارا ئىشلار ياردەمچىسى ئېمدىرسوۋ بۈگۈن مۇنداق دەپ تەكتلىدى: جۇڭگو بىلەن بولغان دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش قازاقستاننىڭ دىپلوماتىيە سىياسىتىدە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ، قازاقستان بۇ فاكتىنى داۋاملىق ئىجرا قىلىپ، ئىككى دۆلەتنىڭ ھەر ساھەدىكى ھەمكارلىقىنى يەنمۇ كۈچەيتىدۇ.

ئېمدىرسوۋ شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن زۇڭتۇڭ مەخكىمىسىدە مۇخبىرىمىزنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلىپ مۇنداق دېدى: قازاقستان مۇستەقىل بولۇش بىلەنلا ئۇلۇغ قوشنىسى - جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئىنتايىن ئەھمىيەت بەردى، بىرقانچە يىلدىن بۇيان، ئىككى دۆلەتنىڭ مۇناسىۋىتى ئومۇمىيۈزلۈك راۋاجلاندى، پات ئارىدا ئاخىرلىشىدىغان 1996- يىل قازاقستان- جۇڭگو مۇناسىۋىتى تارىخىدىكى ئىنتايىن مۇھىم بىر يىل بولدى، جۇڭگونىڭ دۆلەت رەئىسى جىياڭ زېمىننىڭ قازاقستانغا قىلغان تۇنجى قېتىملىق زىيارىتى ئىككى دۆلەتنىڭ مۇناسىۋىتىنى يەنمۇ راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن يېڭى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ بەخش ئەتتى. قازاقستان زۇڭتۇڭى نەزەربايېۋ بۇ يىل 4 - ئايدا شاڭخەيدە جۇڭگو، روسىيە، قىرغىزستان ۋە تاجىكستان رەھبەرلىرى بىلەن بىرلىكتە ئىمزالغان «بەش دۆلەت چېگرا رايونىدا ھەربىي ئىشلار ساھەسىدىكى ئىشىنىشنى كۈچەيتىش كېلىشىمى» قازاقستان - جۇڭگو دۆلەت چېگرىسىنىڭ تىنچلىق ۋە دوستلۇق رىشتىسى بولۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىدۇ.

ئېمدىرسوۋ مۇنداق دېدى: قازاقستان بىلەن جۇڭگونىڭ ئىقتىسادىي جەھەتتە بىر- بىرىنى تولۇقلاشچانلىقى ناھايىتى كۈچلۈك، ئىككى دۆلەتنىڭ ئىقتىساد - سودا ساھەسىدىكى ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزىدىغان ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشى ئىنتايىن مۇھىم، ئىككى دۆلەت ھەمكارلىشىش جەھەتتىكى يوشۇرۇن ئىمكانىيەتلىرىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشى لازىم.

جۇڭگو - روسىيە ئوتكۇزۇپ بېرىش شەرتنامىسى پات ئارىدا كۈچكە ئىگە بولىدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 12 - دېكابىر تېلېگراممىسى. جۇڭگو دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرلىكىنىڭ جاڭ دېگۇاڭ بۈگۈن زىيارەتكە كەلگەن روسىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى گرېگورى كاراسىن بىلەن بېيجىڭدا «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى بىلەن روسىيە فېدېراتسىيىسىنىڭ ئوتكۇزۇپ بېرىش شەرتنامىسى»نىڭ تەستىقنامىلىرىنى ئۆزئارا ئالماشتۇردى. شەرتنامىدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، بۇ شەرتنامە تەستىقنامىلەر ئالماشتۇرۇلۇپ 30 كۈندىن كېيىن، يەنى 1997- يىل 1 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن تارتىپ رەسمىي كۈچكە ئىگە بولىدۇ.

ئىسرائىلىيە رەھبەرلىرى بەھرەيلار مەھەللىسىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش سىياسىتىنى ۋەتىنى ئىجرا قىلىدىغانلىقىنى تەكتلىدى

2117 بەت «ئۇرۇش خاتىرىسى» يېزىپ، يابونىيە ئارمىيىسىنىڭ نەنجىڭنى بېسىۋالغاندىن كېيىن جۇڭگونىڭ ھەربىي، خەلقىنى كوللېكتىپ تۆلىتۇرۇش، كاللىسىنى ئېلىش، نەيزە سانجىپ تۆلىتۇرۇش، تىرىك كۆمۈش، كۆيدۈرۈش، سۇغا تاشلاپ ئولتۇرۇش ۋە باسقۇنچىلىق قىلىپ تۆلتۇرۈشتەك زوراۋانلىقلىرىنى تەپسىلىي بايان قىلغان.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

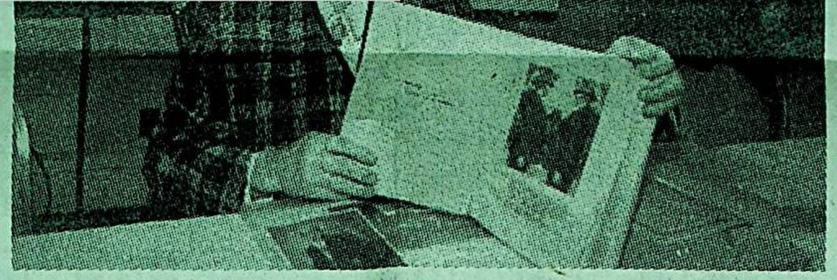

ئىتالىيەدە ئۆيلەنمەي ياشايدىغانلار كۆپەيمەكتە

ئىتالىيە ئىستاتىستىكا ئورگىنىنىڭ ئېلان قىلىشىچە، ئىتالىيەدە ئۆيلەنمەي ياشايدىغانلار كۈنسېرى كۆپەيمەكتە. 1995-يىلى ئىتالىيەدە ئۆيلەنمەي ياشايدىغانلار 1 مىليون 200 مىڭ كىشى بولغان بولسا، 1996-يىلى بۇ سان 1 مىليون 300 مىڭ كىشىگە يەتكەن. ئۆيلەنمەي ياشايدىغانلار ئىچىدە 30 ياشتىن 34 ياشقىچە بولغانلار ئەڭ كۆپ ئورۇننى ئىگىلىگەن.

ئىسرائىلىيە ئاتوم ئېنېرگىيىسى كومىتېتى رەئىسى ئىستېفا بەردى

ئىسرائىلىيە ئاتوم ئېنېرگىيىسى كومىتېتى رەئىسى ئىزرا ئېلىئازار ئىستېفا بېرىپ، ئۇنىڭ ئورنىغا ئىسرائىلىيە ئاتوم ئېنېرگىيىسى كومىتېتى ئەزاسى ئاۋىگدور كاھانا ۋەزىپىنى ۋاقىتلىق ئۆتەيدىغانلىقى ئېلان قىلىنغان

شنجاڭ گېزىتى

新疆日报
（维文）

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۆتاش
نومۇرى: Z / 0002 — CN 65
(ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57)
«شنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

1996 - يىل
دېكابىر
19
پەيشەنبە

شنجاڭ سۇ تېجەش تېپىدىكى سۇ قۇرۇلۇشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈستىدە ئىزدەنمەكتە

شنخۇا ئاگېنتلىقى، ئۇرۇمچى خەۋىرى. شنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى سۇ ئىنشائاتى ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئۇل مۇئەسسەسلەر قۇرۇلۇشىدا ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇپ، شنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان «سۇ تېجەش تېپىدىكى قۇرۇلۇشلارنى ئاساس قىلىش، سۇنى كۆپەيتىش تېپىدىكى قۇرۇلۇشلارنى قوشۇمچە قىلىش» تەك سۇ قۇرۇلۇشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ يېڭىچە يولى ئۈستىدە ئىزدەندى.

شنجاڭ ئاسىيا- ياۋروپا چوڭ قۇرۇقلۇقىدىكى تىپىك قۇرغاق رايون. بۇ يەردە كەلكۈن ۋە قۇرغاقچىلىق ئاپىتى كۆپ يۈز بېرىدۇ، شنجاڭ بۇ ئالاھىدىلىكىنى نەزەردە تۇتۇپ، 9-بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغاندىن بۇيان قىزىل سۇ ئامبىرى، تارىم دەريالىسىنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشى قاتارلىق 16 تۈرلۈك نۇقتىلىق قۇرۇلۇشنى پۈتتۈردى، يېڭىدىن يەنە توققۇز نۇقتىلىق قۇرۇلۇشقا تۇتۇش قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئېتىز-ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە مۇسابىقە پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇدى، «كىم نەپ ئالسا شۇ مەبلەغ سېلىش» سىياستىنى تۈرۈپ چىقتى. يېزىلاردا ئەمگەك جۇغلانمىسى ئىش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئاممىنىڭ مەبلەغ توپلاپ، ئەمگەك كۈچى چىقىرىپ، سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى بىلەن شۇغۇللىنىش ئاكتىپلىقىنى زور دەرىجىدە قوزغىدى.

بۇ يىل كېرەكلىك بولغان شنجاڭ سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ سېلىش، مۇقىم مۇلۇككە مەبلەغ سېلىشنى باشقۇرۇش، باھا، قانۇن، مۇلازىملىقتىن ئىبارەت بەش چوڭ سۇ ئىنشائاتى سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى چۆرىدىگەن ھالدا كۆپ يوللۇق، كۆپ قاتلاملىق، كۆپ مەنبەلىك سۇ قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ سېلىش يېڭى تۈزۈلمىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندۈردى. ھازىر يېغىپ تەمىنلەش، ساقلاش، سۇ چىقىرىش، سۇ باشلاش، توختاتىم سۇلارنى چىقىرىۋېتىشنى بىر گەۋدە قىلغان سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى سىستېمىسى بەرپا قىلىندى.

تەرەپلىمە راۋاجلاندۇرۇش ئىقتىدارىنى كۈچەيتتى.

شنجاڭ سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ سېلىش، مۇقىم مۇلۇككە مەبلەغ سېلىشنى باشقۇرۇش، باھا، قانۇن، مۇلازىملىقتىن ئىبارەت بەش چوڭ سۇ ئىنشائاتى سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى چۆرىدىگەن ھالدا كۆپ يوللۇق، كۆپ قاتلاملىق، كۆپ مەنبەلىك سۇ قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ سېلىش يېڭى تۈزۈلمىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندۈردى. ھازىر يېغىپ تەمىنلەش، ساقلاش، سۇ چىقىرىش، سۇ باشلاش، توختاتىم سۇلارنى چىقىرىۋېتىشنى بىر گەۋدە قىلغان سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى سىستېمىسى بەرپا قىلىندى.

شنجاڭدىكى ئېرىق - ئۆستەك ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقىنىڭ 5.1 قىسمىنى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ بىلەن ھەر يىلى 600 مىليون كۇب مېتر سۇنى تېجىگىلى، سۇغىرىش كۆلىمىنى 1 مىليون مودىن كۆپرەك كېڭەيتكىلى بولىدۇ. شنجاڭ بويىچە سۇ سىغىمى قىلىپ ياسالغان ئېرىق-ئۆستەكلەرنىڭ نىسبىتى 20 % كە يەتتى، مۇشۇ تۇردىلا يىلغا تېجەلگەن سۇ ئوتتۇرا تېپتىكى بىر سۇ ئامبىرىنىڭ سۇيىگە باراۋەر كېلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە جايلار يەنە مەبلەغ ئاز كېتىدىغان، تېز ئۈنۈم بېرىدىغان پۈركۈش سۇغىرىش، تۆۋەن بېسىملىق تۇرۇبا بىلەن سۇغىرىش قاتارلىق يېڭى تېخنىكىلارنى زور كۆچ بىلەن ئومۇملاشتۇردى، شنجاڭ يەنە سىياسەت ئارقىلىق يېتەكلەشنى يولغا قويۇپ، سۇ ئىنشائاتلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، سۇ ئامبارلىرىنىڭ سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇپ، سۇغىرىش، زەي قاچۇرۇش مۇئەسسەسلىرى كەمچىل بولۇش، تەمىنلەش بىلەن ئېھتىياج ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت كۈنگە ئېغىرلىشىپ كېتىش، سۇ بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى ئېغىر دەرىجىدە يېتەرسىز بولۇشتەك ئەھۋالنى ئۆزگەرتىپ، دۆلىتىمىزنىڭ قۇرغاق رايونلىرىدا سۇ تېجەش تېپىدىكى يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش يېڭى يولىغا مۇۋاپىقلىتىلىك قەدەم قويدى.

سۇ تېجەش تېپىدىكى يېزا ئىگىلىكىنى تېز بەرپا قىلىش جەريانىدا، شنجاڭدىكى سۇچىلىق تارماقلىرى ئېرىق - ئۆستەكلەرنىU شەكىللىك

لى پېڭ زۇڭلى گوۋۇيۈەننىڭ پەرمانىغا ئىمزا قويۇپ، دۇڭ جيەنخۇانى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدارلىقىغا تەينلىدى

شنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 16 - دېكابىر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن لى پېڭ زۇڭلىنىڭ رياسەتچىلىكىدە بۈگۈن 11 - ئومۇمىي يىغىن ئېچىپ، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ گوۋۇيۈەننىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدارىنى تەينلىشى ھەققىدىكى ئىلتىماسى تۇغرىسىدا قارار چىقاردى. يىغىندىن كېيىن لى پېڭ زۇڭلى گوۋۇيۈەننىڭ 207 - نومۇرلۇق پەرمانىغا ئىمزا قويۇپ، دۇڭ جيەنخۇانى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدارلىقىغا تەينلىدى.

دۇڭ جيەنخۇا 1997 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ۋەزىپە ئۆتەيدۇ.

لى پېڭ زۇڭلى گوۋۇيۈەنگە ۋەكالىتەن دۇڭ جيەنخۇانى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدارلىقىغا تەينلەشنى، ئۇنىڭ 1997 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونى قۇرۇلغاندىن باشلاپ ۋەزىپە ئۆتەشنى، بۇنىڭدىن ئىلگىرى نېگىزلىك قانۇن ۋە مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ئالاقىدار قارارىدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ 1 - نۆۋەتلىك ھۆكۈمىتىنى تەشكىللەشكە مەسئۇل بولۇشنى قارار قىلدى.

لى پېڭ مۇنداق دېدى: بىزنىڭ بۇ قارارىمىز پەۋقۇلئاددە ھەم مۇھىم بولۇپ، مەركىزىي خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم بولۇش» قائىدىسى بويىچە شياڭگاڭدا شياڭگاڭنى شياڭگاڭلىقلار ئىدارە قىلىش، يۇكسەك ئاپتونومىيىنى يولغا قويۇش ئىرادىسى ۋە سەمىمىيىتىنى تولۇق نامايان قىلدى. بۇ دۇڭ جيەنخۇانىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدارلىقىغا تەينلەنگەندىن كېيىن، كۆپچىلىكنىڭ ئۇمىدىنى يەردە قويماي، شياڭگاڭنىڭ سىيلىق ئۆتۈشى ئۈچۈن، شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايوندا نېگىزلىك قانۇننى ئومۇمىيۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش، شياڭگاڭنىڭ ئۇزاقتىنچە ئاۋات ۋە مۇقىم بولۇشى ئۈچۈن تېگىشلىك تۆھپە قوشىدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز.

جاڭ يۈنچۈەن مەملىكەت بويىچە ئەمگەك سىستېمىسىدىكى ئىلغار خىزمەتچى ئەبەيدۇللا ھاشىم، مېڭ چۈەنرۇڭلار بىلەن كۆرۈشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىئاي ياقۇپ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ يۈنچۈەن 12-ئاينىڭ 17-كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ يىغىن زالىدا مەملىكەت بويىچە ئەمگەك سىستېمىسىدىكى ئىلغار خىزمەتچى ئەبەيدۇللا ھاشىم، مېڭ چۈەنرۇڭلار بىلەن كۆرۈشتى.

ئەبەيدۇللا ھاشىم خوتەن ۋىلايەتلىك ئەمگەك باشقارمىسى پارتكۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، مېڭ چۈەنرۇڭ ئىلى ۋىلايەتلىك ئەمگەك - كادىرلار باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، ئۇلار يېقىندا ئۈياغلاشقان مەملىكەت بويىچە ئەمگەك سىستېمىسىدىكى قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش ۋە مەملىكەتلىك ئەمگەك خىزمىتى يېغىندا ئەمگەك سىستېمىسىدىكى «ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشىپ، بۈەمگەك مىنىستىرلىكى، كادىرلار مىنىستىرلىكىنىڭ تەقدىرلىشىگە ھەم لى پېڭ زۇڭلى قاتارلىق دۆلەت رەھبەرلىرىنىڭ قوبۇل قىلىشىغا ئېرىشكەنىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نازارىتى پارتكۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى چېن جيەنشى ئالدى بىلەن مۇئاۋىن رەئىس جاڭ يۈنچۈەنگە ئەبەيدۇللا ھاشىم ۋە مېڭ چۈەنرۇڭلارنىڭ ئاساسلىق ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى.

جاڭ يۈنچۈەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋەكالىتەن ئەبەيدۇللا ھاشىم، مېڭ چۈەنرۇڭلارنى قىزغىن تەبرىكلىدى.

ئۇ مۇنداق دېدى: سىلەر ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پۈتكۈل ئەمگەك - كادىرلار سىستېمىسىغا شان-شەرەپ كەلتۈردۈڭلار، سىلەرنىڭ ئىش - پائالىيەتلىرىڭلار ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە تەشۋىق قىلىشقا ئەرزىيدۇ. ھازىر ئەمگەك، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋەزىپىسى ئىنتايىن جىددىي. شۇڭا

زور دەرىجىدە قوزغىدى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان شىنجاڭ سۇ تېجەش تېخنىكىسى يېزا ئىگىلىكى بەرپا قىلىشنى ئومۇمىي خاراكتېرلىك ستراتېگىيىلىك تەدبىر قىلىپ بېكىتىپ، سۇنى تېجەپ سۇغىرىش تېخنىكىسىنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتتى. ھازىرغا قەدەر شىنجاڭدا 58 مىڭ كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭىمىس ئۆستەكلىرى ياسالدى، بۇ پۈتۈن

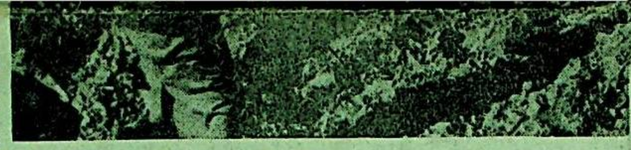

ئاتاۇش شەھىرىدە شەھەرگە بېۋاستە قاراشلىق ئىداره ۋە بەش يېزىدىكى 12 مىڭ كادىر-ئامما باغۋەنچىلىك مەيدانىدا 10 مىڭ مولۇق ئۇزۇمچىلىك بازىسى قۇرۇش ئەمگىكىگە قاتناشتى.

جەي بىڭخۇا فوتوسى

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ئايالالار بىرلەشمىسى ۋە ئىنتىپاق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشنىڭ يېڭى يولى ئۈستىدە ئورتاق كېڭەشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ئايالالار بىرلەشمىسى ۋە ئىنتىپاق كومىتېتىنىڭ مەسئۇللىرى مۇشۇ ئايىنىڭ 13-كۈنى چۈشتىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قېيۇم باھاۋۇدۇن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى خەلچەم ئىسلام قاتارلىق رەھبەرلەر بىلەن بىرلىكتە سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشنىڭ يېڭى يوللىرى ئۈستىدە كېڭەشتى. قېيۇم باھاۋۇدۇن: سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتا ئىشنى ھەرمەللەت ئامما‌سىنىڭ ئىنكاسى كۈچلۈك بولۇۋاتقان، ئۇلارنىڭ جانجان مەنپەئىتىگە چېتىلىدىغان، ئامما ئەڭ كۆڭۈل بۆلىدىغان ئىشلاردىن باشلاش كېرەك، دەپ تەكىتلىدى.

يىغىندا قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دېدى: ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى جايلار، تارماقلار پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى

6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشنى چېڭ تۇتماقتا. شۇڭا ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ئىنتىپاق كومىتېتى ۋە ئايالالار بىرلەشمىلىرى بۇنداق ياخشى ۋەزىيەت، پايدىلىق پۇرسەتنى چېڭ تۇتۇپ، ئۆز ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۇرۇپ ئاساستا 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشنى ھەقىقىي چېڭ تۇتۇشى لازىم. ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ئىنتىپاق كومىتېتى ۋە ئايالالار بىرلەشمىلىرى سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتىكى مۇھىم كۈچ، شۇنداقلا بۇ خىزمەتنىڭ مۇھىم تارىخىي مەسئۇلىيىتىنى ئۈستىگە ئالغان. ئۇلار ئۆز زىممىسىگە يۈكلەنگەن بۇ شەرەپلىك ھەم ئېغىر مەسئۇلىيەتنى ئېنىق

ئۆزلىرىنىڭ مۇھىم رولىنى ئوبدان جارى قىلدۇرۇشى لازىم.

قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دېدى: ئاپتونوم رايون پېقىنقى بىر مەزگىللىك خىزمەتلىرىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى ئىنوي - تۆكۈننى ھەشمەتلىك ئۆتكۈزۈش شامالىنى توساش، قىمارۋازلىق، شەھۋانىلىك، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى ئېلىپ-سېتىش، چېكىش ۋە سېرىق مەزمۇندىكى نەرسىلەرنى نەشر قىلىشقا قاتتىق زەربە بېرىشكە قارىتىلى، ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى، ئىنتىپاق كومىتېتلىرى ۋە ئايالالار بىرلەشمىلىرىنىڭ چوقۇم ئاپتونوم رايوننىڭ چاقىرىقىغا ئاكتىپ ئاۋاز قوشۇپ، بۇ خىزمەتكە ئاكتىپ قاتنىشىشى لازىم.

ئۆز مۇخبىرىمىز **سابىق ئىمىر** خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ تۈنخي پاي چەكلىك شىركىتى تۈدۈڭخابا سېمونت زاۋۇتى پولات داشقىلىدىن سېمونت ئىشلەش تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ سېمونت ئىشلەپ، بەش يىلدا 35 مىليون يۈەنگە يېقىن پايدا - باج تاپشۇردى.

مېتالچىلىق سانائىتىدە ھەر تونىا پولات ئىشلىگەندە 100 - 150 كىلوگرام پولات داشقىلى چىقىرىلىدۇ. پولات سانائىتىنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ پولات داشقىلى كۈنسېرى كۆپەيىپ، ھەم يەرنى ئىگىلىدى، ھەم مۇھىتنى ئېغىر دەرىجىدە بۇلغىدى.

شىنجاڭ تۈنخي پاي چەكلىك شىركىتى تۈدۈڭخابا سېمونت زاۋۇتى 1992 - يىللىق ئۇرۇمچى ئۆچقۇن پىلانى ۋە پائىنت تېخنىكىسى ئەتىجىلىرى بويىچە كېڭىشىش- يىغىندا شىنجاڭنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ئۈرى - پولات داشقىلىدىن سېمونت ئىشلەش تېخنىكىسىنى كىرگۈزدى ھەم ئۇ يىللا سىناق تەرىقسىدە پولات داشقىلىدىن سېمونت ئىشلەپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. 1993 - 1994-يىللىرى 7 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، پولات داشقىلىدىن سېمونت ئىشلەش ھۈنەر - تېخنىكىسىنى يېگىلاپ ۋە ئۆسكۈنىلەرنى ئۆزگەرتىپ، پولات - كان داشقاللىرى سېمونتى ۋە يول ياساشتا ئىشلىتىلىدىغان پولات داشقىلى سېمونتىنى ئىشلەپ چىقاردى. بۇنىڭ بىلەن زاۋۇتنىڭ يىللىق پولات داشقىلى سېمونتى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 90 مىڭ تونىدىن 160 مىڭ تونىغا يەتكۈزۈلدى.

بۇ زاۋۇت 1992 - يىلىدىن بۇ يىلىنىڭ ئالدىنقى يېرىمىغا قەدەر پولات داشقىلىدىن 388 مىڭ تونىا سېمونت ئىشلەپ چىقىرىپ، 12 مىڭ تونىا كۆمۈر، 20 مىڭ تونىا پىششىق ماتېرىيال تېجەپ قالدى. تەننەرخىنى 4 مىليون يۈەن تۆۋەنلەتتى. پولات داشقىلىدىن سېمونت ئىشلەشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇشى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇ تۈردىكى بوشلۇقنى تولدۇردى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇ تۈردىكى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى تېزلەتتى. شىنجاڭ تۈنخي پاي چەكلىك شىركىتى تۈدۈڭخابا سېمونت زاۋۇتى ئىشلەپ چىقارغان پولات داشقىلى سېمونتى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇنەۋۋەر يېگى مەھسۇلات بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ۋە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2-دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ ئىجرائىيە رەئىسى ساۋيۇي ۋاپات بولدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 14-دېكابىر تېلېگراممىسى. جۇڭگو كومموۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مۇنەۋۋەر ئەزاسى، جۇڭگو يېگى مەدەنىيەت ھەرىكىتىنىڭ يول باشلىغۇچىلىرىدىن بىرى، داڭلىق دراماتورگ، جۇڭگو دراما سەنئىتىنىڭ ئاساسچىلىرىدىن بىرى، دراما پېداگوگى، 8-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ ئىجرائىيە رەئىسى يولداش ساۋيۇي كېسەل سەۋەبىدىن داۋالاش ئۈنۈمى بەرمەي، 1996-يىل 12-ئاينىڭ 13-كۈنى ئەتىگەن سائەت ئۈچتىن 55 مىنۇت ئۆتكەندە بېيجىڭدا 86 يېشىدا ۋاپات بولدى.

مەشھۇر يازغۇچى شۈي چى ۋاپات بولدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋۇخەن، 15-دېكابىر تېلېگراممىسى. جۇڭگو ھازىرقى زامان مەشھۇر يازغۇچىسى، تالانتلىق شائىر، جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرى، جۇڭگو ئەدەبىي ئاخبارات ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى، خۇبېي ئۆلكىلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى شۈي چى كېسەل سەۋەبىدىن داۋالاش ئۇنۇم بەرمەي، 1996-يىل 12-ئاينىڭ 12-كۈنى كېچىدە 82 يېشىدا ۋاپات بولدى.

يولداش شۈي چى 1914-يىلى جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ ۋۇشك ناھىيىسىدە تۇغۇلغان. يېرىم ئەسىردىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ئۇزۇنىڭ ئەدەبىي ئىجادىيىتىنى ۋەتەننىڭ ئىستىقبالى ۋە تەقدىرى بىلەن زىچ باغلاپ، ئەدەبىيات گۈلزارىغا جاپالىق ئەجىر سىڭدۈردى. نۇرغۇن شېئىر، ئەسىر، ئەدەبىي ئاخبارات، ھېكايە، تەرجىمە ئەسەر ۋە ئىلمىي ئەسەرلەرنى ئېلان قىلدى ۋەنەشر قىلدۇردى. ئۇنىڭ ئەسەرلىرى قاينىاق ھېسسىياتلىق، تەسىرلىك، دەۋر روھىغا ئىگە بولۇپ، مەملىكەت ئىچى-سىرتىدىكى ئوقۇرمەنلەر ئارىسىدا كۆچلۈك تەسىر قوزغىغان.

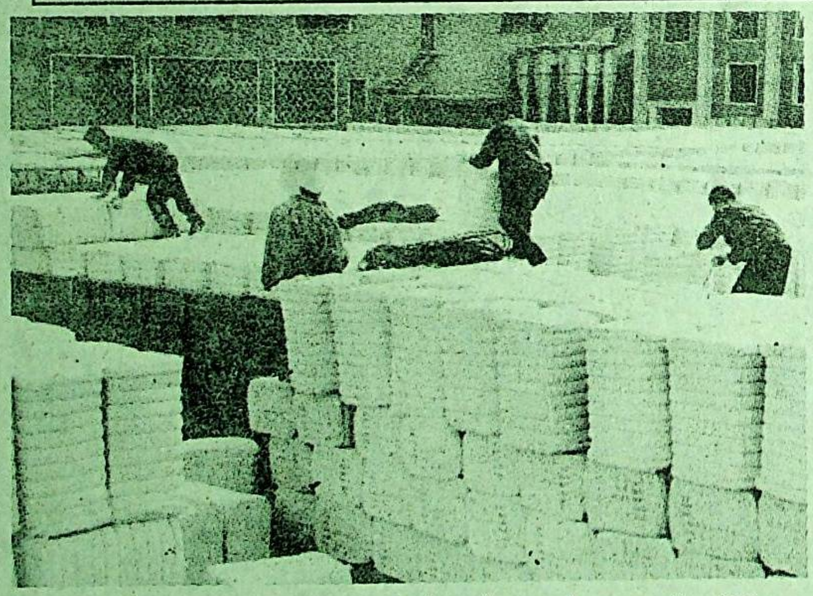

123 - تۇمەن - مەيدانى سورتلۇق پاختا پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتىنىڭ چىغرىق سېخى 11-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 14 مىڭ تونىنا پاختىنى پىششىقلاپ تايلىدى ھەم 3500 تونىنا پاختىنى سىرتقا يۆتكەپ، ۋەزىپىنى % 76 ئورۇندىدى.

سۈرەتتە: بۇ زاۋۇتتىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر سىرتقا توشۇلىدىغان پاختىنى ئاپتوموبىلغا قاچىلىماقتا.

يۇي جيەنجۇن فوتوسى

تۈدۈڭخابا سېمونت زاۋۇتى پولات داشقىلىدىن سېمونت ئىشلەش تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ بەش يىلدا 35 مىليون يۈەنگە يېقىن پايدا - باج تاپشۇردى

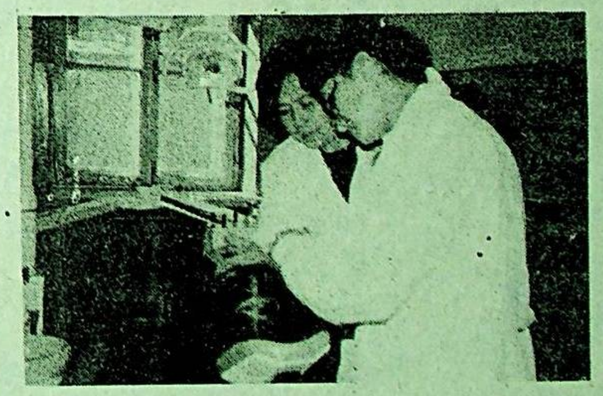

شىنجاڭ تىببىي ئىنستىتوتى قارىمىقىدىكى 1-دوختۇرخانا ئېغىز بوشلۇقى كېسەللىكلىرى بۆلۈمىنىڭ مەسئۇلى، دوكتور ئادالەت قاسىم چەت ئەلدە ئوقۇغاندىن يۇقىرى داۋالاش تېخنىكا بىلىمىنى ئانا يۇرتىنىڭ داۋالاش، ساقلىقنى ساقلاش ئىشلىرىغا سەرپ قىلىپ، داۋالاش سېپىدىكى ياش كۈچلەرنى قىزغىن يېتەكلىمەكتە.

سۈرەتتە: دوكتور ئادالەت (ئوڭدا) داۋالاش ئۈستىدە ئېتەكچىلىك قىلماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز **تۇردى مەتنىياز** فوتوسى

قەشقەر ئۆلايىستىدە سۇ تېجەش، سۇ كۆپەيتىش ۋە تېرىلغۇ يەرنى كېڭەيتىش مەركەز قىلىنغان ئىشتىن - ئىبرەت سۇ قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلماقتا

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابباس** خەۋەر بېرىدۇ: بۇ يىل قەشقەر ئۆلايىتىدە سۇ تېجەش، سۇ كۆپەيتىش ۋە تېرىلغۇ يەرنى كېڭەيتىش مەركەز قىلىنغان ئىشتىن - ئىبرەت سۇ قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلۇپ، ئاشلىق زىرائەتلىرى بىلەن كېۋەزنىڭ يەر تالىشىش زىددىيىتىنى ھەل قىلىشقا ئاساس سېلىندى، 12 - ئاينىڭ بېشىغىچە ۋىلايەتتە 2356 كىلومېتر سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ، 13 مىڭ 666 ئۇرۇندا يۇرۇشلەشكەن ھەر خىل سۇ قۇرۇلۇش ئەسلىھەسى ياسالدى، 225 كۆز قۇدۇق قېزىلىپ، ماشىنىلاشقان قۇدۇقتىن 138ى يۇرۇشلەشتۇرۇلدى، 448 مىڭ 700مو بوزيەر ئېچىلدى. ۋىلايەت بويىچە 345مىليون كۇب مېتر سۇ تېجىلىپ، 3 مىليون 181 مىڭ مو (قېتىم) يەر ئارتۇق سۇغىرىلدى.

بۇ يىل بۇ ۋىلايەتتە كەلكۈن ئاپىتى يۈزبېرىپ، سۇغىرىش ئەسلىھەلىرىنى ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە زىيانغا ئۇچرىتاندى. بۇنداق ئەھۋالغا ئاساسەن، قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى ۋە سۇچىلىق تارماقلىرى ئېبتىز-ئېبرىق سۇ قۇرۇلۇشىنى مۇھىم خىزمەتلەر قاتارىغا كىرگۈزۈپ، ھەر دەرىجىلىك قوماندانلىق شتابلىرىنى قۇردى. ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك رەھبەرلىك تەڭ تۇتۇپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، ناھىيە (شەھەر)لەر ئۆز ئورنىنىڭ ئەھۋالىنى چۈشەنگەن بىرلەشتۇرۇپ، تۇرلۇك قائىدە-تۈزۈملەرنى تۈزۈپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئېبتىز-ئېبرىق سۇ قۇرۇلۇشى پىلانىنى ئورۇنداش ئەھۋالىنى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ نەتىجىسى بىلەن بىرلەشتۇرۇپ مەسئۇلىيەتچانلىقنى كۈچەيتتى. تېخنىكلارنىڭ ئۇنۇانىنى باھالاش بىلەن چېتىلدۇرۇپ، رىقابەت مېخانىزمىنى كىرگۈزۈپ، كادىر ۋە ئاممىنىڭ ئېبتىز-ئېبرىق سۇ قۇرۇلۇشىنى پائال قانات يايدۇرۇش ئاكتىپلىقىنى يۇقىرى كۆتۈردى. بىر تۇتاش پىلانلاش، ئاساسىي نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈش، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش ئارقىلىق پىلان، نىشان، تەدبىر بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئېبتىز-ئېبرىق سۇ قۇرۇلۇشىدا بۆسۈش ھاسىل قىلىشقا كاپالەتلىك قىلدى.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر قاۋۇل** خەۋەر قىلىدۇ: ئاقتۇ ناھىيىسى بۇ يىل سۇ قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون يۇەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىپ، پېگىدىن 84.4 كىلومېتر سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ ياساپ، سۇدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۇرۇشكە ياخشى ئاساس سالدى.

بۇ ناھىيە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئېبتىز-ئېبرىق سۇ قۇرۇلۇشىغا ئەھمىيەت بەردى. بولۇپمۇ بۇ يىل پۈتۈن كۈچى بىلەن سۇ قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، ئىشلىتىشكە بولىدىغانلىكى مەبلەغنى سۇ قۇرۇلۇشىغا ئالدىن ئىشلەتتى. سېمونتنىڭ باھاسى ئۆرلەپ كەتكەن ئەھۋالدا ناھىيە مەسئۇللىرى ئالاقدار تەرەپلەرنى ماسلاشتۇرۇپ، قىينچىلىقلارنى ھەل قىلىپ، ماتېرىيالغا كاپالەتلىك قىلدى. نەتىجىدە يېزا، كەنتلەر ئارىسال ۋاقىتلارنى چىڭ تۇتۇپ، ئادەم ۋە مەبلەغنى مەركەزلەشتۇرۇپ 11 - ئايدا 84.5 مىليون كۇب مېتر سۇ تېجەش، سۇ كۆپەيتىش ۋە تېرىلغۇ يەرنى كېڭەيتىش مەركەز قىلىنغان ئىشتا ئالدىنقى ئورۇنغا ئۆتتى.

****

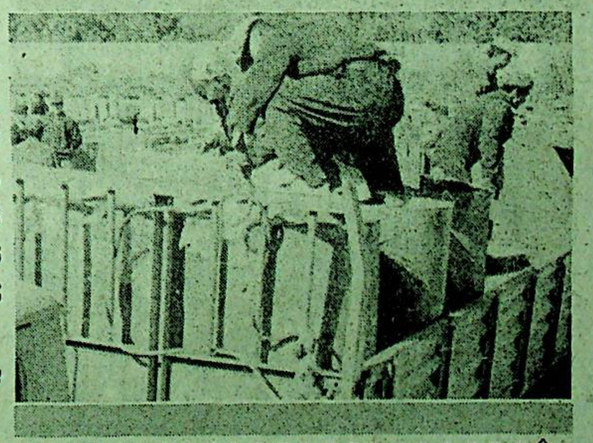

پوسكام ناھىيىلىك باغۇنچىلىق مەيدانى بۇ يىل 6 - ئايدا 420 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىپ ناقا شەكىللىك بېتون تاختا قۇيۇش زاۋۇتى قۇرغاندى. بۇ زاۋۇت ھازىرغا قەدەر دېھقانلارنى 40 مىڭدىن ئارتۇق ناقا شەكىللىك بېتون تاختاي قۇيۇپ ئېبتىز - ئېبرىق سۇ قۇرۇلۇشىغا ئوڭايلىق يارىتىپ بەردى.

سۆزىتە: دېھقانلار ناقا شەكىللىك بېتون تاختايلارنى ماشىنغا باسماقتا.

تۇرسۇن راخمان فوتوسى

ئاقتۇ ناھىيىسى بۇ يىل 84 كىلومېتر سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ ياسىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر قاۋۇل** خەۋەر قىلىدۇ: ئاقتۇ ناھىيىسى بۇ يىل سۇ قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون يۇەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىپ، پېگىدىن 84.4 كىلومېتر سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ ياساپ، سۇدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۇرۇشكە ياخشى ئاساس سالدى.

بۇ ناھىيە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئېبتىز-ئېبرىق سۇ قۇرۇلۇشىغا ئەھمىيەت بەردى. بولۇپمۇ بۇ يىل پۈتۈن كۈچى بىلەن سۇ قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، ئىشلىتىشكە بولىدىغانلىكى مەبلەغنى سۇ قۇرۇلۇشىغا ئالدىن ئىشلەتتى. سېمونتنىڭ باھاسى ئۆرلەپ كەتكەن ئەھۋالدا ناھىيە مەسئۇللىرى ئالاقدار تەرەپلەرنى ماسلاشتۇرۇپ، قىينچىلىقلارنى ھەل قىلىپ، ماتېرىيالغا كاپالەتلىك قىلدى. نەتىجىدە يېزا، كەنتلەر ئارىسال ۋاقىتلارنى چىڭ تۇتۇپ، ئادەم ۋە مەبلەغنى مەركەزلەشتۇرۇپ 11 - ئايدا 84.5 كىلومېتر سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ ياسىدى. بۇنىڭ ئىچىدە بېتون تاختاي بىلەن ياسالغان سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ 67.6 كىلومېتر غا، سۈلياۋ يوپۇق بىلەن ياسالغان سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ 15 كىلومېتر غا، چەم ئۆستەڭ 2.8 كىلومېتر غا، بۇنىڭغا سەرپ قىلىنغان ئەمگەك كۈچى 690 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

بورتالا ئوبلاستىنىڭ ئورناقساي سۇ ئامبىرىغا سۇ قاچلىنىشقا باشلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **مۇھەممەت نىياز** خەۋەر قىلىدۇ: بورتالا ئوبلاستىنىڭ ئورناقساي سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشى يېقىندا پۈتتى. ھازىر ئامبارغا سۇ قاچىلانماقتا.

ئورناقساي سۇ ئامبىرى بورتالا ئوبلاستى بويىچە تۇنجى ئوتتۇرا تىپتىكى سۇ ئامبىرى بولۇپ، بورتالا دەريالىرىنىڭ جەنۇبىي تارماق ئېقىنى ھېسابلىنىدىغان ئورناقساي دەريالىرىنىڭ ئاۋچى تاغ ئېغىزىغا جايلاشقان، ئارىشاڭ ناھىيە بازىرىدىن 30 كىلومېتر، بورتالا شەھىرىدىن 70 كىلومېتر يىراقلىقتىكى بۇ سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشى مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارنىڭ تەكشۈرۈپ دەللىلىشى بىلەن 1988 - يىلى 5 - ئايدا باشلانغانىدى. بۇ يىل 9 - ئاينىڭ ئاخىرى قۇرۇلۇش ئومۇمىيۈزلۈك پۈتتى. بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 43 مىليون 245 مىڭ 600 يۇەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ قۇرۇلۇش ئۈچۈن 1 مىليون 700 مىڭ كۇب مېتر توپا - تاش ئىشلىتىلدى.

بۇ سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشىنىڭ سۇ ئۆتكۈزۈش قۇرۇلۇشى، توسما كەينىدىكى سۇ بىلەن تەمىنلەش سىستېمىسى، كەلكۈننى چىقىرىۋېتىش تۇرلىرى 10 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق سۇچىلىق نازارىتى رەھبەرلىرى ۋە تېخنىكلارنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى ۋە ئامبارغا 10 - ئاينىڭ ئاخىرى رەسمىي سۇ قاچىلىنىشقا باشلىدى.

بۇ ۋىلايەتتە قۇرۇلۇش قىلىش بىلەن قۇرۇلۇشنى باشقۇرۇش تەڭ تۇتۇلدى. سۇ تېجەش، سۇ سىڭىمەسلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ تېخنىكلىق كۆچىنى ئاشۇردى. «سەرتقا ئۆگىتىش، سىرتتىن ئۆگىنىش» چارىسىنى قوللىنىپ، ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. بىر قىسىم ناھىيىلەر تاقا شەكىللىك سېمونت تاختاي ياساقۇرۇپ، سۇ تېجەش تېخنىكىسىنى كىرگۈزۈپ ئۈنۈمنى كۆردى. مارالبېشى، يوپۇرغا ناھىيىلىرى سېمونت تاختاي ياساپ ئېبرىق-ئۆستەڭلەرگە ياقۇرۇپ، سۇ سىڭىمەسلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ سۈپىتى ۋە ئۈنۈمگە كاپالەتلىك قىلدى.

ھازىر بۇ ۋىلايەتنىڭ ناھىيە-يېزا-بازارلىرىدا نەچچە ئون سىڭلىغان ئادەم قىش پەسلىلىك ئېبتىز-ئېبرىق سۇ قۇرۇلۇشى بىلەن شۇغۇللانماقتا.

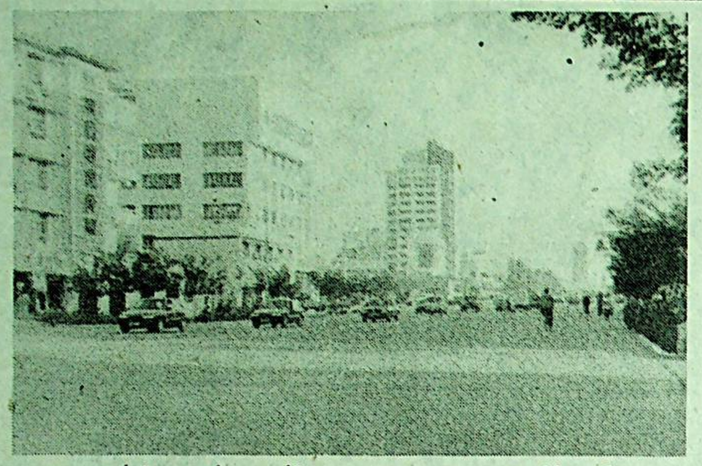

كورلا شەھىرى يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان شەھەر قۇرۇلۇشى تەرەققىياتىنى تېزلەتتى. ئۇلار كەڭلىكى 40 مېتر، ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 20 كىلومېتردىن ئارتۇق جەمئىي سەككىز يولنى كېڭەيتىپ ۋە يېڭىدىن ياساپ، رەتلىك، گۈزەل شەھەر مۇھىتى بەرپا قىلدى.

سۆرەتتە: كېڭەيتىپ ياسالغان شەھەر يولىدىن كۆرۈنۈش.

كېرەم ئىلياس فوتوسى

تۇرپان ۋىلايىتىدە يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتى تېز، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ياخشى بولماقتا

ئۆز مۇخبىرىمىز **ساتتار رېھىم** خەۋەر قىلىدۇ: تۇرپان ۋىلايىتى ئىلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى سرتقا ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش داۋامىدا يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئەھمىيەت بەردى.

بۇ ۋىلايەت يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى يۈكسەلدۇرۇشنى ۋىلايەتنىڭ خەلق ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، خەلق ئاممىسىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ، ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈشتىكى مۇھىم ئىش سۈپىتىدە چىڭ تۇتتى، يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتتە بىر قاتار ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى يولغا قويۇپ، ئاممىنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى يۈكسەلدۇرۇشكە ياخشى شارائىت يارىتىپ بەردى، ھەر تەرەپلىمە مەبلەغ تۆپلاپ ئىشلىتىلىنى ئۆزگەرتىپ، يەككە سودا سانائەتچىلەر ئۈچۈن ئاكتىپ ۋە ئەتراپلىق مۇلازىملىق قىلدى. بۇنىڭ بىلەن يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك گۈللىنىشباسقۇچىغا قەدەم قويدى. ھازىر ۋىلايەت بويىچە يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار 17 مىڭ 813كە، تىزىمغا ئالدۇرغان مەبلىغى 65 مىليون 960 مىڭ يۇەنگە يەتتى. بۇلتۇر يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 29 مىليون 190 مىڭ يۇەنگە، تىجارەت سوممىسى 152 مىليون يۇەنگە يېتىپ، 8 - بەش يىللىق پىلاننىڭ دەسلەپكى يىللىرىدىكىدىن ٪ 112 ۋە ٪ 83.3 ئاشتى. بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ۋىلايەت بويىچە يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون 240 مىڭ يۇەنگە، تىجارەت سوممىسى 153 مىليون 120 مىڭ يۇەنگە يەتتى. يېقىنقى بەش يىل

ئىختىكا ئۆزگەرتىش ئېلىپ بېرىلىپ، سۈپەت ئۆستۈرۈلگەنلىكتىن، چاقلىق ناھىيىلىك تاشياختا كېنىك ئىشلەپچىقىرىشىدا يېڭى يۈكسىلىش بولدى

يېڭى يۇكسىلىش بولدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **تۇردى هاشىم** خەۋەر قىلدۇ: چاقىلىق ناھىيىلىك تاشپاختا كەنتى تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە ئەھمىيەت بېرىپ، مەسئۇلات سۇپىتىنى ئۆستۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىشنى يۇكسەلدۈردى.

مەملىكەت بويىچە ئالتە چوڭ تاشپاختا كېنىنىڭ بىرى بولغان چاقىلىق ناھىيىلىك تاشپاختا كەنتى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، ماشنا - ئوسكۇنىلەرنى يېڭىلاش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سەل قاراپ، نوقۇل ھالدا سان قوغلىشىپ ئىشلەپچىقىرىش ئېلىپ بارغاچقا، ئىشلەپ چىقارغان مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۇپىتى ئۆۋەنلەپ كېتىپ، سېتىش يوللىرى راۋان بولماي، كەسكىن بازار رىقابتىدە پۈت تىرەپ تۇرالمغان، ئىشلەپچىقىرىشى چېكىنىش ھالىتىگە ېرىپ قالغانىدى. بۇ خىل ھالەتكە خاتىمە بېرىش ئۈچۈن بۇ يىلنىڭ بېشىدا ناھىيە رەھبەرلىكى ناھىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشتىكى تۈۋرۈك كەسىپ بولغان تاشپاختا ئىشلەپچىقىرىشتىكى چېكىنىش ۋەزىيىتىنى تېزدىن ئۆگىتىشى قارار قىلىپ، بۇ كانىنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەرتىپكە سالدى. يېڭى رەھبەرلىك بەنزىسى خىزمەتنى ئۆتكۈزۈۋالغاندىن كېيىن، ئالدى بىلەن نۆۋەتتە ئېلىپ بېرىلۋاتقان كارخانا ئىسلاھاتىغا بىرلەشتۈرۈپ، زىيانىنى پايدىغا ئۆزگەرتىش جەھەتتە كۆپ ئىزدەندى. ئۇلار كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىشنى يۇكسەلدۈرۈشكە توسالغۇ بولۇپ كەلگەن نامۇۋاپىق قائىدە - تۈزۈملەرنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، يېڭى تۈزۈملەرنى ئورناتتى؛ تېخنىكا يېڭىلاش ۋە ئۆزگەرتىشنى چىڭ تۇتۇپ، 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىپ تاشپاختا ئىلغاش زاۋۇتىنىڭ ھۈنەر - سەنئىتىنى يېڭىلىدى، 4 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە چوڭ تېپتىكى موللاقچى ماشىنىدىن 15نى، «160 تېپلىق» قېزىش ماشىنىسىدىن ئىككىنى سېتىۋېلىپ، قېزىش سۈرئىتىنى تېزلەتتى؛ مالىيە باشقۇرۇش تۈزۈمىنى چىڭىتىپ، ئورۇنسىز چىقىملارنى ئازايتىپ، ھەر خىل يوچۇقلارنى ئەتتى؛ مۇرەككەپ «كىشىلىك مۇناسىۋەت تور» لىرىنى دادىل بۇزۇپ تاشلاپ، خادىملارنى قابىلىيىتىگە قاراپ ئىشقا قويۇپ، ئىشلىگىنىگە قاراپ ئىش ھەقىنى بېرىشنى يولغا قويىدى؛ ئەمگەك تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، بەزى ھالقىلاردىكى ئىشتىن ئادەم كۆپ بولۇش، مەسئۇلىيەت كۆچلۈك بولماسلىق ئەھۋاللىرىنى تۈزەتتى؛ ئىسلاھات تەدبىرلىرى كۆچلۈك بولغانلىقتىن قىسقىغىنە بىر نەچچە ئايدا بۇ كانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىدا تېز يۇكسىلىش بولۇپ، مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۇپىتىمۇ يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، سېتىش يوللىرىمۇ كېڭەيدى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر بۇ كان 26 مىڭ 237 تونىنا تاشپاختا ئىشلەپ چىقىرىپ، مەھسۇلات قىممىتىنى 41 مىليون 871 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، دۆلەتكە 2 مىليون 950 مىڭ يۈەن باج تاپشۇردى. ئىلگىرى قايتۇرالمىغان 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن بانكا قەرزى ۋە 8 مىليون يۈەن قەرزنى پۈتۈنلەي قايتۇرۇپ، 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن ساپ پايدا يارىتتى.

مەملىكەت بويىچە مىللىيلار ئېھتىياجلىق مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشتىكى ئىلغار ئورۇن - غۇلجا شەھەرلىك ھېتال بۇيۇملار زاۋۇنى مەھسۇلات قورۇلمىسىنى ئۆزلۈكسىز يېڭىلاپ، يەرلىك تالاھەد مەھسۇلاتلارنى كۆپلەپ ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق، بازار رىقابتىدە پۈت تىرەپ تۇرماقتا.

سۈرەتتە: بازارغا سېلىش ئالدىدىكى ساماۋارلار تەكشۈرۈلمەكتە.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

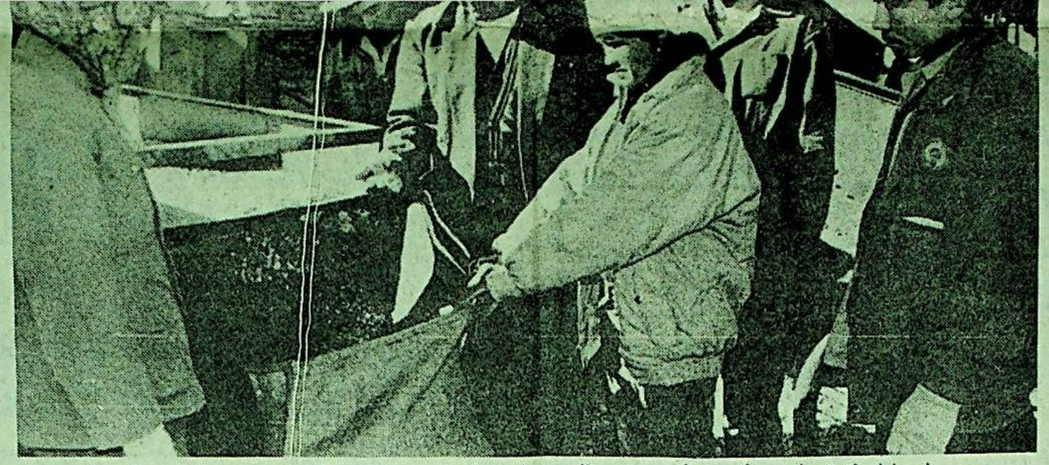

چەرچەن ناھىيىلىك ئۇرۇقچىلىق پونكىتى چىگىت تېۋىتى ئايرىش زاۋۇتى قورۇپ، ئۇرۇقلۇق چىگىتنى سىرتتىن كىرگۈزۈشكە خاتىمە بەردى. ھازىر بۇ پونكىت كېۋەز ئۇرۇقلۇقى بىلەن ئۆز ناھىيىسىنىلا تەمىنلەپ قالماستىن قوشنا ناھىيىلەرنىمۇ يېتەرلىك تەمىنلىمەكتە.

سۈرەتتە: ئىشچىلار تېۋىتى ئايرىلغان كېۋەز ئۇرۇقلۇقىنى تەكشۈرمەكتە.

يۈسۈپجان مۇھەممەت فوتوسى

ئاقتۇ ناھىيىسى تەبىئىي ئاپەت ئېغىر بولغان يىلدىمۇ ئاشلىق، كېۋەزدىن مول ھوسۇل ئالدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر قاۋۇل** خەۋەر قىلدۇ: ئاقتۇ ناھىيىسى بۇ يىل تېرىقچىلىق قورۇلمىسىنى پائال تەڭشەپ، تېخنىكىلىق تەدبىرلەرنىڭ ئەمەلىيلىشىشىنى چىڭ تۇتۇپ، سىلىنمىنى كۆپەيتكەنلىكتىن، تۇرلۇك تەبىئىي ئاپەت ئۇستىدىن غەلبە قىلىپ ئاشلىق، كېۋەزدىن مول ھوسۇل ئېلىندى.

ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇللۇق ئورنىنى كۆچەيتىش يېتەكچى ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇپ، ئاساسىي كۆچىنى ئاشلىق تېرىلغۇ كۆلىمىنى مۇقىملاشتۇرۇش، بىرلىك ھوسۇلىنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق ئومۇمىي ھوسۇلنىڭ كاپالەتلىك قىلىش، كېۋەز كۆلىمىنى كۆپەيتىپ، پاختىنى ئاشۇرۇشقا قارىتىلدى. ئۇلار بۇ نىشانغا يېتىش ئۈچۈن ئېنىز-ئېنىق تەدبىرلارنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئۇرۇق سۈپىتىنى ياخشىلاش، ئۇرۇق سۇ، ئۇل مۇئەسسەسلەر قورۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇشنى ئاساس، يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇشنى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ، تۇرلۇك تەدبىرلەرنىڭ ئەمەلىيلىشىشىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتتى. بۇيىل 124 مىڭ مو بۇغداي تۆۋەن تېمپېراتۇرا، ھۆل - يېغىن، بوران قاتارلىق تەبىئىي ئاپەتلەر تۆپەيلىدىن ئوخشىمىغان دەرىجىدە زىيانغا ئۇچرىغاندا، پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئورگان كادىرلىرىنى يېزىلارغا چۈشۈرۈپ، دېھقانچىلىققا يار-دەم بېرىشكە، دېھقانچىلىق تېخنىكا تارماقلىرىنى تەدبىر تۇرۇپ ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە، دېھقانلارنى سىلىنمىنى كۆپەيتىپ، پەرۋىشنى كۈچەيتىشكە سەپەرۋەر قىلدى. نەتىجىدە، 113 مىڭ مو بۇغدايىنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 317.6 كىلوگرامغا، ئومۇمىي ھوسۇلى 35 مىڭ 887.5 تونىنىغا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن 19.1 كىلوگرام ۋە 420.5 تونىنا ئاشتى. كۆمىسترونا قىتىن 30 مىڭ 648.2 تونىنا، شالدىن 4269.1 تونىنا ھوسۇل ئېلىندى. يىللىق ئاشلىق 73 مىڭ 51.3 تونىنغا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن 3648 تونىنا ئاشتى. بۇ يىل 86 مىڭ 900 مو كېۋەز تېرىلغاندى. سىلىنغان مەبلەغ بۇلتۇرقىدىن 5 مىليون 620 مىڭ يۈەن كۆپ بولدى. ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت 4250 تونىنغا، مەھەللىۋى ئوغۇت 6 مىليون 250 تاغارغا يېتىپ، خىمىيىۋى ئوغۇت ھەر مو يەرگە 49 كىلوگرامدىن، مەھەللىۋى ئوغۇت 72 تاغاردىن توغرا كەلدى. ئىشلىتىلگەن سۇلياۋ يوپۇق 359.5 تونىنغا يەتتى. غوزا قۇرتى ۋە تۇرلۇك تەبىئىي ئاپەتلەرنىڭ زىيىنىغا ئۇچرىغان 14 مىڭ 259 مو كۆلەم بۇزۇۋېتىلىپ باشقا زىرائەتلەر تېرىلغان بولسىمۇ ساقلاپ قېلىنغان 72 مىڭ 641 مو يەردىكى كېۋەزدىن خېلى ياخشى ھوسۇل ئېلىندى. دېھقانلار ئۇدۇللۇق ئىشلىغان كېۋەزلەردىن ئۇدۇللۇق تېرىپ دۆلەتكە سېتىپ بەردى. 11 - ئاينىڭ 22 - كۈنىگىچە ناھىيە بويىچە 2279 تونىدا پاختا سېتىۋېلىندى.

* * * * * * * * * * *

كېيىن ناھىيىسى بۇ يىل سىلىنمىنى كۆپەيتىپ، پەرۋىشنى كۈچەيتكەنلىكتىن، تۇرلۇك تەبىئىي ئاپەتلەر ئۇستىدىن غەلبە قىلىپ، ناھىيە بويىچە تېرىلغان 10 مىڭ مو كېۋەزدىن مول ھوسۇل ئالدى. ساپ پاختا بىرلىك ھوسۇلى 80.8 كىلوگرامغا يېتىپ، 1995 - يىلدىكىدىن 26 كىلوگرام ئاشتى.

سۈرەتتە: پاختىكارلار دۆلەتكە پاختا سېتىپ بەرمەكتە. **ھۈختار ئابدۇقادىر** فوتوسى

نۇرباغ يېزىسى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىغان 5000مو ئېگىز قونىقدىن مول ھوسۇل ئالدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **نۇردۇن تۇردى** خەۋەر قىلدۇ: شايار ناھىيىسىنىڭ نۇرباغ يېزىسى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىغان ئېگىز قونىقىدىن 2 مىليون كىلوگرام ھوسۇل ئېلىپ، بۇلتۇرقىدىن بىرلىك ھوسۇلىنى 81 كىلوگرام، ئومۇمىي ھوسۇلىنى 82 مىڭ كىلوگرام ئاشۇردى.

بۇ يېزا بۇ يىل سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ قوناق تېرىشقا ئەھمىيەت بەردى. يېزا، كەنت رەھبەرلىرى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىلغان 150 مودىن 200 موغىچە ئولكە

گۈما ناھىيىسى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ قوناق تېرىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىپ، ياخشى ئونۇمگە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابلىمىت مۇھەممەت** خەۋەر قىلدۇ: گۈما ناھىيىسى ئۆز ئورنىنىڭ تەبىئىي شارائىتىغائاساسەن، 1991 - يىلدىن بۇيان، سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ قوناق تېرىش تېخنىكىسىنى يىلمۇ يىل كېڭەيتىپ، ياخشى ئىقتىسادىي ئونۇمگە ئېرىشتى.

بۇ ناھىيە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، يېڭى پەن - تېخنىكىنى قوللىنىش، كېڭەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىپ، مەخسۇس رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، مەسئۇلىيەتنى كۆچەيتتى. ئالدى بىلەن پەن - تېخنىكا تايانچلىرىنى تەربىيىلەشنى چىڭ تۇتۇپ، يېزا - بازار رەھبەرلىرىدىن 31 كىشىنى مەخسۇس تور بويىچە، 15 قارار ئومۇملاشتۇرۇش كۇرسى ئېچىپ 2382 نەپەر دېھقانىنى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ قوناق تېرىش تېخنىكىسى بويىچە تەربىيىلىدى. سۇلياۋ يوپۇق، ئۇرۇقلۇق ۋە دېھقانچىلىق دورىلىرىنى ئىشلىتىش قائىرلىق مەشغۇلاتلارنىڭ ھەممىسى تېخنىكا تەلىپى بويىچە ئىلمىي ئۇسۇلدا ئېلىپ بېرىلدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ يىل سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىلغان 31 مىڭ 436 مو قوناقنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 606.3 كىلوگرامغا يېتىپ، سۇلياۋ يوپۇق يايمايي تېرىلغان قوناقنىڭكىدىن 205.9 كىلوگرام ئاشتى. ئومۇمىي ھوسۇلى 19 مىليون 59 مىڭ 646 كىلوگرامغا، ئومۇمىي قىممىتى 21 مىليون 918 مىڭ 592 يۈەنگە يېتىپ، يېڭىدىن قوشۇلغان قوناق ھوسۇلى 6 مىليون 472 مىڭ 672 كىلوگرامغا، يېڭىدىن يارىتىلغان قىممەت 7 مىليون 443 مىڭ 573 يۈەنگە يەتتى.

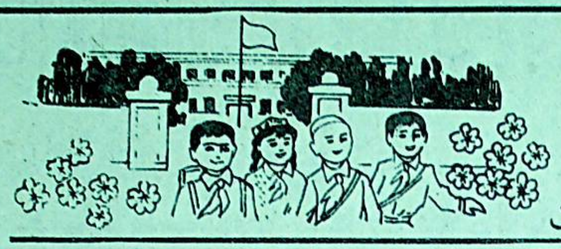

ساخاۋەت

ئۆز مۇخبىرىمىز ئىسمائىل مۇھەممەت

مۇقەددىمە

بۇ يىل سېنتەبر غۇلجىدا تولىمۇ خاسىيەتلىك بىر ئىش بولدى. ئىلى ئوبلاستلىق تاشقى سودا ئىدارىسى 6 - شۆبە شىركىتىنىڭ 42 ياشلىق باش دىرېكتورى نۇرتاي ھاجى ئىسكەندەرنىڭ 1 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشى بىلەن قۇرۇلغان 11 يىللىق تۇرۇمدىكى ياتاقلاشقان يېتىملار مەكتىپىدە ئوقۇش باشلاندى. ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىدا نۇرتاي ھاجى يېتىملارنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى راسخوتى ئۈچۈن 2 مىليون يۈەن چىقىرىپ، تۇمەنمىڭ قەلبكە مەرىپەت ئۇرۇقى چاچقۇدەك، ئۈمىد گۈلخانى ياققۇدەك ئاجايىپ تەسىرلىك ئۆلمەس قىسسە يارىتتى.

«ياغاچنى رەندە تۇزەيدۇ، ئادەمنى تەربىيە»

1994 - يىل كەچكۈز. غۇلجىنىڭ ھاۋاسى دەممۇ دەم ياغقان يامغۇر ئارىلاش قار بىلەن بىردىنلا سوۋۇپ كەتتى. بۈتىگەن، ئاخشاملىرى غۇچچىدە قېتىپ كەتكەن يوللار كۇندۇزى قۇياشنىڭ جامالىنى كۆرۈپ مىچىدە ئېرىپ كېتەتتى. تومۇ تەككەن كىشىلەر مۇچىتەك قىزىرىپ كەتكەن بۇرۇنلىرىنى توختىماي تارتىشاتتى.

شۇ كۈنلەرنىڭ بىرىدە كاناي ياللۇغى قوزغىلىپ قالغان نۇرتاي ھاجى سۈدەرۋازا دوختۇرخانىسىغا كەلدى. كۈن پېشىندىن قايرىلغان بولسىمۇ، دوختۇرخانىنىڭ كارىدورى مېتىس قوينىڭ بوينىدەك تۇرۇلۇپ كەتكەن ئۆچرەت بىلەن لىققىدە توشۇپ تۇراتتى. نۇرتاي ھاجى ئوكۇل ئۇردۇرۇپ بولۇپ قايتىشقا، تەمشەلگەندە، كارىدورغا ياتقۇزۇپ قويۇلغان بىر قىزغا قاراپ ئولتۇرغان دېھقانغا كۆزى چۈشۈپ قالدى. تام تۈۋىدە دۇگدىيىپ ئولتۇرغان دېھقان بىر قاراشتىلا غەمكىن ۋە سۇلغۇن كۆرۈنەتتى.

«ھەي، مۇشۇ ئادەمنىڭ بىر دەردى بار، جۇمۇ.» نۇرتاي ھاجىنىڭ خىيالىدىن چاقماق تېزلىكىدە كەچكەن بۇ ئوي ئۇنىڭ قايتىشقا تەمشەلگەن پۇتىنى توختىتىپ قويدى. ئۇ پۇتلىرىنىڭ قوغۇشۇندەك ئېغىرلىشىپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلدى. ئۇ دېھقانغا تۇنجى قېتىم كۆرۈۋاتقان كىشىدەك ئىنچىكىلەپ نەزەر سالدى. دېھقان 40 لەردىن سەل ئاشقان بولۇپ، ۋاقتىسىز قويۇۋۇتكەن بومبا ساقلىغىلى ئۇنى 50 نەچچە ياشلىق كىشىلەردەك كۆرىنەتتى، ياشاڭغۇراپ تۇرغان كۆزلىرى، تەتۇر يېنىپ كەتكەن سېرىق تۆكلىرى توكلىغانلىقىنى ۋە ئاچقانلىقىغا گۇۋاھلىق بېرىپ تۇراتتى.

- بەك غەمكىن كۆرۈنىسىز، بىرەر دەردىڭىز بار ئوخشىمامدۇ- دېدى نۇرتاي ئىشىنىڭ تېگى - تەكتىنى بىلىپ باقماقچى بولۇپ، - سىز قاراۋاتقان بۇ قىز كىم بولىدۇ؟

ئۇ ئۆيلىنىپ قالدى. ئۇ ئۆزىنىڭ ئۆتمۈشىنى ئەسلىدى. ئۇ 60 - يىلى يانۋاردا دادىسىدىن ئالتە ياشتا يېتىم قالدى. ئاچ كۆڭۈل بۇۋىي ئايشخان ئانىغا قالغىنى ئالتە بالا ۋە تىرىكچىلىك غېمى - غوسسىسى بولدى. كومپارتىيە ۋاقتىلىرى بولۇپ، ئەمگەك قاتتىق ئىدى. بۇۋى ئايشخان ئانا تۇن پەردىسى يېرىتىلىشقا باشلىغان چاغدا، بالىلىرىنى تاشلاپ يېرىم كۈننىڭ ئىشى تۇگەيدىغان دولقۇنغا چىقىپ كېتەتتى، ئەتىگەنلىك چايىدىن كېيىن كىچىك قىزى خانقىزنى كۆتۈرۈپ، سۇلتان بىلەن نۇرتاينى يېتىلەپ تۆت - بەش چاقىرىم يىراقلىقتىكى ئىبتىزلىققا يېرىپ قىغ توشۇيتتى، ئوت ئوتايتتى. ئوقۇمىغان بىلەن ئاچ - قارىنى خېلى ئوبدان پەرق ئېتىدىغان بۇ مېھرىبان ئانا پۈتۈن ۋۇجۇدىنى مۇشتەك تۇرۇپلا تۇرمۇش ھەلەكچىلىكىگە پاتقان پەرزەنتلىرىگە بېغىشلىدى، ئۇلارنىڭ ئوتىدا كۆيدى، پىشتى. ئۇ شۇنچە جاپا تارتىۋاتقىنىغا قارىماي دەسلەپ سۇلتاننى، ئاندىن خانقىزنى مەكتەپكە نۇرتاينى، ئاندىن خانقىزنى مەكتەپكە

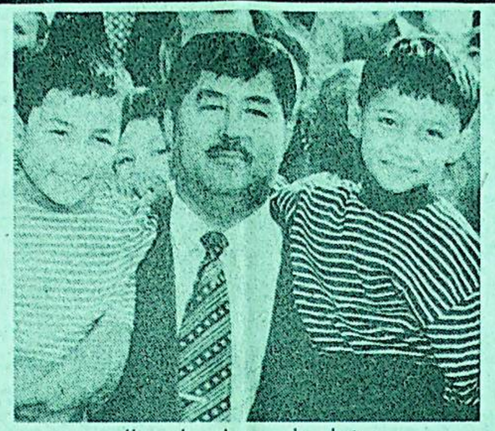

نۇرتاي ھاجى يېتىملار بىلەن بىللە.

تەدبىرلىك، چىقىشقاق، كىچىك پېئىل، بىراۋدىن يارىدىمىنى ئايمايدىغان كىشى ئىدى. ئۇ مەرىپەتپەرۋەر تىجارەتچىلەر بىلەن ھۆكۈمەت ئوتتۇرىسىدا كۆۋرۈكلۈك رول ئويناپ، 1994 - يىل 10 - ئايدا «غۇلجا مىللىي مائارىپ خالىس فوندى جەمئىيىتى»نى قۇرۇشقا جىق كۈچ چىقارغانىدى. ئۇ نۇرتاي ھاجىغەمۇ خالىس ياردەم بېرىشتىن قىلچە ئايمانمىدى. ئۇلار بىر قاتار پۇختا ئويلىنىشلاردىن كېيىن 10 - مارتتا غۇلجا شەھەرلىك ھۆكۈمەتكە ئۆز مەبلىغى بىلەن 11 يىللىق تۇرۇمدىكى ياتاقلاشقان يېتىملار مەكتىپى قۇرۇش توغرىسىدا تەكلىپ لايىھە سۇندى. شەھەرلىك ھۆكۈمەت تەشكىلىگە ھېچقانداق قوشۇمچە شەرت قويۇلمىغان بۇ تەكلىپنى تېزلا قوبۇل قىلدى. ئابدۇۋۇپلى ئاكا نۇرتاي بىلەن بىللە غۇلجا شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىدىن يولىورۇق سوراش ئالاقىسىنى ئېلىپ ئۇرۇمچىگە، مائارىپ كومىتېتىغا، رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىتنىڭ يېنىغا باردى، غۇلجىغا كەلدى، كېڭىشىدىغان ئورۇنلار بىلەن كېڭەشتى. ئەنە شۇنداق بىر قاتار قانۇنىي تەرتىپلەر ۋە ماسلاشتۇرۇشلاردىن كېيىن مەكتەپ ئورنى، كۆلىمى، خاراكتېرى، يەر ئېلىش، يەر ئىگىلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قاتارلىق ئەمەلىي مەسىلىلەر ھەل قىلىندى. يەنە شۇ ئابدۇۋۇپلى مۇۋېتىنىڭ كۆپ تەرەپلىمە ئىزدىنىشى، مېڭىشى بىلەن مەكتەپ قۇرۇلۇشى توغرىسىدا ئەقىلگە مۇۋاپىق لايىھە ۋە خام چوت پىلانى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بۇلتۇر 15 - ئىيۇن ئېچىلغان يېتىملار مەكتىپى قۇرۇش يىغىنىدا،

تەل ئىپادىلەش قابىلىيىتى، ئەخلاق، قىياپەت قاتارلىق جەھەتلەردىن ئاغزاكى ئىمتىھان ئېلىشنى باشلىۋەتتى.

شۇ كۈنلەردە يۇنۇسجان ئىسمائىل بىر دېھقان ئىمتىھان مەيدانىغا قارىمۇتوققىنە بىر بالىنى يېتىلەپ كەلدى. بۇ بالىنىڭ ئىسمى جۇمەخۇن بولۇپ، غۇلجا شەھىرىگە قاراشلىق توغراق يېزىسىنىڭ 2 - كەنت 5 - مەھەللىسىدىن ئىدى. جۇمەخۇن تېخى بۇ دۇنياغا كۆز ئاچمىغان چاغدىلا دادىسى ئايۇپ ئاخۇندىن ئايرىلىپ قالغانىدى. ئۇ ئۈچ ياشقا كىرگەندە، ئانىسى مەرىيەمخان نېرۋا كېسىلى بىلەن ئۇللۇپ كەتتى. ئۇنىڭ ئاچىسى ئالىيەنى شەھەردىكى ھاممىسى سادەتخان، جۇمەخۇننى بولسا قوشنىسى - سەككىز بالىسى بار ئەمەتجان بېقىۋالدى. ئايلار ئۆتتى، يىللار ئۆتتى. جۇمەخۇن ئاق - قارىنى پەرق ئەتكۈدەك بولۇپ قالدى. ئۇ ئەتىگىنى موزىيىنى ھەيدەپ جاڭگالغا ماڭغاندا، تەڭتوشلىرى چۇرقىرىشىپ مەكتەپكە يول ئالاتتى. جۇمەخۇن كەچتە مەھەللىگە ئېرىنچەكلىك بىلەن ئاستا كىرىپ كېلىۋاتقان موزىيىغا ئەگىشىپ قايتقاندا، ئۇلار ئاللىقاندا قتۇر بىر ئىشلار توغرۇلۇق تالاش - تارتىش قىلىۋاتقان، ياكى غەمسىز ئويناۋاتقان بولاتتى. بۇنداق چاغلاردا جۇمەخۇننىڭ تۇرۇپلا ئۇلارغا زوقى كېلەتتى، تۇرۇپلا كۆڭلى يېرىم بولۇپ، يىغا تۇتاتتى. ئۇنىڭ تەڭتوشلىرى، ئاغىنىلىرى بەك يېگى بولمىسىمۇ خېلى پاكىز كىيىملەرنى كىيگەن، گەپ - سۆزلىرىمۇ جايىدا، غەمسىز ھەي، ئۇنىڭمۇ ئاتا - ئانىسى بولغان بولسا، ئاشۇ تەڭتوشلىرى، ئاغىنىلىرىگە ئوخشاش ئەتىگەندە مەكتەپكە چاپسا، چوغدەك تاۋلىنىپ تۇرغان گالىستۇكىنى لەپىلدىتىپ قايتىپ كەلگەندە، ئانىسى ياكى دادىسى «كەل قوزام» دەپ ېېشنى سىلىسا، جۇمەخۇن خۇشاللىقتىن ېېشى كۆككە تاقىشىپ ئۇلارنىڭ باغرىغا سىڭىپ كەتسە... يېتىمنىڭ خىيالى ئوغۇرغا ئوخشاش ساپ ۋە پاكىز ئىدى. لېكىن ھامىنى ئۇنى يۆلەپ تۇرىدىغان ئىككى تۈۋرۈك ئاللىقاچان ئۆرۈلۈپ چۈشكەن. ئۇنى كۆكتە پەرۋاز قىلدۇرىدىغان ئىككى قانات سۇنۇپ كەتكەن. بۇرەھمسىز رېئاللىققا زادى كۆز يۇمغىلى بولمايتتى.

جۇمەخۇنىنىڭ بېقىۋالغان دادىسى ئەمەتجان بىلەن بېقىۋالغان ئانىسى ئارزۇگۈلمۇ يامان قىلمىدى. ئۇلار ئېغىر كۈنلەردە قوشنىدارچىلىقنى يەتكۈزۈپ ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە غەمخورلۇق قىلدى، كۈنلىرىنىڭ ئاران - ئاران ېېتىلىۋاتقانلىقىغا قارىماي ئىسىق - سوغۇق ئۆتۈپ باغرى «قېتىپ قالغانلار مۇئۆزىنى تۇتۇۋالالمىدى. ئادەملەر كۈلۈپ تۇرۇپ، يۇم - يۇم يىغلاشتى...

مەشھۇر سودىگەر، مەرىپەتپەرۋەر ئاكا - ئۇكا مۇسابايۇۋلار 1885 - يىلى 10 - ئايدا ئاتوش ئېكسپورتقا شىنجاڭ بويىچە تۇنجى پەنىي مەكتەپ - ئېكسپورت بىلىمگاھى قۇرۇپ، ئۇيغۇر ھازىرقى زامان مائارىپىغا ئاساس سېلىپ بەرگەنىدى. ئارىدىن 110 يىل ئۆتكەندە، مائارىپىمىڭ، تەربىيىنىڭ خاسىيىتىنى يېڭىباشتىن چوڭقۇر ھېس قىلغان ئەۋلادلار بۇ مەرىپەت پېشۋالىرىنىڭ ھەيكىلىنى ياسىدى. ئۇلار ئۇچۇن يېقىلماس ئابىدە تىكلىدى.

نۇرتاي ھاجى ئەجدادلىرىمىزنىڭ مەرىپەت سۆيۈش روھىنى قايتا نۇرلاندۇرۇپ، مائارىپقا ئازغىنە كەم 4 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ يېگى دەۋر كىشىلىرىگە بېرىيقىلماس ئابىدە تىكلەپ بەردى. ئۇنىڭ ئالىيجاناب پەزىلىتى تېخىمۇ نۇرغۇن مەرىپەت ئىگىلىرىگە ئىلھام بەرگۈسى ۋە ئۇلارنى بارلىققا كەلتۈرگۈسى!

خاتىمە

ئوقۇش باشلاش مۇراسىمى ئايغىلىشىپ ئۇچ كۈندىن كېيىن ئىلى مېھمانخانىسىدا بىر بۇرادىرىمىز ساقلاپ تۇراتتىم. بىر چاغدا كىشىلەر «قۇملۇق پادىشاھى» دەپ ئاتايدىغان ئىككى قارامتۇل پىكاپ مېھمانخانا ھويلىسىغا ئارقا - ئارقىدىن كىرىپ كېلىپ، يېنىمدا چېچىلىپ توختىدى ۋە ئۇنىڭدىن ھايال ئۇتمەيلا تۇتە

ئەسقەت كەرىمباي، خوجىخان ھاكىموۋلار ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىدا لېنتا كەسمەكتە.

ـ ئۇ مېنىك قىزىم، ـ دېدى دېھقان تىترەپ تۇرۇپ، ـ ئون كۇننىك ئالدىدا قايناقسۇ تۆكۈلۈپ كېتىپ كۆيۈپ قاپتى، تۆنۈگۈن خوتۇننىك زورى بىلەن يېزىنىك دوختۇرخانىسىغا ئاپارسام، داۋالىيالمايمىز، شەھەرگە ئاپىرىڭ، دېدى. ئەمدى ما دوختۇرخانىغا ئەكەلسەم، كېسەلخانىغا ئالمىساق بولمايدىكەن، ھازىرچە 900 سوم تاپشۇرۇڭ، دەيدۇ. مەن تېخى بەش، ئون سوملۇق دورا كېتمەيدىكى، دەپتىمەن. بىزدەك ئورۇق ئەت خەقتە ئۇنچىۋالا جىق پۇل نېمە قىلسۇن، بۇيەرگە ئەتىگەن ئاش ۋاقتى بىلەن كەپتىم، نېمە قىلىشىمنى بىلمەي ئولتۇردۇم، شۇ. ئەيتاۋۇر...

نۇرتاي توققۇز، ئون ياشلار چامىسىدىكى كۆزلىرى چىڭ يۈمۈلغان نارسىدەك بېپىپ قويۇلغان كونا ئەدىيالنى شۇنداق قايرىۋىدى، ئادەم چىداپ بولالمايدىغان بىر خىل قاڭسۇق، ئاچچىق پۇراق دېمىقىغا گۇپىيدە ئورۇلدى. نادانلىق بىلەن بېپەرۋالىق ئارىلىشىپ كەتكەن بۇ ئەبجەش ئىزاھات ۋە نارسىدەنىك تېنىدىن تارالغان بەدبۇي پۇراق نۇرتاينىك كۆڭلىنى بىر قىسمىلا قىلىپ قويدى: توۋا، تۇرمۇشنىك نادان، نامرات ئادەملەرگە قىلىدىغان سوۋغىتمۇ ئاچچىق بولىدىكەن ـ ھە؟!

نۇرتاي غېرىپ، غۇرۇالارغا يارىدىمنى ئايماي كېلىۋاتاتتى. ئۇ ئارتۇقچە ئويلىنىپ تۇرمايلا يېنىدىكى 300 يۇەننى دېھقانغا بەردى، ئارقىدىن دەرھال ئۈيگە بېرىپ 1000 يۇەن ئەكەلدى.

دوختۇرلار دېھقانىنىك بېپەرۋالىقىغا خېلى كايىدى. ئەينى چاغدا قىزىنىك بەدىنى گۈلە چوگلۇقىدىكى سۇلۇق ھۆررەكلەر بىلەن توشۇپ كەتكەنكەن، ۋاقتىدا دوختۇرخانىغا ئاپارمىغاچقا، ھۆررەكلەر تېشىلىپ، سۇيىق كۆڭلەككە چاپلىشىپ، تېرە بىلەن كۆڭلەك بىر تەن بولۇپ كېتىپتۇ.

نۇرتاي ئەتىسى چۈشتىن كېيىن ئۆلارنى يوقلاپ كەلدى، لېكىن تۇنۇگۈن ھېلىقى نارسىدە ياتقان كارىۋاتنا بۇگۈن باشقا بىر ئاغرىق ياتاتتى. ئۇ دوختۇرلاردىن ھېلىقى دېھقانىنىك بۇگۈن چۈشتىن بۇرۇن ئازراق دورا ئىلىپلا كېتىپ قالغانلىقىنى بىلدى. نۇرتاي تۇرۇپلا قالدى. ئۇ تۇنۇگۈن كەچ نارسىدەنىك ئانىسىنى توغراق يېزىسىدىن ئېلىپ كىرگەنده، ساقاللىق دېھقان دوختۇرخانىنىك چەل بولۇپ كەتكەن كارىدورىدا ـ داق يەردىلا نامار ئوقۇۋاتاتتى. ئۇ بەلكىم شۇ چاغدا خۇدادىن قىزىنىك بالدۇراق ساقېيىشىنى تىلىگەن بولغىيتتى. ئۇ ئايالى نۇرتاي بىلەن كىرىپ كەلگەنده، نۇرتايدىن قەۋەتلا مىننەتدار بولدى.

بولۇپ تۇرىدۇ، شۇڭا ئۇلار بۇ دۇنيادا يوۇر بەرگەن جىمى ئىشلارغا مەسئۇل بولۇشنى كېرەك. تەربىيىگە مۇناسىۋەتلىك بۇ ئىشلارنىڭ نۇرتاينىڭ ئارامنى بۇزۇپ مېڭە ھۇجەيرىلىرىنى ئۈزلۈكسىز غدىقلاۋاتقىنىغا خېلى يىللار بولۇپ قالغاندى. ئۇ ئېلىمىزنىڭ شېنجېن، جۇخەي، گۇاڭجۇ قاتارلىق دېڭىز بويىدىكى تەرەققىي تاپقان شەھەرلىرىگە، ئوتتۇرا ئاسىيا ئەلىرى، ئومىمان، سەئۇدىي ئەرەبىستانى، تۈركىيىلەرگە بارغاندا، سودىدىن باشقا تەربىيە، ئادەمنىڭ ساپاسىغا مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەر ئۇستىدىمۇ ئىزدەندى. بۇ ئىزدىنىشلەر ئۇنىڭ تۇغمەن تېشىدەك توختىماي ئايلىنىپ تۇرىدىغان كاللىسىدا «ياغاچنى رەندە تۈزەيدۇ، ئادەمنى تەربىيە» دېگەن ئىدىراكى بىلىشىنى پەيدا قىلدى. ساقاللىق دېھقاننىڭ بۇگۈنكى نادانلىقى، گۈدەكلەر ھەققىدىكى ئاچچىق، ئەمما چىن ئەسلىمىلەر، دادىسىدىن كىچىك قېلىپ يېتىمچىلىكتە تۆتكەن كۈنلەر، كۆرگەن، ئاڭلىغان، كۆزگە چېلىققان، تەسىر قالغان ئىشلار... مانا ئەمدى ئەينى چاغدىكى ئىدراكى بىلىشنى ئەقلىي بىلىش دەرىجىسىگە كۆتۈردى. ئۇنىڭ تەپەككۇرى قاناتلاندى: پۇلنىمۇ خېلى تاپتىم، ئەمدى بىر مەكتەپ ئېچىپ يېتىملارنىڭ بېشىنى سىلاپ قويايا!

نۇرتاي ھاجى يېتىملەر مەكتىپى قۇرماقچى بولدى. مەكتەپ قۇرۇش ـ غەپلەتتە ياتقان ئىدراكنى ئويغىتىپ، مىللەتنىڭ ئومۇمىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، جەمئىيەتكە كۆپلەپ ماددىي، مەنىۋى بايلىق يارىتىپ بېرىشكە ئالاقىدار بۇيۇك ئىش ئىدى. نۇرتاي ھاجىنىڭ ئانىسى بۇۋى ئايشىخان ھاجى، ئايالى شەمشىنۇر، بەش بىر تۇغقىنى ـ تۇرسۇن ئىسكەندەر، خالىدە، شەمشىقەمەر، سۇلتان، خانقىز، دوستلىرى ـ ھەمسۆھبەتلىرى ـ زۇنۇن، مەمھۇتجان، غاپپار، مەۋلان، غوپۇرجان... يېقىنىسى بۇ تالىك كىشىلەر ئالىيجاناب ئىدىيىنىڭ ئىلھامى بىلەن سۇغۇرلىغان بۇ قەتئىي قارارنى تېزلا قوبۇل تاپتى ۋە ئۇنى قوللىدى.

ئەمىلىكتە نېمە قانداق قۇرۇش كېرەك؟ بۇنىڭ ئالدىنقى تەجرىبىسى يوق ئىدى. ئۇنىڭ تازا بېشى قاتتى.

بۇ ئالدىنقى مارتنىڭ باشلىرىدا نۇرتاي ھاجى ئاكىسى تۇرسۇن ئىسكەندەر بىلەن بىللە غۇلجا شەھەرلىك رادىئو ـ تېلېۋىزىيىسىدە نۇرتاي ھاجى يېتىملەر مەكتىپىگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش توغرىسىدا ئارقا ـ ئارقىدىن ئېلان بېرىلدى.

23 ـ ئاۋغۇستتىن ئېتىبارەن ئانىلار، بوۋىلار، مومىلار يېتىملەرنى يېتىلەپ مەكتەپكە كېلىشكە باشلىدى. ھەش ـ پەش دېگۈچە 200 گە يېقىن يېتىم بالا ئوقۇشقا تىزىملىتىلدى. مەكتەپنىڭ بۇ يىلقى پلانى 60 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش بولغاچقا، دەسلەپكى قەدەمدە ئانىسى، دادىسىدىن ئايرىلىپ قالغان قارا يېتىملەر، يا ئانىسى، يا دادىسى ئۆلۈپ كېتىپ، تۇرمۇشتا ئېغىر قىيىنچىلىق تارتىۋاتقانلار، بوۋىسى، مومىسى ياكى قولۇم ـ قوشنىلارغا تاشلاپ بېرىلگەنلەردىن بولۇپ يەتتە، سەككىز ياشلىق 120 بالا تاللاپ چىقىلدى. 2 ـ قەدەمدە تۇرسۇن ئىسكەندەر، ئابدۇۋۇپلى مۇقىيت، زۇنۇن ئەكبەر، ئاسىيەم، مېھرىگۈل، زىلەيخا، گۈلكىنە قاتارلىق كىشىلەردىن تەشكىللەنگەن ئالتە كومىسسىيە بالالاردىن سەزگۈ، ئىدراك، ئەستە تۇتۇش، كۆزىنىش، تەسەۋۋۇر ئىقتىدارى، تۇرتاي ھاجى قۇرۇلۇشقا كېتىدىغان بىر يېرىم مىليون يۇەن پۇل (كېيىن يەنە 300 مىڭ يۇەن چىقىم قىلىندى) نى مەكتەپ قۇرۇش تەييارلىق گۇرۇپپىسىغا تۆتكۈزۈپ بەردى. نۇرتاي ھاجى پۇل چىقاردى. ئابدۇۋۇپلى ئاكا چاپىدىغانلىكى جايغا چېپىۋەردى. تۇرسۇن ئىسكەندەر مەكتەپ قۇرۇلۇشىغا مەسئۇل بولدى. شەھەرلىك ھۆكۈمەت ئەڭ ياخشى قۇرۇلۇش شىركىتىگە قۇرۇلۇشنى قىسقا ۋاقىت ئىچىدە سۈپەتلىك تاماملاشنى ھاۋالە قىلدى. مەكتەپ ھويلىسىنى پلانلاش، يول ئېلىش، كۆكەرتىش، گۈل ـ گىياھ ئۆستۈرۈش، مۇھىتنى گۈزەللەشتۈرۈش ئىشلىرىغىمۇ مەكتەپ قۇرۇلۇشى بىلەن تەڭ تۇتۇش قىلىندى. ۋىلايەت، ئوبلاستىمۇ ماسلاشتۇرۇشقا كۈچىدى. توغرا نىيەت، چىن ئەقىدە بىلەن باشلانغان بۇ ئىش ئەنە شۇنداق يۇرۇشۇپ كەتتى...

سەبىيلەر كۆلدى

ئىنسان تەپەككۇرى دېگەن قالتىس بولىدىكەن. ئادەم بىرەر ئىشقا كۆڭۈل بۆلىدىغان بولسا، چوقۇم ئۆزىمۇ ھەيران قالغۇدەك نەتىجە يارىتالايدىكەن. ئاردىدىن بىر يىل ئوتكەنده، يەنى بۇ يىل 10 ـ ئاۋغۇستتا غۇلجا شەھىرىنىڭ چاپچال كۆۋرۈكىگە باردىغان يولدا مەكتەپنىڭ ئىككى قەۋەتلىك، 1300 كۋادرات مېتىرلىق ئۆزگىچە ئوقۇتۇش بىناسى قەد كۆتۈردى، پارخانا، مۇنچا، ئاشخانا قاتارلىق بىر يۇرۇش ئەسلىمەلەرمۇ پۈتتى. غۇلجا شەھەرلىك ھۆكۈمەت، مائارىپ ئىدارىسى مەكتەپنىڭ شتات مەسلىسىنى ھەل قىلىپ، تەجرىبىلىك ئوقۇتقۇچىلارنى سەپلەپ بەردى. ئوقۇتقۇچىلارمۇ بۇنىڭغا خۇشاللىق بىلەن ئاۋاز قوشتى. غۇلجا شەھەرلىك 11 ـ باشلانغۇچ مەكتەپكە مۇدىر بولۇش ئۈقتۇرۇشىنى تاپشۇرۇۋالغان ئاسىيەم يېتىملەرنى دەپ مۇدىرلىقتىن ۋاز كەچتى.

20 ـ ئاۋغۇستتىن 23 ـ ئاۋغۇستقىچە بولغان ئارىلىقتا غۇلجا شەھىرىنىڭ رادىئو ـ تېلېۋىزىيىسىدە نۇرتاي ھاجى يېتىملەر مەكتىپىگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش توغرىسىدا ئارقا ـ ئارقىدىن ئېلان بېرىلدى.

23 ـ ئاۋغۇستتىن ئېتىبارەن ئانىلار، بوۋىلار، مومىلار يېتىملەرنى يېتىلەپ مەكتەپكە كېلىشكە باشلىدى. ھەش ـ پەش دېگۈچە 200 گە يېقىن يېتىم بالا ئوقۇشقا تىزىملىتىلدى. مەكتەپنىڭ بۇ يىلقى پلانى 60 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش بولغاچقا، دەسلەپكى قەدەمدە ئانىسى، دادىسىدىن ئايرىلىپ قالغان قارا يېتىملەر، يا ئانىسى، يا دادىسى ئۆلۈپ كېتىپ، تۇرمۇشتا ئېغىر قىيىنچىلىق تارتىۋاتقانلار، بوۋىسى، مومىسى ياكى قولۇم ـ قوشنىلارغا تاشلاپ بېرىلگەنلەردىن بولۇپ يەتتە، سەككىز ياشلىق 120 بالا تاللاپ چىقىلدى. 2 ـ قەدەمدە تۇرسۇن ئىسكەندەر، ئابدۇۋۇپلى مۇقىيت، زۇنۇن ئەكبەر، ئاسىيەم، مېھرىگۈل، زىلەيخا، گۈلكىنە قاتارلىق كىشىلەردىن تەشكىللەنگەن ئالتە كومىسسىيە بالالاردىن سەزگۈ، ئىدراك، ئەستە تۇتۇش، كۆزىنىش، تەسەۋۋۇر ئىقتىدارى،

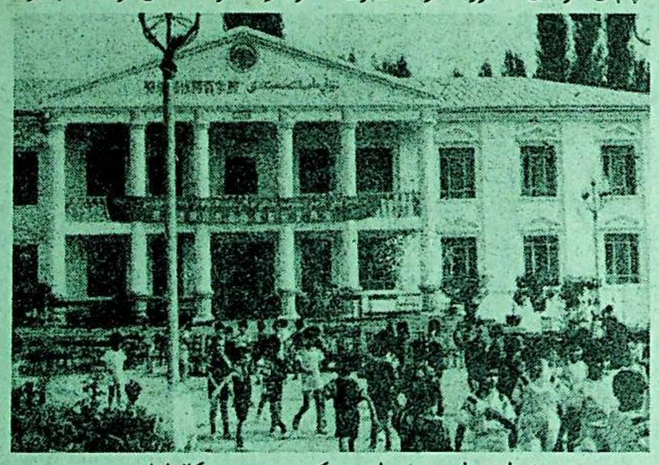

نۇرتاي ھاجى يېتىملەر مەكتىپىدىن بىر كۆرۈنۈش.

3 ـ 4 مىليون يۇەن پايدا تاپاتتى، دەڭلار.

بۇسودىگەر بالالار نۇرتاي ھاجى توغرىلىق خېلى پاراڭلاشتى. ناھايىتى ئېنىقكى، ئۇلار مۇتەسىرلەنگەنىدى. ئاردىدا ھېلىقى ئېگىز بويلۇق سودىگەر يىگىت ئۇرۇمچىدىن كەلگەنلىكىمنى بىلگەن چېغى، ماڭا ئۆتۈنۈش تەلەپىۋزى بىلەن مۇنداق دېدى:

ـ ئاكاۋۇي ئاپتونومىدىن كەپسىز، ھاجىمنى تازا بىر قاتۇرۇپ پۈتۈۋېتىڭا، ئۇنى ئىلىخو تەۋەسىدىكىلەرغۇ بولدى، ئالتە شەھەردىكىلەرمۇ بولىپ قالسۇن.

ـ خاتىرجەم بولۇڭ، ـ دېدىم مەن ئۇنىڭغا دەرھال جاۋاب بېرىپ، ـ نۇرتاي ھەققەتەن ناھايىتى خاسىيەتلىك ئۆلىمەس ئىش قىلدى. مەن ئاشۇنداق ساخاۋەت ئىگىلىرىنى قاتۇرۇپ پۈتۈشكە ھەر قاچان تەييار!

بۇ بەتتىكى سۆرەتلەرنى «ئىلى گېزىتى» مۇخبىرى **ئابدۇمۇتەللىپ ئاروپ** تارتقان.

ئۆتۈۋاتقىنىغا قارىماي، ئۇنىڭغا ئىسسىق ئۈي، ئاش، نان بەردى. لېكىن سەككىز بالا بىلەن بىر نەچچە نەۋرىنى بېقىۋاتقان بۇ ئورۇق ئەت كىشىلەرنىڭ جۇمەخوتۇنىڭ قەلبىدە يېلىنجىغان ئوقۇش ئارزۇسىنى پۈۋلەپ ياندۇرۇشقا قۇربى يەتمەي قالدى...

كومىسسىيەلەر توغراق يېزىلىق ھۆكۈمەت يوللىغان تونۇشتۇرۇشنامىنى ئاخىرقى قۇرلىرىغا كۆز يۇگۈرتۇپ بولغان چاغدا، جۇمەخوتۇنى ئېلىپ كەلگەن يۇنۇسجان كېتىپ قالغانىدى. ئوقۇش باشلانغىچە بولغان ئارىلىقتا تەنتەربىيە ئوقۇتقۇچىسى مەسئۇت ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ تۇردى.

30 ـ ئاۋغۇست جۇمەخوتۇنغا ئوخشاش قارا يېتىملەرنى تاللاش، ئەقلىي ئىقتىدارىنى سىناش، سالامەتلىك ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئارقىلىق 60 بالىنىڭ مەكتەپكە قوبۇل قىلىنغانلىقى ئېلان قىلىندى. 2 ـ سېنتەبىر رەسمىي دەرس باشلاندى. ئوبدان يۇيۇنۇپ تارىنىپ يارىشىملىق مەكتەپ فورمىسىنى كىيگەن يېتىم بالىلار مۇكەممەل تەربىيىلىنىش مۇھىتىغا ئىگە بولغانلىقىنى ھېس قىلىشىپ، خۇشاللىقتىن ئۆزىنى قويىدىغان يەر تاپالمای قالدى. ئۇلارنىڭ بېشى كۆككە يەتكەندى. ئۇلار مەكتەپ قورۇسىدا چۈرقىرىشىپ بۇ باشتىن ئۇ باشقا چاپتى، موللاق ئاتتى، يايرىدى، مەكتەپنىڭ گۈل ـ گىياھلار بىلەن بېزەلگەن ساپ ھاۋاسىدىن قېنىپ ـ قېنىپ نەپەسلەندى. ئۆزۈندىن بۇيان ئاتا ـ ئانا مېھرىگە قانمىغان بۇ سەبىيلەر ئەمدى مەكتەپ قوينىدا مېھرىبان كىشىنىڭ ھىماتىغا ئېرىشىپ، ھاياتىنىڭ ئىللىقلىقىنى قايتا ھېس قىلدى، ئۆز قەدىر ـ قىممىتىنى چۈشەندى، راھەتلىنىپ كۈلدى.

يېقىلماس ئابىدە

24 ـ سېنتەبىر غۇلجىدا ئۇنۇتۇلغۇسز بىر مەرىكە. نۇرتاي ھاجى ئىسكەندەر يېتىملەر مەكتىپىنىڭ ئوقۇش باشلاش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. ئەينى يىللاردىكى ئىلى قىزلار ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ پاسونىدا سېلىنغان ئىككى قەۋەتلىك ئوقۇتۇش بىناسىنىڭ ئالدى ئاپتونوم رايون، ئىلى ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى، غۇلجا شەھەرلىرى رەھبەرلىرى، سىرتتىن كەلگەن مېھمانلار، ئوقۇقتۇچى ـ ئوقۇغۇچىلار ۋەكىللىرى، شەھەر دائىرىسىدىكى رايون، يېزىلارنىڭ كادىرلىرى، مائارىپ تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاھالىلەر، مۇراسىمنى كۆرگىلى كەلگەنلەر بىلەن لىق تولغانىدى. ئادەملەر ھاياجان ئىلكىدە تەۋرەيتتى.

ئاش ۋاقتى بىلەن بۇ قۇتلۇق مەرىكە شەرىپىگە لېنتا كېسىلدى. ئوتتۇرا بوي، يارىشىملىق بۇرۇت قويۇۋالغان، ئۇزايىدىن مەردلىك، سېخىيلىق، شىجائەت ئالامەتلىرى چىقىپ تۇرغان نۇرتاي ھاجى ئەھلى جامائەت ئالدىدا

مەملىكەتلىك سەھىيە خىزمىتى يىغىندا سۆزلەنگەن سۆز (قىسقارتىلمىسى)

لى پېڭ

(1996 - يىل 12 - ئاينىك 9 - كۈنى)

بۇ قېتىمقى مەملىكەتلىك سەھىيە خىزمىتى يىغىنى دۆلىتىمىزنىڭ سەھىيە ئىشلىرى تەرەققىياتى تارىخىدىكى مۇھىم يىغىن بولۇپ، سەھىيە ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىغا چوڭقۇر تەسىر كۆرسىتىدۇ. يولداش جياڭ زېمىننىڭ سۆزلىگەن مۇھىم سۆزى بۇ قېتىمقى يىغىنىمىزنىڭ پىتەكچى ئىدىيىسى، كۆچىملىك ئۇنى چوڭقۇر ئۆگىنىشى، ئۆزلەشتۈرۈشى، ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇشى ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشى كېرەك.

يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن بۇيانقى 47 يىلدا دۆلىتىمىزنىڭ سەھىيە ئىشلىرى غايەت زور نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. مەملىكەت بويىچە بىر قەدەر مۇكەممەل شەھەر، يېزا سەھىيە مۇلازىملىق تورى بەرپا قىلىندى، بىر تۈركۈم سەھىيە ئاپپاراتلىرى قۇرۇلدى، پۈتۈن مەملىكەتتەھەر دەرىجىلىك دوختۇرخانىلار ۋە داۋالاش ئورۇنلىرى قۇرۇلدى، خېلى يۇقىرى سەۋىيىگە ئىگە بىر تۈركۈم داۋالاش ۋە تىببىي دورا مۇتەخەسسىسلىرىنى يېتىشتۈردۇق. دۆلىتىمىزنىڭ داۋالاش، تىببىي دورا، سەھىيە ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش جەھەتتە نۇرغۇن خىزمەتلەرنى قولغا كەلتۈردۇق. دۆلىتىمىز خەلقنىڭ جىسمانىي سۈپىتى زور دەرىجىدە ئۆستى. تۆۋەندىكى ئىككى كۆرسەتكۈچ دۆلىتىمىز خەلقنىڭ جىسمانىي سۈپىتىنى ئەڭ ياخشى چۈشەندۈرۈپ بېرەلەيدۇ، بۇ كۆرسەتكۈچلەر مۇنداق: بوۋاقلارنىڭ ئۆلۈپ كېتىش نىسبىتى پېڭى جۇڭگو قۇرۇلۇشتىن ئىلگىرىكى % 200تىن % 31كە تۆۋەنلىدى، ئاھالىنىڭ ئوتتۇرىچە ئۆمرى 35 ياشتىن 70 ياشقا ئۇزارىدى. بۇ كۆرسەتكۈچلەر دۇنيانىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن يۇقىرى، تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭكىدىن خېلى ئالدىدا، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيان سەھىيە تارماقلىرى يېزىلارغا ساقلىقنى ساقلاش، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە جۇغلىيى دورىگەرلىكنى راۋاجلاندۇرۇشنى ئۆز خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلدى. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىگە ئۇيغۇنلىشىپ خەلق ئاممىسىنىڭ داۋالاش، سەھىپىگە بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن، سەھىيە ئىسلاھاتى جەھەتتە پائال ئىزدەندى؛ پەن-تېخنىكا خادىملىرى ۋە تىببىي خادىملار تۇرتاق تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، خەلقئارا ھەمكارلىق ۋە ئالماشتۇرۇشنى پائال قانات يايدۇرغانلىقتىن، دۆلىتىمىزنىڭ تىببىي دورىگەرلىك پەن - تېخنىكىسى ۋە مائارىپ سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈشى كۆچلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى، تىببىي دورىگەرلىك كەسپىنىڭ جۈش ئۇرۇپ راۋاجلانىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى، شەھەر، يېزىلارنىڭ داۋالاش، سەھىيە شارائىتى يەنمۇ ياخشىلاندى؛ ئالدىنى ئېلىش ۋە ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتى كۆچەيدى، سەھىيىگە دائىر قانۇن - تۈزۈملەر ئورنىتىلىشقا باشلىدى، سەھىيە سىپىدە بىر تۈركۈم ئىلغار، نەمۇنىچىلار مەيدانغا كەلدى، سەھىيە سىستېمىسىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان دۆلىتىمىز ھۆكۈمىتى «2000-يىلى ھەممە كىشىنى سەھىيە ۋە ساقلىقنى ساقلاشتىن بەھرىمەن قىلىش»، «90 - يىللاردا بالىلارنىڭ ياشىشى، ئۆلارنى ئاسراش ۋە بېقىش دۇنيا خىتابنامىسى» قاتارلىق ستراتېگىيىلىك نىشانلارنى ئىشقا ئاشۇرۇش توغرىسىدا

يېقىنلاشتۇرۇش، تەرەققىي تاپمىغان رايونلاردا تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ ئىلغار سەۋىيىسىگە يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت. بۇ نىشانغا يېتىش ئۈچۈن سەھىيە تارماقلىرىنىڭ مۇلازىملىق سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، خەلق ئاممىسىنىڭ سالامەتلىكىنى كاپالەتلەندۈرۈش، ھۆكۈمەتنىڭ سەھىيە ئىشلىرىغا بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىشتىن ئىبارەت ئۈچ جەھەتتە بوشاشماي تىرىشىش ئارقىلىق دۆلىتىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك سەھىيە سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش كېرەك. ھازىر مەن ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ سەھىيە ئىشلاھاتى ۋە تەرەققىياتى توغرىسىدىكى قارارىغا بىرلەشتۈرۈپ، سەھىيە خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا بىر نەچچە نۇقتىلىق پىكرىمىنى سۆزلەپ ئۆتىمەن:

1. ھۆكۈمەتنىڭ سەھىيە خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش كېرەك

ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى سەھىيە خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقىنى چوڭقۇر تونۇپ، سەھىيە خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى ھەقىقىي كۈچەيتىشى كېرەك. سەھىيە ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش، سەھىيە خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەش ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار ۋە ھۆكۈمەتلەرنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان مۇھىم مەسئۇلىيىتى ئىكەنلىكىنى يەنمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىشى كېرەك. ھازىر مەركەز يېڭى جۇڭگو دەۋرىدىكى سەھىيە خىزمىتىدە يېزىلارنى مۇھىم نۇقتا قىلىش، ئالدىنى ئېلىشنى ئاساس قىلىش، جۇڭگوچە داۋالاش بىلەن غەربچە داۋالاشقا تەڭ ئەھمىيەت بېرىش، پەن - تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىش، پۈتۈن جەمئىيەتنى قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلىش، خەلقنىڭ سالامەتلىكى ئۈچۈن، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىشنى ئېنىق بېكىتتى. ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر سەھىيە خىزمىتىنى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، بىر - ئىككى رايوننىڭ سەھىيە مەسلىسىنى ھەر يىلى مەخسۇس مۇزاكىرە قىلىپ، ئاممىنىڭ دەردىگە دەرمان بولۇش، پارتىيە بىلەن ئاممىنىڭ، كادىرلار بىلەن ئاممىنىڭ مۇناسىۋىتىنى قويۇقلاشتۇرۇش بىلەن مۇناسىۋەتلىك چوڭ ئىش سۈپىتىدە تۇتۇشى كېرەك. سەھىيە خىزمىتىدە دەرىجىمۇدەرىجە مەسئۇل بولۇش، دەرىجىمۇ دەرىجە باشقۇرۇش چارىسىنى داۋاملىق يولغا قويۇش كېرەك. مەركىزىي ھۆكۈمەت ئاساسەن سەھىيىگە دائىر قائىدە - نىزام، سىياسەت ۋە سەھىيە ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش پىلانىنى تۈزۈشكە، مەملىكەتلىك ياكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ھالقىغان چوڭ - چوڭ سەھىيە مەسىلىلىرىنى ھەل قىلىشقا يېتەكچىلىك قىلىش ۋە ئۇنى ماسلاشتۇرۇشقا ۋە ھەر خىل ئۇسۇللار ئارقىلىق جايلارنىڭ سەھىيە ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشىغا ياردەم بېرىشكە مەسئۇل بولىدۇ. يەرلىك ھۆكۈمەتلەر سەھىيە ئىشلىرىنى ئۆز رايوننىڭ ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانىغا كىرگۈزۈپ، ئۆز رايونىدا سەھىيە خىزمىتىنىڭ ئاڭجىنىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، سەھىيە سىپىدىكى ئەمەلىي قىيىنچىلىق ۋە

سەھىيە ئىسلاھاتى توغرىسىدىكى ئاساسىي تەسەۋۋۇرىمىز مۇنداق: سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىگە ئۇيغۇنلاشقان ھەم سەھىيە ئىشلىرىنىڭ قانۇنىيىتىگە ئەمەل قىلىدىغان، خەلقنىڭ جىسمانىي سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشنى مەقسەت قىلغان ھالدا ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى تولۇق ئىشقا سېلىپ، ھەر خىل شەكىللەر ئارقىلىق داۋالاش، كاپالەتلەندۈرۈش تۈزۈمىنى ئورنىتىش، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، تۆۋەن سەرپىياتلىق، ھاياتىي كۈچكە ئىگە باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ۋە ھەرىكەت مېخانىزمىنى شەكىللەندۈرۈش ئارقىلىق خەلق ئاممىسىنى قولاي، ئەرزان، سۈپەتلىك ئاساسىي سەھىيە مۇلازىملىقىدىن بەھرىمەن بولۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش. ھازىر تۆۋەندىكى بىر نەچچە جەھەتتىكى ئىسلاھاتنى نۇقتىلىق ھالدا ياخشى تۇتۇش كېرەك:

دۆلىتىمىزنىڭ ئەھۋالىغا ئۇيغۇن كېلىدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر داۋالىنىش سۇغۇرتىسى تۈزۈمىنى ئورنىتىش كېرەك. ھازىر دۆلىتىمىزدە يېزا - قىشلاق ئاھالىلىرى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ داۋالىنىشىنى كاپالەتلەندۈرۈش تۈزۈمىنى تەدرىجىي ئورنىتىۋاتىدۇ. ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسى ھېسابىدا داۋالىنىش تۈزۈمىدىن ئىبارەت. ئىقتىسادىي تۈزۈلمىنىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىگە ئۆزگىرىشىگە ئەگىشىپ، بۇ خىل تۈزۈمدە ساقلىنىۋاتقان يوچۇقلار كۈندىن كۈنگە ئېپادىلىنىپ چىقتى، ھەتتا ئىنتايىن گەۋدىلىك بولۇۋاتىدۇ. دۆلەت ۋە كارخانا ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ داۋالىنىش خراجىتىنى ئۈستىگە ئالغانلىقتىن داۋالىنىش خراجىتىنىڭ كۆپىيىشى ھەددىدىن زىيادە تېز بولۇپ كېتىپ، سەھىيە بايلىقى ئىسراپچىلىقى كېلىپ چىقتى ۋە ئۇنى توسۇش تەس بولۇپ، دۆلەت ۋە كارخانىلار ئۈچۈن ئىنتايىن ئېغىر يۈك بولۇپ قالدى. بىر قىسىم كارخانىلارنىڭ تىجارىتىدە قىيىنچىلىق كۆرۈلگەندە بەزى ئىشچى-خىزمەتچىلەر يەنە ئاساسىي داۋالىنىش كاپالىتىگە ئىگە بولالمىدى. مۇنداق داۋالىنىش كاپالىتى تۈزۈمىنىڭ قاپلاش دائىرىسى بىر قەدەر تار بولۇپ، ئىشچىلار، كەسپىي ئورۇنلار ۋە ئومۇمىي خەلق مۇلۇكچىلىكىدىكى كارخانىلار شۇنىڭدەك بىر قىسىم كوللېكتىپ مۇلۇكچىلىكتىكى كارخانىلار بىلەن چەكلىنىپ قالدى، ئۇنىڭ ئىجتىمائىيلىشىش دەرىجىسى تۆۋەن بولغانلىقتىن ئەمگەك كۈچلىرى بايلىقىنى مۇۋاپىق تەقسىملەشنى ئىلگىرى سۈرۈشكەمۇ پايدىسىز بولۇۋاتىدۇ. شۇڭا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ داۋالىنىش كاپالىتى تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش كۆپچىلىكنىڭ ئورتاق تونۇشى بولۇپ قالدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان جياڭسۇ ئۆلكىسىنىڭ جىنجياڭ شەھىرى ۋە جياڭشى ئۆلكىسىنىڭ جيۇجياڭ شەھىرى ئىسلاھات سىنىقى ئېلىپ بېرىپ، جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش توپلاش بىلەن شەخسلەرنىڭ ھېسابات دەپتىرى بىرلەشتۈرۈلگەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر داۋالىنىش سۇغۇرتىسى تۈزۈمىنى ئورناتتى. بۇ خىل تۈزۈمنىڭ ئاساسىي ئالاھىدىلىكى شۇكى، بۇنىڭدا داۋالىنىش سۇغۇرتىسى خراجىتىنى دۆلەت، ئادەم ئىشلەتكۈچى ئورۇن ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپ ئورتاق توپلايدۇ. بۇ ئىسلاھاتنى دەسلەپكى قەدەمدە ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى، بۇ بولدا ئومۇمەن مېڭىشقا بولىدۇ. مۇكەممەل تەجرىبە ھاسىل قىلغاندىن كېيىن ئومۇمىيۈزلۈكيولغا قويۇشقا قولايلىق بولسۇن ئۈچۈن، كېلەر يىلى ئۆلكە (ئاپتونوم رايون) لەرنىڭ بەزى شەھەرلىرىدە

يېزىلارنىڭ سەھىيە خىزمىتىدە ناھىيە، يېزا، كەنت دەرىجىلىك سەھىيە مۇلازىملىقى تورىنى ئورنىتىش، ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش تۈزۈمى ئورنىتىش ۋە يېزا، كەنت دوختۇرلىرى قوشۇنى قۇرۇشنى ئۈچ چوڭ تۈزۈرۈك قىلىش كېرەك. بۇ نىشان توغرا، ئۈنۈملۈك ئەستايىدىل چىڭ تۇرۇش كېرەك. دېھقانلارنىڭ كېسەل كۆرسىتىش مەسلىسى تاماق پىشىش، كىيىم كېيىش ۋە باللارنىڭ مەكتەپتە ئوقۇش مەسلىسىگە ئوخشاش مۇھىم. يېزىلاردا سەھىيە خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ مۇھىم مەسئۇلىيىتى.

يېزىلارنىڭ ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش تۈزۈمى دۆلىتىمىز دېھقانلىرى ئۈزلۈكسىز ئىجاد قىلغان ئاقىدىغان ئۇنۇملۈك چارە. دۆلىتىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى جەريانىدا ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش بەزى قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرگە دۇچ كەلدى. بۇ قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئارقىلىق ھەل قىلىپ، ھەمكارلىشىپ داۋالىنىشتا چىڭ تۇرۇش ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇش كېرەك. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان جياڭسۇ، خېنەن قاتارلىق جايلاردا ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش يولغا قويۇلۇپ، بەزى ياخشى تەجرىبىلەر يارىتىلدى. بۇ تەجرىبىلەر جايلارنىڭ ئۆگىنىشىگە ۋە پايدىلىنىشىغا ئەرزىيدۇ. ھەمكارلىشىپ داۋالىنىشتا خەلق باشقۇرۇش، ھۆكۈمەت يارىدەم بېرىش، ئىختىيارىي قىلىش، مۇۋاپىق بولۇش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش، مەبلەغ توپلاشتا شەخسلەر سېلىنما سېلىشنى ئاساس قىلىش، كوللېكتىپ يار-يۆلەك بولۇش، ھۆكۈمەت مۇۋاپىق مەدەت بېرىش كېرەك. بەزى جايلارنىڭ ئەمەلىيىتى ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش ياخشى يولغا قويۇلسا دېھقانلارنىڭ داۋالىنىش خراجىتى سېلىقنى يېنىكلىتىشكە بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتلەر تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ كۆڭۈل قويۇپ تەشكىللەپ، تەشۋىقات-تەربىيىنى كۈچەيتىپ، دېھقانلارنى ئۆزئارا ياردەملىشىش، قىيىنچىلىق ئۈستىدىن ئورتاق غەلبە قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش يولىدا مېڭىشقا پائال يېتەكلىشى كېرەك.

نامرات رايونلارنىڭ سەھىيە خىزمىتىگە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، نامرات ئاھاللەرنىڭ جسمانىي سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشنى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر نامرات رايونلارنىڭ سەھىيە خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى زورايتىپ، سەھىيە جەھەتتە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشنى ھۆكۈمەتنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش پىلانىغا كىرگۈزۈپ، كەنتلەر ۋە ئائىلىلەرگە يار - يۆلەك بولۇپ، ئۇلارنىڭ دوختۇر قىس، دورا ئاز بولۇش قىيىنچىلىقىنى تىرىشىپ ھەل قىلىش كېرەك. نامرات رايونلار نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش مەبلىغىدىن سەھىيە جەھەتتە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خراجىتى ئاجرىتىشنى ئەمەلىيلەشتۈرگەندىن سىرت يەنە جايلاغا چىداپ كۆرمەس قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، تۇرلۇك چىقىملار ئېچىدىن چارە - ئامالىنى بىلەن

خىتابنامىسى»قاتارلىق ستراتېگىيىلىك نىشانلارنى ئىشقا ئاشۇرۇش توغرىسىدا خەلقئارادا ئومۇد بەردى ۋە ئۇنى پائال يولغا قويۇپ خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ مۇئەييەنلەشتۈرۈشى ۋە مەدھىيىلىشىگە ئېرىشتى. ئەمەلىيەت دۆلتىمىزنىڭ سەھىيە خىزمەتچى دائىر فاكىجېن ۋە سىياسەتلىرىنىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى.

نەتىجىلەرنى مۇئەييەنلەشتۈرۈش ۋە تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەش بىلەن بىللە يەنە شۇنى كۆرۈشىمىز كېرەككى، سەھىيە خىزمەتچە پۈتۈن جەمئىيەت تېخى دېگەندەك ئەھمىيەت بېرىپ كېتەلمىدى، سەھىيە ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە جەمئىيەت تەرەققىياتىغا تېخى ئۈيغۇنلاشمىغانلىقىدۇ. بۇ مۇنۇ جەھەتلەردە ئىپادىلىنىدۇ، بىرىنچى، يېزىلارنىڭسەھىيە ۋە ئالدىنى ئىلىش، ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتى بىر قەدەر ئاجىز، داۋالاش مۇئەسسەسلىرى مۇكەممەل ئەمەس، مۇلازىملىق سەۋىيىسى تۆۋەن، بىر نەچچە خىل يۇقۇملۇق كېسەل ۋە يەرلىك كېسەل بەزى جايلاردا تېخى ئومۇمىيۈزلۈك تىزگىنلەنمىدى؛ ياشانغانلار سانىنىڭ كۆپىيىشىگە ئەگىشىپ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنىڭ يامان تەسىرى تۆپەيلىدىن سەھىيە خىزمەتىدە يەنە بىر قاتار يېڭى ئىسسىق نۇقتا ۋە قىيىن نۇقتىلار ئىوتتۇرىغا چىقتى. ئىككىنچى، سەھىيە ئىسلاھاتى ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنىڭ كەينىدە قالدى، داۋالاش، ساقلىقنى ساقلاش تۈزۈمى مۇكەممەل ئەمەس. سەھىيىگە سېلىنغان سېلىنما ۋېتىشمەيۋاتقان ئەھۋال ئاستىدا سەھىيە بايلىقلىرىنى ئىسراپ قىلىش، تىببىي دورا خىراجىتى مۇۋاپىق بولماسلىقتەك ئەھۋاللارمۇ ساقلانماقتا؛ بەزى جايلار ۋە داۋالاش ئورۇنلىرىدا سەھىيە مۇلازىملىق سۈپىتى ۋە تىببىي ئەخلاق، تىببىي ئىستىل تۈۋەنلەپ كېتىپ، خەلق ئاممىسىنىڭ نارازىلىقىنى قوزغىدى. بىز بۇ قېتىمقى ۋە مەسىلىلەرگە ئېتىبار بىلەن قارىشىمىز ۋە بۇ قېتىمقى ۋە مەسىلىلەرنى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئارقىلىق داۋاملىق ھەل قىلىشىمىز كېرەك.

بۇنىڭدىن كېيىنكى 15 يىل دۆلىتىمىزدە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ستراتېگىيىلىك نىشانىغا يېتىدىغان ئاچقۇچلۇق مەزگىل، سەھىيە ئىشلىرى بۇ نىشانغا يېتىشنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى. شۇڭا ئۇنى خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات بىلەن ماسلاشتۇرۇش، خەلقنىڭ جىسمانىي سۈپىتىنى ئىقتىسادىي تەرەققىيات بىلەن ماسلاشتۇرۇش كېرەك. «خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 - يىلغىچە بولغان كەلگۈسى نىشان پروگراممىسى»دىكى تەلەپلەرگە ئاساسەن بۇ مەزگىلدىكى سەھىيە خىزمىتىنىڭ كۆرۈش نىشانى: ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى يېتەكچى قىلىپ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشىەنى ۋە ئاساسىي فاكىجېندا چىڭ تۇرۇپ، سەھىيە ئىسلاھاتىنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، 2000 - يىلغا بارغاندا سەھىيە مۇلازىملىقى، داۋالاش، ساقلىقنى ساقلاش، سەھىيىگە دائىر قانۇنلارنىڭ ئىجراسىنى نازارەت قىلىشنى ئۈز ئىچىگە ئالغان جۇڭگو سەھىيە سىستېمىسىنى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلىپ، ھەممە كىشىنى دەسلەپكى قەدەمدىكى سەھىيە - ساقلىقنىساقلاش كاپالىتىدىن ئاساسىي جەھەتتىن بەھرىمەن قىلىپ، خەلقنىڭ جىسمانىي سۈپىتىنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈش، 2010- يىلغا بارغاندا مەملىكەت بويىچە سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسى ۋە خەلقنىڭ سالامەتلىك ئېھتىياجىغا ئۈيغۇن، بىر قەدەر مۇكەممەل بولغان سەھىيە سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش، خەلقنىڭ سالامەتلىكىگە دائىر ئاساسىي كۆرسەتكۈچلەرنى تەرەققىي تاپقان رايونلاردا دۇنياديكى ئوتتۇراھال تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىگە يەتكۈزۈش ياكى ئۇنىڭغا

ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، سەھىيە سېپىدىكى ئەمەلىي قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنى ھەققىي يېخىش ھەل قىلىشى كېرەك. بىر رايوننىڭ سەھىيە خىزمىتىنىڭ يېخىش - يامانلىقىنى، خەلقنىڭ جىسمانىي سۈپىتىنىڭ ئۆسۈش دەرىجىسىنى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ۋەزىپە ئۆتىگەن مەزگىلدىكى نىشان مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ۋە خىزمەت نەتىجىسىنى تەكشۈرۈشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ئۆزى بىلەن تەڭ دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ سەھىيە خىزمىتىگە بولغان نازارىتىنى قوبۇل قىلىشى ۋە سىياسىي كېڭەشنىڭ پىكرىنى ئاڭلىشى كېرەك. سەھىيە مىنىستىرلىكى گوۋۇيۈەننىڭ سەھىيە خىزمىتىگە مەسئۇل مەمۇرىي تارمىقى بولۇپ، پۈتۈن مەملىكەتنىڭ سەھىيە خىزمىتىنى بىر تۇتاش پىلانلاشقا، پۈتۈن ساھەدە باشقۇرۇش ۋە نازارەتچىلىكنى يولغا قويۇشقا مەسئۇل بولىدۇ. ھەر دەرىجىلىك پىلان، مالىيە، باج، مال باھاسى، ېيزا ئىگىلىكى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار ئۆزلىرىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئەستايىدىل ئادا قىلىپ، سەھىيە ئىشلىرىغا پائال قاتنىشىپ ۋە ئۇنى قوللاپ، سەھىيە ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتى ئۈچۈن تىرىشىپ زۆرۈر شارائىت يارىتىپ بېرىشى كېرەك. تەشۋىقات، مائارىپ، پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قاتارلىق تارماقلار سەھىيە ئىشلىرىنىڭ مۇھىملىقىنى كەڭ كۆلەمدە تەشۋىق قىلىشى، تىبابەتچىلىككە دائىر ئىلىم-پەن، سەھىيە، ساقلىقنى ساقلاش بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇپ پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ سەھىيە ئېڭىنى ئۆستۈرۈشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر سەھىيە خىزمىتىگە پايدىلىق بولۇش خاراكتېرىنى جۇغلىغۇنىڭ دۆلەت ئەھۋالىنى ئاساس قىلىپ، سەھىيە ئىشلىرىدا مۇئەييەن پاراۋانلىق سىياستىنىلا يولغا قويالايدۇ، جەمئىيەت ۋە شەخسلەرمۇ مۇئەييەن داۋالاش خراجىتىنى ئۈستىگە ئېلىشى ۋە سەھىيە ئىشلىرىغا سېلىنما سېلىشى كېرەك. جەمئىيەتنىڭ سەھىيە ئىشلىرىغا مەبلەغ توپلاش يوللىرىنى كېڭەيتىپ، سەھىيە ئىشلىرى مەخسۇس فوندى تەسىس قىلىش كېرەك. لېكىن كەلسە - كەلمەس سېلىق سېلىپ جەمئىيەتنىڭ سېلىقىنى ئېغىرلاشتۇرۇشقا بولمايدۇ. تېخىمۇ مۇھىمى شۇكى، خەلق ئاممىسىنى ئۆزىنىڭ سالامەتلىكىنى ئاسراش ئېڭىنى كۈچەيتىشكە، ئۆزىنىڭ سالامەتلىكىگە سېلىنىدىغان سېلىنمىنى كۆپەيتىشكە، سالامەتلىك جەھەتتە ئۆزىنى ئۆزى كاپالەتلەندۈرۈش بىلەن جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش مەبلەغ توپلاش بىرلەشتۈرۈلگەن مېخانىزم بەرپا قىلىشقا يېتەكلەش كېرەك.

سەھىيىگە دائىر قانۇن - تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈش دۆلىتىمىز قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى، شۇنداقلا پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ سەھىيە خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم تەدبىرى. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر سەھىيىگە دائىر قانۇنلارنى ئىجرا قىلىش فۇنكسىيىسىنى كۈچەيتىشى، قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى خادىملارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشى، قانۇننى ئىجرا قىلىش سالمىقىنى زورايتىشى، خەلقنىڭ سالامەتلىكىگە، خەلقنىڭ مەنپەئىتىگە زىيان يەتكۈزىدىغان قانۇنسىز قىلمىشلارغا قەتئىي زەربە بېرىشى ۋە ئۇلارنى جازالىشى كېرەك. يېمەكلىك، دورا، ساقلىقنى ساقلاش بۇيۇملىرى، داۋالاش بۇيۇملىرى قاتارلىق خەلقنىڭ سالامەتلىكى ۋە بىخەتەرلىكىگە بىۋاستە ئالاقىدار بۇيۇملارنى قاتتىق باشقۇرۇش، تىبابەتچىلىك سالاھىيىتىنى ۋە دوختۇرخانا قۇرۇش شارائىتىنى قاتتىق تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىش، پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ سەھىيىگە دائىر قائىدە - تۈزۈملەرگە ئەمەل قىلىش ئېڭىنى كۈچەيتىش كېرەك.

2. ئىسلاھاتنى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ قىلىپ سەھىيە ئىشلىرىنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك

جارى قىلدۇرۇپ، تۈرلۈك چىقىملار ئۈچىدىن چارە - ئامالالار بىلەن مەبلەغ ئاجرىتىپ، ئۆز بېرىنىڭ ئۈل سەھىيە مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشى، ئىچىدىغان سۇ شارائىتىنى ياخشىلاپ، يەرلىك كېسەللىكلەر ۋە يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، دېھقانلار كېسەل بولۇپ قېلىپ نامراتلىشىپ كېتىش مەسىلىسىنى ياخشى ھەل قىلىش كېرەك. ئىقتىسادى تەرەققىي تاپقان رايونلار ۋە شەھەرلەردىكى سەھىيە ئاپپاراتلىرى ھەر خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، نامرات رايونلارنىڭ يېزا سەھىيە خىزمىتىگە ساھەلەر بويىچە ياردەم بېرىشى كېرەك.

4. مەنئوى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى قانات يايدۇرۇپ سەھىيە خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش كېرەك

ھازىر، سەھىيە سىستېمىسى پارتىيە 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ «سوتسىيالىستىك مەنئوى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى»نى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ياخشى كەسىپ ئەخلاقى، ياخشى تىببىي ئەخلاق، تىببىي ئىستىل تىكلەشنى سەھىيە سىستېمىسىنىڭ مەنئوى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ مەركىزى قىلىش كېرەك. ئامما ئومۇمىيۈزلۈك كۆكۈل بۆلۈۋاتقان ئىسسىق نۇقتا مەسىلىلەرنىڭ بىرلەشتۈرۈپ كەسىپ مەسئۇلىيىتى، كەسىپ ئەخلاقى، كەسىپ ئىنتىزامى توغرىسىدا ئەستايىدىل تەربىيە ئېلىپ بېرىش، ئىش ئورنىنى سۆيۈش، مەسئۇلىيىتىنى تولۇق ئادا قىلىش، ئاممىغا قولايلىق يارىتىپ بېرىش، سۈپەتلىك مۇلازىملىق قىلىش، كەسىپ پەزىلىتىنى زور كۈچ بىلەن يېتىلدۈرۈش، سەھىيە خادىملىرىنى توغرا كەسىلىك تۇرمۇش قارىشى، قىممەت قارىشى تۇرغۇزۇشقا يېتەكلەش، كەسىپ ھەرىكىتىنى قېلىپلاشتۇرۇش، قانۇنغا رىئايە قىلىشتەك ئىجتىمائىي ئەخلاقنى تەشەببۇس قىلىش، سەھىيە قوشۇننىڭ سىياسىي ساپاسى ۋە كەسپىي ساپاسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈش، دوختۇرخانىلارنى مەنئوى مەدەنىيەتنىڭ كۆزنىكىگە ئايلاندۇرۇش، تىببىي خادىملارنى ئۆلۈمگە ئامال، ئاغرىققا سەۋەب قىلىدىغان «سالامەتلىك قوغدىغۇچىلىرى»غا ئايلاندۇرۇش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، جەمئىيەتتىكى ھەرقايسى ساھەلەر سەھىيە تىببىي خادىملىرىغا تولۇق كۆكۈل بۆلۈپ ۋە ئۇلارنى چۈشىنىپ، ئۇلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قانۇن بويىچە قوغداپ، خەلقنىڭ سالامەتلىكى ئۈچۈن گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى تەقدىرلەپ، پۈتۈن جەمئىيەتتە تىببىي پەنگە، سەھىيە، تىببىي خادىملارغا ھۆرمەت قىلىدىغان ياخشى كەيپىيات شەكىللەندۈرۈش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەر تىببىي خادىملارغا كۆكۈل بۆلۈپ ۋە ئۇلارنى ئاسراپ، ئۇلارنىڭ خىزمەت، ئۆگىنىش ۋە تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاپ، ئۇلارنىڭ ھەر خىل ئەمەلىي مەسىلىلىرىنى ياخشى ھەل قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئاكتىپلىقى ۋە ئىجادچانلىقىنى تولۇق ئىشقا سېلىپ، سەھىيە خىزمىتىدە يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ بېرىش ۋەزىيىتە يارىتىشى كېرەك.

يولداشلار، سەھىيە ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇپ، خەلق ئاممىسىنىڭ جىسمانىي سۈپىتىنى ئۆزلۈكسىز ئۆستۈرۈش يېڭى دەۋرىدىكى شەرەپلىك ۋە مۇشكۈل ۋەزىپە، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئۈيۈشۈپ، جاسارەت بىلەن ئىلگىرىلەپ، يول ئېچىپ يېڭىلىق يارىتىپ، دۆلىتىمىزنىڭ سەھىيە ئىشلىرى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنى تېرىشىپ يېڭى باسقۇچقا كۆتۈرۈپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشلىرىغا يېڭى تۆھپە قوشايلى.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 10 - دېكابىر تېلېگراممىسى)

(بېشى تۆنۈگۈنكى 5 - بەتتە)

بىرى، «باراۋەرلىك پرىنسىپى». مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكى ماركسىزملىق مىللەت قارىشىنىڭ مەركەزلىك گەۋدىلىنىشى، پارتىيەمىزنىڭ مىللىي سىياسىتىنىڭ يادروسى. ھەرقايسى مىللەت چوڭ - كىچىك بولۇشى، كۆچلۈك - ئاجىز بولۇشى، تارىخىنىڭ ئۇزۇن - قىسقا بولۇشى، يېتىلىش باسقۇچىنىڭ يۇقىرى - تۆۋەن بولۇشىدىن قەتئىينەزەر پۈتۈنلەي باراۋەرلىك ھوقۇقىدىن بەھرىمەن بولىدۇ. مىللىي كەمسىتىشكە قەتئىي قارشى تۇرۇش، يەنى ھەم چوڭ مىللەتچىلىككە، ھەم تار مىللەتچىلىككە، قارشى تۇرۇش كېرەك. «ئۇرتاق مەنپەئەت پرىنسىپى». ھەرقايسى مىللەتلەرنىڭ ئورتاق گۈللىنىشى، تەرەققىي قىلىشىدا، ئورتاق مەنپەئەتنىڭ، تۈپ مەنپەئەتنىڭ ھەممىدىن ئۈستۈن ئورۇنغا قويۇشتا چىڭ تۇرۇش كېرەك. مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە تۈزۈمى ھەم ئاز سانلىق مىللەتلەرگە تېخىمۇ كۆپ، تېخىمۇ ياخشى تەرەققىيات پۈرسىتى ۋە شارائىتى يارىتىپ بېرىپ، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەنپەئەتىنى قوغداشنى تولۇق گەۋدىلەندۈرىدۇ ھەم ئۇنىڭدا ھەرقايسى مىللەتلەر مەنپەئەتى بىلەن جۇغلىنىش مىللەتلىرىنىڭ ئومۇمىي مەنپەئەتىنىڭ بىرلىكى تەكتلىنىدۇ. ئۆچمەسلىك، «ئەمەلىيەتچىل بولۇش پرىنسىپى». ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش، كونكرېت مەسىلىنى كونكرېت تەھلىل قىلىش پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ مىللىي سىياسىتىدە چىڭ تۇرۇلىدىغان تۈپ قاراش ۋە ئۇنىڭ جانلىق روھى. مىللىي مۇناسىۋەت مەسىلىسىنى بىر تەرەپ قىلىشتا مەيلى خەنزۇلار ياكى ئاز سانلىق مىللەتلەر بولسۇن، نېمە مەسىلە بولسا شۇنى ھەل قىلىش، كىممۇ بىلسۇن، ھەممە مەسىلىنى مىللىي مەسىلە دەپ ئالماسلىق كېرەك.

ئىككىنچى، ماركسىزمنىڭ دىن قارىشى ۋە پارتىيەنىڭ دىن سىياسىتى توغرىسىدىكى تەرىبىنى قەتئىي بوشاشماي ئېلىپ بېرىش، پارتىيەنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكى سىياسىتىنى ئىزچىللاشتۇرۇش بىلەن دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇشنى قانۇن بويىچە كۆچەيتىشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش لازىم. ئېلىمىزدە ھەممە پۇقرا دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكىگىمۇ، دىنغا ئېتىقاد قىلماسلىق ئەركىنلىكىگىمۇ ئىگە. مەيلى دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ياكى دىنغا ئېتىقاد قىلمايدىغان پۇقرا بولسۇن، سىياسىي جەھەتتە باراۋەر، ھەممىسى ئاساسىي قانۇندا بېرىلگەن ھوقۇقتىن بەھرىمەن بولىدۇ ۋە مەجبۇرىيەتنى ئادا قىلىدۇ. پۇقرالار دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكى ھوقۇقىنى يۈرگۈزگەندە، ئۆزىنىڭ مەجبۇرىيىتىنىمۇ ئادا قىلىشى شەرت. بۇ، دىن ئىشلىرىنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش مەزمۇنىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىزدا دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنى بىر قەدەر كۆپ، ئۇلار ئىنكاس%90 تىن كۆپرەكى بېزا - قىشلاقلاردا ياشايدۇ، ئۇلار ئىنكاس مەدەنىيەت ساپاسى بىر قەدەر تۆۋەن، ئۇلارغا پارتىيەنىڭ دىن سىياسىتى توغرىسىدا تەشۋىق - تەربىيە ئېلىپ بېرىش، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنى سوتسىيالىستىك جەمئىيەتنىڭ تەرەققىيات تەلىپىگە لايىقلاشتۇرۇش جەددىي زۆرۈر. شۇنىڭ بىلەن بىللە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە قەتئىي زەربە بېرىش، قانۇنسىز دىنىي نەشرىيۇملىرىنى قەتئىي مەنئى قىلىش كېرەك.

ئۈچىنچى، ماركسىزمنىڭ دۆلەت قارىشى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئاساسىي مەزمۇن قىلغان ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزم ۋە سوتسىيالىزم ئىدىيىسى تەربىيىسىنى قەتئىي بوشاشماي ئېلىپ بېرىش، تەربىيە ئارقىلىق ئاز سانلىق مىللەتلەر بىلەن خەنزۇلار بىر - بىرىدىن ئايرىلالمايدىغان سىياسىي قاراشنى كىشىلەرگە بارغانسېرى چوڭقۇر سىڭدۈرۈش لازىم. كۆپ يىللاردىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىز ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى ئىكەنلىكى، ئۇنىڭ سوتسىيالىستىك ۋەتىنىمىزنىڭ چوڭ

ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى كۈچەيتەيلى

لى كاڭنىڭ

لازىم. ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا قانۇنچىلىق تەشۋىقات تەربىيىسىنى ئۇزاققىچە چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ھەر مىللەت كادىرلارنىڭ ۋە قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى خادىملارنىڭ قانۇن بويىچە ئىش قىلىش ئاڭلىلقىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈش، ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ قانۇنغا رىئايە قىلىش قارىشى ۋە قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قانۇن بويىچە قوغداش ئېڭىنى ئۆستۈرۈش لازىم. ئاتىلىزم تەشۋىقاتىنى كۈچەيتىپ، دىنىي ئېتىقاد بىلەن فېئودالىزم - خۇراپاتلىق پائالىيەتىنىڭ چەك - چېگرىسىنى ئېنىق ئايرىش، فېئودالىزم - خۇراپاتلىق يامراپ كېتىدىغان ناچار كەيپىياتنى قەتئىي چەكلەش، زەھەرلىك چېكىملىك چېكىش، قىمار ئويناش قاتارلىق ئىجتىمائىي رەزىللىكلەرنى قەتئىي توسقىتىش، ئىلمىي، ساغلام، مەدەنىيەتلىك تۇرمۇش ئۇسۇلىنى تەشەببۇس قىلىش، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىجتىمائىي كەيپىياتىنى پەيدىنپەي ياخشىلاش لازىم.

(4) بازا قۇرۇلۇشىغا ئەھمىيەت بېرىپ، يېزا - قىشلاقلار مەدەنىيىتىنىڭ تەرەققىياتى ۋە گۈللىنىشىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش، يېزا - قىشلاقلارنىڭ ئىدىيە، مەدەنىيەت بازىسىنى سوتسىيالىزم ئىدىيىسى ئارقىلىق ئىگىلەش لازىم.

ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ، بولۇپمۇ يېزا - قىشلاقلارنىڭ مەدەنىيەت ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە گۈللەندۈرۈش، سوتسىيالىزم ئىدىيىسى ئارقىلىق يېزا - قىشلاقلارنىڭ مەدەنىيەت بازىسىنى ئىگىلەشنىڭ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشىنىڭ ئىچكى تەلىپى، ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىدىيە - ئەخلاق، پەن - مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنىڭ مۇھىم يولى. ئۇنىڭغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىش، ئۇنى كۈنتەرتىپكە كىرگۈزۈش كېرەك. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شىنجاڭنىڭ يېزا - قىشلاقلىرىدا، بولۇپمۇ بەزى چەت - ياقا جايلاردا مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەر بىز بىلەن ئاممىنى، ياش - ئۆسمۈرلەرنى تالىشىدىغان ئەھۋال كېلىپ چىقتى، بۇنىڭدىكى ئاساسىي سەۋەب بىزنىڭ بازا قۇرۇلۇشىمىزنىڭ ئاجىز بولغانلىقى، ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلىدىكى ئۆزگىرىشكە مۇناسىپ كېلىدىغان تەشۋىقات، ئىدىيىۋى تەربىيە ۋاستىسى ۋە تەدبىرى يېتىشىپ ماڭالمىغانلىقى، بەزى جايلاردىكى خەلق ئاممىسىنىڭ پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىيالمىغانلىقى، بەزى پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ۋە ئاكتىپلارنىڭ يېتىم ھالغا چۈشۈپ قېلىپ ئۇلارنىڭ دۇشمەن كۈچلەرگە قارشى قەتئىي كۈرەش قىلىدىغان جاسارىتى، كۈچى كەمچىل بولغانلىقىدا، بىز بۇنىڭدىن ئاچچىق ساۋاق ئېلىشىمىز، ئۆزگەرگەن ئەھۋالغا قاراپ ئاساسىي قاتلامدىكى تەشۋىقات - تەربىيىنى كۈچەيتىشىمىز، ھەر مىللەت ئاممىسىنى ئاڭلىق بولۇپ ۋە تولۇپ - تاشقان ئىشەنچ تىكلەپ، پارتىيە ۋە ھۆكۈمەت بىلەن بىر مەيدانداً تۇرىدىغان قىلىشىمىز كېرەك، شىنجاڭنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىدىن قارىغاندا، قاتتىق دېتال قۇرۇلۇشدا ئۇچ جەھەتتىكى خىزمەتنى نۇقتىلىق تۇتۇش كېرەك. بىرى، چېگرا رايونىنىڭ مەكتەپ قۇرۇلۇشى بىلەن مەدەنىيەت ئەسلىمەلىرى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش، چېگرا رايونىنىڭ مەدەنىيەت كاردورى قۇرۇلۇشى ۋە جايلارنىڭ «كەنتلەر كىتاب ئامبىرى قۇرۇلۇشى» بىلەن ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بازىسى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشىمىز، يېزا - قىشلاقلاردا ئۇچ تولۇق ھەل بولۇپ كەتمىدى. بەزى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئىدىيىسىدە بىر تەرەپلىمە تونۇش تېخى مەۋجۇت، مەسىلەن: ئۇلار دائىم تەسادىيۇكسەلسە، مەنئى مەدەنىيەت تەبىئىي ھالدا ياخشىلىنىدۇ، دەيدىغان «تەبىئىيلىك» تونۇشى؛ ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرى ئاساسلىقى ئىقتىسادىتا ئارقىدا قالغان، شۇڭا ئالدى بىلەن ئىقتىسادنى يۈكسەلدۈرۈش كېرەك، ئۇنىڭدىن كېيىن مەنئى مەدەنىيەتنى تۇتاشقا مۇ كېچىكمەيمىز، دەيدىغان «ئىلگىرى - كېيىنلىك» تونۇشى؛ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى مەۋھۇم، يۇمشاق ئىش، ماددىي مەدەنىيەت كونكرېت، قاتتىق ئىش، ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى چىڭراق، مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى بوشراق تۇتۇشقا مۇ بولىدۇ، دەيدىغان «بوش - چىڭلىق» تونۇشى؛ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنىڭ ئۇنۇمى روشەن ئەمەس، ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنىڭ ئۇنۇمى روشەن دەيدىغان «نوقۇل ئىقتىسادىي ئۇنۇم نەزەرىيىسى» تونۇشى قاتارلىقلار مەۋجۇت. بۇ تونۇشلار روشەنكى، توغرا ئەمەس. دېڭ شياۋپىڭ: «مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلمىسە، ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشمۇ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرايدۇ، ئەگرى يولغا مېڭىپ كېتىدۇ» دەپ تەكىتلەپ كۆرسەتتى. شۇڭا ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشتە ئەڭ مۇھىم بولغىنى دېڭ شياۋپىڭنىڭ ئىككى قولدا تۇتۇش، ھەر ئىككى قولدا قاتتىق تۇتۇش توغرىسىدىكى ئىزچىل ئىدىيىسى بويىچە ئازسانلىق مىللەت رايونلىرىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك ئورگانلىرى ۋە رەھبىرىي كادىرلارنىڭ تونۇشىنى بىرلىككە كەلتۈرۈشتىن ئىبارەت. ھازىر مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنىڭ ستراتېگىيىلىك ئورنىنى خەلقئارا مۇھىت ۋە ئىچكى ۋەزىيەتنىڭ تەرەققىيات ئېھتىياجى نۇقتىسىدىن، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى قوغداش نۇقتىسىدىن، 9 - بەش يىللىق پىلان ۋە 2010 - يىلغىچە بولغان كەلگۈسى نىشانغا يېتىشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش نۇقتىسىدىن تولۇق تونۇشمىز، مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە بۇرچ تۇيغۇسىنى كۈچەيتىشمىز لازىم. ئەمەلىيەت جەھەتتە ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشغا بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىشتە ئاساسلىقى بەشنى بىرلەشتۈرۈش كېرەك:

بىرىنچى، ئومۇمىي پىلان تۈزگەندە، مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بىلەن ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى بىرلەشتۈرۈش، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى پىلانىنى بىرلىكتە تۈزۈش، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئۆزىپىسىنى تەڭ چۈشۈرۈش، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى بىرلىكتە تەكشۈرۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈش كېرەك. ئىككىنچى، نىشانغا يېتىشتە، مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك نىشانى بىلەن باسقۇچلۇق تەدبىرنى بىرلەشتۈرۈش، ئۇزاق مۇددەتلىك نىشان ئارقىلىق باسقۇچلۇق خىزمەتكە نىشان كۆرسىتىپ بېرىش، شۇنداقلا باسقۇچلۇق تەدبىرنى ئۇزاق مۇددەتلىك نىشانغا يېتىشنىڭ توغرا يولى قىلىش كېرەك. ئۈچىنچى، باشقۇرۇش قۇرۇلۇشدا، مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنىڭ ۋەزىپىسى بىلەن ۋەزىپە كۆرسەتكۈچىنى بىرلەشتۈرۈش، بەرپا قىلىشنى ئاساس قىلىش، قۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىش، كونكرېت بىلەن مەۋھۇمنى بىرلەشتۈرۈش، ئەمەلىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىش كېرەك. تۆتىنچى، تەربىيە ئۇسۇلى جەھەتتە، ئىدىيىۋى تەربىيە بىلەن قانۇن ئارقىلىق تۈزۈمشى تۈبلىپ بېرىشنىڭ مۇھىم كاپالىتى. دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى، پارتىيىنىڭ لۇشەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ئۇلارنى ئىجادىي ھالدا ئىزچىل ئىجرا قىلغاندىلا، ئومۇملۇقتا بويسۇنۇپ، ئومۇملۇقنى ئىگىلەپ، ئومۇملۇقنى ئىدارە قىلغىلى، ھەقىقىي تۇرده «ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى» نى تەڭ تۇتۇپ، ئىككى ئۇنۇمنى تەڭ قولغا كەلتۈرگىلى بولىدۇ. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرى، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلار ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قەتئىي قوغداپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇپ، ئامما بىلەن قويۇق ئالاقە باغلاپ، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلغاندىلا، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا سىياسىي سەزگۈرلۈكنى ساقلاپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە قانۇننىڭ ئىززىتى - ھۆرمىتىنى قوغداش بايرىقىنى دادىل كۆتۈرۈپ، ھەر مىللەت خەلقىنى ئەڭ زور دەرىجىدە ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ ۋە ئۇلارغا تايىنىپ، ئاز سانداكى مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلارنى ۋە ھەر خىل ئېغىر جىنايەت ئۆتكۈزگەن جىنايەتچىلەرنى ئەڭ زور دەرىجىدە يېتىم قالدۇرالايدۇ ھەمدە ئۇلارغا زەربە بېرەلەيدۇ، جەمئىيەتنىڭ سىياسىي مۇقىملىقىنى ئومۇمىيۈزلۈك قوغدىيالايدۇ. توغرا دۇنيا قاراش، كىشىلىك تۇرمۇش قارىشى، قىممەت قارىشىدا چىڭ تۇرۇپ، سوتسىيالىزم ئىشلىرى يولىدا پىداكارلىق كۆرسىتىدىغان ئۇلۇغۋار غايە تىكلىگەن ۋە يۈكىنى زىممىسىگە ئالغاندىلا كۆچلۈك كەسىپچانلىق ۋە مەسئۇلىيەت ئۆيغۇسىنى تۇرغۇزۇپ، چاپالىق ئىگىلىك يارىتىپ، ئاڭلىق تۆھپە قوشقاندىلا، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى ئۆز ۋەزىپىسى قىلغىلى، مۇرەككەپ ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت داۋامىدا ئىگىلىمەي - پۈكۈلمەي، مەڭگۈ ئالغا ئىلگىرلىگىلى بولىدۇ.

ئۈچىنچى، پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ «ئىككى قولدا تۇتۇش» جەھەتتىكى باشقۇرۇش، ماسلاشتۇرۇش ئىقتىدارىنى ئەستايىدىل يېتىشتۇرۇش لازىم. ئومۇمەن ئېيتقاندا، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا ئىشلەيدىغان پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرى، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلار ئالاھىدە ساپاسى ۋە قابىلىيىتى بار كىشىلەردىن بولۇشى كېرەك. بۇ «ئىككى قولدا تۇتۇش، ھەر ئىككى قولدا قاتتىق تۇتۇش» نىڭ زۆرۈر شەرتى. ساپا جەھەتتە، سىياسىي - ئىدىيىۋى ساپا، ئىستىل ساپاسى، كەسپىي ۋە روھىي ھالەت ساپاسىدىن باشقا، بىر قەدەر يۇقىرى مەدەنىيەت ساپاسىمۇ بولۇشى كېرەك. قابىلىيەت جەھەتتە، يېڭىلىق يارىتىش ئىقتىدارى، پۈرسەتنى تۇتۇش ئېڭى ۋە تەدبىر بەلگىلەش قابىلىيىتى كەم بولسا بولمايدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە باشقۇرۇش، ماسلاشتۇرۇش قابىلىيىتىمۇ بار. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيانقى، بولۇپمۇ پارتىيەنىڭ 14 - قۇرۇلتىيىدىن بۇيانقى ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئەمەلىيىتىدىن قارىغاندا، پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى باشقۇرۇشى ئىجادىي پائالىيەت بولۇپ قالدى. شۇڭا ئۇلار باشقۇرۇشنى بىلىشى، باشقۇرۇشقا ماھىر بولۇشى، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئالاھىدىلىكى ۋە تەلىپىگە ئاساسەن مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى پائالىيىتىگە رەھبەرلىك قىلىدىغان ئاپپارات باشقۇرۇش گەۋدىسى قۇرۇپ ۋەتۈنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئۇلمىي باشقۇرۇش چارىسىنى تۈزۈپ، مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشنى باشقۇرۇش نىشانغا يېتىشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلالايدىغان بولۇشى لازىم. ماسلاشتۇرۇش مەسلىسىدە، بىرى، سىياسەتنى پايدىلىنىپ ئىقتىسادىي تەرەققىيات يىلىغان ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش بىلەن مەنئى مەدەنىيەت، ئىقتىسادقا دائىر سىياسەتلەرنىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇشى، ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشكە كاپالەتلىك قىلىش، ئىككىنچىسى، يۇقىرى - تۆۋەن ھەرقايسى تەرەپلەرنى ۋە ھەر خىل ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى، مەنپەئەت گۇرۇپلىرىنىڭ

ئاپتونوم رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى مۇھىم بىر ۋەزىپە ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى يېڭى سەۋىيەگە كۆتۈرۈشتىن ئىبارەت. بۇنىڭدا بىرىنچىدىن، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى جەريانىدا ئەخلاق قۇرۇلۇشىدا يېڭىدىن بارلىققا كەلگەن ئىجابىي ئامىللارنى ئاساس قىلىپ ئەخلاقنى قېلىپلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش لازىم. ئائىلە گۈزەل ئەخلاقى قۇرۇلۇشىدا چوڭلارنى ھۆرمەتلەش، ئەر - خوتۇنلار بىر - بىرىنى ھۆرمەتلەپ ئىناق ئۆتۈش، باللارنى ئىلمىي ئۇسۇلدا تەربىيەلەش ئىجتىمائىي كەيپىياتنى تەشەببۇس قىلىش، ئاتا - ئانىلارنى ھۆرمەتلىگەن ياخشى پەرزەنتلەر، ياخشى قېيىن ئانا - كېلىنلەر، بەشتە ياخشى ئائىلىلەر، «يۈلتۇزلۇق مەدەنىيەتلىك ئائىلىلەر» قاتارلىقلارنى باھالاش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش لازىم. كەسىپ ئەخلاقى قۇرۇلۇشىدا، ساھەلەر ناتوغرا ئىستاللىرىنى تۈزىتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىش، ئىشەنچلىك دوختۇرخانا، ماگىزىن، زاۋۇت، ئىشەنچلىك مەھسۇلات، ئىشەنچلىك يايما قاتارلىقلارنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش، تەقدىرلەش پائالىيىتىنى يولغا قويۇپ، ھەر مىللەت خەلق ئامما‌سىنى سادىق بولۇش، لەۋزىدە تۇرۇش، ئادىل رىقابەتلىشىشكە پېتەكلەش لازىم. ئىجتىمائىي ئەخلاق قۇرۇلۇشدا ئۆزئارا ياردەملىشىش، ئۆزئارا ئۆگىنىش، ئۆزئارا قوللاش، ئۆزئارا ھەمدەم بولۇشنى زور كۈچ بىلەن تەشەببۇس قىلىپ، لېي فېگدىن ئۆگىنىش، يېڭى ئىستىل تىكلەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش لازىم. ئىككىنچىدىن، بازار ئىگىلىكىنىڭ قانۇنچىلىق ئىگىلىكى ئىكەنلىكىدىن ئىبارەت ئوبيېكتىپ تەلەپكە بىرلەشتۇرۇپ، ئەخلاق قۇرۇلۇشى بىلەن قانۇنچىلىق تەشۋىقات تەربىيىسىنى بىرلەشتۇرۇش

3 . ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئېغىر مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالغان، شۇڭا رەھبەرلىكنى كۈچەيتىشى شەرت

سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ پۈتكۈل ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرى خىزمىتىدىكى ئورنى ۋە ئالاھىدە مۇھىم رولى ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەردىن مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

(1) پارتكوم بىر تۇتاش رەھبەرلىك قىلىدىغان، پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ ئاساسىي رەھبەرلىرى بىۋاسىتە تۇتىدىغان، ھەرقايسى جەھەتلەر ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ مەسئۇل بولىدىغان رەھبەرلىك تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش، پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ «ئىككى قولدا تۇتۇش، ھەر ئىككى قولدا قاتتىق تۇتۇش» مەسئۇلىيەت ئېڭىنى ئۈزلۈكسىز ئۈستۈرۈش لازىم.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى ئەمەلىيەت ئىسپاتلىدىكى، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بىلەن ماسلاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرۇش - راۋاجلاندۇرالماسلىق، تەڭ ئېلىپ بېرىش - ئېلىپ بارالماسلىق شۇ جايدىكى پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ ئىككى قولدا تۇتۇش، ھەر ئىككى قولدا قاتتىق تۇتۇش تونۇشىنىڭ قانداق بولۇشىغا باغلىق. پارتىيىنىڭ 14 - قۇرۇلتېيىدىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا بارغانسېرى ئەھمىيەت بەردى، ئۇلار ئىنكى ئىككى قولدا تۇتۇش مەسئۇلىيەت ئېڭى ئۈزلۈكسىز ئۈستى، ئىككى قولدا تۇتۇش ئاگاھلاندۇرۇش كۈچەيدى. لېكىن بەزى جايلار ۋە تارماقلارنىڭ رەھبەرلىك خىزمىتىدىكى ئىدىيىۋى تەربىيىگە سەل قاراش، مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا سەل قاراش، بىر قولدا قاتتىقراق، بىر قولدا يوشراق تۇتۇش مەسىلىسى تېخى

ۋە جايلارنىڭ «كەنتلەر كىتاب ئامبىرى قۇرۇلۇشى» بىلەن ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بازىسى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشمىز، يېزا - قىشلاقلاردا ئۈچ دەرىجىلىك مەدەنىيەت تورى بەرپا قىلىشمىز ھەم ئۇنى ساغلاملاشتۇرۇشمىز، مۇشۇ ئەسرىنىڭ ئاخىرىدا ھەممە ناھىيىدە كىتابخانا، مەدەنىيەت يۇرتى ۋە كىنوخانا بولۇش، ھەممە يېزىدا مەدەنىيەت پونكىتى بولۇش، ھەممە كەنتتە مەدەنىيەت ئۆيى بولۇش، ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھەممىسى كىنو كۆرەلەيدىغان بولۇش، دائىم مەدەنىيەت كۆكۈل ئېچىش پائالىيىتى ئېلىپ بارىدىغان سورۇن بولۇش نىشانغا يېتىشمىز كېرەك. ئىككىنچىسى، پۈتۈن شىنجاڭنىڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە تورىنى تېز قورۇش، تىرىشىپ 2000 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا رادىئو - تېلېۋىزىيە يەتكۈزۈش توري بەرپا قىلىپ، يېزا - بازارلارنىڭ ھەممىسى رادىئو قوبۇل قىلالايدىغان، تېلېۋىزىيە كۆرەلەيدىغان بولۇش نىشانغا يېتىشمىز، رادىئونىڭ قاپلاش نىسبىتىنى% 80 كە، تېلېۋىزورنىڭ قاپلاش نىسبىتىنى% 85 كە يەتكۈزۈشمىز كېرەك. ئۈچىنچىسى، ھەرقايسى مىللەتلەر يېزىقىدىكى نەشرىياتنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، تەرەققىياتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەرنى زور كۈچ بىلەن تەقدىرلىشىمىز، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، تەرەققىياتى بويىچە نەمۇنىلىك ئورۇن بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى يېڭى سەۋىيەگە كۆتۈرۈشىمىز، ھەر مىللەت خەلقى ئۆزئارا ئۆگىنىدىغان، ئۆزئارا ئۈشىنىدىغان، ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىدىغان، ئۆزئارا كۆيۈنىدىغان، ئۆزئارا ياردەم بېرىدىغان ياخشى كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈشىمىز، سوتسىيالىستىك مىللەتلەر مۇناسىۋىتىنى مۇستەھكەملەش، راۋاجلاندۇرۇشقا پۈختا ئاساس سېلىشىمىز، ياخشى جامائەت پىكرى كەيپىياتى يارىتىشىمىز لازىم.

(3) ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، پۈتكۈل جەمئىيەت سوتسىيالىستىك، كوممۇنىستىك ئىدىيىۋى ئەخلاقنى ئەستايىدىل تەشەببۇس قىلىپ، ئىلغار بولۇش تەلىبى بىلەن كەڭ دائىرىلىك بولۇش تەلىپىنى بىرلەشتۇرۇپ، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى راۋاجلاندۇرۇلۇۋاتقان ۋەسىرتقا ئىشك ئېچىۋېتىلگەن شارائىتتا ساغلام، تەرتىپلىك ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تۈرمۇش قېلىپىنى پەيدىنپەي شەكىللەندۈرۈشمىز لازىم.

ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى مۇھىم بىر ۋەزىپە ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى يېڭى سەۋىيەگە كۆتۈرۈشتىن ئىبارەت. بۇنىڭدا بىرىنچىدىن، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى جەريانىدا ئەخلاق قۇرۇلۇشىدا يېڭىدىن بارلىققا كەلگەن ئىجابىي ئامىللارنى ئاساس قىلىپ ئەخلاقنى قېلىپلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش لازىم. ئائىلە گۈزەل ئەخلاقى قۇرۇلۇشىدا چوڭلارنى ھۆرمەتلەش، ئەر - خوتۇنلار بىر - بىرىنى ھۆرمەتلەپ ئىناق ئۆتۈش، باللارنى ئىلمىي ئۇسۇلدا تەربىيەلەش ئىجتىمائىي كەيپىياتنى تەشەببۇس قىلىش، ئاتا - ئانىلارنى ھۆرمەتلىگەن ياخشى پەرزەنتلەر، ياخشى قېيىن ئانا - كېلىنلەر، بەشتە ياخشى ئائىلىلەر، «يۈلتۇزلۇق مەدەنىيەتلىك ئائىلىلەر» قاتارلىقلارنى باھالاش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش لازىم. كەسىپ ئەخلاقى قۇرۇلۇشىدا، ساھەلەر ناتوغرا ئىستاللىرىنى تۈزىتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىش، ئىشەنچلىك دوختۇرخانا، ماگىزىن، زاۋۇت، ئىشەنچلىك مەھسۇلات، ئىشەنچلىك يايما قاتارلىقلارنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش، تەقدىرلەش پائالىيىتىنى يولغا قويۇپ، ھەر مىللەت خەلقى ئۆزئارا ئۆگىنىدىغان، ئۆزئارا ئۈشىنىدىغان، ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىدىغان، ئۆزئارا كۆيۈنىدىغان، ئۆزئارا ياردەم بېرىدىغان ياخشى كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈشمىز، سوتسىيالىستىك مىللەتلەر مۇناسىۋىتىنى مۇستەھكەملەش، راۋاجلاندۇرۇشقا پۈختا ئاساس سېلىشمىز، ياخشى جامائەت پىكرى كەيپىياتى يارىتىش

جياڭ زېمىن كومورو زۇڭتۇڭى تاجى بىلەن سۆھبەتلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 17-دېكابىر تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن «خەلق» سارىيىدا كومورو زۇڭتۇڭى مۇھەممەت تاجى ئابدۇلكەرىم بىلەن سۆھبەتلەشكەندە، جۇڭگو-كومورو دوستلۇقىنى ئىتتىپاق قەدىرلەيدۇ، تىنچلىقتا بىللە تۆرۈشنىڭ بەش پرىنسىپى ئاساسىدا ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى سەمىمىي دوست ئۆتۈش، بىر-بىرىگە بارۇمۇ مۇئامىلە قىلىش، ئىتتىپاقلىشىش، ھەمكارلىشىش، ئورتاق راۋاجلىنىشتەك ياخشى مۇناسىۋەتنى مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇشنى خالايدۇ، دېدى.

تاجى سۆھبەتتە كومورو-بىلەن جۇڭگو ئوتتۇرىسىدىكى قېرىنداشلارچە مۇناسىۋەتكە يۇقىرى باھا بەردى. ئۇ مۇنداق دېدى: ئىككى دۆلەت دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورنىتىلغان 21 يىلدىن بۇيان ئىلار سىياسىي، ئىقتىساد-سودا قاتارلىق ساھەلەردىكى مۇناسىۋىتى ئۈگۈشلۈق راۋاجلاندى. كۆپ يىلدىن بۇيان، جۇڭگو مۇئەسسەسلەر قۇرۇلۇشى ۋە تىببىي داۋالاش - سەھىيە قاتارلىق جەھەتلەردە كومورو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىنى غايەت زور دەرىجىدە قوللاپ كەلدى، بۇ كومورو جەمئىيىتىنىڭ مۇقىم بولۇشىدا، ئىقتىسادنىڭ راۋاجلىنىشىدا ئىنتايىن چوڭ رول ئويناندى.

سۆھبەت ئىاياغلاشقاندىن كېيىن، جياڭ زېمىن بىلەن تاجى جۇڭگو-كومورو ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئىقتىساد-تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمىگە ئىمزا قويۇش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

سۆھبەتتىن بۇرۇن، رەئىس جياڭ زېمىن مۇراسىمغا بىۋاسىتە چىلىك قىلىپ، تاجى زۇڭتۇڭنىڭ جۇڭگوغا زىيارەتكە كەلگەنلىكىنى قارشى ئالدى.

رەئىس جياڭ زېمىن بۈگۈن كەچتە زىياپەت ئۆتكۈزۈپ، كومورولۇق ئېزىز مېھمانلارنى قارشى ئالدى.

پارىس قولتۇقى ئۇرۇشى مەزگىلىدە ئامېرىكا قوشۇنىدا سىستېما بولغان جۇلىيا دېكمان خانىم مۇشۇ ئاينىڭ 11-كۈنى دۆلەت مەجلىسى ئۆتكۈزگەن گۈۋاھلىق بېرىش يىغىنىدا، بىر قىسىم ئامېرىكا، ئەسكەرلىرىنىڭ پارىس قولتۇقى ئۇرۇشىدا ئۇنۋېرسال ئۇرۇش كېسىلىگە گىرىپتار بولغانلىقى توغرىسىدا گۈۋاھلىق بەرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ بايانات‌چىسى دۇنيا سودا تەشكىلاتى مىنىستىرلار يىغىنىغا باھا بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 17-دېكابىر تېلېگراممىسى. دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ بايانات‌چىسى شېن گوفاڭ بۈگۈن ئەمدىلا ئايىغلاشقان دۇنيا سودا تەشكىلاتى مىنىستىرلار يىغىنىغا باھا بەرگەندە، دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى سۆھبەتتە ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ، بولۇپمۇ تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ تەلىپىنى ھەققىي ئويلىشىپ كۆرۈشىنى ئۈمىد قىلىمىز، دېدى.

شېن گوفاڭ بۈگۈنكى مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: دۇنيا سودا تەشكىلاتى سنگاپوردا ئاچقان تۇنجى نۆۋەتلىك مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنى ئۆز قەرەللىدە ئايىغلاشتى ۋە ئاخىرقى ھېسابتا بەزى ئورتاق تونۇش ھاسىل قىلدى. يىغىن نەتىجىسى ئانچە تەگمۈك بولمىدى، تەرەققىي قىلغان دۆلەتلەر كۆكۈل بۆلۈۋاتقان ئىشلار ۋە ئۇلارنىڭ مەنپەئىتى كۆپرەك ئەكس ئەتتۈرۈلدى. يېڭى كېلىشىمدە ئەزالارنىڭ ئوخشاش بولمىغان ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسىدىكى رېئاللىقنى تولۇق ئەكس ئەتتۈرۈش، ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ ئىقتىسادىي مەنپەئىتىگە تەڭ ئېتىبار بېرىش ئۈچۈن، دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى سۆھبەتتە ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ تەلىپىنى، بولۇپمۇ تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ تەلىپىنى ھەققىي ئويلىشىپ كۆرۈشنى ئۈمىد قىلىمىز.

فرانسىيە «رېنو» ئاپتوموبىل شىركىتى تەتقىق قىلىپ ياساپ چىققان كومپيۇتېرلىق خەرىتە بىلگى ئەۋلاد ئاپتوموبىلغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بۇ كومپيۇتېرلىق خەرىتە شوپۇرنىڭ ئەڭ ياخشى تاشيول لىنىيىسىدە يۈرۈشكە، پارىژ شەھرى ھەم فرانسىيىنىڭ يول ئۇستىدا قاتناش ئەھۋالىنى ئىگىلىشكە، ئاپتوموبىللارنىڭ توسۇلغان يول بۆلەكلىرىدىن ۋاقتىدا ئايلىنىپ ئۆتۈشكە ياردەم بېرىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئامېرىكا ئىسرائىلىيىنىڭ يەھۇدىيلار مەھەللىسىنى كېڭەيتكەنلىكىنى تەنقىدلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 16 - دېكابىر تېلېگراممىسى. ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون بۈگۈن مۇخبىرلانى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: ئىسرائىلىيىنىڭ ئىئوردان دەريالىسىنىڭ غەربىي قىرغىقى ۋە غازا رايونىدىكى ئىسرائىلىيىلىك ماكانلاشقۇچىلارغا مالىيە ياردىمى بېرىش ئۈسۈلى ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىغا توسالغۇ بولىدۇ.

ئۇ مۇنداق دېدى: ئىسرائىلىيە بىلەن پەلەستىن ماكانلىشىش مەسىلىسىنى سۆھبەت ئۈستىلىدە ھەل قىلىشقا بۇرۇنلا قوشۇلغانىدى، سۆھبەتتىن تېخى نەتىجە چىقماي تۇرۇپلا مۇشۇنداق ئۈسۈلنى قوللىنىشىدا «تىنچلىق مۇساپىسىگە قىلچە پايدىسى يوق»، ئۇ «توسالغۇ» پەيدا قىلىدۇ.

بۇنىڭدىن ئىلگىرى ئوتتۇرۇلگەن ئاقسارايىنىڭ خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىدا، ئاخبارات كاتىپى مەككورى مۇنداق دېدى: ئىسرائىلىيە ھۆكۈمىتىنىڭ مەبلەغ چىقىرىپ يەھۇدىيلارنى مەھەللە كېڭەيتىشكە رىغبەتلەندۈرۈش ئۈسۈلى «ئاۋارىچىلىك» پەيدا قىلىدۇ، ئوتتۇرا شەرق تىنچلىقىنى يەنىمۇ مۇرەككەپلەشتۈرۈۋېتىدۇ.

پەلەستىن بىلەن ئىسرائىلىيە ھېيرون مەسىلىسى توغرىسىدىكى سۆھبەتنى ئەسلىگە كەلتۈردى

مۇبارەك بىلەن نېتانياخۇ تېلېفوندا سۆھبەتلەشتى

ئىسرائىلىيە: ھېيرون مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتىكى مەسئۇلىيەت پەلەستىن تەرەپتە، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 17-دېكابىر تېلېگراممىسى. ئىسرائىلىيە رادىئوسىنىڭ ئاڭلىتىشىغا قارىغاندا، ئىسرائىلىيە بىلەن پەلەستىن نېتانياخۇ بىلەن ھۆكۈمىتى توختاپ قالغان ھېيرون مەسىلىسىنى ھەل قىلىش توغرىسىدكى سۆھبەت جەھەتتە تېگىشلىك تېمادىسىنى بىلدۈرۈشى كېرەك، دېدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 16-دېكابىر تېلېگراممىسى. ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانياخۇ پۈگۈن پەلەستىن-ئاپتونومىيە ھۆكۈمىتى توختاپ قالغان ھېيرون مەسىلىسىنى ھەل قىلىش توغرىسىدكى سۆھبەت جەھەتتە تېگىشلىك تېمادىسىنى بىلدۈرۈشى كېرەك، دېدى.

پاپوئىيە مەدەنىيەت ۋازارىتىنىڭ ۋەزىرى دەرسلىك كىتابىدىن «ھال سورىغۇچى ئايالالار»غا ئائىت مەزمۇننى چىقىرىۋېتىشكە قارشى چىقتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دۇجىنك، 12 - دېكابىر تېلېگراممىسى. پاپوئىيە مەدەنىيەت ۋازارىتىنىڭ ۋەزىرى بەنفىك جىك بۇنىك بىلەن توختاپ قالماي، يەنىلا سوئال قويۇپ تۇرۇۋېلىپ، ئۇنىڭدىن «ھال سورىغۇچى ئايالالار»غا ئائىت مەزمۇننى چىقىرىۋېتىشنى تەلەپ قىلدى.

روسىيە زۇڭلىسى: كېلەر يىلى روسىيە ئىقتىسادىدا بۇرۇلۇش بولىدۇ، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 14 - دېكابىر تېلېگراممىسى. روسىيە ھۆكۈمىتىنىڭ زۇڭلىسى چېرنومېلكىن: 1997 - يىلى روسىيە ئىقتىسادىدا «ھەقىقىي بۇرۇلۇش» بولىدىغان يىل بولىدۇ، دېدى.

ئۇ مۇنداق دېدى: ھۆكۈمەت 1997 - يىللىق خام چوت لايىھىسىدە ئىچكى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى% 2 ئاشۇرۇش نىشانىنى بەلگىلىدى. بۇنىڭ ئۈچۈن خام چوت لايىھىسىگە يېقىندا پارلامېنتقا 1997 - يىلدىن 2000 - يىلغىچە بولغان ئوتتۇرا مەزگىللىك تەرەققىيات پىلانىنى سۇنىدۇ. بۇ پىلانغا ئاساسەن، مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغا بارغاندا، روسىيىنىڭ ئىچكى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ يىللىق ئۆسۈش نىسبىتى% 4.5 بولىدۇ، ساناۋاتە، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ يىللىق ئۆسۈش نىسبىتى % 6 - % 7 كە يەتكۈزۈلىدۇ، بۇ روسىيە ئىقتىسادىنى ئۈچۈن ئېيتقاندا، «چوڭ سەكرەش

قالغىنىغا ئون كۈن بولغان ھېبرون مەسلىسىگە ئالاقدار سۆھبەتنىي ئەسلىگە كەلتۈرگەن.

ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانياخۇنىڭ مەسلىھەتچىسى مورخى بىلەن پەلەستىنىڭ باش سۆھبەت ۋەكىلى ئىركات قېسا ۋاقىت بۈچرىشىپ، سۆھبەتكە ئالاقدار بەزى مەسىلىلەردە پىكىر ئالماشتۇرغان. ئىسرائىلىيە زۇڭلى ئىشخانىسى ئىككى تەرەپ پات ئارىدا يەنە ئۈچرىشىدۇ، دېگەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 16-دېكابىر

تېلېگراممىسى. مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەك بىلەن ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانياخۇ بۈگۈن كەچتە تېلېفوندا سۆھبەتلەشكەن، ئىككى تەرەپ ھازىر ئوتتۇرا شەرقنىڭ تىنچلىق مۇساپىسىدە كۆرۈلگەن قاتمال ۋەزىيەتنى مۇزاكىرە قىلغان.

بۇ - ئىككى رەھبەرنىڭ بىر ھەپتە ئىچىدە 2-قېتىم تېلېفوندا سۆھبەتلىشىشى. خەۋەردە ئېيتىلىشىچە، نېتانياخۇ ئىككى دۆلەتنىڭ كۆندىن كۈنگە جەددىيلىشىپ كېتىۋاتقان مۇناسىۋىتىنى پەسەيتىش ھەم ئىسرائىلىيە ھۆكۈمىتىنىڭ تىنچلىق مۇساپىسىنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈشىنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈرۈش مەقسىتىدە مۇبارەككە تېلېفون بەرگەن.

خەۋەرلەرگە قارىغاندا، ئىسرائىلىيە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى مودىكاي مۇشۇ ئاينىڭ 18-كۈنى قاھىرىدە زىيارەتتە بولۇپ، مىسىرغا ئىسرائىلىيىنىڭ يەھۇدىيلار مەھەللىسىنى كېڭەيتىش سىياسىتىنى مەلۇم قىلىدىكەن ۋە ئىزاھلايدىكەن. نېتانياخۇنىڭ مەسلىھەتچىسى گوردمو يېقىندا مىسىردا زىيارەتتە بولۇپ، مىسىرنىڭ ئالاقدار تەرەپلىرى بىلەن مىسىرنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق سۆھبىتىگە تۈرتكە بولۇش جەھەتتىكى رولى توغرىسىدا مۇزاكىرىلىشىدە-كەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، 12 - دېكابىر

تېلېگراممىسى. پايتەخت مەدەنىيەت ۋازارىتىنىڭ ۋەزىرى شياۋشېنلوك مۇشۇ ئاينىڭ 11 - كۈنى كېڭەش پالاتاسى خام چوت كومىتېتىنىڭ يىغىنىدا ئەركىن دېموكراتلار پارتىيىسىدىن بولغان كېڭەش پالاتاسى ئەزاسى رەئىس ئەرايات بىلەن 15-دېكابر كەچتە تېلېفوندا سۆزلەشتىم، لېكىن پەلەستىن تەرەپ ھېبرون مەسلىسىنى ھەل قىلىش توغرىسىدا ئېنىق پوزىتسىيە بىلدۈرمىدى.

نېتانياخۇ مۇنداق دېدى: ئىسرائىلىيە بىلەن پەلەستىنىڭ ھېبرون مەسلىسىدىكى ئىختىلاپى: ئىسرائىلىيە قوشۇنلىرى ھېبروننىڭ كۆپ قىسىم رايونلىرىدىن چېكىپ كەتكەندىن كېيىنمۇ پەلەستىنلىكلەر تۈرۈشلۇق رايونغا خالىغان ۋاقتىتا كېرىپ قاچقۇن جىنايەتچىلەرنى تۇتۇشقا ھوقۇقلۇق بولۇش؛ پەلەستىنلىكلەرنىڭ شەھەر مەركىزىگە كىرىش مەسلىسى؛ شەھەر مەركىزىدىكى بازارلارنى ئېچىۋېتىش؛ پەلەستىن ساقچىلىرىغا ھەر خىل قوراللارنى سەپلەپ بېرىش قاتارلىق بىر نەچچە مەسىلىگە مەركەزلەشتى.

پەلەستىن ئايتونوم ھۆكۈمىتىنىڭ بىرۇسالېم ئىشلىرىغا مەسئۇل ئەمەلدارى ھوسەين شۇ كۈنى خەيفادا مۇنداق دېدى كۆرسەتتى: ئەگەر ئىسرائىلىيە توغرا تەدبىر قوللانمايدىغان بولسا، ھېبرون مەسلىسى توغرىسىدىكى سۆھبەتنىڭ ئۈلگىرىلەشكە ئېرىشىشى تەس. ھوسەينى پەلەستىن تەرەپنىڭ ئىسرائىلىيە يەھۇدىيلار مەھەللىسىنى كېڭەيتىپ قۇرۇشقا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يولغا قويغاندىن كېيىن ئىسرائىلىيەگە قارشى زوراۋانلىق ھەرىكەتلىرىنى قوزغاتقانلىقىنى ئىنكار قىلدى.

بۇ قېتىمقى يىغىندا يەنىمۇ كۆچەيتىشى مۇراجىئەت قىلىندى.

▲ ياۋروپا ئىتتىپاقى باشلىقلار يىغىنى ئىككى كۈن داۋام قىلىپ مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى بېرلىندا ئاياغلاشتى، 15 دۆلەت رەھبەرلىرى بىر خىللا پۇلنى يولغا قويۇشنىڭ رامكا ھۆججىتى، ياۋروپا ئىتتىپاقى ھۆكۈمەتلەر ئارا كېڭىشى، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە جىنايەتچىلەرگە زەربە بېرىش قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا كەڭ دائىرىدە كېڭەشتى ھەم مۇئەييەن ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتى.

بەنفېك جىڭ بۇنىڭ بىلەن توختاپ قالماي، يەنىلا سوئال قويۇپ تۇرۇۋېلىپ، ھۆكۈمەتنى تۇتۇرتىش كىرگۈزۈشكە ماقۇل بولۇشقا قىستىدى. باش ۋەزىر چياۋبىن لوگتەيلاك ئورنىدىن تۇرۇپ سوئالغا جاۋاب بېرىپ، شياۋشەنلوگنىڭ پىكرىگە قوشۇلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ ھۆكۈمەتنىڭ «ئامېرىكا مائارىپ سورۇنلىرىدا ھال سورىغۇچى ئايالالار مەسلىسىنى سۆزلەش «زۇرۇر» دەپ قارايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

تانزانىيىدە تۇرۇپ قالغان بىر تۈركۈم رۇاندا مۇساپىرلىرى مۇشۇ ئاينىڭ 15-كۈنى يۇرتىغا قايتتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئىئوردانىيە پادىشاھى ئىسرائىلىيىنىڭ يەھۇدىيلار مەھەللىسى سىياسىتىگە قارشى تۇرىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاممان، 15 - دېكابىر

تېلېگراممىسى. ئىئوردانىيە پادىشاھى ھوسەين مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى ئىئوردانىيىنىڭ ئىسرائىلىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ئىشغال قىلىۋالغان زېمىندا يەھۇدىيلار مەھەللىسىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش سىياسىتىگە قارشى تۇرىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

«ئىئوردانىيە ۋاقتى» گېزىتىنىڭ بۈگۈنكى خەۋىرىگە قارىغاندا، پادىشاھ ھوسەين مۇنداق دېگەن: يەھۇدىيلار مەھەللىسى مەسلىسىدە، ئىئوردانىيىنىڭ مەيدانى دۇنيادىكى باشقا دۆلەتلەرنىڭ مەيدانى بىلەن بىردەك، يەنى «يەھۇدىيلار مەھەللىتىسىنى قۇرۇشنى قانۇنسىزلىق» دەپ قارايدۇ.

ئۇ يەنە ئىئوردانىيىنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسىگە مۇناسىۋەتلىك بولغان ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ ھاسىل قىلىنغان تىنچلىق كېلىشىمگە رىئايە قىلىپلا قالماستىن، يەلكى ئۇنى سادىقلىق بىلەن ئىجرا قىلىشى كېرەكلىكىنى ئۇمىد قىلدى.

خەلقئارا قىسقا خەۋەرلەر

▲ چەنكە نېفىت چىقارغۇچى ئەرەب دۆلەتلىرى تەشكىلاتىنىڭ 57 - ئۆۋەتلىك مىنىستىرلار يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى قاھىرەدە ئېچىلدى، يىغىندا ئىراق دۆلەتلىرىنىڭ نېفىت ساھەسىدىكى ماسلىشىش ۋە ھەمكارلىشىشنى يەنىمۇ كۈچەيتىشى مۇراجىئەت قىلىندى.

▲ ياۋروپا ئىتتىپاقى باشلىقلار يىغىنى ئىككى كۈن داۋام قىلىپ مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى بېرلىندا ئاياغلاشتى، 15 دۆلەت رەھبەرلىرى بىر خىللا پۇلنى يولغا قويۇشنىڭ رامكا ھۆججىتى، ياۋروپا ئىتتىپاقى ھۆكۈمەتلەر ئارا كېڭىشى، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە جىنايەتچىلەرگە زەربە بېرىش قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا كەڭ دائىرىدە كېڭەشتى ھەم مۇئەييەن ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتى.

▲ ئىئوردانىيە پادىشاھى ھوسەين مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى: ئامېرىكا ئىئوردانىيىگە ھەقسىز بەرگەن تۇنجى تۇركۈمدىكى ھەربىي قورال - ياراقلارنىڭ ئىئوردانىيىنىڭ ئاكابا پورتىغا ئېلىپ كېلىنگەنلىكىنى جاكارلىدى.

ھوسەين مۇنداق دېدى: 100 مىليون دوللار قىممىتىدىكى بۇ ھەربىي قورال - ياراقلار «ئىئوردانىيە قوراللىق قىسىملىرىنىڭ ئۇرۇش قىلىش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىدۇ ۋە ئۇرۇش قىلىش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرىدۇ.»

▲ ئىسرائىلىيە مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئۇچ كۈرەشچى ئايروپىلانىنى ئىشقا سېلىپ لىۋاننىڭ جەنۇبىي قىسمىغا جايلاشقان بىكا جىلغىسىدىكى ئالالا پارتىيىسىنىڭ بازىسىغا ئۇچ قېتىم ھۇجۇم قىلدى. ھازىرغىچە ئۇلۇم - يېتىم توغرىسىدا خەۋەر يوق.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

12-ئاينىڭ 11-كۈنى پەلەستىن ئايتونوم رايونى تەۋەسىدىكى لاماڭانىڭ شىمالىي قىسمىغا جايلاشقان بەدىئىل يەھۇدىيلار مەھەللىسىگە يېقىن جايدا ئىسرائىلىيەلىكلەرنىڭ ئايتوموبىلىنى ئوقا تۇتۇش ۋەقەسى يۈز بېرىپ، ئىككى ئادەم ئۆلۈپ، يەنە ئادەم يارىلانغان. خەۋىرىتە: تېنىسى خادىملار يارىلانغان بىر قېرىنداش جەددىي ۋاقالاش ئۈچۈن بىرۇسالېمدىكى بىر دوختۇرخانىغا ئېلىپ كېتىۋاتىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئادرېس: ئۇرۇمچى شەھىرى ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئىپارانى: 5818200. ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 5 يۈەن 40 پۇڭ، پارچە باھاسى: 18 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报
（维文）

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۆتاش
نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z
（ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57）

1996 - يىل
دېكابىر
20
جۈمە

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشىر قىلدى （بۇ سان ئالتە بەت）

جياڭ زېمىن، لى پېڭ مەملىكەتلىك سىياسىي قانۇن خىزمىتى يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن سۆھبەتلەشكەندە مۇنۇلارنى تەكىتلىدى:

مۇقىملىقنى قوغداش سىياسىي قانۇن خىزمىتىنىڭ باش ۋەزىپىسى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18 - دېكابىر تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۈروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۆنىڭ شۇجىسى خۇجىنتاۋ بۇگۈن چۈشتىن ئىلگىرى «خەلق» سارىيىدا مەملىكەتلىك سىياسىي قانۇن خىزمىتى يىغىنىغا قاتناشقان بىر قىسىم ۋەكىللەر بىلەن سۆھبەتلەشتى، جياڭ زېمىن، لى پېڭ مۇھىم سۆز قىلدى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: بۈيىل سىياسىي قانۇن خىزمىتىدە ناھايىتى زور نەتىجىلەر قولغا كەلدى، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقى ياخشى قوغدىلىپ، ئىسلاھات، تېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئىلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

جياڭ زېمىن ئېچىكى - تاشقى ۋەزىيەتنى چوڭقۇر تەھلىل قىلغاندىن كېيىن مۇنداق دېدى: سىياسىي قانۇن خىزمىتىنىڭ باش ۋەزىپىسى - دۆلەتنىڭ سىياسىي ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغداش. مۇقىم مۇھىت بولمىسا، ھېچقانداق ئىشنى باشقا ئىلىپ چىققىلى بولمايدۇ، شۇنداقلا قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەردىنمۇ ئايرىلىپ قالىمىز، بۇ بىزنىڭ ئۇزاقتىن بۇيانقى تەجرىبىمىز. بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، پارتىيىمىز مۇقىملىقنى قوغداش ئۈچۈن نۇرغۇن خىزمەت ئىشلىدى، تىنچ، ئىتتىپاق ئاممىلار خېلى كۆپ، ھەتتا بەزىلىرى خېلى گەۋدىلىك، ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار، بولۇپمۇ ئاساسلىق رەھبەرلەر يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ «مۇقىملىق ھەممىنى بېسىپ چۈشىدۇ» دېگەن ستراتېگىيىلىك ئىدىيىسىنى چوڭقۇر چۈشىنىپ، ئىسلاھات، تەرەققىيات، مۇقىملىقنىڭ مۇناسىۋىتىنى ياخشى بىر تەرەپ قىلىپ، مۇقىملىقنى ساقلاش جەھەتتىكى سىياسىي مەسئۇلىيەتنى زىممىسىگە تولۇق ئېلىشى كېرەك. سىياسىي قانۇن سېپىدىكى يولداشلار جەمئىيەت ئامانلىقىنى تۆزەشتە كۆرۈلگەن يېڭى ئەھۋال، يېڭى مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىشقا دىققەت قىلىپ، سىياسىي قانۇن خىزمىتىنىڭ تەشەببۇسكارلىق ھوقۇقىنى ياخشى ئىشلىشى كېرەك. تۆرلۈك سەۋەبلەر بىلەن خەلقنىڭ ئېچىكى قىسمىدا كۆرۈلگەن زىددىيەتلەرگە نىسبەتەن ئوخشاش بولمىغان ئەھۋاللارنى پەرقلەندۈرۈپ، خىزمەتنى ئىنچىكە، چوڭقۇر ئىشلەپ، زىددىيەتنى ۋاقتىدا ھەل قىلىپ، زىددىيەتنىڭ كەسكىنلىشىپ ۋەتۈزگۈرۈپ كېتىشىدىن ساقلىنىش، دۈشمەن كۈچلەرنىڭ پۈرسەتتىن پايدىلىنىپ ۋەقە پەيدا قىلىپ، مۇقىملىقتا بۇزغۇنچىلىق قىلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: بۇ يىللىق قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىدە قولغا كەلگەن نەتىجىلەرنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈش كېرەك، لېكىن ھەددىدىن زىيادە يۇقىرى مۆلچەرلەشكە، ۋەزىيەتتىن قارىغۇلارچە ئۇمىدۋار بولۇپ كېتىشكە بولمايدۇ، ئالدىمىزدىكى ۋەزىپىلەر يەنىلا ناھايىتى مۇشكۈل، قىلچە بوشىشىشقا، بېسىرۋالىق قىلىشقا بولمايدۇ. قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشى خەلقنىڭ كۆڭلىگە ياقتى، ھەمايىسىگە ئېرىشتى، ئەمەلىيەت ئۇنىڭ جەمئىيەت ئامانلىقىنى ياخشىلاش جەھەتتە

（ئاخىرى 4 - بەتتە）

شىنجاڭدىكى پىشقەدەم سەنئەتچىلەردىن تەشكىللەنگەن «ئالتۇن كۆز» خور ئومىكى قۇرۇلغان تۆت يىلدىن بۇيان، 100 مەيدانغا ئالتۇرۇلگەن ئارتۇق ھال سوراش ئويۇنىغا قاتنىشىپ، سەنئەتنى گۈللەندۈرۈش ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئۆز رولىنى جارى قىلدۇردى.

سۈرەتتە: خور ئەزالىرى يېتىتسىيە

رەئىس جياڭ زېمىن دۇك جېيەنخۇا بىلەن سەممىي كۆرۈشتى
لى پېڭ زۇگلى دۇك جېيەنخۇاغا گۇۋۇيۈەننىڭ پەرمانىنى بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18 - دېكابىر تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن «خەلق» سارىيىدا شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ 1 - نۆۋەتلىك مەمۇرىي ئەمەلدارى دۇك جېيەنخۇا بىلەن كۆرۈشتى ۋە ئۇنىڭ بىلەن سەممىي سۆزلەشتى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: ئەنگلىيە شياڭگاڭغا ھۆكۈمرانلىق قىلغان بىر يېرىم ئەسىردە شياڭگاڭنىڭ بىر نەچچە نۆۋەتلىك ۋالىيسىنى ئەنگلىيىنىڭ پادىشاھى ۋەزىپىگە تەينىلىگەن، شياڭگاڭلىقلاردىن زادىلا مەسلىھەت سوراپ باقمىغان ۋە ئۇلاردىن پىكىر ئېلىپمۇ باقمىغان. سىز 100 يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان جۇڭگولۇقلار ۋەزىپىگە تەينىلىگەن تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدار، بۇ «شياڭگاڭلىقلارنىڭ شياڭگاڭنى ئىدارە قىلىشى» ۋە يۈكسەك ئاپتونومىيىنىڭ ھەقىقىي گەۋدىلىنىشى بولۇپ، شياڭگاڭنىڭ پات ئاردا يېڭى ئەسىرگە كىرىدىغانلىقىدىنمۇ دېرەك بېرىدۇ.

جياڭ زېمىن دۇك جېيەنخۇاغا مۇنداق دېدى: سىزنىڭ زېممىگىزدىكى ۋەزىپە ئىنتايىن مۇشكۇل. شياڭگاڭلىقلارنى پىتەكلەپ «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم بولۇش»نى ئەمەلدە كۆرسىتىش تارىختا مىسلى كۆرۈلمىگەن ئىش، ۋەزىپە ئېغىر، يول يىراق. ئۇ دۇك جېيەنخۇا ئەپەندىنىڭ 6 مىليون شياڭگاڭلىق قېرىنداشىنى ئۆز بىچىگە ئالغان پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ ئۈمىدىنى يەردە قويماسلىقىنى ئۈمىد قىلدى.

دۇك جېيەنخۇا رەئىس جياڭ زېمىنىنىڭ ئۆزى بىلەن كۆرۈشكەنلىكىدىن ئىنتايىن خۇشال بولدى. ئۇ مۇنۇلارنى بىلدۈردى: مەن چوقۇم زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، شياڭگاڭنىڭ گۈللىنىشى، مۇقىملىقى ۋە دۆلەتنىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن كۈچ چىقىرىمەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18 - دېكابىر تېلېگراممىسى. گۇۋۇيۈەن زۇگلىسى لى پېڭ بۈگۈن دياۋيۈتەي دۆلەت مېھمانخانىسىدا شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ 1 - نۆۋەتلىك مەمۇرىي ئەمەلدارى دۇك جېيەنخۇا بىلەن كۆرۈشتى ۋە گۇۋۇيۈەننىڭ ۋەكالىتەن دۇك جېيەنخۇاغا ئونىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ 1 - نۆۋەتلىك مەمۇرىي ئەمەلدارلىققا تەينىلەنگەنلىكى توغرىسىدىكى گۇۋۇيۈەن پەرمانىنى بەردى.

كۆرۈشۈشتىن ئىلگىرى، دۆلەت ئىشلىرى كومىسارى، قوشۇمچە گۇۋۇيۈەننىڭ باش كاتىپى لوگەن گۇۋۇيۈەننىڭ 207 - نومۇرلۇق پەرمانىنى ئوقۇپ ئۆتتى، ئونىڭدىن كېيىن لى پېڭ زۇگلى گۇۋۇيۈەننىڭ پەرمانىنى دۇك جېيەنخۇاغا بەردى.

كۆرۈشۈشكە مۇئاۋىن زۇگلى چېەن چېچىن، گۇۋۇيۈەن شياڭگاڭ، ئاۋمېن ئىشلىرى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى لۇپېك قاتناشتى. كۆرۈشۈشتىن كېيىن، لى پېڭ زۇگلى ۋە ئونىڭ رەپىقىسى جۇلىن دۇك جېيەنخۇا ۋە ئونىڭ رەپىقىسى شۇنىڭدەك ھەمراھلىرى شەرىپىگە زىياپەت بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش ئەزالىرى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي خىزمىتىنى يۈكسەلدۈرۈش ئۈچۈن چارە - تەدبىر كۆرسەتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز جۇدەن خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 12-ئاينىڭ 11-كۈنىدىن 13-كۈنگىچە يىغىن ئېچىپ، ئۇرۇمچىدىكى ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋە سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزالىرىغا مەركەز ۋە ئاپتونوم رايون ئاپچان ئىقتىسادىي خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى جانابىل رىياسەتچىلىك قىلدى. ئۇ سىياسىي كېڭەش ئەزالىرىنىڭ مەركەزنىڭ ئىقتىسادىي خىزمەت يىغىنىنى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، مۇزاكىرە قىلدى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كېلەر يىللىق ئىقتىسادىي خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا نۇرغۇن ياخشى پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى «مېھنەت - شەپقەت يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى»نى يولغا قويۇش يۈزىسىدىن تېلېفون يىغىنى ئاچتى

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇك ۋېي خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى 12 - ئاينىڭ 17- كۈنى چۈشتىن كېيىن «مېھنەت - شەپقەت يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى»نى يولغا قويۇش يۈزىسىدىن تېلېفون يىغىنى ئاچتى، تېلېفون يىغىنىغا ئاپتونوم رايونلۇق مۇئاۋىن رەئىسى يۈسۈپ ئەيسا قاتناشتى ھەم سۆز قىلدى.

روزا ھېيت مەزگىللىرىدە قېينىچىلىقى بار كارخانىلار، قېينىچىلىقى بار ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن ھال سورىغاندىن باشقا يەنە، مۇھىم نۇقتىنى دائىملىق خىزمەتكە قويۇشى كېرەك.

يىغىندا يۈسۈپ ئەيسا مۇنداق دېدى: «مېھنەت - شەپقەت يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى»نى يولغا قويۇشنىڭ دائىرىسى كەڭ، قېينىچىلىق بىر قەدەر

بۇيان، پارتىيەمىز مۇقىملىقنى قوغداش ئۈچۈن نۇرغۇن خىزمەت ئىشلىدى، تىنچ، ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيەتنى مۇستەھكەملىدى، راۋاجلاندۇردى. لېكىن ھازىر دۆلىتىمىزنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقىغا تەسىر كۆرسىتىۋاتقان

قۇرۇلۇشىدا ئۆز رولىنى جارى قىلدۇردى.

سۇرەتتە: خور ئۆمىكى رېپېتىتسىيە قىلماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز ياۋ شىنشېڭ فوتوسى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئۈقتۇرۇش چىقىرىپ مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى:

خەلق ئىشچىلىرىنى تەرتىپلىك يۆتكەش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەش لازىم

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇاڭ جىيەنجياڭ خەۋىر قىلدۇ: ئەتىيازلىق ترانسپورت مەزگىلىدە خەلق ئىشچىلىرىنى يۇرتىغا قايتۇرۇش خىزمىتىنى ھەققىي ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بېقىندا ئۈقتۇرۇش چىقىرىپ جايلار، تارماقلاردىن تەلەپ ئوتتۇرا ئورتاق باشقۇرۇپ، كۆڭۈل قويۇپ تەشكىللەپ، ئەتىيازلىق ترانسپورت مەزگىلىدىكى خەلق ئىشچىلىرىنى يۆتكەش خىزمىتىنىڭ ماس، تەرتىپلىك ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى.

ئۆقتۇرۇشتا مۇنۇلار تەلەپ قىلىندى: ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك ئورگانلىرى بۇ خىزمەتنى مۇھىم خىزمەتلەر كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇشى، تەكشۈرۈپ ھەيدەكچىلىك قىلىشى كېرەك. ئەمگەك تارماقلىرى خەلق ئىشچىلىرىنى يۆتكەش خىزمىتىنى كۈنتەرتىپكە كىرگۈزۈپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى ھەم خەلق ئىشچىلىرىنىڭ قانۇنلۇق ھوقۇق - مەنپەئىتىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. تۆمۈرىيول، قاتناش تارماقلىرى خەلق ئىشچىلىرىنى يۇرتىغا قايتۇرۇشنى ئىشنى تەشكىللەش ۋە ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلىشى، كۆچنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، ترانسپورت تەرتىپىگە كاپالەتلىك قىلىشى لازىم. ج خ تارماقلىرى شەھەر، بازارلاردىكى كۆچمەن ئاھالىنىڭ ئامانلىقىنى ساقلاش، باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، قىش پەسىللىك قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىگە بىرلەشتۇرۇپ، ئاپتوموبىل ۋە يول زومكەرلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىش، يوللارنى راۋانلاشتۇرۇشنى كۆچەيتىپ، خەلق ئىشچىلىرىنىڭ يۇرتىغا بىخەتەر قايتىشىغا كاللاپەتلىك قىلىشى لازىم.

ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى ناچار ئۇرۇپ - ئادەتلەرگە ئېلىمي ۋارىسلىق قىلىش بويىچە سۆھبەت يېغىنى ئۆتكۈزدى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋىر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى مۇشۇ ئاينىڭ 13 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن، ئۇرۇمچىدە ناچار ئۇرۇپ - ئادەتلەرگە ئېلىمي ۋارىسلىق قىلىش بويىچە سۆھبەت يېغىنى ئۆتكۈزۈپ، ياشلار ۋە ئىتتىپاق ئەزالىرىنى ناچار ئۇرۇپ - ئادەتلەرگە ئېلىمي ۋارىسلىق قىلىپ، توينى ئاددىي - ساددا ئۆتكۈزۈشكە سەپەرۋەر قىلدى.

سۆھبەت يېغىنىغا قاتناشقانلار قىزغىن سۆز قىلىپ، ھەر مىللەت ياشلىرىنىڭ پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزي كومىتېتى 6 - ئومۇمي يېغىنىنىڭ «قارار»ىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، بارغانسېرى ئەدەب كېتىۋاتقان توي - تۆكۈنلەردىكى ھەشەمەتچىلىكنى چەكلەپ ۋە تۈگىتىپ، ھەنۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ھەقىقىي قۇرغۇچىلىرىدىن بولۇشى لازىملىقىنى ئۆتتۇرىغا قويدى. پىشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرى توي قىلىش ئالدىدا تۇرغان ياشلارنىڭ توينى ئاددىي - ساددا ئۆتكۈزۈپ، بەختلىك ئائىلە قۇرۇشىنى ئۈمىد قىلدى.

باي ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپېراتىپى مۇلازىملىقنى ياخشىلاپ، ئىقتسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈردى

ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى مۇلازىملىق تورىنى ۋە زىرائەت دوختۇرخانىلىرىنى تەسىس قىلىپ، دېھقانلارنىڭ ييزا ئىگىلىك ۋاستىلىرىنى سېتىۋېلىشىغا ئۇڭايلىق يارىتىپ بەردى، خىمىيىۋى ئوغۇت ۋە دېھقانچىلىق ماددىي ئەشيالىرىنى «بازار كاسات ۋاقتىتا ساقلاپ، بازاز ئىتتىك ۋاقىتتا تەمىنلەپ» ناھىيىنىڭ ييزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ئېھتىياجىنى قاندۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلدى. ئۇلار بۇ يىل يەنە ييزا، بازار، مەيدانلارنى 24 مىك تونىنىدىن ئارتۇق خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن تەمىنلىدى.

بۇ تەمىنات-سودا كوپېراتىپى ييزا ئىگىلىكىگە تايىنىپ، كارخانىنىڭ ئىقتسادىنى يۆكسەلدۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى بازىسى قۇرۇلۇشىنى نۇقتىلىق چىڭ تۇتۇپ، ييزا-بازار، مەيدانلار ۋە چارۋىچىلىق فېرمىلىرى بىلەن ئۇزاق مۇددەتلىك ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورناتتى، 1993-يىلىدىن ھازىرغا قەدەر ئىلگىرى-ئاخىر بولۇپ چارۋىچىلىق فېرمىلىرى ۋە چارۋىچىلارغا 70 مىك يۆمن قىممىتىدە يەم-خەشەك، ئۇن، تۇز قاتارلىق ماددىي بۇيۇملارنى يەتكۈزۈپ بەردى. «دەرىجە، باھانى تۆۋەنلەتمەسلىك، ئالى ھۆججەت بەرمەسلىك» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، چارۋىچىلارنىڭ چارۋا مەھسۇلاتلىرىنى سېتىپ بېرىشىگە ئوڭايلىق يارىتىپ بېرىپ، ئەلا مۇلازىملىق ئارقىلىق چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى تىجارەت يولىنى راۋانلاشتۇردى. بۇنىڭ بىلەن چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ بازاردا ئىگىلىگەن نىسبىتى% 60 تىن% 95 كە يەتتى، ئۇنىڭدىن يىلى ناھىيە بويىچە 400 تونىنىدىن ئارتۇق قوي يۇڭى سېتىۋېلىنىپ، كارخانىنىڭ بۇاستە ئېرىشكەن پايدىسى 42 مىك يۈەن بولدى. 1995-يىلى تەمىنات-سودا كوپېراتىپلىرى سېتىۋېلىش-سېتىش ئومۇمي سوممىسى 120 مىليون يۈەنلىك ئۇنتەلىنى بۆسۈپ ئۇتۇپ، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3100 يۈەندىن ئاشتى، كارخانىمۇ 10 مىليون 771 مىك يۈەنلىك مۇقىم مۇلۇككە ئىگە بولۇپ، تىجارەت مۇئەسسەسلىرىنى ئىلگىرىكى 4800 كۇادرات مېتردىن 14 مىك 618 كۇادرات مېترغا كېڭەيتتى، شۇنىڭ بىلەن پۈتۈن كوپېراتىپ تەۋەسىدىكى سەككىز شىركەت، 13 ئاساسىي قاتلام كوپېراتىپ زىيانىنى ئوگىتىپ، پايدا ئېلىشقا يۈزلەندى.

جۇڭگو بىلەن روسىيە جۇڭغار ئويمانلىقىدا گېئولوگىيىلىك چارلاپ تەكشۈرۈش سىنىقىدا مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئىلى ياقۇپ خەۋىر قىلدۇ: جۇڭگو غەربىي شىمال گېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى ۋە شىنجاڭ نېفىت گېئولوگىيىلىك چارلاش باشقارمىسى بىلەن موسكۋا گېئولوگىيە ئىنستىتۇتىنىڭ خادىملىرىدىن تەشكىللەنگەن «يۇقىرى قاتلام بۆلەكلىرىنىڭ ھالىتىنى ئېلېكترونلۇق قاگداپ تەۋرىتىش ئۇسۇلى ئارقىلىق تەجرىبە ئىشلەش» ئۆتكىلىنىڭ ھۇجۇم قىلىش گۇرۇپپىسى بۇ يىل 7 - ئايدىن باشلاپ شىنجاڭ نېفىت گېئولوگىيىلىك چارلاش باشقارمىسىنىڭ 2133-، 2126- ئەترەتلىرىدە گېئولوگىيىلىك چارلاش سىنىقى ئېلىپ بېرىپ مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتى.

بۇ قېتىمقى سىناق تەجرىبىسىنىڭ مەقسىتى روسىيىنىڭ يەر تەۋرىتىپ گېئولوگىيىلىك ماتېرىياللارنى بىر ياقلىق قىلىش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ، يەر قاتلىمىنىڭ تاغ جىنسلىق ھالىتىنى بىلىشكە، نېفىت ۋە گاز كۆلىمىنىڭ يوشۇرۇن قاتلىمىنى ئىگىلەش، زاپاس مىقدارىنىڭ توغرا لىنىيىلىك تەرتىپلىرىنى ئۆلچەپ چىقىشقا ئۈيغۇنلاشتۇرۇلغان ئىدى. سىناق داۋامىدا كەڭ دائىرىلىك تەۋرىتىش، كاماللىق گرافىلاشتۇرۇش، كىچىك دائىرىلىك دولقۇن قايتۇرۇش، مىكرو كومپيۇتېرلىق ئۆلچەش، قۇدۇق سىناش تۇرلىرىدە سىستېمىلىق تەجرىبە ئىشلەندى. بۇ قېتىمقى جۇڭگو - روسىيە نېفىت مۇتەخەسسىسلىرى بىرلىشىپ جۇڭغار ئويمانلىقىنى چارلاپ ئېچىش تېخنىكىسى - مۇرەككەپ رايوندا نېفىت، گاز قاتلىمىنى تېپىشنى يەنمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ يولىنى كۆرسىتىپ بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى مالىيە ھېسابىاتىغا كىرگۈزۈپ باشقۇرۇشنى دەرھال، ئومۇمىيۈزلۈك يولغا قويۇش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارە (شىركەت)لەر، بۇاستە قاراشلىق ئاپپاراتلار، ئالىي مەكتەپلەر، تېخنىكومىلارغا:

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى ئاپتونوم رايون ئاچقان ئىقتسادىي خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيەشتۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كۆرسەتمىسىگە ئاساسەن، گوۋۇيۈەننىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى ۋە مالىيە مىنىستىرلىكى تارقاتقان خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇش چارىسى بويىچە خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى مالىيە ھېسابىاتىغا كىرگۈزۈپ باشقۇرۇش بەلگىلىمىسىنى دەرھال،

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئىلى ئوبلاستىنىڭ چارۋىچىلىقىدا خۇشاللىنارلىق ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **گەنۇەر تۇرسۇن** خەۋەر قىلدۇ: بۇ يىل ئىلى ئوبلاستىدىكى ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلار دېھقان، چارۋىچىلارنى تەدبىر قوللىنىپ، تەبىئىي ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇشقا يېتەكلىگەنلىكتىن، چارۋىچىلىق مۇقىم، تېز سۈرئەتتە يۇكسەلدى. چارۋا مال 11 مىليون 198 مىڭ 800 تۇياقتا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن 4.73 %، كالا، قوي گۆشى 128 مىڭ تونىدىن كۆپرەككە يېتىپ 3 %، سۈت 242 مىڭ 697 تونىغا يېتىپ 1.96 %، يۈڭ 20 مىڭ 59 تونىغا يېتىپ 2.26 % ئاشتى. ئۇنىڭدىن باشقا ئۆي قۇشلىرى مەھسۇلاتى 7944 تونىغا يېتىپ، مال باھاسىنىڭ مۇۋاپىق، خىللىرىنىڭ كۆپ بولۇشىغا پايدىلىق شارائىت يارىتىلدى. بۇلتۇر كالا، قوي گۆشىنىڭ ھەر كىلوگرامى 20 يۇەندىن كۆپرەك بولغان بولسا، بۇ يىل 15 يۇەندىن تۆۋەن بولدى.

پوسكام ناھىيىسىنىڭ ئاقتام پېزىسى 11- ئاينىڭ 26 - كۈنى كۇرس ئېچىپ، پېزا، كەنت كادىرلىرى، چارۋا مال دوختۇرلىرى ۋە چارۋىچىلىق كەسپىي ئائىلە باشلىقلىرىدىن بولۇپ 110 كىشىنى قوناق شېخىنى تالقانلاپ چارۋا مال بېقىش، چارۋا مالالرىدىكى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، بوردىقچىلىق قاتارلىق جەھەتلەردە سىستېمىلىق دەرس ئۆتۈپ، ئۇلارنى ئەمەلىي بىلىمگە ئىگە قىلدى.

سۈرەتتە: كۇرسانتلار قوناق شېخىنى تالقانلاش ئۇسۇلىنى ئۆگەنمەكتە.

تۇرسۇن راخمان فوتوسى

تېرىم يېرىسى قىش، ئەتىيازغا يۆتكىنى تەييارلاندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئىمىنجان تۇرسۇنىڭ** خەۋىر قىلىشىچە، يېڭى يىلدىن باشلاپ، دېھقانلارنى چارۋا مالالرىنىڭ قىش ۋە ئىتىيازلىق غېمىنى قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىپ، 24 مىڭ ھارۋىدىن ئارتۇق ئوت-چۆپ، 580 مىڭ باغدىن ئارتۇق بېدە، قوموش يىغىپ قورۇنغان، 160 مىڭ 300 تاغار سامان، 11 مىڭ 112 تونىنا سلوس باسقان. بۇنىڭدىن باشقا، 980 ئېغىل - قوتان سېلىپ 1210 ئېغىل - قوتانىنى رېمونت قىلغان.

چاقىلىق ناھىيىسى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىشنى مۇھىم خىزمەت قاتاردىدا چىڭ تۇتماقتا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئۆمەرجان مۇھەممەت** خەۋەر قىلدۇ: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان چاقىلىق ناھىيىسى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوستىدىكى تۇرلۇك سېلىقنى يېنىكلىتىشنى چىڭ تۇتۇپ، ئولارنىڭ نامراتلىقتىن تېزرەك قۇتۇلۇپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش قەدىمىنى تېزلەتتى، كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈردى. نەتىجىدە، بۇ يىل ناھىيە بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىمى 1000 يۈەندىن ئېشىپ، ئولارنىڭ ئوستىدىكى مۇۋاپىق سېلىق كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمنىڭ 4.72 % نى ئىگىلەپ، دۆلەت بەلگىلىگەن ئۆلچەمدىن تۆۋەن بولدىغانلىقى مۇلچەرلەنمەكتە. ئۇنىڭدىن باشقا، ناھىيە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىشنى يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، يېزا ئىگىلىكىنى ئاساس قىلغان يېزا - بازار كارخانىلىرىنى ئۈچ ۋە 3 - كەسىپنى زور كۆچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇردى. 1990 - يىلدىن بۇيان، ناھىيە بويىچە كوللېكتىپ ئۇمۇمىي كىرىمى ھەر يىلى 22 % تىن 25 % كىچە سۈرئەت بىلەن ئاشتى. بۇنىڭ بىلەن ناھىيە كوللېكتىپ ئىقتىسادىي كىرىمىدىن 1 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ ئاجرىتىپ، مەكتەپ ئېچىش، سەھىيە - داۋالاش، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا قوشۇمچە ياردەم بېرىش، بەشتە كاپالەتلەندۇرۇلىدىغان ئائىلىلەرنىڭ تۇرمۇشىنى قامداش ۋە باشقا ئىجتىمائىي پاراۋانلىق قاتارلىق ئىشلارغا سەرپ قىلىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقىنى خېلى زور نىسبەتتە يېنىكلەتتى.

* * * * * * * * *

يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش ئۇچۇن ئولارنى پارنىكتا كۆكتات ئوستۇرۇشكە ئىلھاملاندۇرۇپ ياخشى ئونوم ھاسىل قىلدى. ھازىر ناھىيە بويىچە پارنىك كۆلىمى 470 موغا يېتىپ، بۇ كەسىپ بىلەن شۇغوللانغان دېھقانلارنىڭ كىرىمىمۇ زور دەرىجىدە ئاشتى.

سۈرەتتە: ھاكىم جى چېڭدې پارنىكتىكى كۆكتاتلارنى كۆرمەكتە.

چۆخۇرې فوتوسى

سامپۇل يېزىسىدا 405 نامرات ئائىلىنىڭ ئىقتىسادىدا ئۆزگىرىش بولدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **ئوبۇلھەسەن ئەيسا، قادىر ئابدۇللا** خەۋەر قىلدۇ: لوپ ناھىيىسىنىڭ سامپۇل يېزىسى بۇ يىل دېھقانلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش بويىچە ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى قاتلاممۇ قاتلام ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ئىقتىسادىدا ئۆزگىرىش قىلدى.

يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يىللىق كىرىمى 500 يۈەندىن، يەيدىغان ئاشلىقى 200 كىلوگرامدىن تۆۋەن 415 ئائىلىنى بۇ يىل ئىچىدە نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئوبيېكتى قىلغان، ئۇلارنى يىل بېشىدا 349 كومپارتىيە ئەزاسى ۋە ئالدىن بېيىغان كىشىلەرگە ھۆددىگە بەرگەنىدى. بۇ جەريانىدا يېزا بۇ ئائىلىلەرنى ھەر خىل تېخنىكا ئۆگىنىش كۇرسىغا قاتناشتۇردى. شۇنىڭدەك 415 ئائىلىنىڭ 2042 يۈەن چارۋا مال داۋالىتىش پۇلى، 30 مىڭ يۈەن ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش پۇلى، 146 مىڭ 700 يۈەن ئۇچ خىل باج پۇلى، 38 مىڭ 920 كىلوگرام ئاشلىق سېتىپ بېرىش ۋەزىپىسىنى كەچۈرۈم قىلىۋەتتى. بۇ ئائىلىلەرنى ھۆددىگە ئالغان كومپارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار قاتارلىق ئىشلارغا سەرپ قىلىنىدى.

قۇمۇل ئولايىنىدە پارنىكتا قوي بورداش سىستېمىسى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **يۈسۇپ ئىسمايىل** خەۋەر قىلدۇ: قۇمۇل ئولايىتىدە بۇلتۇر كۈزدىن باشلاپ، ئولايەتلىك يېزا ئىگىلىك مەكتىپىنىڭ تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكلىشى بىلەن راھەتباغ يېزىسى، ئىدىر يېزىسى، نۇرباغ بوز يەر ئېچىش ئورنى ۋە مەكتەپتىن ئىبارەت ئۈچ ئورۇندا پارنىكتا قوي بورداش سىستېمىسى بويىچە ئىلغار تېخنىكا بوردالغان ھەر بىر تۈياق قويغا 50 كۈندە 13 كىلوگرام ئەت قوشۇلدۇ. بورداش ۋاقتىنى 15 - 20 كۈن قىسقارتقىلى بولدۇ.

ئولايەتلىك يېزا ئىگىلىك مەكتىپى ئالاقىدار پەن - تېخنىكا ئورۇنلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ، ئىككى يېزا ۋە مەكتەپتە 60 كۈادرات مېتر دائىرىدە ئۈچ پارنىك ياسىدى. ئىككى نەپەر تەجرىبىلىك ئوقۇتقۇچىنى ئاجرىتىپ، تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدۇردى. بۇلتۇر 12 - ئاينىڭ 3- كۈنى 150 تۈياق قوينى قۇرتسىزلاندۇرۇپ ۋە ئېغىرلىقىنى ئۆلچەپ بورداشقا باشلىدى. بۇ قويلارنىڭ يەم - خەشەكلىرىنى رېتسېپ بويىچە ئىلمىي ئۇسۇلدا تەڭشەپ تەييارلىدى. سىلوس ياساش، يەم - خەشەكلەرنى مىكروپ ئارقىلىق ئېچىتىش تېخنىكىسىنى ھېرىلغاندى. سىناق ئىسپاتلىدىكى، پارنىكتا بوردالغان ھەر بىر تۈياق قويغا 50 كۈندە 13 كىلوگرام ئەت قوشۇلدۇ. بورداش ۋاقتىنى 15 - 20 كۈن قىسقارتقىلى بولدۇ.

بورتالا تاشيول باش ئۇچاستكىسى داۋۇبەن شارائىتىنى ياخشىلاپ، ئىشچىلارنى خاتىرجەم قىلدى

قارا شلىق ئۇچاستكا ۋە داۋبەنلەردىكى ئولتۇراق ئويلەر، يوللار ناچار بولغاچقا، قىيىنچىلىقنى ھەل قىلدى: قۇدۇق قېزىپ سۇ چىقىرىپ، ھەممە ئائىلىلەرگە

ئاقتۇستەك يېزىسىدا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن دەل - دەرەخ ئاز كەم 400 تۈپكە يەتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئەبەيدۇللا مەھمۇت** خەۋەر قىلدۇ: كۆچا ناھىيىسىنىڭ دېھقانچىلىق بىلەن ئوخشاش ئورۇنغا قويۇپ، شەھىر ئۆز ئالدىغا تېكىش، مەجبۇرىي

ناھىيول ئۇقۇمىسى ناملىق مۇكاپاتلىق ماقالە

تاشيول ئىدارىسى مەكاپاتلاشتى

قەشقەر تاشيول باش ئۇچاستكىغا قاراشلىق سەككز ئۇچاستكا ئارخىپ باشقۇرۇش خىزمىتىدە ئاپتونوم رايونىمىز 2 - دەرىجىلىك ئۆلچىمىگە يەتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئۇيغۇلقاسىم** خەۋىر قىلدۇ: قەشقەر تاشيول باش ئۇچاستىكسى ۋە باش ئۇچاستىكسىغا قاراشلىق سەككز ئاساسىي قاتلام تاشيول ئۇچاستىكسى يۇقىرىنىڭ ئارخىپ باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىگەنلىكتىن، ئاپتونوم رايونىمىز 2 - دەرىجىلىك ئۆلچىمىگە يېتىپ، يېقىندا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

قەشقەر تاشيول باش ئۇچاستكىغا ئۇرگىنىڭ ئارخىپ خىزمىتى 1994-يىللا ئاپتونوم رايونىمىز 2 - دەرىجىلىك ئۆلچىمىگە يېتىپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغاندىن بۇيان باش ئۇچاستىكا شۇنىڭدىن بۇيان باش ئۇچاستىكا تەۋەسىدىكى سەككز ئاساسىي قاتلام ئۇچاستىكىلارنىڭ ئارخىپ خىزمىتىدە زور نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى، مۇناسىۋەتلىك تارماقلاردىن تەشكىللەنگەن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش گۇرۇپپىسىنىڭ ھەرقايسى ئۇچاستىكىلارغا بېرىپ تەكشۈرۈشى، نومۇر قويۇپ باھالىشى ئارقىلىق، بۇ باش ئۇچاستىكا تەۋەسىدىكى سەككز ئاساسىي قاتلام تاشيول ئۇچاستىكسى ئاپتونوم رايونىمىز ئىككىنچى دەرىجىلىك ئۆلچىمىگە يېتىپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

قەشقەر تاشيول باش ئۇچاستىكسىنىڭ قۇرۇلۇش ئۇچاستىكسى يول ياساش، يول قۇرۇلۇشى ماتېرىياللىرىنى ئىشلەش جەھەتلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجە يارىتىپ، باش ئۇچاستىكا ۋە تاشيول ئىدارىسى تەرىپىدىن كۆپ قېتىم تەقدىرلەندى.

سۆزەتتە: بۇ ئۇچاستىكا ئىشلەپ چىقارغان يول قۇرۇلۇشى ماتېرىياللىرى.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئۇيغۇلقاسىم** فوتوسى

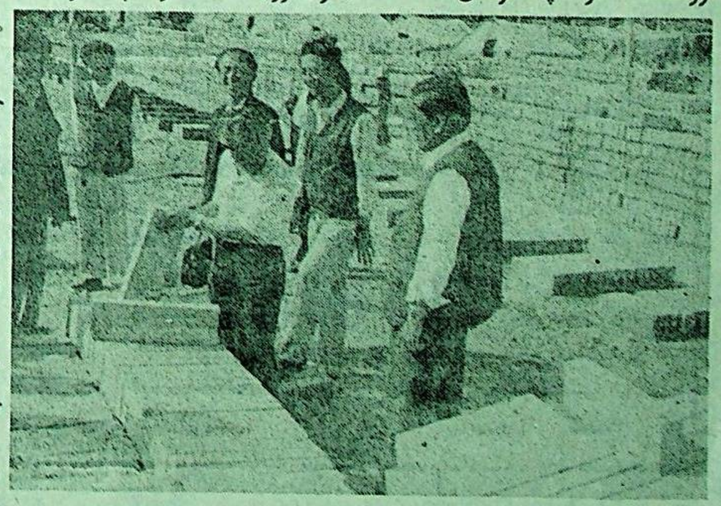

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابدۇرۇسۇل ياقۇپ** خەۋىر قىلدۇ: بورتالا تاشيول باش ئۇچاستىكسى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدا مەبلەغ ئاجرىتىپ، داۋبەن شارائىتىنى ياخشىلاپ، ئىشچىلارنى خاتىرجەم قىلغاچقا، ياخشى يول نسبىتى ئاشتى.

ئىلگىرى بۇ باش ئۇچاستىكىغا قاراشلىق ئۇچاستا داۋبەنلەردىكى ئۇلتۇراق ئۆيلەر، يوللار ناچار بولغاچقا، تاشيول ئىشچىلىرىنىڭ خاتىرجەم يول ئاسراش قىزغىنلىقىغا تەسىر يەتكەنىدى. 1988 - يىلى باش ئۇچاستىكا رەھبەرلىكى داۋبەن قۇرۇلۇشىنى ياخشىلاپ، ئىشچىلارغا خاتىرجەم ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى يارىتىپ بېرىشنىڭ بەش يىللىق پىلانىنى تۈزدى ھەمدە مەبلەغ قىس بولۇۋاتقان ئەھۋالدىنمۇ بىر قىسىم مەبلەغنى باش ئۇچاستىكا چىقىرىش، يەنە بىر قىسمىنى ئۇچاستىكا چىقىرىش، داۋبەنلەر ئەمگەك كۆچى چىقىرىش پرىنسىپى بويىچە ئالدى بىلەن ئىشچىلارنىڭ خەتەرلىك، ناچار ئولتۇراق ئۆيلىرىنى رېمونت قىلدى، ئاندىن ئۆيى يوقلارنىڭ ئۆي قېينىچىلىقىنى ھەل قىلدى؛ قۇدۇق قېزىپ سۇ چىقىرىپ، ھەممە ئائىلىلەرگە سۇ تۇرۇبىسى ئورنىتىپ بەردى. ھويلا-ئارامالارغا گۈل - گىياھ تېرىدى، داۋبەن قوروسىنىڭ ئىچىدىكى يوللارنى ياساپ قارامايلاشتۇردى.

ئۇدا بىر نەچچە يىل تىرىشىش ئارقىلىق ئاخىرى داۋبەننىڭ مۇھىتىدا كۆرۈنەرلىك ئۆزگىرىش بولدى، باش ئۇچاستىكا ئاپتونوم رايون بويىچە «داۋبەن قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئىلىپ بېرىشتىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى، ئىشچىلار تۇرمۇشتا خاتىرجەم بولغاچقا، خىزمەت ئاكتىپلىقى ئاشتى، باش ئۇچاستىكىنىڭ ياخشى يول نسبىتى يىلمۇ يىل ئۆستى.

تىزنى «ئۇستەل» قىلىپ ئۆتكەن چارەك ئەسىر

تۇرغۇن ئاشتومۇر

لوپ ناھىيە سامپۇل يېزا ئاچچىق باشقۇرۇش رايونلۇق ئامانەت - قەرز كوپىراتىپىنىڭ بوغالتىرى تۇرسۇننىياز يۈسۈپ خىزمەتكە قاتناشقان 34 يىلنى تىزنى «ئۇستەل»، دېھقان، چارۋىچىلار ئۆيىنى ئىشخانا قىلىپ ئۆتكۈزدى. ئۇ ئۆزىنىڭ يۈرەك قېنىنى پۈل مۇئامىلىسى ئىشلىرىغا بېغىشلاپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش قەدىمىنى تېزلىتىش يولىدا ئۇن - تىنسىز ئىشلىدى. شۇڭا ئۇ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھۆرمىتىگە ئېرىشتى.

ئاچچىق باشقۇرۇش رايونى ناھىيە مەركىزىدىن 40 كىلومېتر يىراقلىقتىكى تاغ ئارىسىغا جايلاشقان. بۇ رايوندىكى دېھقان، چارۋىچىلار ئىلگىرى ئېشىنغان ئازغىنا پۇللىرىنى 40 نەچچە كىلومېتر يول بېسىپ سامپۇل يېزىسىغا ياكى ناھىيە بازىرىغا كېلىپ ئامانەت قويسا، كۆپلىرى پۇلىنى ئائىلىسىدە ساقلايتتى. لوپ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى بۇ ئەھۋالنى قېينىچىلىقنى كۆزدە تۇتۇپ، بۇ يەرگە بىر يېزا ئامانەت - قەرز كوپىراتىپى قۇرۇشنى قارار قىلدى ۋە 1962 - يىلى 4 - ئايدا تۇرسۇننىياز يۈسۈپنى بۇ ئامانەت - قەرز كوپىراتىپىنىڭ بوغالتىرلىقىغا قوبۇل قىلدى. ئۇ شۇنىڭدىن تارتىپ تا ھازىرغىچە بۇ تاغلىق رايوندا پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كەلدى.

ئاچچىق باشقۇرۇش رايونى تەۋەسىدىكى دېھقان، چارۋىچىلار ئاچچىق دەريالىسى بويىغا جايلاشقان بولۇپ، ئائىلىلەر تارقاق ئىدى. كەنتلەرنى بىر قېتىم ئايلىنىش ئۈچۈن دەريادىن 30 نەچچە قېتىم كېچىپ ئۆتۈشكە توغرا كېلەتتى. تۇرسۇننىياز يۈسۈپ خىزمەت سومكىسىنى كۆتۈرۈپ، پىيادە يول يۈرۈپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆيلىرىنى ئىشخانا، تىزنى ئۇستەل قىلىپ، جاپالىق شارائىتتا ئۇن-تىنسىز ئىشلىدى. دېھقان، چارۋىچىلارغا پۇل ئامانەت قويۇشنىڭ ئەھمىيىتى ۋە پايدىسىنى تەشۋىق قىلىپ، ئۇلارنى پۇل ئامانەت قويۇشقا جەلپ قىلدى، ئامانەت سومكىسىنى يىلمۇ يىل ئاشۇردى. ئۇ قەرز پۇل تارقىتىشتا يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلىرىغا كېتەرلىك قەرز پۇلنى ئۆز ۋاقتىدا تارقىتىشقا كاپالەتلىك قىلىش بىلەن بىللە، دېھقانچىلىق بىلەن ئوخشاش ئورۇنغا قويۇپ، كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىشنىڭ ئۈزۈن مۇددەتلىك پىلان - تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ، كەنت - گۇرۇپپىلارغىچە ئەملىيلەشتۈردى. كۆكەرتىشنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش ئارقىلىق زېي - شورنى يوقىتىپ تۇپراقنى ياخشىلاش تېپىدىكى ئورمان بىنا قىلىش قۇرۇلۇشىنى پىلانلىق، باسقۇچلۇق ھالدا ئېلىپ بارىدى. بىر قىسىم ئۇنۇمسىز، چەت يەرلەرنى شەخسلەرنىڭ ئورمان بىنا قىلىشغا تەقسىم قىلىپ بەرگەندىن باشقا، ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش، ئورماندىن پايدىلىنىش ئىشلىرىنىڭ ياخشى بولۇشى ئۈچۈن ئىشك ئالدى، ھويلا ئەترابى، يول بويلىرىدىكى بىر قىسىم ئورمانلارنى دېھقانلارنىڭ مۇھاپىزەت قىلىپ باشقۇرۇشغا، پايدىلىنىشىغا ئۆتكۈزۈپ بەردى. يېزا بويىچە بىر تۇتاش كۆچەت تىكىش، كەنت، مەھەللە - گۇرۇپپىلار كوللېكتىپ تىكىش، شەخسلەر ئۆز ئالدىغا تىكىش، مەجبۇرىي كۆچەت تىكىش قاتارلىق ئۇسۇللارنى ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈپ، باشقۇرۇش، پايدىلىنىش دائىرىسىنى ئېنىق بېكىتىپ، كۆكەرتىش، تورلاشتۇرۇش قەدىمىنى تېزلەتتى. «ئورمان قانۇنى»نى كەڭ تۇردە تەشۋىق قىلىپ، دەل - دەرەخلەرنى قالايمىقان كېسىشنىڭ ئالدىنى ئالدى. بۇنىڭ بىلەن كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىش دېھقانلارنىڭ ئائىلىق مەربىكتىگە ئايلاندى. كۆچەت تىكلىپ تۇپراقنى ياخشىلاغان يەر 43 مىڭ 700 موغا يەتتى. پەقەت بۇ يىل ئېتىزادىن كۆزگىچە كۆچەت تىكلىگەن يەر كۆلىمى 1000 مودىن ئېشىپ كەتتى. كۆزلۈك كۆچەت تىكىش باشلانغاندىن كېيىن، بۇ يېزا كۇنىگە 2400 ئەمگەكچى ئاجرىتىپ، يېزىنىڭ شەرقىي شىمال قىسمىدىكى يېڭى دەريا بويىغا 8700 مېتر ئۇزۇنلۇقتا ئورمان بەلبېغى ئېلىپ 18 مىڭ 500 تۇپ كۆچەت تىكتى.

كومپارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ئۆلارغا تۇرلۇك ئىشلاردا ئەقىل كۆرسەتكەندىن باشقا، مۇھىم پەيتلەردە 269 مىڭ يۇەندىن ئارتۇق قىممەتتىكى ماددىي نەرسىلەرنى ياردەم قىلدى. كەنتلەر بىر قاتار ئېتىبار بېرىش چارىسىنى يولغا قويۇپ، 300 ئائىلىنىڭ 480 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزىغا ئالماشتۇرۇپ بەردى، 1250 مو يېرىنى ھەقسىز تېرىپ بەردى، سۇ قىس مەزگىللەردە سۇدا ئېتىبار بەردى. نەتىجىدە بۇ يىل سامپۇل يېزىسىدا 405 ئائىلە، 1475 نوپۇسنىڭ ئىقتىسادىدا زور ئۆزگىرىش بولدى.

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە بىخەتەرلىك قوغداش نىزامى

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى گوۋۇيۈەننىڭ بۇيرۇقى
201 - نومۇرلۇق

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە بىخەتەرلىك قوغداش نىزامى» ئېلان قىلىندى، ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلسۇن.

زۇڭلى **لى پېڭ**

1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنى

مۇندەرىجە

بىرىنچى باب ئومۇمىي پرىنسىپ
ئىككىنچى باب پۇقرالار ئايرودرومىدىكى بىخەتەرلىك قوغداش
ئۈچىنچى باب پۇقرالار ئاۋىئا تىرانسپورت تىجارىتىدىكى بىخەتەرلىك قوغداش
تۆتىنچى باب بىخەتەرلىك تەكشۈرۈشى
بەشىنچى باب جازا پرىنسىپى
ئالتىنچى باب قوشۇمچە پرىنسىپ

بىرىنچى باب ئومۇمىي پرىنسىپ

1 - ماددا بۇ نىزام پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە پائالىيىتىگە بولغان قانۇنسىز كاشىلىدىن ساقلىنىش، پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە تەرتىپىنى قوغداش، پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە بىخەتەرلىكىنى كاپالەتلەندۈرۈش مەقسىتىدە تۈزۈلدى.

2 - ماددا بۇ نىزام جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى تەۋەسىدىكى بارلىق پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە پائالىيىتىگە، شۇنىڭدەك ئاۋىئاتسىيە پائالىيىتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئورۇن ۋە شەخسلەرگە تەتبىقلىنىدۇ.

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى تەۋەسى سىرتىدا جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى دۆلەت تەۋەلىكىگە ئىگە پۇقرالار ئاۋىئا ۋاستىلىرى ئارقىلىق پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشتا مۇشۇ نىزام تەتبىقلىنىدۇ؛ لېكىن جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى تۈزۈشكەن ياكى قاتناشقان خەلقئارا شەرتنامىلەردە ئايرىم بەلگىلىمە بارلىرى بۇنىڭ سىرتىدا.

3 - ماددا پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە بىخەتەرلىك قوغداش خىزمىتىدە بىر تۇتاش باشقۇرۇش، ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ مەسئۇل بولۇش پرىنسىپى يولغا قويۇلىدۇ.

پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە ج خ ئورگىنى دېيىلىدۇ) پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە بىخەتەرلىكىنى قوغداش خىزمىتىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش، تەكشۈرۈش ۋە نازارەت قىلىشقا مەسئۇل بولىدۇ.

4 - ماددا ئالاقىدار يەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە ئورۇنلىرى بىلەن زىچ ماسلىشىش، پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە بىخەتەرلىكىنى ئورتاق قوغدىشى كېرەك.

بەشىنچى باب جازا پرىنسىپى

34 - ماددا بۇ نىزامنىڭ 14 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغان ياكى بۇ نىزامنىڭ 16 - ماددىسى، 24 - ماددىسىنىڭ (1)، (2) تارماقچىسى ۋە 25 - ماددىسىدا كۆرسىتىلگەن قىلمىشى بارلارنى پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە ج خ ئورگىنى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرى بويىچە باشقۇرۇش ۋە جازالاش نىزامى» دىكى ئالاقىدار بەلگىلىمە بويىچە جازالايدۇ.

35 - ماددا بۇ نىزامدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلغانلارنى پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە ج خ ئورگىنى تۆۋەندىكى بەلگىلىمە بويىچە جازالايدۇ:

(1) بۇ نىزامنىڭ 24 - ماددىسىنىڭ (4) تارماقچىسىدىكى قىلمىشى بارلارغا ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى بېرىلسە ياكى 3000 يۈەندىن ئاز مەمۇرىي جەرىمانە قويۇلسا بولىدۇ؛

(2) بۇ نىزامنىڭ 24 - ماددىسىنىڭ (3) تارماقچىسىدىكى قىلمىشى بارلارغا ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى بېرىلسە، قانۇنسىز تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنسا ياكى 5000 يۈەندىن ئاز مەمۇرىي جەرىمانە قويۇلسا بولىدۇ؛

(3) بۇ نىزامنىڭ 30 - ماددىسىنىڭ (2) تارمىقى، 32 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغان، جىنايەت شەكىللەندۈرمىگەنلەرگە 5000 يۈەندىن ئاز مەمۇرىي جەرىمانە قويۇلسا، قانۇنسىز ئىلىپ ماڭغان نەرسىلىرى مۇسادىرە قىلىنسا ياكى تۆتۈپ قېلىنسا بولىدۇ.

36 - ماددا بۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، تۆۋەندىكى ئەھۋاللاردىن بىرىنى سادىر قىلغان ئالاقىدار ئورۇنغا پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە مەسئۇل تارمىقى ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى، تىجارەتنى توختىتىپ تەرتىپكە سېلىش جازاسى بەرسە ياكى 50 مىڭ يۈەندىن ئاز مەمۇرىي جەرىمانە قويسا بولىدۇ؛ بۇ ئاستە جاۋابكارلىقى بارلارغا پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە ج خ ئورگىنى ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى بەرسە ياكى 500 يۈەندىن ئاز مەمۇرىي جەرىمانە قويسا بولىدۇ:

(1) بۇ نىزامنىڭ 15 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، ئاۋىئا ۋاستىلەرنى كونترولسىز قىلىپ قويسا؛

(2) بۇ نىزامنىڭ 17 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ ئايروپىلان بېلىتى ساتسا؛

(3) بۇ نىزامنىڭ 18 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، توشۇغۇچى توشۇش رەسمىيىتى بېجىرگەندە ئايروپىلانغا چىققۇچىلارنى ۋە يۈك - تاقنى سېلىشتۇرمىسا؛

(6) جىددىي بىر تەرەپ قىلىش لايىھىسى ھەمدە زۆرۈر جىددىي قۇتقۇزۇش ئەسلىمەسى بولۇش.

11 - ماددا ئايرودروم كونترول رايونى بىخەتەرلىك قوغداش ئېھتىياجىغا ئاساسەن، ئايروپىلان كۆتۈش رايونى، يۈك - تاق ئايرىش، تەكشۈرۈش، قاچىلاش، چۈشۈرۈش رايونى، ئاۋىئا ۋاستە پائالىيەت رايونى ۋە رېمونت رايونى، يۈك ساقلاش رايونى قاتارلىقلارغا ئايرىلىشى ھەمدە ئۇلارغا بىخەتەرلىك مۇھاپىزىت ئەسلىمەسى ۋە ئېنىق بەلگە ئورنىتىلىشى كېرەك.

12 - ماددا ئايرودروم كونترول رايوندا قاتتىق بىخەتەرلىك، قوغداش تەدبىرلىرى بولۇشى، يىپىق رايونلار بويىچە باشقۇرۇلۇشى كېرەك. بۇنىڭ كونكرېت باشقۇرۇش چارىسىنى گوۋۇيۈەننىڭ پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە مەسئۇل تارمىقى تۈزۈپ چىقىدۇ.

13 - ماددا خادىملار بىلەن قاتناش ۋاستىلىرى ئايرودروم كونترول رايونىغا كىرىشتە ئايرودروم كونترول رايونىنىڭ يول خېتىنى تاقىشى ھەمدە مۇھاپىزەتچىلەرنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈشى شەرت.

ئايرودروم كونترول رايونىنىڭ يول خېتىنى پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە ج خ ئورگىنى گوۋۇيۈەن پۇقرالار ئاۋىئاتسىيە مەسئۇل تارمىقىنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە تارقىتىدۇ ۋە باشقۇرىدۇ.

14 - ماددا ئاۋىئا ۋاستىلەرنىڭ پائالىيەت رايونى ۋە رېمونت رايونىدىكى خادىملار ۋە قاتناش ۋاستىلىرى بەلگىلەنگەن يولدا مېڭىشى، قاتناش ۋاستىلىرى ۋە ئەسلىمەلەر كۆرسىتىلگەن جايغا قويۇلۇشى، بارلىق خادىملار ۋە قاتناش ۋاستىلىرى ئاۋىئا ۋاستىلەرگە يول بېرىشى شەرت.

15 - ماددا ئايرودرومدا توختىتىپ قويۇلغان پۇقرالار ئاۋىئا ۋاستىلىرىنى مەخسۇس ئادەم مۇھاپىزەت قىلىشى شەرت؛ ئالاقىدار تارماقلار ۋە ئۇلارنىڭ خادىملىرى ئاۋىئا ۋاستىلەرنى مۇھاپىزەت قىلىشتا ئۆتكۈزۈپ بېرىش - ئۆتكۈزۈۋېلىش تۈزۈمىنى قاتتىق ئىجرا قىلىشى شەرت.

16 - ماددا ئايرودرومدا تۆۋەندىكى قىلمىشلار مەنئى قىلىنىدۇ:

(1) ئايرودروم مۇھاپىزەت قاتاسىنى ۋە باشقا بىخەتەرلىك مۇھاپىزەت ئەسلىمەلىرىدىن يامىشىپ (تېشىپ) ئۆتۈش ۋە ئۇنى بۇزۇۋېتىش؛

(2) ئايرودروم كونترول رايونىدا ئوۋ ئوۋلاش، مال بېقىش، ئاشلىق يېيىپ قۇرۇتۇش، مەشق ئاپتوموبىللىرىنى ھەيدەش؛

(3) ئايرودروم كونترول رايونى يول خېتى ئالماي ئايرودروم كونترول رايونىغا كىرىش؛

(4) ئاۋىئا ۋاستىلەرنىڭ ئۈچۈش - قونۇش يولى ۋە سېرىلىش يولىدىن خالىغانچە كېسىپ ئۆتۈش؛

(5) ئاۋىئا ۋاستىلەرگە زورلۇق بىلەن چېقىش ۋە ئۇنى ئېگىلىۋېلىش؛

(6) خەتەرلىك ئەھۋالنى يالغان مەلۇم قىلىپ، قالايمىقانچىلىق پەيدا قىلىش؛

(7) ئايرودرومنىڭ تەرتىپىنى قالايمىقانلاشتۇرىدىغان باشقا قارار چىقىرىش.

24 - ماددا پۇقرالار ئاۋىئا تىرانسپورت تىجارىتى تەرتىپىنى قالايمىقانلاشتۇرىدىغان تۆۋەندىكى قىلمىشلار مەنئى قىلىنىدۇ:

(1) بېلەت سېتىۋېلىش گۇۋاھنامىسىنى، ئايروپىلان بېلىتىنى ۋە ئاۋىئا تىرانسپورت كارخانىلىرىنىڭ كۇپچەك ئېگە ئورۇن زاكاز دوكومېنتىنى ھاياتىغا سېتىش؛

(2) باشقىلارنىڭ سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى سۈيئىستېمال قىلىپ بېلەت سېتىۋېلىش، ئايروپىلانغا چىقىش؛

(3) يولۇچى بولمىغان كىشىلەرنىڭ نەرسىلىرىنى يولۇچىلار بېلىتىدىن پايدىلىنىپ توشۇشقا تاپشۇرۇش ياكى ئالغاچ بېرىش؛

(4) بىخەتەرلىك تەكشۈرگۈچىلەر يولۇچىلارنىڭ بېلىتى، سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ۋە ئايروپىلانغا چىقىش كارتوچكىسىنى تەكشۈرۈشى، يولۇچىلار ۋە يۈك - تاقلارنىڭ بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرگۈچ ياكى قول بىلەن تەكشۈرۈشى كېرەك، زۆرۈر تېپىلغاندا قاتتىق تەكشۈرسە بولىدۇ.

بىخەتەرلىكى تەكشۈرۈلۈپ بولغان يولۇچىلار ئايروپىلان كۆتۈش رايوندا ئايروپىلانغا چىقىشنى كۈتۈشى كېرەك.

28 - ماددا ئايروپىلان كۆتۈش رايونىغا كىرىدىغان خادىملار (جۈملىدىن خادىملار گۇرۇپپىسىدىكىلەر) ۋە ئۇلار ئېلىپ ماڭغان نەرسىلەر بىخەتەرلىك تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈشى كېرەك.

يولۇچىلارنىڭ ئالدىنقا چىققان، ئۆزىتىپ چىققانلار ۋە باشقا خادىملارنىڭ ئايروپىلان كۆتۈش رايونىغا كىرىشكە يول

ئورۇنلىرى بىلەن زىچ ماسلىشىش، پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىكىنى ئورتاق قوغدىشى كېرەك.

5 ـ ماددا يولۇچىلار، يۈك توشۇتقۇچىلار ۋە يۈك تاپشۇرۇۋالغۇچىلار شۇنىڭدەك ئايرودرومغا كىرگەن باشقا خادىملار پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىكىنى باشقۇرۇش قانۇن، نىزاملىرى ۋە قائىدىسىگە رىئايە قىلىشى كېرەك.

6 ـ ماددا پۇقرالار ئايرودرومى تىجارەتچىسى ۋە پۇقرالار ئاۋۇتا ۋاستىلىرى تىجارەتچىسى تۆۋەندىكى مەسئۇلىيەتنى ئادا قىلىشى كېرەك:

(1) ئۆز ئورنىنىڭ پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىك قوغداش لايىھىسىنى تۈزۈش ھەمدە ئۇنى گۇۋۇيۈەننىڭ پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە مەسئۇل تارمىقىغا ئەنگە ئالدۇرۇش؛

(2) پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىكىنى قوغداشقا دائىر تەدبىرلەرنى قاتتىق يولغا قويۇش؛

(3) پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىك قوغداش مەشقىنى قەرەللىك ئېلىپ بېرىپ، پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزىدىغان يوشۇرۇن ئاپەتنى ۋاقتىدا تۈگىتىش.

جۈگخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى بىلەن ھاۋا قاتنىشى قىلىشىدىغان چەت ئەل پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە كارخانىسى گۇۋۇيۈەننىڭ پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە مەسئۇل تارمىقىغا پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىك قوغداش لايىھىسىنى يوللىشى كېرەك.

7 ـ ماددا ھەممە پۇقرا پۇقرالار ئاۋۇتا ۋاستىلىرىنى بۇلىماقچى ۋە بۇزماقچى بولغان قىلمىشلارنى يا كى پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزمەكچى بولغان باشقا قىلمىشلارنى پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە ج خ ئورگىنىغا پاش قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

8 ـ ماددا پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىكىنى قوغداشقا گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان ئورۇن يا كى شەخسلەرنى ئالاقىدار خەلق ھۆكۈمىتى يا كى گۇۋۇيۈەننىڭ پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە مەسئۇل تارمىقى مۇكاپاتلايدۇ.

ئىككىنچى باب پۇقرالار ئايرودرومىدىكى بىخەتەرلىك قوغداش

9 ـ ماددا پۇقرالار ئايرودرومى (جۈملىدىن ئارمىيەمۇ، پۇقرالارمۇ ئىشلىتىدىغان ئايرودرومنىڭ پۇقرالار ئىشلىتىدىغان قىسمى، تۆۋەندە ئوخشاش)نى يېگىدىن قۇرۇش، ئۆزگەرتىش يا كى كېڭەيتىش گۇۋۇيۈەن پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە مەسئۇل تارمىقىنىڭ پۇقرالار ئايرودرومنىڭ بىخەتەرلىك قوغداش ئەسلىھە قۇرۇلۇشى توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسىگە ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك.

10 ـ ماددا پۇقرالار ئايرودرومنى ئېچىپ ئىشلىتىشتە تۆۋەندىكى بىخەتەرلىك قوغداش شەرتلىرى ھازىرلىنىشى لازىم:

(1) ئايرودروم كونترول رايونى تەسىس قىلىنغان ھەمدە مەخسۇس مۇھاپىزەتچىلەر قويۇلغان بولۇشى؛

(2) ئۆلچەمگە ئۇيغۇن مۇھاپىزەت قاشاسى ۋە چارلاش يولى بولۇشى؛

(3) بىخەتەرلىك قوغداش ئاپپاراتى تەسىس قىلىنغان ھەمدە مۇناسىپ خادىم ۋە جابدۇق بولۇشى؛

(4) بىخەتەرلىك تەكشۈرۈش ئاپپاراتى تەسىس قىلىنغان ھەمدە ئايرودرومنىڭ ترانسپورت مقدارىغا مۇناسىپ خادىم ۋە تەكشۈرۈش ئەسلىھەسى بولۇشى؛

(5) مەخسۇس ئوت ئۆچۈرۈش تەشكىلاتى ھەمدە ئايرودرومنىڭ ئوت ئۆچۈرۈش دەرىجىسى بويىچە سەپلەنگەن خادىمى ۋە ئەسلىھەسى بولۇشى؛

(6) ئايرودرومنىڭ ئالدىنقى چىقىنلار ۋە باشقا خادىملارنىڭ ئايروپىلان كۆتۈش رايونىغا كىرىشىگە يول قويۇلمايدۇ.

29 ـ ماددا دىپلوماتىيە پوچتا خالتىلىرىنىڭ بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈش كەچۈرۈم قىلىنىدۇ. دىپلوماتىيە ئەلچىلىرى ۋە ئۇلار ئېلىپ ماڭغان باشقا نەرسىلەر بىخەتەرلىك تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈلىدۇ؛ لېكىن جۈگخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى تۆزۈشكەن ياكى قاتناشقان خەلقئارا شەرتنامىلەردە ئايرىم بەلگىلەنگەنلىرى بۇنىڭ سىرتىدا.

30 ـ ماددا ئايروپىلاندا توشۇلىدىغان يۈكلەرنىڭ بىخەتەرلىكى تەكشۈرۈلۈشى ياكى ئۇنىڭغا باشقا بىخەتەرلىك تەدبىرى قوللىنىلىشى شەرت.

يۈك توشۇتقۇچىنىڭ يۈك نامىنى ساختا مەلۇم قىلىشى ياكى يۈك ئارىسىغا خەتەرلىك بۇيۇم ئارىلاشتۇرۇپ قويۇشىغا يول قويۇلمايدۇ.

31 ـ ماددا ئاۋۇتاتسىيە پوچتا يوللانمىلىرى بىخەتەرلىك تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈلىدۇ. گۇماندىق يوللانما سېرىلسە بىخەتەرلىك تەكشۈرۈش تارمىقى پوچتا مەمۇرىي تارمىقى بىلەن بىرلىكتە ئۇنى ئېچىپ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك.

32 ـ ماددا گۇۋۇيۈەننىڭ ئايرىم بەلگىلىمىسى بارلىرىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، پۇقرالار ئاۋۇتا ۋاستىلىرىگە ئولتۇرغانلارنىڭ تۆۋەندىكى بۇيۇملارنى ئېلىپ مېڭىشى ياكى توشۇشقا تاپشۇرۇشى مەنئى قىلىنىدۇ:

(1) قورال ـ ياراغ، ئوق ـ دورا، ھەربىي قورال، ساقچى قوراللىرى؛

(2) تىزگىنلىنىدىغان تىغلار؛

(3) ئاسان ئوت ئالىدىغان، ئاسان پارتلايدىغان، زەھەرلىك، چىرىتكۈچى ۋە رادىئاكتىپ بۇيۇملار؛

(4) دۆلەت توشۇش مەنئى قىلىنىدۇ، دەپ بەلگىلىگەن باشقا نەرسىلەر.

33 ـ ماددا بۇ نىزامنىڭ 32 ـ ماددىسىدا بەلگىلەنگەن بۇيۇملارنى ھېسابقا ئالمىغاندا، يولۇچىلارنىڭ ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزىدىغان باشقا نەرسىلەرنى ئېلىپ مېڭىشىغا يول قويۇلمايدۇ، بىراق ئۇنى يۈك ـ تاق تەرىقىسىدە توشۇشقا تاپشۇرسا ياكى گۇۋۇيۈەننىڭ

ئۈچىنچى باب پۇقرالار ئاۋۇتا ترانسپورت تىجارىتىدىكى بىخەتەرلىك قوغداش

17 ـ ماددا توشۇغۇچى ۋە ئۇنىڭ ۋەكالەتچىسىنىڭ ئايروپىلان بېلىتى سېتىشى گۇۋۇيۈەن پۇقرالار ئاۋۇتاتسىيە تارمىقىنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسىگە ئۇيغۇن كېلىشى شەرت؛ بەلگىلىمىگە ئۇيغۇن بولمىسا، ئايروپىلان بېلىتى سېتىشقا يول قويۇلمايدۇ.

18 ـ ماددا توشۇغۇچى توشۇش رەسمىيىتىنى بېجىرگەندە، ئايروپىلانغا چىقىدىغان ئادەم ۋە يۈك ـ تاقنى سېلىشتۇرۇشى شەرت.

19 ـ ماددا يولۇچىلار ئايروپىلانغا چىققاندا توشۇغۇچى يولۇچىلار سانىنى سېلىشتۇرۇشى شەرت.

ئايروپىلانغا چىقىش رەسمىيىتىنى بېجىرىپ بولغان، ئەمما ئايروپىلانغا چىقمىغان يولۇچىلارنىڭ يۈك ـ تاقلىرىنى ئايروپىلانغا قاچىلاشقا ياكى ئايروپىلاندا قالدۇرۇشقا يول قويۇلمايدۇ.

يولۇچىلار ئاۋۇتا ۋاستىسىدە ئۇچۇۋاتقىنىڭ ئارلىقتا سەپرىنى توختاتماقچى بولسا، يۈك ـ تاقلىرىنى ئېلىپ چۈشۈپ كېتىشى شەرت.

20 ـ ماددا توشۇغۇچى توشۇيدىغان يۈك ـ تاق، يۈكلەرنى يەر يۈزىدە ساقلاش ۋە توشۇش مەزگىلىدە، ئۇنىڭغا مەخسۇس ئادەم قارىشى شەرت.

21 ـ ماددا تەمىنات بۇيۇملىرىنى تەييارلايدىغان، قاچىلايدىغان ھەم چۈشۈرىدىغان ئورۇنلار ئاۋۇتا ۋاستىلەرگە قاچىلانغان تەمىنات بۇيۇملىرىنىڭ بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىشى شەرت.

22 ـ ماددا ئاۋۇتا ۋاستىلەرنىڭ ئۇچۇش جەريانىدىكى بىخەتەرلىك قوغداش خىزمىتىگە ئايروپىلان باشلىقى بىر تۇتاش مەسئۇل بولىدۇ.

ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىك خادىمى ئايروپىلان باشلىقىنىڭ رەھبەرلىكىدە، بىخەتەرلىك قوغداشقا ئائىت كونكرېت خىزمەتنى ئۇستىگە ئالىدۇ.

ئايروپىلان باشلىقى، ئاۋۇتاتسىيە بىخەتەرلىك خادىمى ۋە خادىملار گۇرۇپپىسىدىكى باشقا خادىملار مەسئۇلىيىتىنى قاتتىق ئادا قىلىشى، پۇقرالار ئاۋۇتا ۋاستىلىرى، شۇنىڭدەك ئۇنىڭدىكى ئادەم ۋە مال ـ مۈلۈكلەرنىڭ بىخەتەرلىكىنى قوغدىشى كېرەك.

23 ـ ماددا ئايروپىلان باشلىقى ۋەزىپە ئىجرا قىلغاندا، تۆۋەندىكى ھوقۇقلارنى يۈرگۈزسە بولىدۇ:

(1) ئاۋۇتا ۋاستە ئۇچۇشتىن ئىلگىرى، ئالاقىدار تەرەپنىڭ ئاۋۇتا ۋاستىگە مۇشۇ نىزامدا بەلگىلەنگەن بىخەتەرلىك تەدبىرلىرىنى قوللانمىغانلىقىنى بايقىسا، ئۇچۇشنى رەت قىلىش؛

(2) ئاۋۇتا ۋاستىلەر ئۇچۇۋاتقاندا، ئۇنىڭ ئىچكى تەرتىپىنى قالايمىقانلاشتۇرغان، ئاۋۇتا ۋاستە خادىملار گۇرۇپپىسىدىكىلەرنىڭ نورمال خىزمىتىگە توسقۇنلۇق قىلىپ نەسىھەتكە قولاق سالمىغانلارغا زۆرۈر تىزگىنلەش تەدبىرى قوللىنىش؛

(3) ئاۋۇتا ۋاستىلەر ئۇچۇۋاتقاندا، ئۇنى بۇلاش، بۇزۇش ياكى ئۇنىڭ بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزۈشتەك باشقا قىلمىشلارغا زۆرۈر تەدبىر قوللىنىش؛

(4) ئاۋۇتا ۋاستىلەر ئۇچۇش جەريانىدا پەۋقۇلئاددە ئەھۋالغا يولۇققاندا، ئاۋۇتا ۋاستىلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ھەققىدە ئاخىرقى قارارنى چىقىرىش ھوقۇقىدىن باشقا، ھېچكىم ئاۋۇتا ۋاستىلەرنىڭ ئۇچۇش جەريانىدا ئۇنىڭ ئىچكى تەرتىپىنى قالايمىقانلاشتۇرماسلىقى كېرەك.

ئۈچىنچى باب قوشۇمچە پرىنسىپ

39 ـ ماددا بۇ نىزامدىكى تۆۋەندىكى ئىبارىلەرنىڭ مەنىسى:

«ئايرودروم كونترول رايونى» بىخەتەرلىك ئېھتىياجىغا ئاساسەن، ئايرودروم ئىچىدە ئايرىلغان، كىرىش ـ چىقىش كونترول قىلىنىدىغان رايونىنى كۆرسىتىدۇ.

«ئايروپلان كۆتۈش رايونى» بىخەتەرلىك ئېھتىياجىغا ئاساسەن، ئايروپلان كۆتۈش بىناسى (ئۆيى) ئىچىدە ئايرىلغان، بىخەتەرلىكى تەكشۈرۈلۈپ بولغان ئايروپورتتىن چىققۇچى يولۇچىلار ئايروپلانغا چىقىشنى كۈتىدىغان رايون ياكى ئايروپلانغا چىقىش قانىلى ۋە توشۇش ئاپتوبۇسىنى كۆرسىتىدۇ.

«ئاۋۇتا ۋاستە پائالىيەت رايونى» ئايرودرومدىكى ئاۋۇتا ۋاستىلەرنىڭ ئۇچۇشى ۋە قونۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان ۋە شۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك يەر يۈزى پائالىيەت رايونىنى، جۈملىدىن ئۇچۇش-قونۇش يولى، سېرىلىش يولى، تۇتاشتۇرۇش يولى ۋە يولۇچىلار سۇپىسىنى كۆرسىتىدۇ.

40 ـ ماددا بۇ نىزام ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

قاراماي شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى «تەڭرىتاغ» پەيچۇسوسىدىكى كادىر، ساقچىلار يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئۆز رايونىدىكى قېرى-چۇرى، مېيىپ، ئاجىزلارغا يېقىندىن ياردەم بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئىشىنى ئۆز ئىشىمىز، دەپ قاراپ ئۇلارنىڭ ھالىدىن ھەر ۋاقىت خەۋەر ئېلىپ تۇردى.

سۈرەتتە: كادىر، ساقچىلار ياشانغان مېيىپنى يوقلىماقتا.

ئەخمەتجان فوتوسى

مۇقىملىقنى قوغداش سىياسىي قانۇن خىزمىتىنىڭ باش ۋەزىپىسى

(بېشى 1 - بەتتە)

كۆرۈلگەن گەۋدىلىك مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشنىڭ ئۇنۇملۇك ۋاستىسى ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى، بۇ ھەربىرىمىزدىن كېيىنمۇ داۋاملىق چوڭقۇر قاتلاپ يايدۇرۇش كېرەك. كېلەر يىلى ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، خەلق ھۆكۈمەتلىرى، بولۇپمۇ ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، شەھەرلىك پارتكوملار، خەلق ھۆكۈمەتلىرى قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىنى مۇھىم سىياسىي ۋەزىپە سۈپىتىدە چىڭ تۇتۇپ، «چوڭ دېلولارنى پاش قىلىش، قاچقۇنىلارنى ئىزدەش، جىنايەتچىلەر گۇرۇھلىرىغا زەربە بېرىش»نى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، «قانۇن بويىچە ئېغىرلىتىپ، تېز جازالاش» فاكتىرىنىدا چىڭ تۇرۇپ، يامان ئىشلارنى تۈگىتىشى، ياخشى ئىشلارنى جارى قىلدۇرۇشى، ساغلام كەيپىياتنى ئەۋج ئالدۇرۇپ، ناچار ئىللەتلەرنى يوقىتىپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ياخشى ئىجتىمائىي مۇھىت يارىتىشى كېرەك.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: مەنىۋى ئەخلەتلەر، قمار ئويناش، زەھەرلىك چېكىملىك چېكىش، ئېلىش - سېتىش قاتارلىق جەمئىيەتتىكى رەزىللىكلەرنى قەتئىي تۈگىتىش- جەمئىيەت ئامانلىقىنى قوغداش خىزمىتىنى ھۇقۇقلىق ھەل قىلىشقا تېگىشلىك ۋەزىپە. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار شۇنى ئېنىق ئونۇشى كېرەككى، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا سوتسىيالىزم يۆنىلىشىدە قەتئىي چىڭ تۇرۇش كېرەك، ھەرقانداق ۋاقىتتا بىرەدەملىك ئىقتىسادىي مەنپەئەتنى دەپ مەنىۋى مەدەنىيەتنى قۇربان قىلىشقا بولمايدۇ. بۇ مەسىلىدە بايرىقىمىز روشەن بولۇشى كېرەك، قىلچە مۇجمەل تونۇشقا بولۇشقا بولمايدۇ. مەنىۋى ئەخلەتلەر، قمار ئويناش، زەھەرلىك چېكىملىك چېكىش، ئېلىش - سېتىش قاتارلىق جەمئىيەتتىكى رەزىللىكلەرنى تۈگىتىشتە ئاچقۇچنى تۈتۈپ، ئىشنى ئىپپەت - نومۇسىنى سېتىش، مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تەيىارلاش، سېتىشقا تەشكىللىگۈچىلەرنى، تىجارەت قىلغۇچىلارنى ۋە پەردە ئارقىسىدا تۇرۇپ قوللىغۇچى - قوغدىغۇچىلارنى قاتتىق تەكشۈرۈپ، بىر تەرەپ قىلىشتىن باشلاپ تۈتۈپ، بىر قىسىم پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرى ۋە يېزا ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ باشلامچىلىق بىلەن قىمار ئويناش مەسىلىسىنى نۆۋەتلىق ھەل قىلىش كېرەك. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان زەھەرلىك چېكىملىك مەسىلىسى ناھايىتى تېز كېڭەيدى، بۇ مەسىلىگە ئالاھىدە دىققەت قىلىش كېرەك.

جياڭ زېمىن خىزمەتنى كۆچەيتىپ، تىرىشىپ يۇقىرى ساپالىق سىياسىي قانۇن قوشۇنى بەرپا قىلىشنى تەكىتلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: سىياسىي قانۇن تارماقلىرى - خەلقنىڭ دېموكراتىيە - دىكتاتۇرا ئورگىنى، ئۇ دۈشمەنگە زەربە بېرىش، جىنايەتچىلەرنى قاتتىق جازالاش، خەلقنى قوغداش، تۆتنى زامانىۋىلاشتۇرۇش ئۇچۇن خىزمەت قىلىشتەك مۇھىم ۋەزىپىنى زىممىسىگە ئالغان. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، سىياسىي قانۇن قوشۇنىنىڭ ئومۇمىي ساپاسى خېلى ئۆستى، بۇ ئاساسىي ئېقىم. لېكىن ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگىمۇ سەل قاراشقا بولمايدۇ. بەزى جايلاردا ئاز ساندىكى سىياسىي قانۇن كادىرلىرىنىڭ قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش، ھوقۇقدىن پايدىلىنىپ كۆسچىگە چوڭ تارتىش، يۇز - خاتىرە قىلىپ قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش، خىيانەت قىلىش، پارا ئېلىش قاتارلىق چىرىكلىشىش ئەھۋاللىرى كۆرۈلدى؛ بەزى كادىر، ساقچىلار جەمئىيەتتىكى قانۇنسىز ئۇنسۇرلار بىلەن تىل بىرىكتۈرۈپ، پۇقرالارنى بوزەك قىلىپ، خالىغانچە ئەسكىلىك قىلدى؛ ئايرىم جايلارنىڭ سىياسىي قانۇن ئورگانلىرىنى بۇزۇقلار ئىگىلىۋالدى. بۇ مەسىلىلەر گەرچە ناھايىتى ئاز ساندىكى كىشىلەردە كۆرۈلگەن بولسىمۇ لېكىن ئۇنىڭ زىيىنى ناھايىتى زور، تەسىرى يامان بولدى. بۆلارنى مەيلىگە قويۇۋېتىشكە ھەرگىز بولمايدۇ، چوقۇم ئەستايىدىل ھەل قىلىش كېرەك.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: يۇقىرى ساپالىق سىياسىي قانۇن كادىرلار قوشۇنىنى قۇرۇشتا سىياسىي قانۇن كادىرلىرى، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئىدىيە، سىياسىي ساپاسىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈش كېرەك، بۇ توپ خاراكتېرلىك ۋەزىپە. رەھبەرلىك بەنزىسى قۇرۇلۇشى پۈتكۈل قوشۇن قۇرۇلۇشىنىڭ ئاچقۇچى، سىياسىي قانۇن قوشۇنىنىڭ كەسىپ ئەخلاقى قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، كەسىپ ئەخلاقى قارىشىنى ئاشۇرۇپ، قانۇننى ئىجرا قىلىش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ، خەلق ئۈچۈن قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، قىزغىنلىق بىلەن مۇلازىملىق قىلىش كېرەك. ئىلغار ئورۇن ۋە نەمۇنىچى شەخسلەرنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىپ ۋە تەقدىرلەپ، توغرا كەيپىياتنى جارى قىلدۇرۇش، شۇنىڭ بىلەن بىللە قانۇنغا خىلاپلىق قىلغانلارنى قاتتىق تەكشۈرۈپ ۋە بىر تەرەپ قىلىپ، يامان كەيپىيات، ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش كېرەك.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: نۆۋەتتە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا كادىرلار ۋە ئامما ئومۇمىيۈزلۈك كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان مۇھىم مەسىلە. ئىقتىسادىي ھاياتنى ئەخلاقىي ئاساستا ئورۇنلاشتۇرۇش، ئىقتىسادىي ھاياتنى مەنىۋى مەدەنىيەت بىلەن ماسلاشتۇرۇش، ئىقتىسادىي ھاياتنى مەنىۋى مەدەنىيەت بىلەن يېتەكلەش كېرەك. ئىقتىسادىي ھاياتنى مەنىۋى مەدەنىيەت بىلەن يېتەكلەش ئىقتىسادىي ھاياتنى ئىلىم - پەن، مەدەنىيەت، ساغلام ئۇرپ - ئاد

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىنىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى مالىيە ھېساباتىغاكىرگۈزۈپ باشقۇرۇشنى دەرھال، ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش

(بېشى 1 - بەتتە)

ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇشنى قارار قىلدى. تۆۋەندە ئالاھىدە جەددىي ئۇقتۇرۇش چىقاردۇق:

1. ئاپتونوم رايوندىكى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك بارلىق مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى 1996 - يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى قالدۇق سوممىسى بويىچە % 90 مەبلەغ 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن بۇرۇن مالىيە نازارىتى بانكىدا ئاچقان خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ ھېساباتىغا كىرگۈزۈلىدۇ. ئەگەر ھازىرقى ئامانەت پۈلنىڭ قالدۇق سوممىسى 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى ئامانەت پۈل قالدۇق سوممىسىنىڭ % 90 دىن تۆۋەن بولسا، ھازىرقى ئامانەت پۈلنىڭ % 95 ى بويىچە مالىيە ھېساباتىغا كىرگۈزۈلىدۇ.

2. ھازىردىن باشلاپ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك بارلىق مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى چېقىم قىلىشى ۋاقتىنچە توختىتىلىدۇ، چېقىم قىلىشقا تۇغرا كەلسە، ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتىگە تەستىقلىتىشى كېرەك.

3. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك بارلىق مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلار 12 - ئاينىڭ 20- كۈنىدىن بۇرۇن بانكىدا ئاچقان خام چوتتىكى ۋە خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ ھېساباتىنىڭ 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى بانكا ھېسابات تالونىنى ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى (ئۇنىۋېرسال باشقارما) گە يوللىشى كېرەك. ۋاقتىدا يوللانمىسا، پۇل ئاجرىتىش بىردەك توختىتىلىدۇ.

4. دۆلەتنىڭ ئالاقدار بەلگىلىمىسى ۋە بۇ ئۇقتۇرۇشتىكى تەلەپلەرنى ئىجرا قىلماي، خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى يوشۇرغان ۋە يۆتكىگەن، تەلەپ بويىچە خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى مالىيە ھېساباتىغا كىرگۈزمىگەن، بانكا ھېسابات تالونىنى يوللىمىغان، تەستىقسىز خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى ئىشلەتكەنلەر دۆلەتنىڭ ئالاقدار بەلگىلىمىسى بويىچە قاتتىق بىر تەرەپ قىلىنىدۇ، ئالاقدار خادىم ۋە رەھبەرلەرنىڭ مەسئۇلىيىتى سۈرۈشتۈرۈلىدۇ، قىلمىشى ئېغىر بولغانلار ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش تارماقلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا سۇنۇلىدۇ، جىنايى ئىشلار قانۇنغا خىلاپلىق قىلغانلار ئەدلىيە ئورگانلىرىغا تاپشۇرۇپ بېرىلىپ، جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

گاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى

1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 18- كۈنى

نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتىنى يېللىق تەكشۈرۈش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ نېفت مەھسۇلاتلىرى بازارلىرىنى باشقۇرۇشقا دائىر ۋاقتىلىق چارىسى» گە ئاساسەن، ئاپتونوم رايون بويىچە نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتىنى يېللىق تەكشۈرۈش خىزمىتى 1996- يىل 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى باشلاندى. بۇ خىزمەتنى يەنمۇ ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، ھازىر ئالاقدار مەسلىلەرنى تۆۋەندىكىچە ئۇقتۇرۇمىز:

1. ئومۇمەن ئاپتونوم رايونىمىزدا نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى (كىچىك چەككىلەش زاۋۇتلىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) ۋە ئوبوروت كارخانىلىرى 1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن بۇرۇن تىجارەت سالاھىيىتىنىڭ يېللىق تەكشۈرۈش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى كېرەك.

2. يېللىق تەكشۈرۈش چارىسى: نېفت مەھسۇلاتلىرىنى توپ سېتىش كارخانىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد - سودا كومىتېتىغا بېرىپ، نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش جەدۋىلىنى ئالىدۇ. ماي قاچىلاش پونكىتلىرى ۋە پارچە سېتىش تور - نۇقتىلىرى ئۆزلىرى تۇرۇشلۇق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىك ئىقتىساد - سودا كومىتېتى (ئىقتىساد كومىتېتى، پىلان - ئىقتىساد كومىتېتى) غا بېرىپ نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش جەدۋىلىنى ئالىدۇ.

3. يېگىدىن قۇرۇلغان نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانىلار يەنىلا تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇق چېكى بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلاش جەدۋىلىنى ئالىدۇ. تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيىتىنى ئۆتەپ بولغاندىن كېيىن، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى ئاندىن نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش تۈرلىرىنى تەستىقلايدۇ.

4. تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيىتىنى بەلگىلىمە بويىچە بېجىرمىگەن ياكى بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا يېللىق تەكشۈرۈشكە قاتناشمىغان نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان كارخانىلارنى سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى تەستىقلىمايدۇ ياكى نېفت مەھسۇلاتلىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتىنى بىكار قىلىدۇ ھەم قانۇن بويىچە جازالايدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد - سودا كومىتېتى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى

1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنى

كۆپەيتىلمىسىنى ۋە مۇشۇ يېللىق خىزمەت خۇلاسىسىنى ئېلىپ، ئۆزى تەۋە رايوندىكى ترانسپورت باشقۇرۇش باش پونكىتى (باشقارما)غا تاپشۇرۇپ، ئىجازەتنامىنى ئالماشتۇرۇپ بېرىشىنى ئىلتىماس قىلىدۇ. ترانسپورت باشقۇرۇش باش پونكىتى (باشقارما) تەكشۈرۈش ئارقىلىق شەرتكە ئۇيغۇن كېلىدۇدەپ قارىغان تەرىبىلەش ئورۇنلىرىنىڭ ئىجازەتنامىسىنى ۋە تەكشۈرۈشكە تاپشۇرۇلغان ھۆججەتلەرنى قاتناش نازارىتىنىڭ ترانسپورت باشقۇرۇش ئىدارىسىگە ئېلىپ بېرىپ، بىر تۇتاش بېجىرىپ بېرىدۇ.

3. بۇ قېتىم ئىجازەتنامە ئالماشتۇرۇش ۋاقتى: 1996-يىل 12-ئاينىڭ 20-كۈنىدىن 1997-يىل 1-ئاينىڭ 30-كۈنگىچە بولىدۇ، ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتىنىڭ «قاتناش ۋاستىلىرى شوپۇرلىرىنى تەربىيەلەش ئىجازەتنامىسىنى تەكشۈرۈپ تارقىتىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» (شىنجاڭ قاتناش ترانسپورت (1996) 81-نومۇرلۇق ھۆججىتى)دىكى بەلگىلىمە بويىچە بەلگىلەنگەن ۋاقىت ئىچىدە ئىجازەتنامە ئالماشتۇرۇش رەسمىيىتىنى ئۆتىمىگەنلەر ئۆزلۈكىدىن تىجارىتىنى توختاتقان دەپ قارىلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى

1996- يىل 12- ئاينىڭ 17- كۈنى

ئۇقتۇرۇش

پوچتا-تېلېگراف مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن تارباغاتاي، ئالتاي، خوتەن ۋىلايەتلىرىنىڭ تېلېفون تورىدىكى تېلېفون نومۇرى 1996-يىل 12-ئاينىڭ 15-كۈنى سائەت نۆل (بېيجىڭ ۋاقتى)دىن باشلاپ ئالتە خانىغا ئۆزگىرىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، تارباغاتاي، ئالتاي ۋىلايەتلىرىنىڭ ئۆزئارا يوللۇق تېلېفون رايون نومۇرى ئۆزگىرىدۇ. كونكرېت ئۆزگەرتىش ئۇسۇلى مۇنداق:

يەر نامى	ئەسلىدىكى نومۇرى	يېڭى نومۇرى	رايون نومۇرى
چۆچەك	22 ××××	622 ××××	0901
دۆربىلجىن	34 ××××	334 ××××	
	35 ××××	335 ××××	
	8 ×××××	38 ×××××	
دۆربىلجىن	9 ×××××	39 ×××××	
چاغانتوقاي	52 ××××	652 ××××	
	7 ×××××	67 ×××××	
تولى	68 ××××	368 ××××	
	7 ×××××	37 ×××××	
ئالتاي	22 ××××	212 ××××	0906
بېيتۇن	37 ××××	337 ××××	
بۇرۇلتوقاي	47 ××××	347 ××××	
بۇرچىن	52 ××××	652 ××××	
قابا	62 ××××	662 ××××	
جېمنەي	58 ××××	658 ××××	
كۆكتوقاي	72 ××××	872 ××××	
چىڭگىل	82 ××××	882 ××××	
خوتەن	22 ××××	202 ××××	0903

ئىزاھات: خوتەن شەھىرىدىن باشقا ناھىيىلەرنىڭ تېلېفون نومۇرى ئالدىغا «6» قوشۇلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا- تېلېگراف باشقۇرۇش ئىدارىسى

1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 13- كۈنى

جەنۇبىي جۇڭگودىكى ماھىر مۇزىكانت - شىيەن شاڭخەي

مەشھۇر شەخس

شىيەن شاڭخەي گۇاڭدۇڭ ئوپېرىسىنىڭ فەنيۇي دېگەن بولۇپ، 1905-يىلى نامرات بېلىقچى ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن. ئۇ مۇزىكىغا ھېرىسمەن بولغاچقا، كىچىك چېغىدا گېرمانىيەدە بىلىم ئالغان مۇزىكا پروفېسسورى چىيەن يىشى ئەپەندىنىڭ ياردىمىگە مۇيەسسەر بولغان ۋە 17 يېشىدىلا سەھنىگە چىقىپ مىزگان چېلىپ، «جەنۇبىي جۇڭگودىكى ماھىر» دەپ تەرىپلەنگەن.

1929-يىلى بىر تەرەپتىن ئىشلەپ، بىر تەرەپتىن ئوقۇش ئۇچۇن فرانسىيەگە بارغان شىيەن شاڭخەي ئاشخانىدا ئىشلىگەن، مۇنچىدا خېرىدارلارنىڭ تىرنىقىنى ئېلىپ قويغان، قەھۋەخانىلاردا ئىسكرىپكا چالغان، شۇنداقلا مۇشۇ تۇرمۇش سەرگۈزەشتىلىرى ئاساسىدا «شامال» دېگەن مۇزىكا ئەسىرىنى ئىجاد قىلىپ، دۇنيادىكى داڭلىق مۇزىكانتلارنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشكەن. ئىككى يىلدىن كېيىن ئۇ ئەلا نەتىجە بىلەن پارىژ مۇزىكا ئىنستىتۇتىنىڭ ئالىي كومپوزىتورلۇق سىنىپىغا كىرىپ ئوقۇپ، بۇ سىنىپتا تۇنجى قېتىم ئوقۇغان جۇڭگولۇق ئوقۇغۇچى بولۇپ قالغان.

شىيەن شاڭخەي 1935-يىلى شاڭخەيگە قايتىپ كەلگەن. بۇ چاغدا پارتىيىمىزنىڭ ئەڭ دەسلەپكى يازغۇچىسى ۋە نەزەريېچىسى چىيەن يىشى شاڭخەيدە تەرجىمانلىق، ئوقۇتۇش بىلەن شۇغۇللىنىۋاتاتتى. چىيەن يىشى ئەپەندى ياشلارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىگە بەكمۇ كۆڭۈل بۆلەتتى، شۇڭا شىيەن شاڭخەيمۇ ئۇنىڭ شەپقىتىگە ئېرىشكەن. شۇنىڭ بىلەن شىيەن شاڭخەي چىيەن يىشى، تيەن خەن، خې لۇدىك قاتارلىقلارنىڭ تەسىرىدە جاھانگىرلىككە، فېئودالىزمغا قارشى نۇرغۇن مۇزىكا ئەسەرلىرىنى ئىجاد قىلىپ، ئىنقىلابىي ئەسەرلەرنى ئورۇنلاپ، ئىنقىلابىي ھەرىكەتكە ئاكتىپ قاتناشقان.

1937-يىلى ياپونىيە جۇڭگونى تاجاۋۇزچىلىق ئۇرۇشىغا تارتقاندا، شىيەن شاڭخەي ئىنقىلابىي ھەرىكەتنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن ئۆزىنىڭ ئىجادىيەت ئىقتىدارىنى ئىشقا سالدى. ئۇ ئۆزى يېزىپ ئىجرا قىلغان «ئەسكەر ئائىلىسىگە ھۆرمەت قىلىش» ناملىق ناخشا ئارقىلىق ئەسكەرلەرنى ئۇرۇشقا ئاتلىنىشقا ئىلھاملاندۇرغان.

1941-يىلى نېمىس فاشىستلىرى شاڭخەيگە بېسىپ كىرگەندىن كېيىن، شىيەن شاڭخەي ئۆزىنىڭ ئىنقىلابىي پائالىيىتىنى داۋاملاشتۇرۇش ئۈچۈن ئىچكىرى رايونلارغا يۆتكىلىشكە مەجبۇر بولغان. ئۇ ئاۋال گۇاڭشى ئۆلكىسىنىڭ گۇيلىن شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردىكى ئىنقىلابىي ئەدەبىيات-سەنئەت ئىشچىلىرى بىلەن بىرلىكتە ئىشلىگەن. 1942-يىلى ئۇ چۇڭچىڭغا بېرىپ، ئۇ يەردىكى ئىنقىلابىي ئەدەبىيات-سەنئەت ئىشچىلىرى بىلەن بىرلىكتە ئىشلىگەن. 1943-يىلى ئۇ يەنە گۇيلىنغا قايتىپ كېلىپ، ئۇ يەردىكى ئىنقىلابىي ئەدەبىيات-سەنئەت ئىشچىلىرى بىلەن بىرلىكتە ئىشلىگەن. 1944-يىلى ياپونىيە ئىككىنچى قېتىم گۇيلىنغا ھۇجۇم قىلغاندا، ئۇ يەردىكى ئىنقىلابىي ئەدەبىيات-سەنئەت ئىشچىلىرى بىلەن بىرلىكتە چۇڭچىڭغا قايتىپ كېلىپ، ئۇ يەردىكى ئىنقىلابىي ئەدەبىيات-سەنئەت ئىشچىلىرى بىلەن بىرلىكتە ئىشلىگەن. 1945-يىلى ئۇرۇش ئاخىرلىشىش ئالدىدا موسكۋادىكى دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىلغان بولسىمۇ داۋالاش ئۇنۇم بەرمەي، 40 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتكەن. ئۇ موسكۋا شەھەر ئەتراپىدىكى بىر قەبرىستانلىققا دەپنە قىلىنغان.

ئۇنىڭ ئۆلۈم خەۋىرى يەنىمۇ كەلگەندە يېتىپ كەلگەندە، ھەممە ئادەم چەكسىز قايغۇغا چۆمگەن. رەئىس ماۋزېدۇڭ «خەلقنىڭ مۇزىكانتى يولداش شىيەن شاڭخەيگە ماتەم بىلدۇرىمەن» دەپ مەرسىيە يازغان.

1983-يىلى ھۆكۈمىتىمىز سوۋېت ئىتتىپاقىدىن شىيەن شاڭخەينىڭ جەسىتە كۈلىنى قايتۇرۇپ كېلىپ، يەنە بىر قېتىم ماتەم مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. خۇددى شىيايەن ئەپەندى ئېيتقاندەك «شىيەن شاڭخەينىڭ روھى مەڭگۈ ھايات!»

ستالىننىڭ يۈرىنىغا سەپەر

ۋاڭ شىەنجۇي

گرۇزىيىنىڭ پايتەختى تىبلىسىنىڭ غەربىي شىمالىغا قاراپ ماڭسىڭىز ستالىننىڭ يۇرتى گورىيغا يېتىپ بارىسىز. گورىيەمۇ گروزىيەدىكى بارلىق چوڭ شەھەرلەرگە ئوخشاش جىلغا ئىچىگە جايلاشقان. كۆرا دەرياسى تاغ تىزمىلىرىغا ئورالغان بوستانلىق ئىچىدىن جەمئىيەت ئېقىپ ئۆتىدۇ. ئېتىزلاردىكى ئالتۇن باشاقلار، ئۈزۈملىزارلىقتىكى ساڭگىلىشىپ تۇرغان ئۈزۈملەر سىرگە خۇددى ئونچە - مەرۋايىت خەزىنىسىگە كىرىپ قالغاندەك تۇيغۇ بېرىدۇ.

ئاپتوموبىل تۇپ-تۇز كەتكەن تاشيولنى بويلاپ شەھەر رايونىغا كىرگەندە، كوچىنىڭ ئىككى قاسىنقىدىكى سۇۋادان تېرەكلەر، توغراقلار، تاغ ئۇستىدىكى قەدىمكى قەلئەلەر ئەسلى تۇسىنى يوقاتمىغان بۇ زېمىنغا ئاجايىپ زىننەت بەخش ئېتىدۇ.

خاتىرلىنىشچە، گورىي شەھىرى 1801-يىلى قۇرۇلغاندىن تارتىپ ھازىرغىچە 195 يىللىق مۇساپىنى بېسىپ ئۆتكەن. ھازىر بۇ شەھەردە 70 مىڭ ئاھالە بولۇپ، ئۇ گرۇزىيىدىكى 6-چوڭ شەھەر ھېسابلىنىدۇ.

كونا تۇرارجاي مۇزېيى

شەھەر مەركىزى مەيدانىدىكى ھۆكۈمەت بىناسى ئالدىدا ستالىننىڭ 20 مېتر ئېگىزلىكتىكى ھەيۋەتلىك ھەيكىلى قەد كۆتۈرۈپ تۇرىدۇ. ھەيكەلنىڭ سۈپىسى كۇلرەڭ بولۇپ، ھەيكەل قارامىستىن ياسالغان. ئۇ سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىدىكى ستالىننىڭ بىردىنبىر پۇتۇن گەۋدە ھەيكىلى بولۇپ، ئۇنى بۇ جايدىكى خەلق 1956-يىلى خروششۇنىڭ بېسىمىغا قارشى نامايىش قىلىپ ساقلاپ قالغان.

مەيداننىڭ يان تەرىپىدە «ستالىن باغچىسى» بولۇپ، ئۇنىڭدا قارىغاي، ئارچىلار يىل بويى كۆكىرىپ تۇرىدۇ، رەڭگارەڭ گۈللەر خۇشپۇراق چېچىپ تۇرىدۇ. باغچىنىڭ ئوك تەرىپىدە ستالىننىڭ كونا تۇرار جايى بار. ئۇ پىششىق خىشتىن قوپۇرۇلغان ئىككى ئېغىزلىق ئاددىي ئۆي. 100 يىلدىن ئارتۇق تارىخقا ئىگە بۇ كونا ئۆي ھازىرغىچە ئەسلى قىياپىتىنى ساقلاپ قالغان. ئۇنىڭ تۆت ئەتراپىغا قوۋرام تاشلاردىن يول ياسالغان. ئۆينىڭ خىش ئۆلى يىللارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن كونىراپ، ئۆڭۈپ كەتكەن. ياغاچ ئىشىك-دېرىزىلەر، رېشاتكىلار ۋە پەلەمپەيلەرگىمۇ چاك كەتكەن، ئەمما تاملار باشقىدىن ئاقارتىلغان. كونا تۇرالغۇنىڭ ئىشىك بېشىغا: «ئىئوسىف ۋىسارىئونوۋىچ ستالىن بۇ جايدا ئۆزىنىڭ بالىلىق دەۋرىنى ئۆتكۈزگەن» دەپ يېزىلغان. بىر قەۋەتلىك ئۇۋېينىڭ ئوك تەرەپتىكىسىگە ستالىننىڭ ئىككى پارچە سۈرىتى ئېسىلغان. بىرى، 1893-يىلى، يەنى ئۇ 14 يېشىدا چۈشكەن سۈرەت؛ يەنە بىرى، ئۇ سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ رەھبىرى بولغاندىن كېيىن چۈشكەن سۈرەت. سول تەرەپتىكى تامغا ئۇنىڭ ئانىسى بىلەن دادىسىنىڭ سۈرىتى ئېسىلغان. سول تەرەپتىكى ئۆيگە بىر كارىۋات، ئىككى ياغاچ ئىشكاپ ۋە بىر ياغاچ ساندۇق قويۇلغان. بۇ ئۆيدە بۇنىڭدىن باشقا جاھاز يوق. بۇ ئىككى ئېغىز ئۆينىڭ ئاستىدا يەر ئاستى ئۆيى بولۇپ، ئۇ نەرسە - كېرەك ساقلايدىغان جاي.

سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتىنىڭ قارارىغا ئاساسەن 1935-يىلى بۇ ئىككى ئۆينىڭ سىرتىغا تۈۋرۈك قويۇپ كۆتۈرمە ئۆي ياسىلىپ، ستالىننىڭ كونا تۇرار جايى قوغدالغان.

كونا تۇرار جاينىڭ ئارقا تەرىپىدە ئاچ سېرىق رەڭلىك، ئېگىز ۋە ھەيۋەتلىك ئىككى قەۋەتلىك بىنا بولۇپ، ئۇ ستالىن مۇزېيى. ئۇنىڭ يېنىغا پويىزنىڭ بىر ۋاگونى قويۇلغان. بۇ ۋاگون ستالىننىڭ ئەسكىرى ۋاگونى بولۇپ، ئۇ ئۆمرىنىڭ ئاخىرقى يىللىرىدا ئاساسلىقى شۇ ۋاگوندا ياشىغان. ۋاگون ئىچىدىكى ئۆي-جاھازلار ئەسلىدىكىدەك ساقلانغان. ئۇ ۋاگوننىڭ ئىچى-تېشى ئاق بوياق بىلەن بويالغان بولۇپ، ئىچىدىكى ئۆي-جاھازلار ئاددىي، ئەمما ئىنتايىن ھەشەمەتلىك. ئۇ ۋاگوننىڭ ئىچىدە ئىشخانا، ياتاق ئۆيى، يىغىن ئۆتكۈزىدىغان ئۆي، ئاشخانا، ۋانا ئۆيى قاتارلىقلار بار. ئۇنىڭ ئىچىدىكى بىر قاشتېشى گۈل قاچىسىنى جۇڭگو رەھبەرلىرى ستالىنغا تەقدىم قىلغان. چۇشەندۈرگۈچى بىزگە: جۇڭگو رەھبەرلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان چەت ئەل رەھبەرلىرى ۋە چەت ئەللىك دوستلار تەقدىم قىلغان بۇيۇملار «سوۋغات بۆلۈمى» گە قويۇلغانلىقى، ئۇ ئېچىلمىغانلىقتىن، ئۇنى كۆرۈشكە بولمايدىغانلىقىنى ئېيتتى.

گروزىيىلىكلەرنىڭ باھاسى

مەن مۇزېيدىن چىققاندىن كېيىن، «ستالىن كوچىسى» نى بويلاپ مېڭىپ ستالىن خاتىرە ھەيكىلى ئالدىغا كەلدىم. شۇ چاغدا 30 ياشلاردىكى بىر گروزىن ئايالىنىڭ مەن تەرەپكە قاراپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ: «سىز ستالىنغا قانداق باھا بېرىسىز؟» دەپ سورىدىم. مېنىڭ بۇ تاسادىپىي سوئالىم تامارا ئىسىملىك بۇ ئايالنى تەمتىرىتىپ قويىمدى. ئۇ ئوچۇق كۆڭۈللۈك بىلەن: «بىر مۇنچە كىشى ئەينى ۋاقىتتا سوۋېت ئىتتىپاقى مۇشۇنداق كۈچلۈك رەھبەرگە موھتاج ئىدى، دەپ قارايدۇ. ستالىن نېمە قىلىش كېرەكلىكىنى، قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى بىلەتتى، ئۇ چاغدا بىيىمەكلىكلەر بار ئىدى، خەلقنىڭ تۇرمۇشى ياخشى ئىدى، خەلق بۇنىڭدىن رازى ئىدى. لېكىن ھازىر تۇرمۇش قىيىنلىشىپ كەتتى. باستۇرۇشقا كەلسەك، بۇ ئاساسلىقى زىيالىيلارغا قارىتىلغان، ئۇنىڭ ئاددىي پۇقرالار بىلەن ئالاقىسى يوق» دېدى.

گورىي شەھىرىنىڭ باشلىقى داۋىد كوبولىئانىزنى زىيارەت قىلغاندا، مەن يەنە ھېلىقى سوئالنى قويدۇم. ياش شەھەر باشلىقى جاۋاب بېرىپ: ستالىن - ئۇلۇغ سىياسەتچى، ئاتاقلىق تارىخىي شەخس، بىز ئۇنىڭدىن پەخىرلىنىمىز. ئۇ گرۇزىيە تارىخىغا مەنسۇپ بولۇپلا قالماي، دۇنيا تارىخىغىمۇ مەنسۇپ. شۇڭا بىز «ستالىن ھادىسىسى تەتقىقات جەمئىيىتى» قۇرۇدۇق، دۇنيا خەلقى بىلەن بىرلىكتە تەتقىق قىلىمىز. جۇڭگولۇق ئالىملارنىڭمۇ قاتنىششىنى قارشى ئالىمىز، دېدى.

گورىي چوڭ شەھەر بولمىسىمۇ، ستالىننىڭ نامى بىلەن داڭقى چىقارغان. شۇڭا بۇ جايدىكى كىشىلەر ئۇنىڭدىن قىلچە ئەنسىرىمەيدىغاندەك قىلاتتى. ئۇلار ستالىننى ئۆزلىرىنىڭ ئۇلۇغ ئەجدادى دەپ قارايدىكەن.

جاھانگىرلىككە، فېئودالىزمغا قارشى نۇرغۇن مۇزىكا ئەسەرلىرىنى ئىجاد قىلغان.

1937-يىلى «7-ئىيۇل» ۋەقەسىدىن كېيىن، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش ئوتى مەملىكەتنىڭ ھەممىلا يېرىنى قاپلىغاندا، شۇيەن شىڭخەي بىر مۇنچە ئىنقىلابىي ئەدەبىيات-سەنئەتچىلەر بىلەن بىللە سەييارە ئويۇن قويۇش ئۆمىكى تەشكىللەپ، شاڭخەيدىن يولغا چىقىپ سۇجۇ، نەنجىڭ، جېنجۇ قاتارلىق جايلارغا بېرىپ، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇش مەزمۇنىدىكى ئويۇنلارنى قويۇپ، شۇ يىلى 10-ئايدا ۋۇخەنگە يېتىپ بارغان.

ئۇ چاغدا شۇيەن شىڭخەي ھەم مەسلىھەتچى، ھەم دىرىژور ئىدى. ئۇ كېچىنى كۈندۈزگە ئۇلاپ ئىشلەپ، چاڭجياڭ دەرياسىنىڭ ئىككى ياقىسىدىكى يېزىلار، زاۋۇتلار، كانلار، مەكتەپلەر، ھەربىي لاگېرلارغا بېرىپ ئىنقىلابىي ناخشىلارنى ئۆگىتىپ، ناخشا ئارقىلىق خەلقنى ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇشقا ئىلھاملاندۇرغان. بۇ جەريانىدا ئۇ «ۋۇخەننى قوغداش»، «ۋەتەن قۇتقۇزۇش ئېيتىشىشى»، «دۇشمەن ئارقا سېپىگە بارايلى» دېگەنگە ئوخشاش ئىنقىلابىي ناخشا-مۇزىكىلارنى ئىجاد قىلغان. مۇشۇ مەزگىلدە چېيەن يىشى ئەپەندىنىڭ قىزى چېيەن يۈنلىك شۇيەن شىڭخەي بىلەن چوڭقۇر دوستلۇق ئورناتقان. 1938-يىلى چېيەن يىشى ئەپەندى كېسەل سەۋەبىدىن ۋاپات بولغاندا جۇبئىلەي، يې جيەنيىڭ، دولۇ بۇۋۇ، گومورو، ماۋدۇن، تيەن‌خەن قاتارلىق 195 كىشى مەملىكەتلىك «ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇپ، ۋەتەننى قۇتقۇزۇش باش ئۇيۇشمىسى تەييارلىق ھەيئىتى» قاتارلىق 32 تەشكىلاتنىڭ تەشەببۇسى بىلەن خەنكۇدا چېيەن يىشى ئەپەندىنىڭ ماتەم مۇراسىمىنى ئۆتكۈزگەن. شۇيەن شىڭخەي ئۇنىڭغا ئاتاپ 16 خەتلىك مەرسىيە يازغان. چېيەن يىشى ئەپەندىنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن شۇيەن شىڭخەي تيەن خەننىڭ رىياسەتچىلىكىدە چېيەن يۈنلىڭغا چاي ئىچكۈزۈش مۇراسىمى ئۆتكۈزگەن.

شۇيەن شىڭخەي «ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇش داۋامىدىكى شىمالىي غان.

1941-يىلى نېمىس فاشىستلىرى سوۋېت ئىتتىپاقىغا تاجاۋۇز قىلغاچقا، شۇيەن شىڭخەينىڭ دۆلەت ئىچى بىلەن بولغان ئالاقىسى ئۈزۈلۈپ قالغان. 1945-يىلى يەنئەندە ئۆتكۈزۈلگەن بىر قېتىملىق بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش مۇراسىمدا (شۇ چاغدا چېيەن يۈنلىك شەرقىي شىمالغا بېرىش ئالدىدا تۇراتتى) رەئىس ماۋزېدۇڭ نىنانىڭ بۇدرۇق قولىنى تۇتۇپ تۇرۇپ: «بۇ قېتىم شەرقىي‌شىمالغا بارغاندا، ئېھتىمال دادىڭىز ئالدىڭىزغا چىقىپ قالار» دېگەن. لېكىن ئۇلار تېخى‌يولغا چىقمايلا شۇيەن شىڭخەينىڭ سوۋېت ئىتتىپاقىدا كېسەل سەۋەبىدىن ۋاپات بولغانلىق خەۋىرى كەلگەن...

× × ×

شۇيەن شىڭخەي سوۋېت ئىتتىپاقىغا بارغاندىن كېيىن، نېمىس فاشىستلىرى سوۋېت ئىتتىپاقىغا تاجاۋۇز قىلغاچقا، دۆلەت ئىچى بىلەن ئالاقىسى ئۈزۈلۈپ قالغان. 1942-يىلى ئۇ موڭغۇلىيە ئارقىلىق ۋەتەنگە قايتماقچى بولۇپ ئۇلانباتورغىچە كەلگەن. لېكىن قايتىپ

پىۋا نۇرغۇن كىشىلەر ياخشى كۆرىدىغان شۇنداقلا دۇنيا بويىچە ئەڭ كۆپ ئىشلەپ چىقىرىلىدىغان ئىچىملىك. دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا تارقالغان چوڭ - كىچىك زاۋۇتلار ھەر يىلى 200 مىليون تونىنىدىن ئارتۇق پىۋا ئىشلەپ چىقىرىدۇ. گېرمانىيىلىكلەرنىڭ پىۋا ئىستېمال قىلىشى دۇنيا بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ. بايېرن گېرمانىيىدىكى پىۋا ئىشلەپ چىقىرىدىغان ئاساسلىق رايون بولۇپ، «پىۋا مەركىزى» دېگەن نامغا ئىگە. مۈنخېندا چوڭ تېپتىكى يەتتە زاۋۇتنىڭ مەركەز قىلغان 700 نەچچە پىۋا كارخانىسى ۋە دۇنيادىكى بىردىنبىر پىۋا ئۇنىۋېرسىتېتى بار. مۈنخېن شەھىرىدە ھەر يىلى 9 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن 10 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە دۇنياغا داڭلىق پىۋا شادلىق بايرىمى ئۆتكۈزۈلىدۇ.

سۈرەتتە: پىۋا بايرىمىدىن بىر كۆرۈنۈش.

«دۇنيا بىلىملىرى رەسىملىك ژۇرنىلى» دىن

661 - سان

ئاۋھېنىڭ «ماكې ئىبادەتخانىسى» ۋە مازۇ مەدەنىيىتى

جالال يۈسۈپ

ئاۋھېن بېرىم ئارىلىنىڭ غەربىي جەنۇبىي چېتىدە «ماكې ئىبادەتخانىسى» دەپ ئاتالغان مەشھۇر قەدىمكى ئىبادەتخانا بار. تاغ ئۇستىدىكى قىيا‌غا دېڭىزغا قارىتىپ سېلىنغان بۇ ئىبادەتخانا چوڭ زال، تاش زال، خۇڭرېن زالى، بۇدساتۋا راۋىقى قاتارلىق تۆت ئاساسلىق ئىمارەتتىن تەركىب تاپقان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئۆزىگە خاس قۇرۇلۇش ئۇسلۇبى بار. ئۇلار تاش پەلەمپەيلىك ئەگرى يول ئارقىلىق بىر-بىرىگە تۇتاشتۇرۇلغان. ئىبادەتخانىنىڭ ئەتراپى بۇك-باراقسان قەدىمكى دەرەخلەر، گۈل-گىياھلار بىلەن ئورالغان. بىر-بىرىگە گىرەلىشىپ كەتكەن قىيا تاشلار باغچىسىمان بۇ ئىبادەتخانىنىڭ گۈزەل مەنزىرىسىگە تېخىمۇ سىرلىق تۈس بېرىپ، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئۆزگىچە، نەپىس، ھەيۋەتلىك قۇرۇلۇش ئۇسلۇبىنى نامايان قىلىپ تۇرىدۇ.

«ماكې ئىبادەتخانىسى»نىڭ ئەسلى ئىسمى «مازۇ راۋىقى» بولۇپ، يەنە تۆيغۇ ئىبادەت ئورنى، دېڭىزنى ئويغىتىش ئىبادەتخانىسى، تەڭرى خانىشى ئىبادەتخانىسى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. ئۇ مىڭ سۇلالىسىنىڭ خۇڭجى 1-يىلى ياسالغان، ھازىرغىچە 500 يىللىق تارىخقا ئىگە. «مازۇ» دېگەن سۆز فۇجيەن تىلىدا «ئانا» دېگەن مەنىدە، ئىبادەتخانا ئىچىدە دېڭىز ئىلاھى مازۇنىڭ ھەيكىلى بار. سۇلالىسى دەۋرىدە ئۆتكەن فۇجيەنلىك بۇ ئايالنىڭ ئىسىم-فامىلىسى لىن مو. رىۋايەتلەرگە قارىغاندا، لىن مو كىچىكىدىن تارتىپلا ئەقىللىق بولغاچقا، باخشىنىك مەخپىي ھۈنەر ئۆگىتىشى بىلەن ماھارەتلىك بولۇپ يېتىلىپ، دېڭىزدا خەتەرگە يولۇققان كېمىلەرنى قۇتۇلدۇرغان. ئەرىشكە چىققاندىن كېيىن، دېڭىزدا نەچچە قېتىم ماھارىتىنى كۆرسىتىپ، خەتەرگە يولۇققانلارنى قۇتۇلدۇرغان. كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ تەشەككۇرىنى ئىزھار قىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭغا «كېمىچىلەرنى قوغدىغۇچى ئىلاھ» دەپ نام بەرگەن. كېيىنكى سۇلالىلەرمۇ ئۇنىڭ شەپقىتىدىن بەھرىمەن بولغاچقا، مىڭ سۇلالىسى دەۋرىگە كەلگەندە ئۇنىڭغا «تەڭرى خانىشى» دەپ نام بەرگەن.

«ماكې ئىبادەتخانىسى» دا ھەمىشە شام يېقىلىپ تۇرىدۇ. ھەر يىلقى باھار بايرىمى ھارپىسىدا، 3-ئاينىڭ 23-كۈنىدە ۋە «تەڭرى خانىشى»نىڭ تۇغۇلغان كۈنىدە ئاۋھېنىدىكى ۋە ھەر قايسى جايلاردىكى ئەر-ئايال ئېتىقادچىلار بۇ يەرگە كېلىپ تاۋاپ قىلىدۇ ھەمدە مول مەزمۇنلۇق ئويۇنلارنى ئويناپىدۇ.

ھازىرچۇ؟ ھازىر كىشىلەر بۇ يەرگە ھەر خىل قىممەتلىك بەدىئىي بۇيۇملارنى، گۈزەل مەنزىرىنى كۆرگىلى، تەسىرلىك رىۋايەتلەرنى ئاڭلىغىلى كېلىدىغان بولدى. شۇڭا بۇ جايدىن ساياھەتچىلەرنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمەيدۇ.

بۇنىڭدىن 400 يىل ئىلگىرى پورتۇگالىيىلىكلەر بۇ يەرگە كەلگەندە: «بۇ يەرنىڭ ئىسمى نېمە؟» دەپ سورىغان. يەرلىك كىشىلەر: «ماكې» دەپ جاۋاب بەرگەن. شۇنىڭ بىلەن پورتۇگالىيىلىكلەر بۇ يەرنى «MACAU» دەپ ئاتىغان. ئۇنى خەنزۇچىغا تەرجىمە قىلغاندا «ئاۋھېن» دېگەن مەنىنى بېرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بۇ جاينىڭ نامى ھازىرغىچە «ئاۋھېن» بولۇپ قالغان.

ھازىر «ماكې ئىبادەتخانىسى» فۇجيەن، ئاۋھېندىلا ئەمەس، گۈاڭدۇڭدىمۇ، دېڭىز ياقىسىدىكى باشقا جايلاردىمۇ، ھەتتا ياپونىيە، گېرمانىيە، گوللاندىيە، ئامېرىكىدىمۇ بولۇپ، بۇ جەھەتتىكى تەتقىقات كەڭ دائىرىدە ئېلىپ بېرىلىپ، مازۇ مەدەنىيىتى شەكىللەندى. ھازىر دۇنيادىكى نۇرغۇن كىشىلەر «مازۇ مەدەنىيىتى»گە چوقۇنىدۇ. بۇ ئېلىمىزنىڭ تارىخشۇناسلىق، جەمئىيەتشۇناسلىق دىنشۇناسلىق، مەدەنىيەتشۇناسلىق، تىلشۇناسلىق تارىخىدىكى ھەتتا سودا، تاشقى ئالاقە، ھۈنەرچىلىك، دېڭىز بويىدىكى ئاراللارنى راۋاجلاندۇرۇش ساھەسىدىكى مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە ئىش.

500 يىلدىن ئارتۇق ۋاقىتتىن بۇيان ئاۋھېندىكى «ماكې ئىبادەتخانىسى» نۇرغۇن بوران-چاپقۇنلارنى بېشىدىن كەچۈردى، ئۇ ئاۋھېننىڭ تارىخىي تەرەققىياتىنىڭ گۈۋاھچىسى. 1999-يىلى ئاۋھېننىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە ئەگىشىپ، «ماكې ئىبادەتخانىسى» يەنىمۇ كۆللىنىش مۇساپىسىگە قەدەم قويغۇسى.

(«خەلق گېزىتى»دىن)

جياڭ زېمىن، چېەن چىچىن تېلېگراممىسى ئەۋەتىپ، ئاننانىڭ ب د ت نىڭ باش كاتىپلىقىغا سايلانغانلىقىنى تەبرىكلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18 - دېكابىر تېلېگراممىسى. ب د ت يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى گانالىق كوفىي ئاننانىنى ب د ت نىڭ باش كاتىپلىقىغا تەينىلەش توغرىسىدا قارار ماقۇللىغاندىن كېيىن، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن گانا زۇڭتۇڭى رولنسقا تەبرىك تېلېگراممىسى ئەۋەتتى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دېپلوماتىيە مىنىستىرى چېەن چىچىنمۇ گانا دېپلوماتىيە مىنىستىرى ئاساموئا ۋە ئاننانغا تەبرىك تېلېگراممىسى ئەۋەتىپ، ئاننانىنى قىزغىن تەبرىكلىدى.

جياڭ زېمىن تەبرىك تېلېگراممىسىدا مۇنداق دېدى: «دۆلىتىڭلاردىن كوفىي ئاننان ئەپەندىنىڭ ب د ت نىڭ باش كاتىپلىقىغا سايلانغانلىقىدىن خۇشاللىق بىلەن خەۋەر تاپتىم. جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىگە ۋەكالىتەن ھەم ئۆز نامىمدىن جانابلىرىنى ۋە جانابلىرى ئارقىلىق دۆلىتىڭلار ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىنى چىن كۆڭلۈمدىن تەبرىكلەيمەن. ئاننان ئەپەندىنىڭ ب د ت نىڭ باش كاتىپلىقىغا سايلانغانلىقى گاناننىڭلا شان - شەرىپى بولۇپ قالماستىن، ئافرىقا دۆلەتلىرى ۋە بارلىق تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭمۇ شان - شەرىپى.»

جياڭ زېمىن تەبرىك تېلېگراممىسىدا مۇنداق دېدى: «جۇڭگو ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ ب د ت نىڭ باش كاتىپلىقى سايلانغانلىقىدىن خۇشاللىق بىلەن خەۋەر تاپتىم. جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىگە ۋەكالىتەن ھەم ئۆز نامىمدىن جانابلىرىنى ۋە جانابلىرى ئارقىلىق دۆلىتىڭلار ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىنى چىن كۆڭلۈمدىن تەبرىكلەيمەن. ئاننان ئەپەندىنىڭ ب د ت نىڭ باش كاتىپلىقىغا سايلانغانلىقى گاناننىڭلا شان - شەرىپى بولۇپ قالماستىن، ئافرىقا دۆلەتلىرى ۋە بارلىق تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭمۇ شان - شەرىپى.»

جياڭ زېمىن تەبرىك تېلېگراممىسىدا مۇنداق دېدى: «جۇڭگو ھۆكۈمىتى جۇڭگو - گانانىڭ دوستلۇق مۇناسىۋىتىنى قەدىرلەيدۇ، بۇرۇنقىغا ئوخشاشلا گانا بىلەن بىرلىكتە تىرىشىپ، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنى ۋە ئىككى دۆلەتنىڭ كۆپ تەرەپلىك دېپلوماتىيە ساھەسىدىكى دوستانە ھەمكارلىقىنى يەنمۇ مۇستەھكەملەيدۇ ۋە راۋاجلاندۇرىدۇ.

چېەن چىچىن ئاساموئاغا يوللىغان تەبرىك تېلېگراممىسىدا مۇنداق دېدى: «جۇڭگو ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ ب د ت نىڭ باش كاتىپلىق ۋەزىپىسىنى ئافرىقىلىقلار ئۈدا ئۈستىگە ئېلىش كېرەك، دېگەن تەلەپ ۋە مەيداننى باشتىن ئاخىر قەتئىي قوللاپ كەلدى. ئاننان ئەپەندىنىڭ سايلانغانلىقى خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ئافرىقىغا بولغان ئىشەنچى ۋە ئۈمىدىنى ئىپادىلىدى. شۇنداقلا گانانىڭ ئافرىقا ۋە خەلقئارا ئىشلاردىكى مۇھىم رولىنى نامايان قىلدى. چېەن چىچىن ئاننان ئەپەندى ب د ت غا باش كاتىپ بولغان مەزگىلدە، جۇڭگو - گانا دۆلەتلىرىنىڭ خەلقئارا ئىشلاردىكى ۋە ب د ت دىكى ياخشى ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنىڭ يەنمۇ راۋاجلىنىدىغانلىقى ۋە كۈچىيىدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

ب د ت يىغىنى ئاننانىنى باش كاتىپلىققا تەينىلەش توغرىسىدا قارار ماقۇللىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 17 - دېكابىر تېلېگراممىسى. ب د ت يىغىنى بۈگۈن چۈشتىن كېيىن خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ كۆرسىتىشىنى قوبۇل قىلىپ، چاۋاك چېلىش ئۇسۇلى ئارقىلىق گانالىق كوفىي ئاننانىنى ب د ت نىڭ بېڭى باش كاتىپلىقىغا تەينىلەش قارارىنى ماقۇللىندى. ھەم ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى توشقان باش كاتىپ غالىغا ئېھتىرام بىلدۈرۈش يۈزىسىدىن قارار ماقۇللىندى.

بېڭى باش كاتىپ تەينىلەش توغرىسىدىكى قارارغا مۇنداق دېيىلدى: يېغىن خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 1090 - نومۇرلۇق قارارىنى قارار چەتتى ۋە كوفىي ئاننانىنى ب د ت نىڭ باش كاتىپلىقىغا تەينىلىدى، ئۇنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى 1997 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 2001 - يىل 12 - ئاينىڭ 31- كۈنىگىچە بولىدۇ.

يېغىن بۇ قارارنى ماقۇللىغاندىن كېيىن، ئاننان يېغىنغا قەسەم بەردى ۋە نۇتۇق سۆزلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: ب د ت ھازىر ئىسلاھات دەۋرىنىڭ مەركىزى بولۇپ قالدى. 45 يىل داۋام قىلغان سوغۇق مۇناسىۋەتلەر ئۆرۈشى مەزگىلىدە ب د ت نى دەرىجىدىن تاشقىرى چوڭ دۆلەتلەرنىڭ ئۆزئارا تالاش-تارتىشلىرى قاپلاپ كەتكەنىدى. سوغۇق مۇناسىۋەتلەر ئۆرۈشى ئايا غلاشقاندىن كېيىن، ئەزا دۆلەتلەر بىر - بىرى بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى يېڭىباشتىن بەكىتمەكتە، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۇلارنىڭ قانداق ب د ت نى قوللاش كېرەك، دېگەن مەسىلىدە ئورتاق تونۇش ھاسىل قىلىشقا تىرىشماقتا.

غالىغا ئېھتىرام بىلدۈرۈش قارارىدا غالىنىڭ ئۆتكەن بەش يىلدا ب د ت ئۈچۈن تۈشلۈكەن خىزمەتلىرىگە ۋە خەلقئارا جەمئىيەتكە قوشقان تۆھپىسىگە چوڭقۇر مىننەتدارلىق بىلدۈرۈلدى.

ب د ت نىڭ بېڭى باش كاتىپى كوفىي ئاننان

ئاننان 1938 - يىلى 4 - ئاينىڭ 8- كۈنى گانانىڭ كۇماسى شەھىردە تۇغۇلغان، ياش ۋاقتىدا كۇماسى سانائەت ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇغان، كېيىن ئامېرىكا ۋە شۋېتسارىيەلەرگە بېرىپ ئوقۇغان، ئامېرىكىنىڭ مىننېسوتا شتاتىدىكى ماك «ئۆكتەبىر ئۆرۈشى»دىن كېيىن، ئۇ ب د ت نىڭ قاھىرەدە تۇرۇشلۇق جەددىي قىسمىنىڭ ھەق - تەلەپ ئەمەلدارى بولغان. 80 - يىللاردا ئاننان ب د ت باش شتابى نيۇ - يورکقا قايتىپ كېلىپ، كادىرلار ئىشلىرى ۋە مالىيە تارماقلىرىنىڭ رەھبەرلىك خىزمىتىنى ئۈتكەن، 1986- يىلى ب د ت نىڭ يارەمچى باش كاتىپى بولغان. 1993- يىل 3 - ئايدا ئۇ ب د ت نىڭ تىنچلىق ساقلاش ئىشلىرىغا مەسئۇل مۇئاۋىن باش كاتىپى بولۇپ، ئۇنىڭ بىر شاپدىكى

ئامېرىكا - جۇڭگو مۇناسىۋىتى مەملىكەتلىك كومىتېتى ئامېرىكا - جۇڭگو مۇناسىۋىتى توغرىسىدا دوكلات ئېلان قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 16 - دېكابىر تېلېگراممىسى. ئامېرىكا - جۇڭگو مۇناسىۋىتى مەملىكەتلىك كومىتېتى يېقىندا دوكلات ئېلان قىلىپ، ئامېرىكا بىلەن جۇڭگو ئۆزئارا چۈشىنىشنى كۈچەيتىشى، ئۇزاق مۇددەتلىك، مۇقىم ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىشى كېرەك، دەپ كۆرسەتتى.

«ئامېرىكا بىلەن جۇڭگو ستراتېگىيىلىك چۈشىنىشكە يۈزلىنىشى كېرەك» دېگەن سەرلەۋھىدىكى 30 بەتلىك بۇ دوكلات ئامېرىكىنىڭ سابىق دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى شلېزىنگېر ۋە بەزى تۆت يۈلتۇزلۇق شاڭجىياڭلار شۇنىڭدەك ئۇقۇمۇشلۇق ئالملار بۇ يىل 8-، 9- ئايلاردا جۇڭگونىڭ بېيجىڭ، نەنجىڭ، تەيبەي، شياڭگاڭ قاتارلىق جايلىرىدا ئېلىپ بارغان تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە ئاساسەن يېزىلغان.

دوكلاتتا مۇنداق دەپ ھېسابلاندى: جۇڭگو بىلەن ئامېرىكا سۆزلىشىشنى ستراتېگىيىلىك يۆكسەكلىككە كۆتۈرۈشى، بۇنداق سۆزلىشىشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن ئىككى تەرەپنىڭ يۇقىرى قاتلام رەھبەرلىرى ھەر دائىم ئۇچرىشىپ تۇرۇشى، ئىككى دۆلەت يەنە يۇقىرى دەرىجىلىكلەر بويىچە ھەربىي ئۇچرىشىشنى يولغا قويۇپ، ھەر ساھەدە ھەربىي ئىشلار ۋە دۆلەت خەۋپسىزلىكى جەھەتلەردىكى ئالماشتۇرۇش ۋە ئالاقىنى ئامال قىلىپ كېڭەيتىشى كېرەك. بۇلاردىن باشقا، ئىككى تەرەپ خەۋپسىزلىك سىياسىتىگە تەسىر كۆرسىتەلەيدىغان چوڭ - چوڭ خەلقلەر ئارا ئالاقىگە، بولۇپمۇ ئامېرىكا پارلامېنت ئەزالىرى بىلەن جۇڭگو خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ ئۇچرىشىشىغا پائال تىلھام بېرىشى كېرەك.

دوكلاتتا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: نۆۋەتتە ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىدىكى ئومۇمىي ئالاھىدىلىك مەسىلىسىنى، بولۇپمۇ ئۆزئارائىشىنىش ۋە ئورتاق مەنپەئەت ھېسسىياتى كەمچىل بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش كېرەك. دوكلاتتا ئامېرىكىنىڭ سىياسەت، ئىقتىساد ۋە تېخنىكا جەھەتتىن جازالاش ۋاستىلىرىگە ھەددىدىن زىيادە تايىنىپ ئىككى تەرەپ كۆچەيتىشنى ئۈمىد قىلغان ئىقتىسادىي مۇناسىۋەتكە تەھدىت سېلىپ، جۇڭگونى باشقا شېرىك ئىزدەشكە مەجبۇرلىغانلىقى تەنقىد قىلىنىدى.

دوكلاتتا مۇنداق دەپ ھېسابلاندى: ئامېرىكا «بىر جۇڭگو» سىياسىتىدە چىڭ تۇرۇشى، تەيۋەن توغرىسىدىكى سىياسىتىنى مۇۋاپىق ياخشى بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك. ئۇنداق قىلمىسا، رايون مۇقىملىقىنى ئەمەلگە ئاشۇرغىلى بولمايدۇ.

چېچنىيىدە قىزىل كرېست خەلقئارا كومىتېتىنىڭ خىزمەتچىلىرىنى ئۆلتۈرۈش ۋەقەسى يۈز بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 17 - دېكابىر تېلېگراممىسى. روسىيە زۇڭتۇڭىنىڭ ئاخبارات كاتىپى ياسترژېمبىسكىي 7 - دېكابىر كەنتىدىكى دوختۇرخانىسىغا ئوسۇپ كىرىپ، ئوخلاۋاتقان چەت ئەللىك ئالتە دوختۇرنى ئېتىپ ئولتۇرۇۋەتكەن.

ب د ت يېغىنى 12 - ئاينىڭ 17 - كۈنى چۈشتىن كېيىن قارار ماقۇللاپ گانادىن كەلگەن كوفىي ئاننان (ئوڭدا)نى 7- قېتىملىق باش كاتىپلىققا تەيىنلىدى، شۇنداقلا ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى توشقان باش كاتىپ غالى (سولدا) غا ھۆرمەت بىلدۈردى.

سۈرەتتە: غالىدىن ئىلگىرى ۋەزىپە ئۆتىگەن فىرىز دىكونلىيار (ئوتتۇرىدا) ئاننانىنى مۇبارەكلىمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

جۇڭگوغا تاجاۋۇز قىلغان ياپونىيە قوشۇنلىرىنىڭ نەنجىڭدا چوڭ قىرغىنچىلىق قىلغانلىقىغا ئائىت پولاتتەك پاكىتلار تاغدەك دۆۋىلىنىپ تۇرۇپتۇ

- رابىلىنىڭ قىز نەۋرىسى رېنىخارت خانىمنى زىيارەت

شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى **جۇجېنگو**

ـ رابىلنىڭ قىز نەۋرىسى رېنبخارت خانىمنى زىيارەت

شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى **جۇجېنگو**

نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىغا ئالمىت ئەڭ يېڭى پولاتتەك پاكىت ـ رابىل خاتىرىسىنى ساقلاپ كەلگەن رېنبخارت خانىم 12-ئاينىڭ 9-كۈنى گېرمانىيىنىڭ بېرلىن شەھىرىدىن نيۇ-يوركقا كەلگەندىن كېيىنلا، ئاخبارات ساھەسىدىكىلەر ئىزدەيدىغان ئاخبارات پېرسونازى بولۇپ قالدى. مۇشۇ ئاينىڭ 14-كۈنى چۈشتىن كېيىن نيۇ-يورك نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا قىلغان قېرىنداشلارنى خاتىرىلەش بىرلەشمىسى قاتارلىق جۇڭگولۇقلار تەشكىلاتلىرى خانىش رايونىدىكى جۇڭگو مۇھاجىرلىرى مەدەنىيەت-مائارىپ مەركىزىدە خانىم رېنبخارت پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. مەن بۇ قېتىمقى پائالىيەتنى زىيارەت قىلغاندا رېنبخارت خانىم ۋە ئۇنىڭ يولدىشى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدىم. رېنبخارت خانىم يۇۋىنى جون رابىلنىڭ نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقى خاتىرىلەنگەن خاتىرىسىگە ئالاقىدار ئەھۋاللارنى ھەم بۇ خاتىرىنىڭ خەلقى ئالەمگە ئاشكارلىنىش جەريانىنى تەپسىلىي تونۇشتۇردى.

جون رابىل 30-يىللاردا گېرمانىيە شەھىرى شىركىتىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ۋەكىلى بولغان. 1937-يىلى 12-ئايدا ياپون باسقۇنچىلىرى نەنجىڭنى بىسىۋالغاندا، ئۇ بۇ يەردىكى خەلقنى قوغداشقا بىخەتەر رايونىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلىنىپ، بالا-قازاغا ئۇچرىغان جۇڭگولۇق ھەربىي، خەلقىنى قوغداشقا مەسئۇل بولغان. ئۇ ياپونىيە قوشۇنلىرىنىڭ قولىدا تۆمۈرنىڭ سۇنۇقىمۇ بولمىغان نەنجىڭ خەلقىنى قىرغىنلىقىدەك قانلىق مەنزىرىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن. 1937-يىلى 9-ئايدىن 1938-يىلى 4-ئايغىچە، ئۇ سەككىز چوڭ دەپتەرگە «ئۇرۇش خاتىرىسى» يازغان ھەم ئالاقىدار ماتېرىيال ۋە سۈرەتلەرنى توپلىغان. خاتىرىدە ياپونىيە قوشۇنلىرىنىڭ جۇڭگو ھەربىي-خەلقىنى كوللېكتىپ قىرىش، كاللىسىنى ئېلىش، نەيزە سانجىپ ئۆلتۈرۈش، تىرىك كۆمۈش، كۆيدۈرۈپ ئۆلتۈرۈش، سۇغا تاشلاپ ئۆلتۈرۈش ۋە باسقۇنچىلىق قىلغانلاردىن كېيىن ئۆلتۈرۈشكە ئۇخشاش نەنجىڭنى قانغا بويىغان زوراۋانلىقلىرىنى ئىنتايىن تەپسىلىي بايان قىلغان. بۇ ياپونىيە ئارمىيىسىنىڭ جۇڭگوغا تاجاۋۇز قىلغان جىنايىتىنى تولۇق پاش قىلغان قىممەتلىك تارىخىي ماتېرىيال ھېسابلىنىدۇ؛ رابىل بۇرۇن گېرمانىيە ناتىستلار پارتىيىسىگە قاتناشقان. ئۇ 1938-يىلى دۆلىتىگە قايتقاندىن كېيىن، دوكلات يېزىپ گىتلېرغا ياپونىيە قوشۇنلىرىنىڭ نەنجىڭدىكى قىلمىش-ئەتمىشلىرىنى ئىنكاس قىلغان. گېرمانىيە بىلەن ياپونىيە ئىتتىپاقداش بولغانلىقى ئۈچۈن، دوكلاتى ئەھمىيەت بېرىلمىش ئۈياقتا تۇرسۇن، ئەكسىچە ئۆزى گېرمانىيە مەخپىي ساقچىلىرى تەرىپىدىن ئۈدا بىر قانچە كۈن سوراق قىلىنغان. 2-دۇنيا ئۇرۇشىدىن كېيىن، رابىل شەھىرىنىڭ شىركىتىنىڭ كېچىك خىزمەتچىلىكىگە چۈشۈرۈپ قويۇلغان. 1949-يىلى يەنى ئۇ ۋاپات بولۇشتىن بىر يىل ئىلگىرى، خاتىرىنى ئوغلى ئوتۇرا بېلىنىڭ ساقلاپ قويۇشىغا بەرگەن.

بۇ يىل ئەتىيازدا، ئامېرىكىنىڭ كالىفورنىيە شتاتىدىكى جۇڭگولۇق نەسلىدىن بولغان ياش ئايال يازغۇچى جاڭ چۈمنۇ «نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقى» توغرىسىدا كىتاب يېزىشقا ماتېرىيال توپلىغاندا رېنبخارت خانىم بىلەن كۆرۈشكەن. نيۇ-يورك نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا تاپقان قېرىنداشلارنى خاتىرىلەش بىرلەشمىسىدىن شاۋزېمىڭ جاڭ چۈنرۇ ئارقىلىق رېنبخارت خانىم بىلەن ئالاقىلىشىپ، ئۇنىڭ خاتىرىنى خەلقى ئالەمگە ئېلان قىلىشىنى ئۈمىد قىلغان. بۇ يىل 11-ئايدا رېنبخارت خانىم گېرمانىيىنىڭ جەنۇبىي قىسمىغا تاغىسى ئوتۇرايېلىنى يوقلاپ بارغاندا، پۈتۈن ئائىلىدىكىلەرنىڭ مۇزاكىرە قىلىشى ئارقىلىق، كۆچۈرمىلىك بۇ خاتىرىنى ئېلان قىلىشقا بىرەك قوشۇلغان.

يېقىندا رېنبخارت خانىم 2117 بەتلىك رابىل خاتىرىسى ۋە ئالاقىدار ماتېرىياللارنىڭ فوتو كۆپەيتمە نۇسخىسىنى نيۇ-يورك نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قازا تاپقان قېرىنداشلارنى خاتىرىلەش بىرلەشمىسىگە ھەدىيە قىلدى. بۇ بىرلەشمە بۇ خاتىرە ۋە ماتېرىياللارنى ئۇچ يۈرۈش قىلىپ تەيىارلاپ، نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىغا ئائىت ماتېرىياللارنى ئەڭ كۆپ ساقلاۋاتقان ئامېرىكا يالىي ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئىلاھىيەتشۇناسلىق ئىنستىتۇتىنى، جۇڭگو نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقى خاتىرە سارىيى، لۇگۇچاۋ جۇڭگو ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش خاتىرە سارىيىغا ھەدىيە قىلماقچى بولدى.

رابىلنىڭ خاتىرىسى ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن دۇنيادا كۆچلۈك ئىنكاس قوزغىدى. ئامېرىكا ئاخبارات ساھەسىدىكىلەر ۋە ئىلىم ساھەسىدىكىلەر رابىلنىڭ خاتىرىسى ـ 2-دۇنيا ئۇرۇشى تارىخىنى، جۇڭگونىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش تارىخىنى ۋە نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىق تارىخىنى تەتقىق قىلىشتا قىممەتلىك تارىخىي ماتېرىيال، دەپ قارىماقتا.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ياپونىيە چوڭشېك ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى ئامېرىكا قوشۇنىدىن بومبا مەسلىسى توغرىسىدا ئەپۇ سوراشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دۆڭجىك، 16 ـ دېكابىر تېلېگراممىسى. ياپونىيە چوڭشېك ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى داتيەن چاڭشيۇ بۈگۈن ياپونىيىدە تۇرۇشلۇق ئامېرىكا قوشۇنىدىن ھەربىي ئايروپىلانىنىڭ دېڭىزغا بومبا تاشلىغانلىقى توغرىسىدا ئەپۇ سورىشىنى تەلەپ قىلدى.

داتيەن چاڭشيۇ مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: ياپونىيىدە تۇرۇشلۇق ئامېرىكا قوشۇنىنىڭ ئايروپىلانى چوڭشېك ناھىيىسىگە يېقىن دېڭىزغا بومبا تاشلاپ، چوڭشېك ناھىيىسى خەلقىنى خاتىرجەمسىزلەندۈردى، ئامېرىكا قوشۇنى بۇنىڭ ئۈچۈن ئەپۇ سورىشى ۋە ئىزاھات بېرىشى كېرەك.

12 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى ئامېرىكىنىڭ ياپونىيىدە تۇرۇشلۇق قوشۇنىنىڭ «FA-18» تىپلىق كۆرەشچى ئايروپىلانى مېخانىكىلىق كاشىلا تۈپەيلىدىن چوڭشېكدىكى نايا ئايرودرومىغا ئون كىلومېتر كېلىدىغان ئوچۇق دېڭىزغا بىر بومبا تاشلۇەتكەن، بۇ بومبا ھەر ۋاقىت پارتلىشى مۇمكىن. ۋەقەيۈز بەرگەندىن كېيىن، نابا دېڭىز قوغدىنىش بۆلۈمى دەرھال ۋەقە يۈز بەرگەن رايونىنى خەتەرلىك رايون قىلىپ بېكىتىپ، پاراخوتلارنىڭ بۇ يەرگە يېقىنلىشىشىنى مەنئى قىلغان.

ياپونىيە دېڭىزدا قوغدىنىش ئەترىتى مىنا تازىلاش پاراخوتىنى نەق مەيدانغا ئەۋەتىپ، بۇ بومبىنى ئاختۇرغان بولسىمۇ، ھازىرغىچە تاپالمىغان. ياپونىيىدە تۇرۇشلۇق ئامېرىكا قوشۇنىمۇ بۇ بومبىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن تاپىدىغانلىقىنى ۋە بىر تەرەپ قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈرگەن.

ياپونىيىدە تۇرۇشلۇق ئامېرىكا قوشۇنىنىڭ قۇرۇقلۇققا چىققۇچى ئىككى پاراخوتى چوڭشېكقا يېقىن دېڭىزدا چۆكۈپ كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دۆڭجىك، 16 ـ دېكابىر تېلېگراممىسى. ياپونىيىدە تۇرۇشلۇق ئامېرىكا قوشۇنىنىڭ سۇدىمۇ، قۇرۇقلۇققا چىققۇچى يەنە بىر پاراخوتىمۇ يارىدەم بېرىشكە كېتىۋاتقىنىدا كاشىلا چىقىپ چۆكۈپ كەتكەن. بۇ ئىككى پاراخوتتىكى خادىملارنىڭ ھەممىسى قۇتقۇزۇۋېلىندى، ئۇلارنىڭ - بېيتىم بولمىدى.

خەۋەرلەرگە قارىغاندا، قۇرۇقلۇققا چىققۇچى بىر پاراخوت مەشق داۋامىدا كاشىلا يۈز بېرىپ چۆكۈپ كەتكەن؛ قۇرۇقلۇققا چىققۇچى يەنە بىر پاراخوتىمۇ يارىدەم بېرىشكە كېتىۋاتقىنىدا كاشىلا چىقىپ چۆكۈپ كەتكەن. بۇ ئىككى پاراخوتتىكى خادىملارنىڭ ھەممىسى قۇتقۇزۇۋېلىندى، ئۇلارنىڭ - بېيتىم بولمىدى.

باڭلادېش (بېنگال) دۆلىتى مۇستەقىل بولغانلىقىنىڭ 25 يىللىقى تەبرىكلەندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، داككا، 16 ـ دېكابىر تېلېگراممىسى. باڭلادېش بۈگۈن بۇ يەردىكى دۆلەت پارات مەيدانىدا مۇستەقىللىقىنىڭ 25 يىللىقىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ھەربىي پارات ئۆتكۈزدى. باڭلادېش زۇڭتۇڭى شاھابىدىن ئەھمەد ۋە زۇڭلىسى شېيىخ خاسىنا پاراتقا قاتناشتى.

چۈشتىن ئىلگىرى شاھابىدىن ئەھمەد شېيىخ ۋە خاسىنا ۋە ھۆكۈمەتنىڭ باشقا ئەمەلدارلىرى ھەم ھەر ساھە ئامما ۋەكىللىرى - ئارقىدىن داككا شەھىرى ئەتراپىدىكى ساۋار دېكابىر تېلېگراممىسى. روسىيە زۇڭتۇڭىنىڭ ئاخبارات كاتىپى ياسترژېمبسكىي 7 ـ دېكابىر قىزىل كرېست خەلقئارا كومىتېتىنىڭ خىزمەتچىلىرىنى ئۇلتۇرۇش سىياسىي ئىغۋاگەرچىلىك قىلمىشى دەپ ئەيىبلىدى ھەم بۇ ۋەقەنىڭ «چېچىنىيىنىڭ تىنچلىق مۇساپىسىگە بۇزغۇنچىلىق قىلماسلىقى»نى ئۈمىد قىلدى.

روسىيە ئاگېنتلىقى ـ ت ئا س س نىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، 17 ـ دېكابىر سەھەردە بەزى جىنايەتچىلەر قىزىل كرېست خەلقئارا كومىتېتىنىڭ چېچىنىيىنىڭ يېڭى ئاتاچ ئۆخلاۋاتقان چەت ئەللىك ئالتە دوختۇرىنى ئېتىپ ئولتۇرۇۋۇەتكەن.

چېچىنىيە «ئىچكى ئىشلار مىنىستىرلىكى»ۋە «دۆلەت خەۋپسىزلىك ئىدارىسى»نىڭ مۇتەخەسسىسلىرىدىن تەشكىللەنگەن بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى نەق مەيدانغا بېرىپ، بۇ ۋەقەنى تەكشۈرۈشكە باشلىدى.

خەۋىرلەرگە قارىغاندا، قىزىل كرېست خەلقئارا كومىتېتى 17 ـ دېكابىر بۇ تېررورلۇق ۋەقەسىنى قاتتىق ئەيىبلىگەن ۋە چېچىنىيىدىن بارلىق خىزمەتچىلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشنى قارار قىلغان.

بوسنىيە ـ گېرتسېگوۋىنا مۇسۇلمانلار ـ خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى فېدېراتسىيە ئايپارات قۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېلگرادخەۋىرى. بوسنىيە گېرتسېگوۋىنا مۇسۇلمانلار - خورۋاتلار فېدېراتسىيىسىنىڭ زۇڭتۇڭى زۇبايك بىلەن مۇسۇلمانلار- خورۋاتلار فېدېراتسىيىسىنىڭ مۇئاۋىن زۇڭتۇڭى گانىچ مۇشۇ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى بېرىم كېچىدە سارايېۋودا مۇسۇلمانلار - خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى ئايپاراتى قۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى.

بۇ كېلىشىمگە ئاساسەن، مۇسۇلمانلار - خورۋاتلار فېدېراتسىيىسىدىكى ئىككى تەرەپ 12 ـ ئاينىڭ 18- كۈندىن بۇرۇن ئورتاق فېدېراتسىيە ئايپاراتى، جۈملىدىن مۇسۇلمانلار - خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى ھۆكۈمىتى قۇرىدۇ، فېدېراتسىيە زۇڭتۇڭى ۋە مۇئاۋىن زۇڭتۇڭىنى سايلاپ چىقىدۇ ۋە فېدېراتسىيە ساقچى قىسمى قۇرىدۇ.

مۇسۇلمانلار - خورۋاتلار فېدېراتسىيىسىدىكى ئىككى تەرەپنىڭ ۋەكىللىرى ئامېرىكىنىڭ پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى كوكوبىن بورىسنىڭ مۇرەسسە قىلىشى بىلەن مۇشۇ كېلىشىمنى ھاسىل قىلغان.

بۇ يىل 9 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنادا چوڭ سايلام ئۆتكۈزۈلگەن، ئۇچ ئايدىن بۇيان ۋەزىپە تەقسىم قىلىش مەسىلىسىدە ئېغىر ئىختىلاپ ساقلانغانلىقتىن، مۇسۇلمانلار - خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى فېدېراتسىيە ئايپاراتى قۇرۇش مەسىلىسىدە كېلىشىم ھاسىل قىلالماي كەلگەن، مۇسۇلمانلار فېدېراتسىيىسىنىڭ ھەممە ئاساسلىق رەھبەرلىك ۋەزىپىسىنى پۈتۈنلەي مۇسۇلمانلار ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك، دەپ ئۇرۇۋالغان، خورۋاتلار ھوقۇقىنى تەڭ تەقسىم قىلىشنى تەلەپ قىلغانىدى.

ئادرېس: ئۇرۇمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 ـ نومۇر. تېلېفون باش ئايپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 5 يۈەن 40 پۇلۇق، پارچە باھاسى: 18 پۇلۇق (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)